

มาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่ยื่นซึ่งมิใช่สถานที่กักขัง

เบญจพร สันติเวส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2550

Measures of confinement application in a place other than the place of confinement

Benchaphon Santiwate

เลขทะเบียน.....	0198910
วันลงทะเบียน.....	10 เม.ย. 2551
เลขเรียกหนังสือ.....	๓๕.๐๕๖๗ ๒1๗๘๓๓ [๘๕๕๐]

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2007

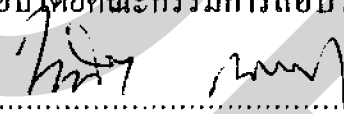

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

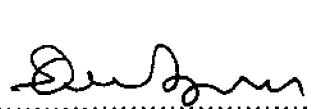
ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

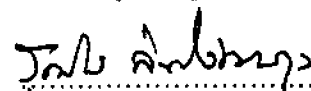
หัวข้อวิทยานิพนธ์ มาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่สถานที่กักขัง
เสนอโดย เบญจพร สันติเวส
สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อุทัย อาทิวะช
ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ศ.ดร.คุณิศ ฉ นทร)

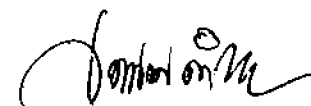

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.อุทัย อาทิวะช)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(น.ส.เพลินใจ แदैเกษม)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.อุดม รัฐอมฤต)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รศ.ดร.สมศักดิ์ คำริชอนุช)
วันที่ ๗ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์ของท่านอาจารย์ ดร.อุทัย อาทิวราห์ อาจารย์ที่ปรึกษา และท่านอาจารย์เพลินใจ เต็มเกษม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำข้อคิดเห็น ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล เอกสาร พร้อมทั้งตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้กำลังใจและเอาใจใส่เป็นอย่างดีจนทำให้สามารถเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นผลสำเร็จ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่าน ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร ได้กรุณาให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้ให้ข้อเสนอแนะชี้แนวทางในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต และท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ธานี วรภัทร์ อาจารย์จิรวุฒิ ลิปิพันธ์ อาจารย์ดวงกมล พรรณลาภ และอาจารย์ชมชื่น มัชฌายรมย์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย ขอขอบพระคุณคุณวราภรณ์ สุดใจดี พนักงานห้องสมุดสัญญาณธรรมศักดิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าหนังสือ คุณอรุณสิทธิ์ ทองแสง นิตกร 7 กรมราชทัณฑ์ ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับสถานที่กักขัง และขอขอบคุณ คุณเอกชัย อัยเพชร คุณสุชาติ แนวประเสริฐ คุณนคร วัลลิภากร คุณพรมรีย์ ไกรทอง คุณชัยวัฒน์ วัฒนนะ คุณอุ้นเรือน จุลกะเชียร รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ไม่ได้ระบุนาม ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ .

ท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และพี่น้องทุกๆ คนในครอบครัว “สันติเวส” ที่คอยให้กำลังใจ ช่วยเหลือให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านตลอดมา จนผู้เขียนมีความมานะพราถเพียรเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้จนสำเร็จสมความมุ่งหมาย

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาแล้ว ผู้เขียนขอมอบความดีงามทั้งหมดให้แก่บุพการี ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนข้อบกพร่องประการใดๆ ผู้เขียนขอน้อมรับแต่ผู้เดียว

เบญจพร สันติเวส

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 สภาพปัญหาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.3 สมมติฐาน.....	6
1.4 วิธีดำเนินการศึกษา.....	7
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. แนวคิดการลงโทษทางอาญาเกี่ยวกับโทษกักขังและ	
 การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช่เรือนจำ.....	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญา.....	8
2.1.1 ความหมายของโทษอาญา.....	8
2.1.2 วัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับโทษ.....	11
2.1.2.1 วัตถุประสงค์ของการลงโทษ.....	12
2.1.2.2 วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษ.....	18
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช่เรือนจำ.....	22
2.2.1 ความหมายของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช่เรือนจำ.....	23
2.2.2 วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช่เรือนจำ.....	25
2.2.3 รูปแบบของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช่เรือนจำ.....	26
2.2.4 กฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ	
ว่าด้วยมาตรการไม่ควบคุมตัว.....	32
2.2.5 การเลี้ยงโทษจำคุกกระยะสั้นในประเทศไทย.....	37
2.2.5.1 ผลกระทบจากการลงโทษจำคุกกระยะสั้น.....	37
2.2.5.2 วิธีการเลี้ยงโทษจำคุกกระยะสั้น.....	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. มาตรการในการลงโทษรูปแบบอื่นในต่างประเทศ.....	45
3.1 การลงโทษรูปแบบอื่นในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	45
3.2 การลงโทษรูปแบบอื่นในประเทศอังกฤษ.....	50
3.3 การลงโทษโดยอาศัยสถานที่ที่กำหนดให้ควบคุมผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ...	57
3.3.1 การกักขังในบ้าน (House Arrest).....	57
3.3.2 การใช้ค่ายทหาร (Boot Camp).....	64
3.3.3 ศูนย์แก้ไขในชุมชน (Community Correction Centers).....	69
4. โทษกักขังและการนำมาตรการลงโทษรูปแบบอื่นในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้.....	75
4.1 โทษกักขังในประเทศไทย.....	75
4.1.1 ความเป็นมาของโทษกักขัง.....	75
4.1.2 ความหมายของโทษกักขัง.....	78
4.1.3 หลักเกณฑ์การใช้โทษกักขัง.....	81
4.1.4 ประเภทของการกักขัง.....	84
4.1.5 การบังคับโทษกักขัง.....	86
4.1.6 สิทธิของผู้ต้องโทษกักขัง.....	92
4.2 การนำมาตรการลงโทษรูปแบบอื่นในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้.....	93
4.2.1 การกักขังในที่อยู่อาศัย.....	95
4.2.2 สถานที่อื่นที่อาจกักขังได้.....	98
4.2.2.1 การใช้ค่ายทหาร.....	98
4.2.2.2 ศูนย์แก้ไขในชุมชน.....	99
4.2.2.3 วัด.....	100
4.2.2.4 โรงเรียนประจำ.....	101
4.2.2.5 สถานที่ทำงาน.....	102
4.3 ผลดีและผลเสียของมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่น.....	103
4.3.1 ผลดีของมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่น.....	103
4.3.2 ผลเสียของมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่น.....	104

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	108
5.1 บทสรุป.....	108
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก. รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไข ประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 8, 26/2482 วันที่ 8 มิถุนายน 2482.....	121
ภาคผนวก ข. รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไข ประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 9, 28/2482 วันที่ 10 มิถุนายน 2482.....	139
ภาคผนวก ค. รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไข ประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 108/55/2483 วันที่ 26 กรกฎาคม 2483.....	146
ภาคผนวก ง. รายงานจำนวนจำเลยที่ต้องโทษในรอบปี จำแนกตามสัญชาติ ของกลุ่มศาลชั้นต้น.....	162
ภาคผนวก จ. รายงานสถิติที่สำคัญของกรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ 2549.....	165
ภาคผนวก ฉ. คำสั่งกรมราชทัณฑ์ และรายชื่อเรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่จะกำหนด เป็นสถานที่กักขัง.....	171
ภาคผนวก ช. โครงการก่อสร้างสถานกักขังศูนย์ย่อยประจำภาค.....	179
ประวัติผู้เขียน.....	184

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่สถานที่กักขัง
ชื่อผู้เขียน	เบญจพร สันติเวส
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.อุทัย อาทิเวช
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	เพลินใจ แต้เกษม
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาเกี่ยวกับโทษกักขังในประเทศไทย โดยเน้นศึกษามาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่สถานที่กักขัง อันมีปัญหาเนื่องมาจากประมวลกฎหมายอาญามาตรา 24 วรรคสอง ได้บัญญัติให้ศาลมีดุลพินิจที่จะกักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับหลักมาตรฐานสากลถือได้ว่ารูปแบบการลงโทษของไทยทันสมัยไม่แพ้ต่างประเทศ แต่ในทางปฏิบัติกลับมิได้มีการนำวิธีการกักขังนี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์เลย

จากการศึกษาค้นคว้ากฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับรูปแบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ และกฎหมายฐานชั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยมาตรการไม่ควบคุมตัว (กฏโตเกียว) โดยเฉพาะรูปแบบการลงโทษในประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ มีรูปแบบลงโทษโดยวิธีการกักขังในบ้าน การใช้ค่ายทหาร หรือศูนย์แก้ไขในชุมชน ซึ่งเป็นการควบคุมในชุมชนที่มีระดับความเข้มงวดมากกว่าการรอลงอาญาแต่เบากว่าโทษจำคุก โดยผู้กระทำความผิดจะถูกควบคุมในสถานที่กักขังดังกล่าวตามกำหนดระยะเวลา และสามารถออกไปทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว เรียนหนังสือ และใช้ชีวิตประจำวันในสังคมได้ตามปกติ ไม่ทำให้เป็นที่แปลกแยกจากสังคม และมีมาตรการบังคับโทษตามความเหมาะสมต่อผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล สามารถนำมาปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดทุกประเภท นอกจากนี้ยังเป็นการให้ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีส่วนร่วมในการดูแลผู้กระทำความผิด และป้องกันสังคมให้ปลอดภัยได้ อันเป็นผลดีต่อตัวผู้กระทำความผิดและต่อสังคม

ดังนั้น การจะบังคับใช้มาตรการลงโทษกักขังในสถานที่อื่นในประเทศไทยให้บังเกิดผลอย่างเป็นทางการ จึงได้ศึกษารูปแบบการลงโทษตามกฎหมายของต่างประเทศเพื่อนำมาพัฒนาใช้กับโทษกักขังในสถานที่อื่นๆ โดยประยุกต์ให้เหมาะสมกับประเภท สภาพของผู้กระทำความผิดและใช้สถานที่ตามความเหมาะสมกับท้องถิ่นนั้นๆ เช่น บ้าน ค่ายทหาร วัด โรงเรียน สถานที่ทำงาน เป็นต้น

ซึ่งมาตรการนี้สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดที่ไม่มีสำนึกผิดแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมกลับตนเป็นพลเมืองดีไม่กระทำความผิดซ้ำ และดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ชุมชนก็จะได้ปลอดภัยจากอาชญากรรม อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยดูแลแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิด

นอกจากนี้ ผู้เขียนได้เสนอแนะให้มีการเปิดโอกาสแก่พนักงานอัยการหรือทนายความได้เสนอขอต่อศาลให้ใช้มาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นๆ ตามความเหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิดแต่ละรายเช่นเดียวกับกฎหมายต่างประเทศ และควรมีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบควบคุมดูแลในระหว่างบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นๆ นี้ด้วย รวมทั้งได้เสนอแนะให้นำมาตรการนี้มาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดที่เคยได้รับโทษกักขังมาแล้วครั้งหนึ่ง หรือผู้กระทำความผิดที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี สำหรับความผิดที่กระทำโดยเจตนา หรือผู้ที่เคยพ้นโทษจำคุกมาแล้วเป็นเวลาไม่ต่ำกว่าสิบปีนับแต่วันที่ได้กระทำความผิดครั้งก่อน และมีได้กระทำผิดขึ้นใหม่อีกภายในระยะเวลาดังกล่าว เพื่อเป็นการขยายขอบเขตการบังคับใช้โทษกักขังในสถานที่อื่นได้มากขึ้น

Thesis Title	Measures of confinement application in a place other than the place of confinement
Author	Benchaphon Santiwate
Thesis Advisor	Dr. Uthai Arthivech
Co-Thesis Advisor	Ploenjai Taekasem
Department	Law
Academic Year	2007

ABSTRACT

This thesis will study on the punishment of confinement in Thailand, especially the measures of confinement application in a place other than the place of confinement. The problem is derived from the Penal Code, section 24 paragraph 2 which provides the court with a discretion to detain the offender in his/her own dwelling place, or in the dwelling place of the another person who consents to accept him/her, or in the any other place where he/she may be confined the offender. Such provision is in line with the universal standard, as modern as foreign model, but there is no application such provision in practice.

After studying the United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (The Tokyo Rules) and the foreign law models relating to the treatment of offenders by not using the prison, especially the model of punishment in the United States of America and the United Kingdom, there are many kinds of punishment, such as house arrest, boot camp, community correction centre, etc. Such kinds of punishment are a control done by community, which is harder than the suspension of punishment, but less severe than imprisonment. Although, the offenders are confined in a place of confinement due to the punishment period, they can go out to work for earning income for their family. They can also study and normally spend their daily live as others. They will not be excluded the society. The measures of confinement application will be individually applied according to the personality of the offenders. The community and the society will participate in the criminal justice administration in order to supervise the offenders and prevent the society from the danger of crimes. As a result, not only the society but also the offenders will benefit such outcome.

Therefore, in order to effectively realize the application of confinement measures in a place other than the confinement place, the study of any foreign law models of punishment can assist to develop our legislation. There is certainly a need to adjust the foreign law models with the ambiance and the circumstances of our legal system. The places like houses, military camps, temples, schools and the offices of work, can be used for the offenders who do not have an incurable behavior. They have to repent of what they had done and correct their behavior before returning to spend their lives peacefully in the society. Thus the society will be safe from the crimes. In the other hand, it will encourage the family and the community to participate in rendering assistance for the correction of offenders.

Moreover, the candidate proposes a suggestion to provide the public prosecutor and the lawyer with an opportunity to submit a request to the court in order to apply the measures of confinement application in a place other than the place of confinement. The individuality of the offenders shall be considered like stipulated in the provisions of foreign legislations. In addition, I proposes to create an appropriate organ or personnel to take charge of supervising of what will have been carrying on during the period of confinement in a place other than the place of confinement. Furthermore, in order to enlarge a possibility to apply such measures, the candidate also proposes to such measures for the offenders who have never committed a crime before, or who had only ever once served the confinement punishment, or who had ever served the imprisonment of not more than a year for the offences committed by intention, or who already finished their term of jail not less than ten years after the day of the commitment of the previous crime and have never committed a crime again during such period.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 สภาพปัญหาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อบุคคลกระทำความผิดอาญา ก็จะต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติโทษในระบบกฎหมายอาญาของไทยอยู่ 5 ประเภท คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และ ริบทรัพย์สิน¹ โดยจะมี “โทษหลัก” (Hauptstrafe) ได้แก่ โทษประหารชีวิต จำคุกและโทษปรับ ส่วนโทษกักขังและริบทรัพย์สิน นั้นเป็น “โทษข้างเคียง” (Nebenstrafe) การจะลงโทษข้างเคียงจะกระทำได้อีกเมื่อได้มีการพิพากษาลงโทษหลักแล้ว หรือมิฉะนั้นการลงโทษข้างเคียงจะกระทำได้อีกกรณีมีความเกี่ยวข้องกับการใช้โทษหลัก² เช่นการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขัง³

ในการลงโทษผู้กระทำความผิดอาญานั้น โดยเฉพาะโทษจำกักเสรีภาพทางร่างกาย ซึ่งได้แก่โทษจำคุก และกักขัง ศาลมักใช้ดุลพินิจในการลงโทษจำคุก โดยเห็นว่าโทษจำคุกนั้นสามารถสนองวัตถุประสงค์ของการลงโทษได้ และเป็นโทษที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดที่จะทำให้ผู้ต้องโทษกลับตนเป็นคนดีได้ เพราะทำให้เข้าพนักงานราชทัณฑ์มีโอกาสดูแลผู้ต้องโทษเป็นรายบุคคล⁴ ทั้งยังเป็นโทษที่ทำให้ผู้ต้องโทษรู้สึกหวาดกลัว เพราะได้รับทุกข์ทรมานเนื่องจากการจากบ้านซึ่งเคยอยู่อาศัย และจากครอบครัวซึ่งเป็นที่ยรัก ย่อมทำให้คิดที่จะหลบจำ อย่างไรก็ตาม โทษจำคุกมีผลเสียอยู่บางประการ คือ การที่ต้องรับโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำทำให้เป็นการเสียชื่อเสียง เสียประวัติถูกตราหน้าว่าเป็น “คนขี้คุกขี้ดะรัง” หากเป็นผู้กระทำความผิดบางประเภทที่กระทำความผิดครั้งแรกที่เป็นความผิดเล็กๆ น้อยๆ ความผิดลหุโทษ หรือกระทำความผิดโดย

¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18.

² คณิต ฌ นคร ก (2547). กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. หน้า 365.

³ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 23 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ศาลจะพิพากษาให้ลงโทษกักขังไม่เกินสามเดือนแทนโทษจำคุกนั้นก็ได้”.

⁴ หยุค แสงอุทัย ก (2547). กฎหมายอาญา ภาค 1. หน้า 178.

ประมาท พลังผลอ จะเห็นได้ว่าผู้กระทำความผิดดังกล่าวไม่มีนิสัยชั่วร้าย หรือมีลักษณะเป็น อันตรายต่อสังคม หากศาลจะพิพากษาลงโทษจำคุก ศาลก็จะใช้ดุลพินิจลงโทษจำคุกระยะสั้น ซึ่ง ทำให้ผู้ต้องรับโทษนี้ปะปนรวมอยู่กับนักโทษอื่นๆ ในเรือนจำที่ได้กระทำความผิดในฐานความผิด ที่ร้ายแรง อาจทำให้ได้รับอิทธิพล ได้รับการถ่ายทอดพฤติกรรมนิสัยและวิธีการในทางชั่วร้ายต่างๆ ติด มาได้ง่าย อีกทั้งการจำคุกระยะสั้นนั้น ผู้ต้องโทษยังไม่ทันจะรู้สึกเป็นทุกข์ทรมานหรือหวาดกลัว ในการจำคุกด้วย ก็พ้นโทษออกมาแล้ว ทำให้โอกาสที่จะกลับตัวยากขึ้น และได้ชื่อว่าเป็นคนเคยติด คุกมาก่อน ยิ่งทำให้มีความรู้สึกไม่ดีในการที่จะพยายามกลับตนเป็นคนดี⁵ จึงทำให้ผู้ต้องโทษจำคุก ระยะสั้นเป็นคนไม่ดีไปในที่สุดได้ ดังนั้นกฎหมายจึงได้บัญญัติวิธีการหลีกเลี่ยงโทษจำคุกระยะสั้น ไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอยู่ 3 วิธี คือ การยกโทษจำคุก ตามมาตรา 55⁶ การรอกการลงโทษหรือ รอกการกำหนดโทษ ตามมาตรา 56⁷ และการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขัง ตามมาตรา 23⁸

การเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังนั้น เป็นวิธีการหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกระยะสั้น วิธีการหนึ่ง ซึ่งเป็นดุลพินิจของศาลว่าจะเห็นสมควรเปลี่ยนให้ลงโทษกักขังแทนการลงโทษจำคุก ไม่เกินสามเดือนหรือไม่ก็ได้ แต่การเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังทางปฏิบัติกระทำกันน้อยมาก โดยยังมีการลงโทษจำคุกระยะสั้นอยู่อีก ทั้งที่กฎหมายบัญญัติโทษกักขังขึ้นเพื่อมุ่งหมายที่จะมิให้ ผู้ที่กระทำความผิดครั้งแรก ที่กระทำความผิดโดยประมาท พลังผลอ หรือความผิดเล็กๆ น้อยๆ ต้องไปอยู่ปะปนกับผู้กระทำความผิดร้ายแรง หรือมีสันดานเป็นผู้ร้าย เรียนรู้พฤติกรรมที่

⁵ ทวีเกียรติ มินะกะนิษฐ. (2547). กฎหมายอาญา : หลักและปัญหา. หน้า 393.

⁶ มาตรา 55 บัญญัติว่า “ถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือน หรือ น้อยกว่า ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงอีกก็ได้ หรือถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลา เพียงสามเดือนหรือน้อยกว่าและมีโทษปรับด้วย ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงหรือยกโทษจำคุกเสียคงให้ ปรับแต่อย่างใดก็ได้”.

⁷ มาตรา 56 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสาม ปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษา อบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอันสมควรปรานี แล้ว เห็นเป็นการสมควร ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอกการ ลงโทษไว้แล้วปล่อยตัวไป เพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับ แต่วันที่ศาลพิพากษา...”.

⁸ มาตรา 23 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกิน สามเดือน ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ศาลจะพิพากษาให้ลงโทษกักขังแทนโทษจำคุกนั้นก็ได้”.

ไม่เหมาะสมของกลุ่มบุคคลที่ได้รับโทษจำคุก กฎหมายได้บัญญัติให้กักตัวผู้ต้องโทษกักขังไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ สถานีดำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน⁹ เพื่อแยกให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการลงโทษกักขังและโทษจำคุกซึ่งลงโทษต่างสถานที่ แม้โทษกักขังเป็นโทษซึ่งจำกัดเสรีภาพของผู้ต้องโทษเช่นเดียวกับโทษจำคุก แต่มีลักษณะผ่อนหนักกว่า อีกทั้งการลงโทษกักขังก็เพื่อมิให้ผู้ต้องโทษกักขังต้องเสียชื่อเสียง ถูกตราหน้าว่าเป็นคนได้รับโทษจำคุกมาแล้ว เป็น “คนขี้คุกขี้ตะราง” ถูกสังคมรังเกียจ ไม่รับเข้าทำงาน การพิพากษาลงโทษจำคุกอาจไม่เหมาะสมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อผู้กระทำความผิดบางคนที่อาจกระทำความผิดอาญาเล็กน้อย เป็นครั้งแรกและครั้งเดียวในชีวิตก็เป็นได้

โดยหลักการของการลงโทษหรือวัตถุประสงค์ของการลงโทษในปัจจุบัน เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาขึ้น ก็จะต้องมีการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อให้เจ็ดหลาบและทดแทนความเสียหายที่ผู้กระทำความผิดได้ก่อให้เกิดแก่สังคมและผู้เสียหาย ในขณะที่เดียวกันการลงโทษต้องคำนึงถึงการป้องกันสังคม โดยต้องมีมาตรการที่ทำให้ผู้นั้นเกรงกลัว ไม่กล้าที่จะกระทำความผิดและพยายามมุ่งเน้นอบรมแก้ไขให้กลับคนเป็นคนดี อันเป็นการป้องกันอาชญากรรมอีกทางหนึ่งด้วย และมีการบังคับโทษเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญเพื่อที่จะแก้ไขปรับปรุงตัวผู้กระทำความผิดให้เป็นคนดี ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยของผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล แก้ไขจุดบกพร่องของบุคคลเหล่านั้นให้สามารถกลับเข้าสู่สังคม และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างปกติสุข โดยไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก อันก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยขึ้นในสังคม โทษกักขังจึงเป็นการลงโทษที่มีลักษณะเพื่อทดแทนความผิด ขณะเดียวกันก็เป็นการข่มขู่ยับยั้งและสามารถนำมามาตรการแก้ไขฟื้นฟูเข้ามาใช้กับผู้กระทำความผิดได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษ อีกทั้งโทษกักขังยังเป็นการบังคับโทษอย่างหนึ่งเพื่อคืนคนดีสู่สังคม สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างปกติสุขภายหลังเมื่อพ้นโทษแล้ว และไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งจะเห็นได้ว่าโทษกักขังนั้นเป็นโทษที่มีลักษณะเบาว่าโทษจำคุก ใช้สำหรับผู้กระทำความผิดคดีเล็กน้อยหรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำความผิดไปเพราะความพลั้งพลาดหรือกระทำโดยประมาท แต่โทษกักขังจะหนักกว่าโทษปรับหรือรอการลงอาญาโดยถูกคุมความประพฤติปกติ ดังนั้น โทษกักขังจึงเป็นทางสายกลางที่ศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดควรได้รับโทษบ้าง แต่ยังไม่สมควรที่จะลงโทษจำคุก และไม่สมควรที่จะปล่อยตัวไปเสียทีเดียว เพื่อให้หลาบจำและไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีก ในขณะที่ผู้กระทำความผิดในคดีที่กระทบกระเทือนความสงบสุขของสังคมหรือเป็นภัยร้ายแรงต่อสังคม ยังคงต้องถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำต่อไปตามเดิม

⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 24 วรรคแรก.

อย่างไรก็ตามได้มีปัญหาในเรื่องของสถานที่กักขัง ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 24 วรรคแรกว่า “ผู้ใดต้องโทษกักขังให้กักตัวไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ สถานีสตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน...” และบทบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม 2549 เป็นต้นไป¹⁰ ประกอบกับกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าปรับ ศาลก็จะพิพากษาให้ใช้มาตรการกักขังแทนค่าปรับ¹¹ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเป็นอย่างมาก เนื่องจากสถานที่กักขังในปัจจุบันมีจำนวนเพียง 5 แห่ง ได้แก่ สถานีกักขังกลางจังหวัดตราด สถานีกักขังกลางจังหวัดนครศรีธรรมราช สถานีกักขังกลางจังหวัดปทุมธานี สถานีกักขังกลางจังหวัดร้อยเอ็ด และสถานีกักขังกลางจังหวัดลำปาง มีจำนวนไม่เพียงพอรองรับผู้ต้องโทษกักขัง ดังนั้น ในทางปฏิบัติรัฐจึงได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการแบ่งสถานที่ส่วนหนึ่งภายในเรือนจำบางแห่งใช้เป็นสถานที่กักขัง ซึ่งเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการแยกผู้กระทำความผิดคิดเล็กน้อยออกจากผู้กระทำความผิดร้ายแรง เพื่อมิให้เรียนรู้พฤติกรรมที่ผิดและไม่เหมาะสม และเพื่อมิให้เสียประวัติถูกตราหน้าว่าเป็นคนเคยรับโทษจำคุกมาแล้ว มิให้เป็นที่รังเกียจของสังคม แต่ในทางปฏิบัติยังไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย ได้มีการบัญญัติให้ลงโทษกักขังในสถานที่อื่นได้ นั่นคือ การกักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ เช่น บ้านของบิดามารดา หรือญาติของผู้กระทำความผิด หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ซึ่งมีอยู่แล้วในชุมชนนั้น เช่น โรงเรียน ค่ายทหาร วัด หรือสถานที่ทำงานต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ต้องโทษกักขัง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 24 วรรคสอง แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มีการกระทำความดังกล่าว¹²

การกักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัย หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้นั้น ไม่ใช่เรื่องใหม่ของไทย เพียงแต่ยังไม่ได้นำมาปรับใช้อย่างจริงจังเท่านั้น นอกจากนี้ มาตรา 26 ของประมวลกฎหมายอาญา ก็ยังให้ผู้ต้องโทษกักขังสามารถประกอบอาชีพของตนในสถานที่นั้นได้ โดยที่ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องโทษกักขังกระทำการใดๆ หรือไม่ก็ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากกว่าการลงโทษจำคุก หรือลงโทษกักขังในสถานที่กักขัง การลงโทษจำคุกหรือกักขังในสถานที่กักขังนั้นจึง

¹⁰ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2545. (2546, 8 มกราคม). หน้า 1-2. (มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดสามปี นับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป).

¹¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องโทษปรับ และไม่ชำระค่าปรับภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลพิพากษา ผู้นั้นจะต้องถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ หรือมิฉะนั้นจะต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ แต่ถ้าศาลเห็นเหตุอันควรสงสัยว่าผู้นั้นจะหลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับศาลจะตั้งเรียกประกัน หรือจะสั่งให้กักขังผู้นั้นแทนค่าปรับไปพลางก่อนก็ได้...”.

¹² คณิต อนุกร ก เล่มเดิม. หน้า 380.

สมควรที่จะนำมาใช้ในกรณีจำเป็นจริงๆ เท่านั้น เพราะมีโอกาสที่จะทำลายสถาบันครอบครัวได้ ส่งผลกระทบต่อคนข้างเคียงหรือบริวารในครอบครัวได้ โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้ต้องโทษเป็นหัวหน้าครอบครัว หรือเป็นผู้มีหน้าที่ทำงานเลี้ยงดูครอบครัว ก็จะทำให้ครอบครัวเดือดร้อน ลูกอาจถูกเพื่อนล้อว่าเป็นลูก “คนขี้คุกขี้ตะราง” หรืออาจกระทบต่อความอบอุ่นภายในครอบครัว เกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกตามมาก็ได้ ซึ่งประเทศอื่นๆ ก็มีการหามาตรการต่างๆ มาใช้เพื่อเลี้ยงโทษจำคุกกัน เช่น การกักขังในบ้าน (House Arrest) การใช้ค่ายทหาร (Boot Camp) บ้านกึ่งวิถีเข้า หรือ บ้านกึ่งวิถี “เข้า” (Halfway “In” House) หรือศูนย์ควบคุม (Detention Center) เป็นต้น ดังนั้น การลงโทษกักขังในสถานที่อื่น แม้จะเป็นการจำกัดเสรีภาพทางร่างกายเช่นเดียวกัน แต่เสรีภาพด้านอื่นๆ เช่น เสรีภาพในการดำเนินชีวิตอยู่กับครอบครัว หรือชุมชนหรือสังคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ก็ยังมีอยู่อย่างเต็มที่ ทั้งไม่ทำลายบุคลิกลักษณะของคน ไม่ต้องซึมซับความชั่วร้าย หรือพฤติกรรมที่ไม่ดีของผู้กระทำความผิดคนอื่น และมีโอกาสสูงที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคมได้ อาทิเช่น การกักขังในบ้านของผู้ต้องโทษกักขังเอง ซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดยังได้อยู่ใกล้ชิดกับครอบครัว ได้ทราบถึงความรัก ความห่วงใยจากครอบครัว ได้ทำงานเลี้ยงดูครอบครัวต่อไปได้ ทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกสำนึกได้ว่า เมื่อตนกระทำความผิดขึ้นแล้วยังต้องถูกกักขังในบ้าน หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ ยังถูกจำกัดเสรีภาพถึงเพียงนี้ หากตนกระทำความผิดซ้ำอีก หรือกระทำความผิดร้ายแรงกว่านี้ต้องติดคุกติดตะราง อาจไม่สามารถเห็นหน้าได้ แม้กระทั่งครอบครัว เป็นต้น นอกจากนี้ยังช่วยรัฐประหยัดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและควบคุมนักโทษ รวมถึงไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนที่สูงในการสร้างสถานที่กักขังจำนวนมากด้วย

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาของไทยทันสมัยไม่แพ้ของต่างประเทศ ปัญหาก็คือ ในทางปฏิบัติผู้มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมายกลับไม่ค่อยให้ความสนใจกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเท่าใดนัก ทั้งที่วิธีการดังกล่าวมีผลดีต่อตัวผู้กระทำความผิด อีกทั้งเป็นการให้ชุมชน สังคม และครอบครัว เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมตามนโยบายของรัฐด้วย จึงเห็นควรที่จะนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมาศึกษาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการสร้างวิธีการปฏิบัติ และนำวิธีการนี้มาใช้ให้เป็นจริงเป็นจัง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิดทฤษฎี ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการกักขังตามกฎหมายไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างโทษกักขัง กับโทษจำคุกและการกักขังแทนค่าปรับ ให้เห็นถึงความแตกต่างของการจะนำโทษดังกล่าวมาใช้บังคับ

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด โดยไม่ใช่เรือนจำของต่างประเทศ ได้แก่ การกักขังในบ้าน (House Arrest) การใช้ค่ายทหาร (Boot Camp) และศูนย์แก้ไขในชุมชน (Community Correction Centers) บ้านกึ่งวิถี “เข้า” หรือบ้านกึ่งวิถีขาเข้า (Halfway “In” House) หรือศูนย์ควบคุม (Detention Centers) เป็นต้น นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับโทษกักขังในประเทศไทย

1.3 สมมติฐาน

ประมวลกฎหมายอาญาได้ประกาศให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 ซึ่งบทบัญญัติในเรื่องโทษกักขัง เกี่ยวกับการกักขังในที่อาศัยของผู้กระทำความผิดหรือของผู้อื่น หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ ตามมาตรา 24 วรรคสอง ก็ได้บัญญัติไว้เป็นเวลานานถึง 50 ปีแล้ว แต่ในทางปฏิบัติกลับมิได้นำมาใช้ ทั้งที่วิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับโทษ โดยการลงโทษรูปแบบนี้สามารถนำโปรแกรมต่างๆ มาใช้ตามความเหมาะสมของผู้กระทำความผิดและการกระทำความผิด เพื่อปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมนิสัยของผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล ให้รู้สำนึกและกลับตนเป็นพลเมืองดี ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก และเป็นการลงโทษในชุมชน ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถดำเนินชีวิตตามปกติในสังคมได้ ไม่เป็นที่แปลกแยกจากสังคม อีกทั้งยังเป็นการให้ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลคุมประพฤติผู้กระทำความผิดด้วย อันเป็นผลดีต่อตัวผู้กระทำความผิด ต่อสังคม และต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างมาก ดังนั้น จึงได้ศึกษาหลักการลงโทษ โดยไม่ใช่เรือนจำของต่างประเทศ เพื่อนำวิธีการกักขังในบ้าน การใช้ค่ายทหาร ศูนย์แก้ไขในชุมชน ศูนย์ควบคุมหรือบ้านกึ่งวิถีขาเข้า มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย ซึ่งมาตรการดังกล่าวนี้สามารถแยกผู้กระทำความผิดที่ไม่มีสันดานชั่วร้ายหรือไม่เป็นอันตรายต่อสังคมไม่ให้ปะปนกับผู้กระทำความผิดที่มีสันดานชั่วร้ายได้ และเป็นมาตรการที่เหมาะสมสามารถนำมาใช้แทนโทษจำคุกระยะสั้นหรือการกักขังในสถานที่กักขังของทางราชการได้อีกด้วย

1.4 วิธีการดำเนินการศึกษา

ศึกษาจากเอกสาร หนังสือตำราทางวิชาการ ศัพท์ทฤษฎีหมาย บทความ วิทยานิพนธ์ รวมถึงข้อมูลทางสารสนเทศ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องที่ศึกษา

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาแนวคิด หลักการเกี่ยวกับการบังคับใช้โทษกักขัง ตลอดจนความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการกักขังในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่สถานที่กักขัง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบเกี่ยวกับหลักการและเงื่อนไขการกักขังในสถานที่กักขังของทางราชการและการกักขังในสถานที่อื่นๆ

1.6.2 ทำให้ทราบแนวทางการลงโทษอันเหมาะสมแก่การนำไปปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด

1.6.3 ทำให้สามารถนำข้อมูลจากการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการการกักขังในสถานที่อื่นๆ มาประยุกต์ใช้ในการลงโทษกักขังได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดการลงโทษทางอาญาเกี่ยวกับโทษกักขังและ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช่เรือนจำ

กฎหมายอาญาเป็นมาตรการหนึ่งในการควบคุมสังคม เพื่อให้การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย และเมื่อมีการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายอาญาขึ้น ย่อมต้องถูกลงโทษ อันเป็นมาตรการบังคับทางอาญา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษและวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษ ดังนั้นจึงควรศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีทางอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษผู้กระทำความผิดในกระบวนการยุติธรรม ว่ามีความหมาย หลักเกณฑ์ ตลอดจนความจำเป็นในการลงโทษกักขังผู้กระทำความผิด และศึกษาถึงแนวคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช่เรือนจำ ซึ่งจะศึกษาถึงความหมาย วัตถุประสงค์ รูปแบบและแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช่เรือนจำที่มีการบังคับใช้อยู่ในประเทศไทย และในต่างประเทศ เพื่อนำแนวคิดมาพัฒนาประยุกต์ใช้กับการลงโทษกักขังในประเทศไทยให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและตัวผู้กระทำความผิดต่อไป รวมทั้งการศึกษาถึงการลงโทษจำคุกระยะสั้นในเรื่องของผลกระทบที่มี และวิธีการเลี้ยงโทษจำคุกระยะสั้น

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญา

2.1.1 ความหมายของโทษทางอาญา

การที่มนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมากจนกลายเป็นสังคมหรือชุมชน แต่ละคนย่อมต้องการปัจจัยสี่ เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ หากไม่สามารถสนองความต้องการของตนเองได้ บุคคลย่อมต้องแสวงหาหนทางที่จะทำให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ ทำให้เกิดการกระทำความผิดขึ้นมา เช่น การลักขโมย ทำร้ายร่างกาย เป็นต้น อันเป็นที่มาของการเกิดอาชญากรรม ฉะนั้นในสังคมทุกแห่งจึงจำเป็นต้องมีมาตรการควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคม เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข นั่นคือ การมีกฎหมายขึ้นใช้บังคับแก่สมาชิกในสังคมแต่ละสังคม และเมื่อมีการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าเป็นความผิด ก็จะต้องมีการลงโทษ ดังนั้น การลงโทษจึงเป็นกระบวนการใช้มาตรการทางกฎหมายควบคุมสังคม (Law as a Form of Social Control) เพื่อจำกัดขอบเขตความประพฤติของแต่ละบุคคลในอันที่จะรักษาไว้ซึ่งความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดี และเสถียรภาพทางสังคม

โดยมีพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดูแลควบคุม ให้ประชาชนพลเมืองปฏิบัติตามหน้าที่ตามกฎหมาย ผู้ใดฝ่าฝืนย่อมจะได้รับการลงโทษทัณฑ์

การลงโทษนั้น นักปรัชญาและนักนิติศาสตร์ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายของ “โทษทางอาญา” ดังนี้

Grotius² กล่าวถึงโทษ โดยพิจารณาลักษณะภายนอกของโทษ ท่านให้ความหมายของโทษว่า หมายถึง ผลร้ายที่ผู้กระทำได้รับเนื่องจากผลร้ายที่เขาได้ก่อให้เกิดขึ้น (Malum passionis quod infligitur ob malum actionis)

ศาสตราจารย์ H.L.A. Hart³ ให้ความหมายของโทษทางอาญาโดยเพิ่มเติมข้อพิจารณาในเรื่องผู้มีอำนาจลงโทษด้วย ท่านให้นิยามว่าโทษจะต้องประกอบด้วยสาระสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. โทษจะต้องก่อให้เกิดความเจ็บปวด (pain) หรือผลอย่างอื่นที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจ (unpleasant)
2. โทษต้องใช้เพื่อตอบแทนความผิด
3. โทษต้องลงแก่ผู้กระทำความผิดหรือสงสัยว่าเป็นผู้กระทำผิด
4. โทษจะต้องเป็นวิธีการซึ่งบุคคลอื่นนอกจากผู้กระทำผิดนำมาใช้
5. ผู้กำหนดโทษต้องเป็นเจ้าพนักงานที่กฎหมายให้อำนาจลงโทษเพื่อตอบแทนการกระทำผิดทางอาญา

ศาสตราจารย์ ALF Ross⁴ อธิบายโทษโดยมองที่ลักษณะของการสนองตอบของสังคม ท่านกล่าวว่าโทษอาญามีสาระสำคัญคือ

1. โทษจะต้องเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำผิดกฎหมาย
2. โทษจะต้องถูกกำหนดและใช้โดยผู้ที่มีอำนาจ
3. โทษจะต้องเป็นผลร้ายต่อผู้กระทำผิด
4. โทษจะต้องเป็นผลร้ายซึ่งแสดงถึงการตำหนิผู้กระทำผิด

¹ ประเสริฐ เมฆมณี. (2523). หลักทัณฑ์วิทยา. หน้า 1.

² Walter Moberly. (1968). *The Ethics of Punishment*. p.35.

³ H.L.A. Hart. (1973). *Punishment and Responsibility*. pp.4-5. อ้างถึงใน ณรงค์ ใจหาญ. (2543). กฎหมายอาญาวาดด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย. หน้า 14.

⁴ Alf Ross. (1975). *On Guilt, Responsibility and Punishment*. p.36.

จากคำนิยามซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิข้างต้นให้คำอธิบายไว้ พอสรุปได้ว่าโทษทางอาญาจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ⁵

1. ลักษณะภายนอกของโทษ โทษเป็นผลร้ายซึ่งตอบแทนแก่ผู้กระทำผิดอันมีลักษณะที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดแก่ร่างกายหรือผลอันไม่พึงพอใจอื่นๆ เช่น การสูญเสียเสรีภาพทางร่างกาย หรือการสูญเสียทรัพย์สิน ผลร้ายดังกล่าวกระทำขึ้นเพื่อตอบแทนจากการที่ผู้กระทำผิดได้กระทำผิดกฎหมายโดยสมัครใจและมุ่งกระทำต่อผู้กระทำผิดเป็นการเฉพาะตัว

2. ผู้มีอำนาจกำหนดโทษ ต้องเป็นบุคคลที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจลงโทษ ซึ่งปกติจะเป็นศาล และต้องมีวิธีพิจารณาตัดสินการลงโทษตามที่กฎหมายบัญญัติ

3. ความประสงค์ของการลงโทษ ต้องเป็นการตอบแทนการกระทำผิดของผู้กระทำอันมีลักษณะตามที่ผู้กระทำว่าได้กระทำในสิ่งที่ไม่สมควรในสังคมและไม่ควรกระทำอีก

ในกรณีที่ 3. นี้ ทำให้โทษมีความแตกต่างจากวิธีการเพื่อความปลอดภัย กล่าวคือ โทษอาญามีลักษณะที่เป็นผลร้ายซึ่งเป็นการดำเนินผู้กระทำ แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นวิธีการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อป้องกันสังคมให้ปลอดภัย จึงไม่มีลักษณะของการดำเนินการกระทำของเขา

อย่างไรก็ดี ระบบการลงโทษในปัจจุบันมิได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดในการลงโทษเพื่อตอบแทนความผิดแต่อย่างเดียว ทั้งนี้เพราะเห็นว่าสภาพแวดล้อมทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจในการกระทำความผิดของผู้ต้องโทษ ดังนั้นระบบการลงโทษจึงมิได้มุ่งใช้โทษเป็นวิธีการเดียวที่ใช้ต่อผู้กระทำผิด แต่จะประกอบด้วยมาตรการ 3 ประการประกอบกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะและประเภทของอาชญากรรม และอาชญากรรมมาตรการทั้งสาม คือ

1. การลงโทษที่เหมาะสมกับความผิด
2. การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ซึ่งอาจเป็นการแก้ไขจิตใจ การบำบัดรักษา หรือการฝึกอบรม

3. การป้องกัน ซึ่งรวมถึงการป้องกันสังคม⁶

ดังนั้น ในบางครั้งการที่จะกำหนดว่ามาตรการอย่างหนึ่งเป็นโทษหรือไม่ จึงแล้วแต่ความคิดเห็นของผู้ร่างกฎหมาย ซึ่งบางกรณีผลที่ประสงค์ของบทบังคับอาจแตกต่างไปจากผลที่ควรเป็นตามการแบ่งแยกประเภท ทั้งนี้ คือผลของบทบังคับที่ถือเป็นการลงโทษ ควรจะเพื่อให้ผู้กระทำผิดรู้สึกว่าคุณได้รับผลร้ายดังได้กล่าวมาข้างต้น แต่ในบางกรณีผลของการลงโทษกลับมี

⁵ ณรงค์ ใจหาญ. เสริมเติม. หน้า 15.

⁶ แหล่งเติม. หน้า 16.

วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์อย่างอื่นแตกต่างไปจากนั้น และในทางกลับกันมาตรการที่ถือว่าไม่ใช่โทษกลับมีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกับการลงโทษก็มี

สำหรับประเทศที่ใช้ประมวลกฎหมายอาญาส่วนใหญ่จะมีบัญญัติไว้ชัดเจนว่ามีโทษอะไรบ้าง ซึ่งประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่มีประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ และได้บัญญัติถึงโทษทางอาญาไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 18 ซึ่งบัญญัติโทษไว้ 5 ประเภท ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน ดังนั้น หากมีมาตรการบังคับอย่างอื่นที่นอกเหนือไปจากบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ซึ่งเมื่อพิจารณาในแง่กฎหมายแล้วก็ย่อมไม่ใช่โทษ ถึงแม้ว่าจะพิจารณาจากสภาพและวัตถุประสงค์ของการใช้มาตรการดังกล่าวแล้วไม่แตกต่างไปจากโทษก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี หากนำมาตรการบังคับอย่างอื่นมาใช้ตามความเหมาะสมกับความผิดและตัวผู้กระทำความผิด สามารถแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด หรือเป็นการบำบัดรักษาหรือฝึกอบรม รวมทั้งการป้องกันสังคม เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับตนเป็นพลเมืองดี ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก จะถือเป็นการลงโทษทางอาญาได้หรือไม่ ทั้งนี้ย่อมแล้วแต่ความคิดเห็นของผู้ร่างกฎหมายที่จะพิจารณาต่อไป ซึ่งกรณีของโทษกักขังที่จะทำการศึกษาต่อไปนั้น จะมีลักษณะเป็นการนำมาตรการบังคับอย่างอื่นมาใช้ เช่น การกักขังที่บ้าน การเข้าค่ายแบบทหาร การใช้บ้านกึ่งวิถิษาเข้า หรือศูนย์ควบคุม เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นการลงโทษอีกลักษณะหนึ่งที่จะสามารถแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองที่ดี ไม่กระทำความผิดซ้ำอีกได้ โดยนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาประยุกต์ใช้กับโทษกักขังตามความเหมาะสมกับความผิด ตัวผู้กระทำความผิด สภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย

2.1.2 วัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับโทษ

ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย ได้แบ่งแยกกฎหมายอาญาในความหมายอย่างกว้างออกเป็นสามลักษณะ คือ กฎหมายอาญาสารบัญญัติ กฎหมายอาญาวิธีสบัญญัติ หรือกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ⁷ โดยในส่วนของกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษที่สำคัญของไทยคือ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และกฎกระทรวงซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งมีภารกิจในการบังคับโทษผู้กระทำความผิดในลักษณะต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับโทษ โดยมีมุ่ง

⁷ อุททิศ แสตนโกศิก ก (2515). “หลักกฎหมายอาญา: การลงโทษ.” ใน *อุททิศนุสรณ์*. หน้า 5.

⁸ กณิต ฉนกร ก เสมอเดิม. หน้า 37.

แก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชั่วของบุคคลและคืนคนดีสู่สังคม⁹ ดังนั้นในเรื่องเกี่ยวกับโทษกักขัง จึงควรศึกษาถึงวัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับโทษด้วย

2.1.2.1 วัตถุประสงค์ของการลงโทษ

โดยที่การลงโทษเป็นการทำให้ได้รับผลร้าย จึงทำให้มีลักษณะไปในทางลบ (negative) แม้ลักษณะเช่นนี้จะลดน้อยลงในปัจจุบันโดยได้นำเอาการอบรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมาใช้ประกอบ แต่เจตนาจะให้ได้รับผลร้ายก็ยังคงเป็นสาระสำคัญของการลงโทษอยู่ จึงมีปัญหว่า การลงโทษกระทำไปเพื่อประโยชน์อะไร ปัญหานี้มีผลไม่แต่เฉพาะในทางทฤษฎีหรือทางปรัชญาเท่านั้น แต่ย่อมมีผลต่อการบัญญัติกฎหมายอาญาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดด้วย¹⁰ แนวความคิดและทฤษฎีการลงโทษในปัจจุบันได้พัฒนาขึ้นตามลำดับมุ่งเน้นการแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดมากกว่าการลงโทษให้หลายจำเพียงอย่างเดียว สาเหตุดังกล่าวเนื่องจากสภาพสังคมมีการพัฒนาให้มีความเป็นอยู่ร่วมกัน การลงโทษโดยวิธีการกักขังทดแทน รวมทั้งการลงโทษโดยวิธีการข่มขู่เป็นการมุ่งเน้นในการตัดความสัมพันธ์ของผู้กระทำความผิดให้ออกจากสังคม และเกรงกลัวต่อความผิดที่ตนได้กระทำความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนไปในทางที่ดีขึ้น จึงก่อให้เกิดมาตรการต่างๆ ในการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด เพื่อให้กลับตนเป็นคนดีและไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

ดังนั้น การศึกษาเรื่องโทษกักขังจึงจำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีการลงโทษด้วย ซึ่งได้มีทฤษฎีต่างๆ อธิบายถึงเหตุผลที่มีกรลงโทษและวัตถุประสงค์ของการลงโทษ และไม่ว่าจะพิจารณาจากทฤษฎีหรือวัตถุประสงค์ในการลงโทษย่อมจะมีผลต่อผู้กระทำความผิดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ซึ่งแต่ละทฤษฎีจะสนองต่อวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่แตกต่างกัน โดยทฤษฎีการลงโทษโดยรัฐในปัจจุบันนี้แบ่งออกเป็น 2 ทฤษฎีใหญ่ๆ คือ ทฤษฎีทดแทน (Retributive theory) และ ทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utilitarian theory) การแบ่งแยกความแตกต่างของทฤษฎีทั้งสองนี้เคยมีผู้เสนอว่า ทฤษฎีทดแทนเป็นทฤษฎีที่มองในอดีตโดยลงโทษเพื่อทดแทนสิ่งที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำแล้ว ในขณะที่ทฤษฎีอรรถประโยชน์เป็นเรื่องเกี่ยวพันกับอนาคตโดยมุ่งที่ผลของการลงโทษ¹¹

⁹ ธานี วรภัทร์. (2548, กรกฎาคม-ธันวาคม). "ปัญหาการบังคับโทษจำคุกในประเทศไทย." วารสารกฎหมายธุรกิจบัณฑิต, ปีที่ 5, ฉบับที่ 2. หน้า 59.

¹⁰ คณิศ อนุคร ก เล่มเดิม. หน้า 37.

¹¹ ณรงค์ ใจหาญ. เล่มเดิม. หน้า 20.

1) ทฤษฎีทดแทน (Retributive Theory)

โดยประวัติศาสตร์แล้ว การทดแทนเป็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่เก่าแก่ที่สุดอย่างหนึ่ง เป็นทฤษฎีที่เริ่มต้นมาจากความสำนึกของมนุษย์ที่จะตอบสนองต่อการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้แต่ละคนได้รับผลแห่งกรรมของตนในลักษณะของการแก้แค้น คือ ถ้าความผิดที่กระทำลงไปก่อให้เกิดผลร้ายแรงเพียงใด โทษที่จะได้รับก็รุนแรงเพียงนั้น ซึ่งเป็นการลงโทษที่หยาบและให้สาสมกับความผิดที่ได้กระทำเพื่อให้เกิดความยุติธรรม ตามหลัก “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” (an eye for an eye, a tooth for a tooth)¹² ปัจจุบันทฤษฎีนี้ยังคงใช้อยู่ในกฎหมายอาญาของหลายประเทศ แต่การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนก็ได้ให้ความหมายเพียงแค่ว่า “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” เท่านั้น แต่ความหมายถึงการลงโทษนั้นทำได้พอเหมาะสม ตามคำอธิบายของศาสตราจารย์ทาเกชิ นักนิติศาสตร์ชาวญี่ปุ่น กล่าวว่า “...การลงโทษทัณฑ์นั้นจะทำได้ก็ต่อเมื่อผู้กระทำผิดได้กระทำการโดยมีจิตใจอันชั่วร้าย และโทษที่จะลงได้นั้นจะต้องเป็นโทษที่เหมาะสมกับความรับผิดชอบทางอาญาของผู้กระทำผิด”¹³ จะเห็นได้ว่า ความประสงค์ของการลงโทษเพื่อให้สาสมหรือเพื่อทดแทนต่างกับการลงโทษเพื่อการแก้แค้น กล่าวคือ การลงโทษเพื่อให้สาสมตั้งอยู่บนกฎของศีลธรรมและความยุติธรรม ดังนั้นจึงพิจารณาว่าการลงโทษนั้นยุติธรรมหรือได้สัดส่วนกับความผิดหรือไม่ แต่การลงโทษเพื่อแก้แค้นนั้นเป็นการสนองตอบสัญชาตญาณที่รู้สึกโกรธเคืองเมื่อมีการกระทำความผิด ดังนั้นการลงโทษเพื่อแก้แค้นจึงตั้งอยู่บนอารมณ์ของผู้ลงโทษเป็นหลัก¹⁴ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อทดแทนเป็นทฤษฎีที่พยายามนำแนวความคิดในเรื่องการแก้แค้นทดแทน ซึ่งเป็นความคิดดั้งเดิมของมนุษยชาติที่แก้แค้นกันเอง มาผสมผสานกับหลักความยุติธรรมในปัจจุบัน โดยยอมรับว่ารัฐเป็นผู้มีหน้าที่ลงโทษตามความเป็นธรรมและได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิด เพื่อให้ผู้เสียหายและญาติพี่น้องของเขา รู้สึกพอใจว่าได้รับความยุติธรรม จะได้ไม่ไปแก้แค้นกันเองโดยไม่มีวันจบสิ้น และเพื่อเป็นการย้ำให้ทุกคนเชื่อและปฏิบัติตามกฎหมายโดยถือว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องผูกพันในสังคม

ดังนั้น การลงโทษตามทฤษฎีทดแทนนี้จึงมีหลักการว่า ผู้กระทำความผิดสมควรได้รับโทษเพราะเขาได้กระทำความผิด และต้องรับผิดชอบการกระทำของตนเอง โทษต้องเหมาะสม

¹² นัทธี จิตสว่าง. (2540). หลักทฤษฎีวิทยา: หลักการวิเคราะห์ระบบงานราชทัณฑ์. หน้า 24.

¹³ Takeuchi, J. (1966). “Introduction to the Japanese Draft Penal Code of 1961”. *American Series of Foreign Penal Code*. อ้างถึงใน อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. (2548). *ทฤษฎีอาญา*. หน้า 90.

¹⁴ Johannes Andenaes. (1965). *The General Part of The Criminal Law of Norway*. p. 57. อ้างถึงใน สหชน รัตนไพจิตร ข (2527). *ความประสงค์ของการลงโทษอาญา: ศึกษาเฉพาะประเทศไทยสมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาและประมวลกฎหมายอาญา*. หน้า 37.

กับความรับผิดชอบ (Culpability) ความรับผิดชอบมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผลร้ายของการกระทำ เจตนา ไม่เจตนา หรือประมาท แรงจูงใจ พฤติการณ์แวดล้อม เหตุเพิ่มโทษ ลดโทษ และเหตุบรรเทาโทษ กฎหมายอาญาจึงบัญญัติโทษขั้นสูง ขั้นต่ำ-ขั้นสูง ซึ่งทำให้กฎหมายมีความยืดหยุ่น และศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดโทษได้ตามความเหมาะสมหรือตามสมควร¹⁵

2) ทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utilitarian Theories)

ทฤษฎีอรรถประโยชน์ ถือว่าการลงโทษก็เพื่อป้องกันสังคมและจำนวนโทษต้องมากกว่าที่จะป้องกันสังคมได้¹⁶ ซึ่งเป็นการลงโทษให้เกิดผลดี ดังนี้

(1) เพื่อข่มขู่หรือยับยั้ง (deterrence) การลงโทษโดยการข่มขู่หรือยับยั้งนี้มีลักษณะมองไปในอนาคต เพื่อมิให้บุคคลกระทำความผิดอาญาขึ้นอีกในอนาคต ไม่ว่าจะเป็ผลต่อตัวผู้กระทำความผิดหรือต่อประชาชนทั่วไปที่คิดจะกระทำความผิด ซึ่งการข่มขู่นี้จะเข้าทำนองภาษิตไทยที่ว่า “เชือดไก่ให้ลิงดู” หมายถึง การลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่คนทั่วไป หรือคนที่มีความคิดจะกระทำความผิดได้เห็นว่า เมื่อผู้ใดกระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษเยี่ยงบุคคลผู้กระทำความผิดนี้ และจะก่อผลทำให้ประชาชนทุกคนมีความเกรงกลัวโทษไม่กล้ากระทำความผิด¹⁷

ในสมัยก่อนการข่มขู่ของโทษถือเอาผลของการลงโทษเป็นสำคัญ จะเห็นได้ว่าการลงโทษประหารชีวิตก็ทำกันอย่างเปิดเผยให้ประชาชนมีโอกาสดู คนทั่วไปจะได้ไม่เอาเยี่ยงอย่าง แต่ในปัจจุบันไม่นิยมทำเช่นนั้นอีกต่อไปแล้ว เพราะเป็นการขัดกับความคิดในเรื่องมนุษยธรรมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นอกจากนั้นยังอาจมีผลทำให้ผู้ดูมีจิตใจงุนกับความเหี้ยมโหด ซึ่งทำให้มีผลร้ายมากกว่าผลดี¹⁸ ซึ่งโดยปกติตามความคิดของคนทั่วไปนั้น หากจะให้การลงโทษมีผลเป็นการข่มขู่ให้คนเกรงกลัว ไม่กล้ากระทำความผิด ก็ควรกำหนดโทษให้สูงเข้าไว้คนจะได้กลัว โดยไม่คำนึงถึงความแน่นอนที่จะต้องลงโทษแก่บุคคลทุกคนที่ฝ่าฝืนกฎหมาย นอกจากนั้น เมื่อกำหนดอัตราโทษให้รุนแรงเกินไป อาจทำให้เกิดผลตรงกันข้ามเพราะเมื่ออัตราโทษสูง ศาลก็ต้องใช้ความระมัดระวังในการพิจารณา และหากไม่มีพยานหลักฐานหนักแน่นเพียงพอจริงๆ ก็จะยกฟ้องปล่อยจำเลยไป ซึ่งทำให้ความแน่นอนของการลงโทษน้อยไป ผลในทางข่มขู่ก็น้อยลงไปตามส่วน และหากโทษที่กฎหมายกำหนดไว้รุนแรงเกินกว่าการกระทำความผิดมาก

¹⁵ ประธาน วัฒนวาณิชย์. (2546). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา. หน้า 360-361.

¹⁶ สหชน รัตนไพจิตร ก (2524). “ทฤษฎีการลงโทษ : การนิติบัญญัติ.” วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 12, ฉบับที่ 2. หน้า 78.

¹⁷ ณรงค์ โจหาญ. เล่มเดิม. หน้า 28.

¹⁸ อุตทิศ แสนโกสิก ก เล่มเดิม. หน้า 19.

ก็จะยิ่งทำให้ความแน่นอนของการลงโทษลดน้อยลงไปอีก เพราะอาจทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่พอใจในกฎหมายและไม่ยอมร่วมมือในการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย และเกิดความสงสารผู้กระทำความผิดไม่ประสงค์จะให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษเช่นนั้น ซึ่งก็จะมีผลให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ¹⁹ ดังนั้น การยับยั้งหรือข่มขู่นี้ มิได้ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของโทษที่กำหนดไว้ในแต่ละฐานความผิดแต่เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความแน่นอนและรวดเร็วในการลงโทษต่อผู้กระทำความผิดทุกคน ซึ่งหมายความว่า เมื่อบุคคลใดได้กระทำความผิดขึ้นบุคคลนั้นจะต้องรับโทษเสมอ²⁰ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดนี้ จึงน่าจะมีผลต่อการควบคุมอาชญากรรมโดยเฉพาะองค์การอาชญากรรม เช่น ขบวนการค้ายาเสพติด หรือขบวนการค้ายาเสพติด รวมทั้งผู้กระทำความผิดที่มีอิทธิพลและสามารถหลบเลี่ยงกฎหมายได้ เพราะการลงโทษที่รุนแรงมีความแน่นอนและรวดเร็วในการลงโทษย่อมสามารถข่มขู่ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดไม่กล้ากระทำความผิด และเป็นการยับยั้งผู้ที่ได้กระทำความผิดมาแล้วเกิดความหยาบใจไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำอีก อันเป็นการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยได้ในอนาคต

(2) เพื่อตัดโอกาสมิให้ผู้นั้นกระทำความผิด (incapacitation) การลงโทษเพื่อตัดโอกาสมิให้กระทำความผิดนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดซ้ำหรือมีการประทุษร้ายต่อสังคมอีกต่อไป โดยใช้วิธีการลงโทษที่เป็นการจำกัดขอบเขตการเคลื่อนไหว หรือเป็นการทำร้ายต่อเนื้อตัวร่างกาย ซึ่งการทำให้ผู้กระทำความผิดหมดโอกาสในการกระทำความผิดนี้อาจเป็นการตัดออกจากสังคมเป็นการชั่วคราว เช่น การจำคุก หรือกักขัง เป็นต้น หรืออาจเป็นการตัดออกจากสังคมเป็นการถาวรก็ได้ เช่น ประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือการเนรเทศ²¹ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการลงโทษที่ทำให้ผู้กระทำความผิดหมดความสามารถที่จะกระทำความผิด สังคมจึงจะปลอดภัยจากการกระทำความผิด²² โดยวิธีการนี้จะนำไปใช้กับผู้กระทำความผิดบางประเภทที่ยังคงเป็นอันตรายต่อสังคมหรือประชาชนอยู่ จะพิจารณาจากความร้ายแรงของความผิดด้วย หากเป็นความผิดที่ร้ายแรงมาก กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีอย่างมากแล้ว ก็อาจถูกตัดออกจากสังคมเป็นการถาวร เช่น ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต เป็นต้น แต่หากเป็นการกระทำความผิดที่มีเหตุบางอย่างซึ่งเป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด ก็อาจใช้วิธีการลงโทษที่เป็น

¹⁹ แหล่งเดิม. หน้า 34.

²⁰ ฌรงค์ ใจหาญ. เล่มเดิม. หน้า 31.

²¹ การเนรเทศมิได้จัดเป็นโทษตามประมวลกฎหมายอาญา คงมีแต่การลงโทษสำหรับคนต่างด้าวซึ่งกระทำความผิดในประเทศไทย.

²² ฌรงค์ ใจหาญ. เล่มเดิม. หน้า 34.

การตัดโอกาสออกจากสังคมเป็นการชั่วคราวเพื่อให้ผู้กระทำความผิดหมดศักยภาพในการที่จะกระทำความผิดลง เช่น การจำคุกเป็นเวลานานๆ เป็นต้น

(3) เพื่อแก้ไขและฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิด (reformation and rehabilitation) การลงโทษเพื่อแก้ไขหรือฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิด มีเป้าหมายที่จะใช้การลงโทษเป็นวิธีการเปลี่ยนหรือแก้ไขหรือเยียวยารักษาจิตใจของผู้กระทำผิดให้ลดความรู้สึกต่อต้านกฎหมาย และกลับมามีความเห็นดีเห็นชอบด้วยการปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่กระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก ตลอดจนต้องทำให้ผู้กระทำความผิดนั้นมีความสามารถขยับยั้งตนเองมิให้คิดหรือกระทำการอันเป็นความผิดอีกต่อไป การลงโทษแบบนี้ถือเป็นการลงโทษแบบมีมนุษยธรรม ถือว่าผู้กระทำความผิดเป็นสมาชิกที่กำลังเจ็บป่วยของสังคม การลงโทษจึงมีวัตถุประสงค์เป็นการช่วยเหลือฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจให้กลับคืนสู่ปกติจนสามารถกลับมาอยู่ร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ของสังคมได้ตามเดิม โดยมีแนวคิดที่สำคัญว่าสาเหตุแห่งอาชญากรรมมิได้เกิดขึ้นเพราะความสมัครใจของผู้กระทำความผิด ฉะนั้น อาชญากรรมจึงเป็นปัญหาที่สังคมจะต้องช่วยกันป้องกันมิให้เกิดขึ้น²³ ซึ่งทำให้เกิดทฤษฎีการลงโทษเพื่อปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดนี้ขึ้นมา แนวคิดและวิธีการในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดจะไม่ใช้การมุ่งลงโทษต่อผู้กระทำความผิดตามความผิดที่ได้ก่อขึ้นเท่านั้น แต่จะเป็นการลงโทษที่มุ่งใช้วิธีการในการลงโทษที่จะมีผลในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อันเป็นสาเหตุของการกระทำความผิด และเมื่อผู้กระทำความผิดสามารถแก้ไขพัฒนาตนเองได้แล้วก็จะถูกส่งกลับเข้าสู่สังคมปกติต่อไป แต่อย่างไรก็ตามแนวคิดในการแก้ไขฟื้นฟูมีวัตถุประสงค์ที่จะป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดมาแล้วกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก และตัวผู้กระทำความผิดเองก็ต้องสามารถขยับยั้งด้วยตนเองที่จะไม่กระทำความผิดซ้ำด้วย การลงโทษตามทฤษฎีนี้จึงมีความมุ่งหมายต่อตัวผู้กระทำความผิดโดยตรงเท่านั้น แต่ไม่ได้ประสงค์ให้มีผลถึงบุคคลอื่นโดยตรงด้วย²⁴ อีกหนึ่งวิธีการแก้ไขฟื้นฟูที่มีการควบคุมผู้กระทำความผิดไว้จนกว่าจะเห็นว่าไม่เป็นภัยต่อสังคมต่อไปแล้ว โชคชะตาของผู้กระทำความผิดจะขึ้นอยู่กับความเห็นของแพทย์หรือนักจิตวิทยา²⁵ และนอกจากนั้นเมื่อความผิดนั้นร้ายแรงและขัดกับความรู้สึกของประชาชนทั่วไป ซึ่งยังมีความบั่นเคืองต่อการกระทำความผิดบางอย่างและต้องการให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น ประชาชนมักเกิดความรู้สึกอยากรจะทดแทนหรือแก้แค้นผู้กระทำความผิดให้สาสมกับความผิดที่ได้กระทำลงด้วยการลงโทษอย่างรุนแรงในขณะนั้นด้วย เมื่อประชาชนยังไม่เห็นคุณค่าของวิธีการปรับปรุงแก้ไขอย่างแท้จริงก็ยอมเป็นอุปสรรคในการที่จะนำวิธีการดังกล่าวมาใช้อย่างกว้างขวางจนกว่าจะได้มีการอบรมและชี้ชวน

²³ บุญยฤทธิ์ ตั้งศุภวารณ. (2544). ศูนย์ควบคุม : มาตรการทางเลือกในกระบวนการยุติธรรม. หน้า 14.

²⁴ อุททิศ แสนโกศิก ก เล่มเดิม. หน้า 35.

²⁵ แผลงเดิม. หน้า 51.

จนประชาชนเห็นด้วย ดังนั้น การลงโทษตามทฤษฎีนี้เพียงอย่างเดียวก็ยังไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างมีประสิทธิภาพได้ทุกกรณี

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทฤษฎีอัตราโทษประโชน์ปฏิบัติเสถียรการลงโทษโดยการทดแทนหรือเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากความผิดที่ผ่านมาแล้วตามทฤษฎีทดแทน แต่มุ่งเน้นที่ผลในอนาคตของการลงโทษ โดยมุ่งประสงค์จะลดจำนวนอาชญากรรม ทั้งนี้โดยถือว่าการลงโทษเป็นวิธีการที่จะทำให้บุคคลผู้กระทำผิดกลัวไม่กล้ากระทำความผิด หรือเป็นวิธีการแก้ไข หรือฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดี หรือลงโทษเพื่อตัดความสามารถของผู้กระทำผิดที่จะก่ออาชญากรรมขึ้นอีก เมื่อพิจารณาถึงความขัดกันแห่งการนำทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ อาจทำให้เห็นว่าในการบัญญัติกฎหมายอาญาจะต้องเลือกปฏิบัติตามทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ความจริงแล้วในทางปฏิบัติไม่มีความสำคัญมากนักกว่าเราจะถือทฤษฎีใดถูกต้องอย่างสมบูรณ์²⁶ จึงได้พยายามประสานแนวความคิดทางการลงโทษในทฤษฎีทั้งสองเข้าด้วยกันซึ่งน่าจะก่อให้เกิดผลดีในการลงโทษและทำให้เป้าหมายของการบังคับใช้กฎหมายอาญาบรรลุวัตถุประสงค์มากกว่าที่จะยึดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง อันเป็นการทำให้ผู้กระทำผิดต้องทดแทนสิ่งที่ตนได้กระทำความผิด และในขณะเดียวกันเป็นการลดอาชญากรรมด้วย หรือโดยการให้ทฤษฎีทั้งสองนี้ควบคู่กันไปโดยเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้กระทำผิดและสถานการณ์ “กล่าวคือ ในการบัญญัติโทษแต่ละฐานความผิดควรต้องคำนึงถึงหลักการลงโทษต้องได้สัดส่วนกับสภาพของผู้กระทำผิดซึ่งเป็นความนำดำเนินทางศีลธรรมของผู้กระทำผิดนั้น อันเป็นแนวความคิดตามทฤษฎีทดแทน ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมในการลงโทษ แต่ถ้าเป็นการกระทำผิดซึ่งกระทำโดยผู้กระทำผิดติดนิสัย ควรจะต้องมีบทบัญญัติเพื่อโทษฐานไม่เจ็ดหลาย ตามหลักของทฤษฎีอัตราโทษประโชน์ ซึ่งมุ่งลงโทษเพื่อตัดโอกาสมิให้กระทำผิดขึ้นอีกสำหรับในกรณีที่บ้านเมืองเกิดความระส่ำระสายเพราะการกระทำความผิดอาญาฐานที่ร้ายแรง การลงโทษโดยเค็ดขาดและรุนแรงควรจะนำมาใช้เพื่อข่มขู่หรือยับยั้งมิให้เกิดอาชญากรรมเช่นนี้ขึ้นมาอีก อันเป็นการสอดคล้องกับแนวคิดในทฤษฎีอัตราโทษประโชน์ซึ่งมุ่งผลในทางข่มขู่ แต่โดยทั่วไปแล้วผู้กระทำผิดซึ่งกระทำผิดโดยไม่สมัครใจหรือเนื่องจากความอ่อนวัย บกพร่องทางจิต หรือผู้ติดยาเสพติด ควรจะได้รับการแก้ไข หรือนำบำบัดรักษามากกว่าการลงโทษจำคุก ตามความมุ่งหมายเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในทฤษฎีอัตราโทษประโชน์”²⁷

²⁶ อุททิศ แสตนโกศิก ก เล่มเดิม. หน้า 64.

²⁷ ณรงค์ โจหาญ. เล่มเดิม. หน้า 36.

2.1.2.2 วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษ

การบังคับโทษเป็นมาตรการในการดำเนินการเกี่ยวกับโทษจำคุกและโทษกักขัง หรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่เป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคล ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติในการที่จะจัดการกับผู้กระทำความผิดในชั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการยุติธรรม โดยการควบคุมผู้กระทำความผิดไว้ตามคำพิพากษาของศาล การบังคับโทษนอกเหนือจากการลงโทษผู้กระทำความผิดแล้ว วัตถุประสงค์หลักที่สำคัญก็เพื่อแก้ไขและปรับปรุงผู้กระทำความผิดให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดีเสียใหม่จนสามารถกลับเข้าสู่สังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข ไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษ ได้แก่ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 จะกำหนดลักษณะและวิธีการบังคับโทษประหารชีวิต โทษจำคุก โทษกักขัง และกำหนดลักษณะและวิธีการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยชนิดที่จำกัดเสรีภาพ เช่น การกักกัน ที่กระทำในเรือนจำและทัณฑสถานทั้งหลาย²⁸ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษที่สำคัญมีดังต่อไปนี้²⁹

1) เพื่อให้มีการดำรงชีวิตอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

2) เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม

3) ปรับปรุงแก้ไข บำบัด พฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย

1) เพื่อให้มีการดำรงชีวิตอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิด และมีความรับผิดชอบต่อสังคม วัตถุประสงค์ข้อนี้มุ่งเน้นการดำรงชีวิตในอนาคตโดยปราศจากการกระทำความผิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นข้อที่สำคัญที่สุด เพราะเมื่อมีการลงโทษจำคุกหรือโทษกักขังผู้กระทำความผิดจนครบระยะเวลาแล้ว ผู้นั้นก็จะต้องออกมาดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมปกติอีกครั้ง ดังนั้น การลงโทษจำคุกหรือโทษกักขังจะต้องหลีกเลี่ยงผลเสียหายในการบังคับโทษจำคุกหรือกักขัง คือ ต้องไม่ทำลายบุคลิกภาพของคนปกติและต้องสอดคล้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ อยู่บนพื้นฐานของการบังคับโทษ หลักความใกล้เคียงของชีวิตภายในและภายนอกเรือนจำหรือสถานกักขัง นักโทษทุกคนมีโอกาสเข้าสู่สังคม

การลงโทษอย่างมีเหตุผลย่อมไม่ลงโทษเพียงเนื่องจากว่าได้มีการกระทำความผิดขึ้นเท่านั้น เพราะสิ่งใดที่เกิดขึ้นแล้วไม่อาจแก้ไขให้กลับเป็นดังเดิมได้ แต่เขาย่อมลงโทษโดย

²⁸ คณิต ณ นคร ก เล่มเดิม. หน้า 38.

²⁹ ธาณี วรภัทร์. เล่มเดิม. หน้า 65-68.

คำนึงถึงอนาคต เพื่อให้ทั้งผู้ที่กระทำความคิดเองและผู้ที่ยุติเห็นว่าผู้กระทำความคิดถูกลงโทษ ไม่กระทำความคิดขึ้นอีก โดยสรุปมีหลักเกณฑ์พื้นฐานการบังคับโทษที่ต้องนำมาใช้ดังนี้

(1) หลักความใกล้เคียงของชีวิตภายในและภายนอกเรือนจำ กล่าวคือ รัฐต้องจัดการบริหารจัดการต่างๆ เกี่ยวกับการบังคับโทษจำคุกหรือโทษกักขัง โดยให้การใช้ชีวิตของผู้ต้องขังภายในเรือนจำหรือผู้ต้องกักขังในสถานที่กักขัง ต้องมีความใกล้เคียงกับการใช้ชีวิตของบุคคลทั่วไปภายนอกเรือนจำหรือสถานที่กักขัง นอกทุกในคุกต้องใกล้เคียงกัน มิฉะนั้นจะทำให้ผู้ได้รับโทษต้องเสียบุคลิกภาพของการอยู่ร่วมกันทางสังคมภายนอกไป ไม่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ เป็นการทำลายวัฒนธรรมการใช้ชีวิตปกติของมนุษย์

(2) หลักการหลีกเลี่ยงผลเสียจากการบังคับโทษ หมายความว่า มาตรการหรือกลไกต่างๆ ในการลงโทษและบังคับโทษต้องหลีกเลี่ยงผลเสียจากการบังคับโทษ อันเป็นการทำลายบุคลิกลักษณะของความเป็นมนุษย์ เช่น การไม่ให้เกิดวัฒนธรรมคุกโดยไม่จำเป็นที่จะเป็นผลมาลบลายพฤติกรรมของผู้ต้องขังหรือผู้ต้องกักขัง การตัดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายนอกคุกหรือสถานที่กักขัง การลงโทษด้วยวิธีทารุณโหดร้าย เป็นต้น

(3) หลีกเลี่ยงไม่ให้ผู้กระทำความคิดได้ประสพกับสิ่งที่ทำลายคุณลักษณะประจำตัวของคนคนนั้น กล่าวคือ เมื่อผู้กระทำความคิดถูกคุมขังในเรือนจำ ย่อมเสื่อมเสียฐานะและชื่อเสียงในสายตาของคนทั่วไป ทำให้โอกาสที่จะกลับตัวเป็นคนดีลดน้อยลง กอปรกับในกรณีผู้กระทำผิดได้รับโทษจำคุกหรือโทษกักขัง ผู้กระทำความคิดจะต้องมาอยู่ปะปนกับผู้กระทำความคิดที่เป็นอาชญากรอาชีพ ซึ่งมีอิทธิพลที่สามารถครอบงำบุคคลอื่นได้ง่าย เพราะคนเราย่อมเลวลงได้ง่ายกว่าดีขึ้น ทำให้ผู้ที่พอจะกลับตัวได้หมดโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมชั่วเป็นพฤติกรรมที่ดี วิธีการป้องกันได้แก่

ก การปล่อยตัวผู้กระทำผิดโดยไม่ลงโทษจำคุก โดยเฉพาะโทษจำคุกระยะสั้นพยายามหามาตรการบังคับโทษอย่างอื่นเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้โทษจำคุกโดยไม่จำเป็น เช่น การกักขังในบ้าน การใช้ค่ายทหาร บ้านกึ่งวิถี เป็นต้น

ข การปล่อยตัวก่อนครบกำหนดโทษจำคุก เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานในส่วนราชทัณฑ์ที่จะพิจารณาปล่อยตัวผู้ต้องโทษก่อนครบกำหนด หากเห็นว่าความเหมาะสมในอันที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมของผู้นั้นจะเสื่อมทรามลงหากจำคุกอยู่ในเรือนจำหรือการกักขังในสถานที่กักขังของรัฐต่อไป และการปล่อยตัวผู้นั้นออกมาจะไม่เป็นอันตรายต่อสังคม

ค การแยกประเภทนักโทษ เช่น แยกนักโทษโดยพิจารณาจากอายุ แยกผู้กระทำความคิดครั้งแรกออกจากพวกที่กระทำความคิดมาแล้วหลายครั้ง เป็นต้น

(4) หลักการคืนคนดีสู่สังคม การบังคับโทษมุ่งผลสำเร็จในการสร้างจิตสำนึก ความรู้สึกชอบชั่วดี ให้เกิดขึ้นกับบุคคลที่ต้องโทษให้ได้

2) เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม การบังคับโทษมุ่งที่จะคุ้มครองสังคม เมื่อเป็นที่แน่ชัดแล้วโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิด ในส่วนของการบังคับโทษก็จะจำกัดเสรีภาพของนักโทษผู้นั้นเพื่อเข้าสู่มาตรการในการแก้ไขชนิดต่างๆ ตามระยะเวลาที่สมควร โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยต่างๆ เกี่ยวกับความบกพร่องของนักโทษคนนั้น ให้เป็นไปตามแผนการบังคับโทษ เมื่อบำบัดรักษาเป็นปกติดีแล้ว จึงปล่อยบุคคลนั้นกลับเข้าสู่สังคม วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจึงเป็นการคุ้มครองสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งภารกิจของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเอาคนผิดกฎหมายเข้าคุก ภารกิจของกฎหมายบังคับโทษแก้ไขพฤติกรรมชั่วของคนที่ทำผิดกฎหมายอาญาให้เป็นคนดีของสังคม

3) ปรับปรุงแก้ไข บำบัด พฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย การบังคับโทษมุ่งยกระดับสามัญสำนึกและพฤติกรรมที่ตกต่ำของผู้กระทำความผิดให้ขึ้นมาสู่ระดับปกติ โดยหลักการที่ว่ามนุษย์เป็นประติมากรรมที่ธรรมชาติสร้างขึ้นเป็นพิเศษให้สามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้และสามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยและพฤติกรรมได้ จึงต้องมีการส่งเสริมคุณค่าในตัวบุคคล ส่งเสริมความสามารถของบุคคล ต้องแสดงผลลัพธ์ของความคิดและการกระทำรวมทั้งผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจสำหรับความเป็นไปได้ที่จะหาเลี้ยงชีพเพื่อชดเชยจุดอ่อนหรือสิ่งบกพร่องของแต่ละคน ซึ่งการบำบัดปรับปรุงแก้ไขนี้ นักโทษแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน ต้องมีการวิเคราะห์หาสาเหตุและวางแผนการบังคับโทษเป็นรายๆ ไป อันจะยังผลสุดท้ายให้เกิดคือ เมื่อนักโทษพ้นโทษแล้วไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจะต่างกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษตรงที่ วัตถุประสงค์ของการลงโทษเป็นหลักการป้องกันทั่วไปที่มุ่งจะบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันสังคม โดยผู้กระทำความผิดควรจะได้รับผลร้ายจากการกระทำของตนเพื่อมิให้มีการกระทำความผิดขึ้นอีกตามทฤษฎีทดแทน ซึ่งการลงโทษเพื่อเป็นการทดแทนสิ่งที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำลงตามสัดส่วนของความผิดนั้นๆ ด้วยความยุติธรรม หรือตามทฤษฎีอรรถประโยชน์เพื่อข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิดไม่ให้กระทำความผิดอีกรวมทั้งเป็นเยี่ยงอย่างแก่บุคคลอื่นจะได้ไม่กล้าที่จะกระทำความผิดขึ้น เพื่อตัดโอกาสมิให้ผู้นั้นกระทำความผิด อันเป็นการป้องกันมิให้กระทำความผิดซ้ำหรือไปประทุษร้ายต่อสังคมอีกต่อไป หรือเพื่อแก้ไขฟื้นฟูจิตใจของผู้กระทำความผิดโดยการแก้ไข บำบัด รักษาเยียวยาผู้กระทำความผิดให้เกิดความประสงค์ที่จะยับยั้งไม่กระทำความผิดซ้ำอีก และยังคงทำให้ผู้นั้นเกิดความสามารถที่จะยับยั้ง

เช่นนั้นด้วย การจะปฏิบัติตามทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการและนโยบายรัฐตามแต่ละยุคสมัย ซึ่งปัจจุบันมิได้ยึดถือทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเฉพาะ แต่ได้มีการผสมผสานแนวความคิดทางการลงโทษในทฤษฎีทั้งสองเข้าด้วยกัน โดยจะเน้นหนักเลือกใช้ทฤษฎีใดมาเป็นหลักก็ขึ้นกับความเหมาะสมกับสภาพของผู้กระทำผิดและสถานการณ์ในขณะนั้นๆ ส่วนวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจะเป็นการลงโทษให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล มีหลักวิธีการที่จะนำมาใช้ปฏิบัติต่อผู้ที่กระทำผิด โดยมุ่งที่จะปรับเปลี่ยน บำบัด พื้นฟู หรือแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล โดยพิจารณาผู้กระทำผิดรายนั้นๆ ว่ามีความบกพร่องในเรื่องต่างๆ เรื่องใดบ้างที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำผิดกฎหมายอาญาถึงขนาดไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสังคมปกติได้ จึงมีความจำเป็นที่ต้องนำคุณลักษณะดังกล่าวนี้ไปปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง ยกเว้นความเจริญทางจิตใจและพฤติกรรมให้อยู่ในระดับเกณฑ์มาตรฐานคนปกติในสังคมนั้นๆ ได้ เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัย สร้างจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและต่อผู้เสียหาย ไม่กระทำความผิดซ้ำอีกในอนาคต และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติภายหลังเมื่อพ้นโทษแล้ว

ดังนั้น การลงโทษจึงควรกระทำเพื่อให้ผู้กระทำผิดเห็นว่าสังคมส่วนรวมจะไม่นิ่งดูดายกับการกระทำเช่นนั้น และเพื่อเตือนบุคคลทั่วไปในสังคมนั้นด้วยว่า ถ้ามีการกระทำเช่นนั้นขึ้นอีกก็จะต้องได้รับโทษเช่นนั้นเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็น “การป้องกันทั่วไป” (Generalprävention) และการลงโทษนั้นควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อ “การป้องกันพิเศษ” (Spezialprävention) ด้วย กล่าวคือ การลงโทษนั้นจะต้องให้เหมาะสมกับความผิดและความชั่วของผู้กระทำผิด เพื่อให้เขาได้มีโอกาสแก้ไขปรับปรุงตนเอง ไม่กระทำความผิดเช่นนั้นซ้ำขึ้นอีกและเพื่อให้เขากลับสู่สังคมอีกได้³⁰ ซึ่งโทษกักขังเป็นการลงโทษอย่างหนึ่งที่มีลักษณะดังกล่าว ก็เป็นการลงโทษผู้กระทำผิดเมื่อได้มีการกระทำความผิดโดยมิได้ปล่อยไปทันที และขณะเดียวกันมีการนำมาตรการในการบำบัดปรับปรุง แก้ไขพื้นฟูผู้กระทำผิดด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการกักขังในสถานที่อื่นๆ เช่น ให้กักขังในที่พักอาศัยของผู้กระทำผิดเองหรือของผู้อื่นที่ให้ความยินยอม หรือสถานที่อื่นที่ใช้กักขังได้ ก็ยังสามารถตอบสนองให้เห็นถึงผลของการบังคับโทษได้ชัดเจนขึ้น สามารถพิจารณาและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลตามความเหมาะสมกับความผิดและความชั่วได้ไม่ว่าในเรื่องของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนิสัยเป็นรายบุคคล มีการแยกผู้กระทำผิดเล็กน้อยออกจากผู้กระทำผิดร้ายแรง ไม่เป็นการทำลายบุคลิกลักษณะของบุคคล ไม่ทำลายการใช้ชีวิตปกติของมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันทางสังคมและวัฒนธรรม อีกทั้งเป็นการป้องกันสังคมอย่างหนึ่ง โดยให้ผู้กระทำผิดอยู่ในความดูแล ในสายตาของชุมชน มีการคุมความประพฤติและนำ

³⁰ คณิศ ฅ นคร ข (2549). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. หน้า 402.

โปรแกรมการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูมาใช้ตามความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดและการกระทำ ความผิด เพื่อให้ผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นพลเมืองดีและสามารถกลับเข้าสู่สังคม ดำเนินชีวิต ตามปกติอยู่ร่วมกับคนในสังคมต่อไป ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับ โทษ และเนื่องจากโทษกักขังเป็นโทษสำหรับผู้กระทำความผิดเป็นครั้งแรก กระทำความผิด เล็กน้อย หรือกระทำโดยพลั้งพลาด มิใช่ผู้มีสันดานชั่วร้าย จึงอยู่ในวิสัยที่ยังสามารถปรับปรุงแก้ไข กลับตนเป็นพลเมืองดีคืนสู่สังคมได้ง่าย และมีความเป็นไปได้สูงที่จะไม่กลับมากระทำความผิด ซ้ำอีก

ปัญหาที่กรมราชทัณฑ์ประสบอยู่ คือ “คนล้นคุก” ปัจจุบันจึงมีแนวโน้มในการ หลีกเลี่ยงการใช้เรือนจำ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความ ผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี กลับคืนสู่สังคม ซึ่งโทษกักขังก็เป็นโทษที่หลีกเลี่ยงการลงโทษ จำคุกระยะสั้นอย่างหนึ่ง และตามมาตรา 24 วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายอาญา ได้บัญญัติให้ กักขังในที่อยู่อาศัย หรือสถานที่อื่นๆ ที่อาจใช้กักขังได้ เช่นบ้านของผู้กระทำความผิดเอง หรือบ้าน บิดามารดาหรือญาติของผู้กระทำความผิด หรืออาจเป็นบ้านของผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน หรือบุคคลที่ เป็นที่เคารพในชุมชนนั้นๆ หรืออาจจะเป็นวัด โรงเรียน ค่ายทหาร หรือสถานที่ทำงาน เป็นต้น เป็นการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสถานที่กักขังดังกล่าวนี้สามารถแยก ผู้กระทำความผิดเล็กน้อย หรือกระทำโดยพลั้งพลาดออกจากผู้กระทำความผิดร้ายแรงหรือมี สันดานเป็นชั่วร้าย เพื่อมิให้มีการเรียนรู้พฤติกรรมนิสัยที่ไม่ดี ไม่ทำให้เกิดรอยมลทิน ไม่เป็นการทำลาย ทัศนคติ และยังเป็นทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ทำให้เขา ไม่แปลกแยกจากสังคมที่เขาเคยอยู่ ทั้งนี้ การจะใช้สถานที่กักขังใดวิธีการใดนั้นต้องพิจารณาเป็น รายบุคคลตามความเหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิดและความผิดที่ได้กระทำนั้นๆ ด้วย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ

การลงโทษผู้กระทำความผิดได้มีพัฒนาการจากการลงโทษอย่างรุนแรงจนถึงการ ลงโทษเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ซึ่งกระบวนการยุติธรรมพยายามที่จะนำมาใช้นั้น อาจ เนื่องมาจากผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษจำคุกมักจะไม่สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ หลังจากพ้นโทษจึง กระทำความผิดซ้ำอีกแล้วกลับเข้าไปอยู่ในเรือนจำใหม่ ซึ่งแต่เดิมนั้นการลงโทษโดยใช้เรือนจำได้ คาดหวังว่าจะเป็นมาตรการการลงโทษที่มีมนุษยธรรมและให้ประโยชน์แก่สังคม มากกว่าการ ลงโทษโดยการเชียนตีและทรมานแบบดั้งเดิม แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป ความเชื่อมั่นในระบบ เรือนจำเริ่มจะลดน้อยลงตามลำดับ ทั้งนี้เพราะระบบเรือนจำได้สะท้อนให้เห็นผลกระทบทางลบ

ทั้งต่อตัวผู้กระทำผิดเอง ความบกพร่องทางบุคลิกภาพ และต่อสังคมโดยส่วนรวมในหลายประการ สังคมคาดหวังว่าการลงโทษจะมีผลเป็นการควบคุมสังคม และควบคุมอาชญากรรม การกำหนดโทษตามคำพิพากษา (Sentencing) เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการยุติธรรม และเป็นจุดเริ่มต้นในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในเรือนจำ (Institutional Treatment) หรือการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน (Community Based-Treatment) อันเป็นทางเลือกแทนการลงโทษจำคุก โดยเฉพาะสำหรับผู้กระทำผิดบางรายที่สมควรได้รับโอกาสแก้ไขปรับปรุงตนเองหรือสมควรจะได้รับการให้อภัยสำหรับการกระทำผิดที่ไม่เป็นอันตรายร้ายแรงจะได้เริ่มต้นชีวิตใหม่³¹ ดังนั้น การปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำผิด โดยเฉพาะที่กระทำผิดโดยพลั้งพลาด หรือไม่มีต้นตอเป็นผู้ร้ายหรือโหดเหี้ยม ให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกได้ภายหลังพ้นโทษจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง แต่สังคมไม่อาจเชื่อมั่นในระบบเรือนจำได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากโดยสภาพของเรือนจำเองไม่เหมาะสมสำหรับการแก้ไข นอกจากนี้เรือนจำยังแยกผู้กระทำผิดออกจากสังคมที่เขาเป็นส่วนหนึ่งทำให้ยากต่อการที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายหลังการพ้นโทษ ดังนั้น จึงเกิดแนวความคิดใหม่ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ (Non institutional Treatment) การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน (Community-Based Corrections) การลดการใช้โทษจำคุก (Deinstitutionalization) และการใช้วิธีการลงโทษทางเลือกอื่นแทนการจำคุก (Alternative To Imprisonment)³²

2.2.1 ความหมายของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ หมายถึง การใช้มาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดแบบอื่นๆ แทนมาตรการการจำคุกผู้กระทำผิดไว้ในเรือนจำ³³ ซึ่งมาตรการจำคุกอาจจะเหมาะสมสำหรับผู้กระทำผิดบางประเภท เช่น ผู้กระทำผิดคดีอุกฉกรรจ์ หรือผู้กระทำผิดประเภทต่างๆ ที่มีความจำเป็นต้องมีการควบคุมไว้อย่างเข้มแข็งในเรือนจำเพื่อความปลอดภัยของสังคม แต่ในขณะเดียวกันการใช้มาตรการจำคุกอาจจะไม่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำผิดบางประเภท เช่น ผู้กระทำผิดครั้งแรกในคดีเล็กน้อย ซึ่งอาจใช้ปฏิบัติต่อบุคคลเหล่านี้โดยใช้มาตรการอื่นๆ แทนการจำคุกไว้ในเรือนจำอันจะเป็นผลดีต่อการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยในระยะยาวมากกว่า

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ อาจจะมีขึ้นได้ก่อนที่ผู้กระทำผิดจะถูกจำคุกในเรือนจำ เช่น การปล่อยอย่างมีเงื่อนไขในชั้นของตำรวจ อัยการ และศาล และอาจจะมีขึ้น

³¹ ประธาน วัฒนวาณิชย์. เล่มเดิม. หน้า 360.

³² นันทิ จิตสว่าง. เล่มเดิม. หน้า 114.

³³ แหล่งเดิม. หน้า 115.

ภายหลังจากผู้กระทำผิดได้จองจำในเรือนจำแล้ว เช่น ได้รับการปล่อยอย่างมีเงื่อนไขออกไปก่อนครบกำหนดโทษ ซึ่งการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช่เรือนจำนี้ ในขั้นแรกต้องมีกระบวนการและมาตรการทางกฎหมายในการเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรม เพื่อจุดประสงค์ในการเลี้ยงโทษจำคุกในชั้นตอนต่างๆ เสียก่อน แล้วจึงเลือกใช้มาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช่เรือนจำที่เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละรายมาบังคับใช้ โดยหลักเกณฑ์เรื่องวิธีการและการเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดออกจากชั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรมตลอดจนการเลือกใช้มาตรการที่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่ได้รับการเบี่ยงเบนออกมานั้น จะมีหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย เช่น การใช้ดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาตัดสินคดีของศาล หรือองค์กรอื่นๆ ที่มีอำนาจพิจารณาตัดสิน และการใช้มาตรการเลี้ยงโทษจำคุกนั้น จำต้องพิจารณาถึงตัวผู้กระทำผิดโดยละเอียด ทั้งเรื่องประวัติในด้านต่างๆ พฤติกรรมเกี่ยวกับการกระทำผิด สภาพครอบครัว ความเจ็บป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นต้น อันเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง เช่น พนักงานคุมประพฤติที่จะสอดส่องและรายงานต่อศาลอย่างละเอียดและถูกต้อง

มาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช่เรือนจำนั้น มีความหมายใกล้เคียงกับ “การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน” (Community-Based Corrections) กล่าวคือ แทนที่จะปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำก็หันมาปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนแทน การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนนี้ หมายรวมถึง การใช้มาตรการในการควบคุมและแก้ไขผู้กระทำผิดแบบต่างๆ ที่ได้กระทำในชุมชน โดยอาศัยทรัพยากรในชุมชนแบบต่างๆ เข้าช่วยในการแก้ไขผู้กระทำผิด การใช้ทรัพยากรชุมชนนั้นอาจจะเป็นได้ในลักษณะ เช่น การใช้บรรยากาศและสถานที่ในชุมชนแทนการควบคุมผู้กระทำผิดในเรือนจำ ได้แก่ การกักขังในบ้านของผู้กระทำผิดเอง หรือของบิดามารดา หรือญาติของผู้กระทำผิด หรือบ้านของบุคคลอื่นเป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชนนั้น เช่น บ้านของผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรืออาจเป็นวัด โรงเรียน สถานที่ทำงาน หรือค่ายทหาร เป็นต้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขผู้กระทำผิด เช่น พนักงานคุมประพฤติอาสาสมัคร รวมทั้งการเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขผู้กระทำผิด³⁴ เช่น เอกชนมอบสถานที่แห่งหนึ่งให้ใช้เป็นสถานที่กักขังได้ หรือเป็นลักษณะของศูนย์ควบคุมหรือบ้านกึ่งวิถี เป็นต้น

³⁴ แหล่งเดิม.

2.2.2 วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ เป็นแนวคิดในลักษณะการใช้รูปแบบหลากหลายของโทษผู้กระทำผิด (Diversion Programming in Criminal Justice) และมุ่งใช้วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชน (Community-Based Corrections) ที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมแห่งการกระทำผิด และฐานความผิด แนวปฏิบัติดังกล่าวนี้ได้รับความสนใจจากหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมในอารยประเทศอย่างจริงจัง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังต่อไปนี้³⁵

1. เพื่อเป็นการลดความเสียหายของโทษจำคุกระยะสั้น หรือลดรอยมลทินแก่ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดทุกโทษจากการถูกคุมขังในเรือนจำ และเป็นการลดโอกาสในการเรียนรู้ หรือถ่ายทอดเทคนิคอาชญากรรมจากผู้ต้องขังที่เป็นอาชญากรอาชีพไปในที่สุด และยังสามารถกลับเข้าสู่สังคมใช้ชีวิตได้ตามปกติ ไม่ถูกตราหน้าว่าเป็นคนขี้คุก หรือถูกตัดออกจากครอบครัว เพื่อนฝูง และสังคมซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาอื่นตามมา

2. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้ปรับสภาพชีวิตในชุมชนอิสระให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้กระทำผิดจะได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ที่คอยควบคุม สอดส่องดูแล และให้คำปรึกษาดลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถปรับตัวเองในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ตามปกติ สามารถประกอบอาชีพทำมาหาเลี้ยงครอบครัว ได้อยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัว อีกทั้งยังจะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับทราบข้อมูลข่าวสารความเจริญก้าวหน้าของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่กลับไปติดต่อกับสังคมในเรือนจำอีก

3. เพื่อลดความแออัดยัดเยียดของสถานที่คุมขัง โดยเรือนจำควรเป็นสถานที่ที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดร้ายแรงที่เป็นอันตรายต่อสังคม ซึ่งบุคคลนั้นควรต้องถูกควบคุมตัวไว้หรือตัดออกจากสังคมเป็นเวลานาน อันจะทำให้สังคมเกิดความปลอดภัยมากขึ้น

4. เพื่อช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐที่ต้องนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูผู้ต้องขังบางประเภทที่ไม่จำเป็น เช่น ผู้กระทำความผิดเล็กน้อย หรือกระทำความผิดโดยพลั้งพลาดไป หรือผู้ที่กระทำความผิดไปเพราะมีเหตุจำเป็นต่างๆ มิได้เกิดจากจิตใจชั่วร้าย ซึ่งหากใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุก ทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับเข้าสู่สังคม ทำงานหาเลี้ยงตัวเอง และครอบครัวต่อไปได้ ทำให้รัฐประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้กระทำผิดประเภทนี้

วัตถุประสงค์ของโทษกักขังในสถานที่อื่น จะมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเสียหายของการลงโทษจำคุกระยะสั้น ช่วยลดรอยมลทินของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเล็กๆ น้อยๆ หรือพลั้งพลาด

³⁵ ประเสริฐ เมฆมณี. เล่มเดิม. หน้า 570-571.

ที่จะต้องมีตราว่าเป็น “คนจู้จุกจิกขี้ะราง” ซึ่งมาตรการนี้ยังเปิดโอกาสให้ใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน ไม่ทำให้เป็นที่แปลกแยกจากชุมชนหรือสังคม ใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข อยู่ร่วมกับครอบครัว ทำงาน เลี้ยงครอบครัวได้ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยรัฐประหยัดค่าใช้จ่ายเลี้ยงดู ประหยัดงบประมาณในการก่อสร้างสถานที่กักขังอีกด้วย ดังนั้น มาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นที่มีวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำเช่นกัน

2.2.3 รูปแบบของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ

การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ หรือการเบี่ยงเบนผู้กระทำผิดออกจากการ บังคับโทษจำคุกโดยใช้เรือนจำ หรือการเปลี่ยนจากโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนมาเป็นโทษกักขัง ไม่เกินสามเดือนโดยกักตัวไว้ในสถานที่กักขังนั้น มีมาตรการต่างๆ ที่แพร่หลายและเป็นสากล ซึ่ง ใช้รองรับผู้กระทำผิดที่ได้รับการเบี่ยงเบนออกมาในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการยุติธรรมนั้น ประกอบไปด้วย การคุมความประพฤติ การปรับ การกำหนดวันปรับ การริบทรัพย์สิน การจ่าย ค่าชดเชยแก่ผู้เสียหาย การทำงานสาธารณะ การคุมประพฤติแบบควบคุมใกล้ชิดพิเศษ การกักขัง ผู้กระทำผิดไว้ในบ้านของตนเอง โดยอาจใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยหรือไม่ก็ได้ การส่งตัวเข้า ค่ายทหาร การใช้ศูนย์รายงานตัว และการใช้ศูนย์ควบคุมในชุมชน¹⁶ เป็นต้น มาตรการต่างๆ เหล่านี้ จะถูกบังคับใช้กับผู้กระทำผิดตามความเหมาะสมในการควบคุมดูแลและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด แต่ละคน และอาจกำหนดมาตรการต่างๆ หลายข้อให้ผู้กระทำผิดต้องปฏิบัติตามพร้อมๆ กันก็ได้ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ หรือการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนนั้น มีอยู่หลาย ประเภทและหลายรูปแบบ ซึ่งมีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ระดับด้วยกัน คือ¹⁷

ระดับที่หนึ่ง ขั้นตอนก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยผู้กระทำผิดยังมีได้ผ่านเข้ามาในขั้นตอนส่วนใดส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมและถูกผลักดันออกไป เป็นการเลี้ยง ผู้กระทำผิดออกไปจากกระบวนการยุติธรรม เช่น ใช้ศาลหมู่บ้าน หรือมาตรการทางสังคม สงเคราะห์โดยหน่วยงานด้านสวัสดิการกับคนทำผิด เป็นต้น เป็นการใช้ชุมชนบำบัด ซึ่งจะใช้กับ ผู้กระทำผิดคดีเล็กน้อย ไม่เป็นอันตรายต่อสังคม อันเป็นมาตรการลดปริมาณคดีเข้าสู่ศาลได้ เนื่องจากผู้กระทำผิดไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเลย

¹⁶ Norman A. Carlson. (1998). *Correction in the 21st Century : A Practical Approach*. p.142.

¹⁷ นันทิ จิตสว่าง. เล่มเดิม. หน้า 122.

ระดับที่สอง ขั้นตอนระหว่างการพิจารณาในกระบวนการยุติธรรม ผู้กระทำผิดเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมแล้ว แต่ถูกผลักดันหรือเบี่ยงเบนออกไปจากมาตรการดั้งเดิม และใช้วิธีการอื่น ดำเนินการกับผู้กระทำผิดแทนการนำตัวผู้กระทำผิดไปไว้ในเรือนจำ ซึ่งอาจมีได้ทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม เช่น ในขั้นตอนของตำรวจอาจมีการยอมชำระค่าปรับ ในขั้นตอนของอัยการอาจเป็นรูปของการชะลอการฟ้อง ในขั้นตอนของศาลอาจจะใช้การรอลงอาญา โดยมีการคุมประพฤติ และรูปแบบอื่นๆ ที่เรียกว่า “การลงโทษระดับกลาง” (Intermediate Punishment) ซึ่งหมายถึง ทางเลือกในการลงโทษที่พิจารณาถึงลำดับความต่อเนื่องที่อยู่ระหว่างการคุมความประพฤติแบบเดิม กับการจำคุกที่ใช้กันอยู่เป็นปกติ เพื่อใช้กับผู้กระทำผิดในชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการโต้ตอบต่อการกระทำผิดได้ดีกว่าการใช้การคุมความประพฤติ หรือใช้การจำคุกแต่เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง โดยการเปลี่ยนจากโทษจำคุกระยะสั้นมาเป็นโทษกักขังและนำมามาตรการต่อไปนี้ เช่น ใช้การสอดส่องแบบเข้มงวด (Intensive Supervision) การกักขังที่บ้าน (House Arrest) การใช้อุปกรณ์ควบคุมอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) หรือการเข้าค่ายแบบทหาร (Boot camp) การควบคุมในวันหยุดเป็นระยะๆ (Periodic Detention) บ้านกึ่งวิถีขาเข้า (Halfway In House) เป็นต้น มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการบังคับโทษกักขัง เพราะในขณะที่ผู้กระทำผิดจำนวนหนึ่งอาจใช้วิธีการให้กลับคืนสู่สังคมได้เลย อีกจำนวนหนึ่งไม่ควรถูกปล่อยออกมาสู่สังคม แต่กระนั้นก็ยังผู้กระทำผิดอีกกลุ่มหนึ่งที่ควรถูกลงโทษที่เบาว่าการจำคุก แต่ต้องหนักกว่าถูกปรับหรือถูกคุมความประพฤติปกติ³⁸ ซึ่งมาตรการดังกล่าวนี้พอสรุปโดยย่อในหลักการได้ดังนี้

1. การสอดส่องแบบเข้มงวด (Intensive Supervision) หรือ การควบคุมดูแลแบบใกล้ชิดพิเศษ (Intensive Supervision Programs or ISPs) มีลักษณะของการเพิ่มระดับความเข้มข้นของการควบคุมสอดส่องและดูแลผู้กระทำผิดให้มากขึ้นไปกว่ามาตรการคุมความประพฤติเพื่อกำจัดข้อเสียของมาตรการคุมประพฤติปกติที่บางครั้งไม่เข้มงวดเท่าที่ควร ซึ่งไม่เหมาะสมในการควบคุมดูแลผู้กระทำผิดบางประเภท การควบคุมผู้กระทำผิดอย่างใกล้ชิดพิเศษนี้ส่งผลให้สามารถใช้มาตรการนี้กับผู้กระทำผิดที่มีลักษณะการกระทำผิดที่รุนแรงยิ่งขึ้นได้ แทนที่จะส่งเข้าเรือนจำและเป็นการช่วยขยายฐานผู้กระทำผิดที่อาจใช้มาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำเพิ่มขึ้นได้ โดยจะใช้กับผู้กระทำผิดที่เห็นได้แน่ชัดว่ามาตรการคุมประพฤติปกติไม่เพียงพอสำหรับบังคับใช้ เพราะหากใช้เพียงมาตรการคุมประพฤติปกติผู้กระทำผิดมีแนวโน้มจะควบคุมตนเองไม่ได้ และอาจเกิดการกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก จึงต้องขยับมาใช้มาตรการคุมประพฤติแบบ

³⁸ ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. (2546). “การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนกับการใช้มาตรการลงโทษระดับกลาง.” ใน การประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรมครั้งที่ 1 “กระบวนการทัศนใหม่ ของกระบวนการยุติธรรมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด”. หน้า 40.

ควบคุมเป็นพิเศษ โดยเลือกบังคับใช้ให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละคน ซึ่งมาตรการต่างๆ ที่เพิ่มขึ้นมา เช่น การห้ามออกจากบ้าน (Curfew) ในช่วงเวลาที่เสี่ยงต่อการไปกระทำผิดซ้ำ การรายงานตัวที่ถี่กว่าเดิม โดยเน้นการไปตรวจ ณ ที่พัก การโทรศัพท์ตรวจสอบว่าอยู่บ้านหรือไม่ การตรวจหาสารเสพติดและแอลกอฮอล์³⁹ ต้องจ่ายค่าชดเชยให้ผู้เสียหายหรือทำงานสาธารณะ ต้องมีงานทำตลอดเวลา อาจถูกกำหนดให้อยู่แต่ในบ้าน และอาจต้องใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมด้วย กำหนดให้เข้าร่วมในกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูที่จัดขึ้น เข้ารับการศึกษาในหลักสูตรที่กำหนด ถูกตรวจหาประวัติการกระทำผิดหรือประวัติการถูกจับกุมทุกสัปดาห์ เป็นต้น ซึ่งเป็นมาตรการเชิงโทษจำคุกในลักษณะของการลงโทษระดับกลางอีกรูปแบบหนึ่ง

2. การคุมขังผู้กระทำผิดไว้ในที่อยู่อาศัย (Home arrest , House arrest) เป็นการคุมขังหรือจำกัดบริเวณผู้ต้องโทษในความผิดที่ไม่ร้ายแรง (Non-violent felons) ไว้ในสถานที่หนึ่งสถานที่ใด ซึ่งมีโซ่เรือนจำ (jail or prison) โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญคือ ต้องการให้ผู้กระทำผิดมีเสรีภาพที่จะใช้ชีวิตอย่างคนทั่วไปภายในบริเวณที่ถูกจำกัด⁴⁰ หรือให้อยู่แต่ในบ้านของตนเองตลอดช่วงเวลาที่ศาลกำหนด หากได้รับอนุญาตให้ออกไปข้างนอกก็ต้องกลับเข้ามาในบ้านภายในระยะเวลาที่กำหนด และอาจมีการวางข้อกำหนดอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น ห้ามดื่มสุราหรือเสพยาเสพติด การอนุญาตให้ออกนอกที่อยู่อาศัยนั้นก็มักจะเป็นไปด้วยเหตุผลเพียง ออกไปประกอบอาชีพ ซื้อของใช้ที่จำเป็นไปทำงานสาธารณะตามที่ศาลกำหนด หรือพบแพทย์ เท่านั้น โดยจะมีเจ้าหน้าที่คอยเข้าไปตรวจสอบเป็นครั้งคราวว่าผู้กระทำผิดอยู่ในที่อยู่อาศัยและปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ ที่กำหนดเรียบร้อยดีหรือไม่

3. การคุมขังผู้กระทำผิดด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) มีลักษณะเป็นการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ทำหน้าที่คอยส่งสัญญาณเพื่อบอกตำแหน่งของผู้กระทำผิดว่าอยู่ที่ไหน เพื่อช่วยในการตรวจสอบการควบคุมผู้กระทำผิดรูปแบบต่างๆ ในชุมชน โดยมักใช้ควบคู่กับมาตรการคุมขังผู้กระทำผิดในที่อยู่อาศัย แทนที่จะคอยส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบ ก็ติดตั้งอุปกรณ์ส่งสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ในลักษณะต่างๆ ไว้เพื่อคอยตรวจสอบแทน อันส่งผลให้การควบคุมผู้กระทำผิดไว้ในบ้านมีความเข้มงวดมากขึ้น เพราะผู้กระทำผิดจะถูกตรวจสอบจากเครื่องมือที่ติดตั้งไว้ตลอดเวลา ไม่ใช่การเข้าตรวจสอบเป็นครั้งคราวอีกต่อไป

ผู้กระทำผิดที่ถูกคุมขังด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ต้องใส่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ข้อมือหรือข้อเท้า หรืออุปกรณ์ส่งสัญญาณไว้กับตัวหนึ่งชิ้น และมีอุปกรณ์รับสัญญาณอีกชิ้นหนึ่งอยู่ในที่อยู่อาศัยของผู้กระทำผิดทำงานสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้กระทำผิดจะออกห่างจากรัศมีของตัวรับ

³⁹ แหล่งเดิม, หน้า 57.

⁴⁰ เบญจะ เห่งศิษฐ์. (2532). การคุมขังผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัยโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์. หน้า 27.

สัญญาณได้ไม่เกินที่กำหนดไว้ เช่น 100-150 ฟุต หากผู้กระทำผิดห่างจากที่กำหนด ตัวรับสัญญาณ จะส่งสัญญาณไปยังสำนักงานควบคุม เจ้าหน้าที่จะทราบทันที จากนั้นจะทำการสอบสวน หากพบว่าผู้กระทำผิดออกจากบริเวณ โดยตั้งใจก็จะถูกนำตัวเข้ารับโทษในเรือนจำและอาจถูกเพิ่มโทษในความผิดฐานหลบหนี⁴¹ โดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้จะมีลักษณะการทำงาน 2 รูปแบบคือ

(1) อุปกรณ์แบบคอยรับสัญญาณ (Passive) ที่มีหลักการทำงานคืออุปกรณ์ตัวที่อยู่ในบ้านจะคอยส่งสัญญาณและเสียงเตือนไปยังตัวผู้กระทำผิดเป็นครั้งคราว เมื่อผู้กระทำผิดได้รับสัญญาณเตือนจะต้องไปที่อุปกรณ์ตัวส่งสัญญาณ เพื่อแสดงสัญญาณบางอย่างที่แสดงถึงการอยู่ในที่อยู่อาศัยของเขาดมที่กำหนด เช่น การพุดเข้าไปในเครื่องส่งสัญญาณที่มีการคัดลอกสัญญาณเสียงของตัวผู้กระทำผิดไว้แล้ว เป็นต้น

(2) อุปกรณ์แบบคอยส่งสัญญาณ (Active) ที่จะมีอุปกรณ์ตัวส่งอยู่ในบ้านคอยส่งสัญญาณวิทยุไปที่เครื่องที่ติดกับตัวผู้กระทำผิดตลอดเวลา หากผู้กระทำผิดออกนอกรัศมีส่งสัญญาณซึ่งก็หมายถึงออกนอกที่อยู่อาศัยหรือออกนอกรัศมีของเครื่องส่งสัญญาณตามที่กำหนดและตั้งค่าไว้ เครื่องก็จะส่งสัญญาณไปยังเจ้าหน้าที่เพื่อทำการตรวจสอบทันที หากผู้กระทำผิดพยายามถอดหรือทำให้ระบบส่งสัญญาณตรวจสอบใช้การไม่ได้ก็จะถือว่าทำผิดเงื่อนไขทันที อันส่งผลให้ต้องถูกเพิกถอนเงื่อนไขการคุมประพฤติและถูกส่งเข้าจำคุกในเรือนจำ โดยหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่ใช้บังคับและวัตถุประสงค์การบังคับใช้ต่างๆ ก็จะเหมือนกับการคุมขังผู้กระทำผิดไว้ในที่อยู่อาศัยของตนเอง แต่จะมีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยให้การตรวจสอบควบคุมผู้กระทำผิดมีประสิทธิภาพและความรัดกุมมากขึ้น⁴²

4. การคุมความประพฤติแบบค่ายฝึกทหาร (Probation Boot Camp) หรือ การคุมความประพฤติแบบให้ตกใจกลัว (Shock Probation) บางที่เรียกว่า Shock Incarceration (การจำคุกแบบให้ตกใจกลัว) หรือ Split Sentence (คำพิพากษาแบบแยกส่วน) เพราะเป็นส่วนแรกของคำพิพากษาอาจให้เข้าเรือนจำหรือส่งตัวเข้า Boot camp (ค่ายฝึกทหาร) ในส่วนที่สองจะใช้วิธีคุมความประพฤติต่อหลังจากออกจากเรือนจำหรือออกจาก Boot camp ซึ่งการใช้การคุมประพฤติแบบค่ายฝึกทหารนี้มีหลักเกณฑ์ว่าผู้กระทำผิดจะต้องถูกจำคุกก่อน 3-6 เดือน หรืออยู่ใน Boot camp ที่ไม่ใช่เรือนจำ 3 เดือนแล้วจึงออกมาสู่สังคมภายนอก และเน้นการใช้กับผู้กระทำผิดที่อายุไม่มากนัก และไม่เคยถูกจำคุกมาก่อน⁴³ โดยจะมีตารางประจำวันในการฝึกแบบทหาร (Military Basic Training) ภายในค่ายฝึกทหาร (Boot camp)

⁴¹ แหล่งเดิม.

⁴² บุญฤทธิ ตั้งสุวรรณวรรณ. เล่มเดิม. หน้า 47.

⁴³ ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. เล่มเดิม. หน้า 54.

5. การควบคุมในวันหยุดหรือเป็นระยะๆ (Periodic Detention or Weekend Imprisonment) เป็นมาตรการกึ่งควบคุมอย่างหนึ่ง กล่าวคือ เป็นวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่ยังไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการพิจารณาให้ได้รับการรอกการลงโทษและปล่อยไปโดยมีการคุมประพฤติ และในขณะที่เดียวกันก็ยังไม่สมควรที่จะได้รับโทษจำคุก จึงใช้มาตรการกึ่งควบคุมโดยมีทั้งมาตรการการควบคุมและการปล่อยอย่างมีเงื่อนไขพร้อมๆ กัน โดยผู้กระทำผิดจะต้องถูกควบคุมในสถานที่ควบคุมในทุกวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ จนกว่าจะครบกำหนดโทษ ซึ่งปกติจะไม่น้อยกว่า 3 เดือน และไม่มากกว่า 12 เดือน โดยจะต้องทำงานภายในและภายนอกสถานที่ควบคุม งานส่วนใหญ่จะเป็นงานภายนอกที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ทำความสะอาด ปรับปรุงสถานที่ ทาสี ตัดหญ้า ตกแต่งและซ่อมแซมตามโรงพยาบาล สถานสงเคราะห์คนชรา โรงเรียน หรือสาธารณสถานต่างๆ ส่วนงานภายในสถานควบคุมจะเป็นงานเกี่ยวกับการศึกษาชีพบางอย่าง การสัมมนา การสนทนา การเรียนในชั้นเรียนหรือการทำมาหากินสถานควบคุม เป็นต้น โดยผู้ต้องโทษจะต้องปฏิบัติตามระเบียบและกฎเกณฑ์ของสถานควบคุมโดยเคร่งครัด หากมีการฝ่าฝืนเมื่อได้รับการตัดเตือนแล้วยังมีการปฏิบัติอีก ก็จะต้องส่งตัวกลับไปให้ศาลมีคำพิพากษาใหม่ ซึ่งอาจมีผลให้ต้องรับโทษจำคุกในเรือนจำต่อไป⁴⁴

6. บ้านกึ่งวิถีขาเข้า (Halfway In House) หรือศูนย์ควบคุม (Detention Center) โดยมีลักษณะเป็นบ้านพักหรือศูนย์พักพิงที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนของผู้ที่ศาลสั่งให้พักในบ้านกึ่งวิถีแทนการจำคุกในเรือนจำ โดยผู้ที่อยู่ในบ้านกึ่งวิถีจะออกไปทำงานหรือเรียนหนังสือหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นตามปกติ และกลับเข้ามาในบ้านกึ่งวิถีในตอนเย็นภายในเวลาที่กำหนด เป็นการให้ทดลองปรับปรุงแก้ไขตนเอง มีการร่วมกิจกรรมทำประโยชน์ต่อชุมชน อันเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้กระทำผิดเองและต่อสังคมมากกว่าการจำคุก⁴⁵

ระดับที่สาม ขั้นตอนหลังจากได้รับโทษจำคุกแล้ว ผู้กระทำผิดได้รับโทษจำคุกในเรือนจำแล้ว แต่ได้รับการผ่อนปรนให้ออกมาภายนอกเรือนจำ หรือปลดปล่อยอย่างมีเงื่อนไขออกมาสู่สังคมเพื่อทำประโยชน์และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือเงื่อนไขต่างๆ แทนการจำคุก รูปแบบดังกล่าวนี้ ได้แก่ บ้านกึ่งวิถีขาออก (Halfway Out House) ทัณฑ์นิคม (Penal Settlement) การพักการลงโทษ (Parole) การลดวันต้องโทษ (Remission of Sentence) หรือการทำงานสาธารณะ (Community Work) เป็นต้น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ได้มีการใช้มาแล้วในประเทศไทยขณะนี้

⁴⁴ นัทธี จิตสว่าง. เล่มเดิม. หน้า 128.

⁴⁵ แหล่งเดิม. หน้า 138-139.

1. บ้านกึ่งวิถี “ออก” หรือบ้านกึ่งวิถีขาออก (Halfway Out House) เป็นบ้านพักที่อยู่อาศัยทั่วไป สำหรับใช้ในการเตรียมการปลดปล่อยผู้ใกล้พ้นโทษ เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้เรียนรู้ และศึกษาแนวทางการดำเนินชีวิตในสังคมภายใต้กฎเกณฑ์ และได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ในบ้านกึ่งวิถี เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะกลับเข้าสู่สังคมอีกครั้งหนึ่ง⁴⁶

2. ทัณฑนิคม (Penal Settlement) เป็นสถานที่ที่มีลักษณะคล้ายหมู่บ้านทั่วไป ที่จัดไว้สำหรับผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี เพื่อให้เป็นที่ฝึกฝนวิชาชีพ อบรมในด้านการเกษตรกรรม และการเลี้ยงสัตว์ต่างๆ และมีที่ดินทำกินภายหลังพ้นโทษ เพื่อช่วยให้ผู้ต้องโทษสามารถที่จะยื่นขอความช่วยเหลือตัวเองและครอบครัวได้ในโอกาสข้างหน้าต่อไป ซึ่งจะเป็นการลดโอกาสของการกลับไปสู่การกระทำผิดซ้ำอีก

3. การพักการลงโทษ (Parole) มาตรการนี้นำมาใช้กับนักโทษเด็ดขาดที่ต้องรับโทษจำคุกในเรือนจำมาแล้วระยะหนึ่ง และได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้ได้รับการปลดปล่อยก่อนครบกำหนดตามคำพิพากษาภายใต้เงื่อนไขการสอดคล้องคุณลักษณะประพฤติ ไปจนกว่าจะครบกำหนดโทษตามคำพิพากษา ซึ่งหากมิได้กระทำผิดเงื่อนไข หรือกระทำผิดคดีอื่น ๆ ซ้ำอีกภายในระยะเวลาดังกล่าว ผู้ได้รับการพักการลงโทษก็จะถูกปลดปล่อยเป็นอิสระ ไม่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขการคุมประพฤติอีกต่อไป ซึ่งในทางปฏิบัติ นักโทษเด็ดขาดที่จะได้รับการพิจารณานั้น จะต้องเป็นผู้มีความประพฤติดี และโทษจำคุกที่เหลือไม่เกินหนึ่งในสามของกำหนดโทษ⁴⁷

4. การลดวันต้องโทษ (Remission of Sentence) เป็นการปล่อยตัวผู้ต้องขังออกไปจากเรือนจำก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาของศาล (Early Release) ในรูปแบบของการลดโทษ โดยเป็นการลดระยะเวลาในการต้องโทษจำคุกให้แก่ นักโทษเด็ดขาดที่ประพฤติตัวดี อยู่ในระเบียบวินัย มีความวิริยะอุตสาหะ ตั้งใจรับการฝึกอบรมและทำงานฝึกวิชาชีพมากขึ้น เพื่อเป็นรางวัลตอบแทน หากนักโทษคนใดเหลือโทษจำคุกที่จะต้องรับต่อไปเท่ากับจำนวนวันลดวันต้องโทษจำคุกที่ได้รับ คณะกรรมการก็จะปล่อยตัวผู้นั้น โดยมีหลักเกณฑ์ที่ผู้ต้องโทษจะต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดมากำหนด หากผู้ต้องโทษนั้นฝ่าฝืนเงื่อนไข หรือกระทำความผิดอาญาขึ้นอีก ก็จะถูกจับมาควบคุมตัวในเรือนจำอีก เพื่อรับโทษที่เหลืออยู่ โดยไม่ต้องมีหมายจับหรือหมายจำคุกเลย และหากกระทำความผิดอาญาขึ้นเป็นคดีใหม่ ก็จะต้องเพิ่มโทษในคดีใหม่เข้าไปด้วย

5. การทำงานสาธารณะ (Community Work) เป็นการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดออกไปทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ โดยไปทำงานในเวลาเช้าและกลับมาในเรือนจำเวลาเย็น จนกว่าจะเสร็จภารกิจ ซึ่งผู้ต้องขังจะได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการทำงานสาธารณะในรูปแบบ

⁴⁶ แหล่งเดิม. หน้า 139.

⁴⁷ นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล. (2532). การคุมประพฤติและการพักการลงโทษ. หน้า 374.

ต่างๆ เช่น ได้รับเงินปันผลจากการทำงานสาธารณะบางอย่าง หรืออาจได้รับการลดวันต้องโทษ จำคุกเท่ากับจำนวนวันที่ออกไปทำงานสาธารณะ ซึ่งเป็นการลดวันต้องโทษจำคุกเท่ากับจำนวนวันที่ออกไปทำงานสาธารณะ ซึ่งเป็นการลดวันต้องโทษจำคุกให้สั้นลงและปลดปล่อยโดยมีเงื่อนไขคุมประพฤติด้วย

ในเรื่องของมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นที่ศึกษาวิจัยอยู่นี้ จะเป็นการศึกษา ในส่วนของรูปแบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำในระดับที่สอง คือขั้นตอนระหว่างการพิจารณาในกระบวนการพิจารณาของศาล ที่มีผลกระทบต่อวิธีการลงโทษรูปแบบอื่นๆ มาเป็นทางเลือกแทนการนำตัวผู้กระทำความผิดไปไว้ในเรือนจำ โดยการเปลี่ยนโทษจำคุกระยะสั้นไม่เกิน สามเดือนมาเป็นโทษกักขังในสถานที่อื่นๆ ได้แก่ การกักขังในบ้าน การใช้ค่ายทหาร หรือการใช้ ศูนย์ควบคุม บ้านกึ่งวิถีเข้า เป็นต้น ซึ่งมาตรการต่างๆ เหล่านี้จะถูกบังคับใช้กับผู้กระทำความผิด ตามความเหมาะสมในการควบคุมดูแล และแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล เพื่อให้กลับ คนเป็นคนดีคืนสู่สังคมต่อไป

2.2.4 กฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยมาตรการไม่ควบคุมตัว (กฎโตเกียว) (United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures : The Tokyo Rules)

กฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการไม่ควบคุมตัว หรือกฎโตเกียว นี้ ได้กำหนดหลักการพื้นฐานที่จะส่งเสริมการใช้มาตรการไม่ควบคุมตัวควบคู่ไปกับการคุ้มครอง บุคคลที่ต้องถูกใช้มาตรการทางเลือกอื่นที่ใช้แทนโทษจำคุก โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาให้มี มาตรการไม่ควบคุมตัวไว้ในระบบกฎหมายเพื่อเป็นทางเลือกอื่นๆ และเพื่อลดการใช้โทษจำคุก กับพัฒนานโยบายการบริหารกระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้มีความเหมาะสม ซึ่งจะต้อง ดำเนินการให้สอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและการให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีส่วนร่วมในการดูแลผู้กระทำความผิด สร้างความสมดุลย์ ระหว่างสิทธิของผู้เสียหาย สิทธิของผู้กระทำความผิด และความปลอดภัยของสังคมรวมถึงการป้องกัน อาชญากรรม ตลอดจนการบำบัดแก้ไขผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้กลับมาก่อทำความผิดซ้ำขึ้นอีก โดยในกฎโตเกียวได้นำเอามาตรการดังต่อไปนี้มาใช้ คือ⁴⁶

⁴⁶ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, ชาติ ชัยเศรษฐริยะ และฉัฐวสา ฉัตรไพฑูริย์. (มปป). มาตรฐานองค์การ สหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. หน้า 173.

1. **มาตรการตักเตือนด้วยวาจา (Verbal sanctions)** เช่น การว่ากล่าว อบรมและตักเตือนผู้กระทำผิด โดยที่ผู้ที่มีอำนาจพิจารณาว่ากล่าวนั้นมีความเห็นว่า การว่ากล่าวตักเตือนมีความเหมาะสมสามารถทำให้ผู้กระทำผิดกลับตัวได้ และมีความสำนึกในสิ่งที่กระทำผิดนั้น ซึ่งวิธีการว่ากล่าวตักเตือนจัดว่าเป็นการลงโทษทางอาญาประเภทหนึ่ง ที่นำมาใช้ลงโทษกับผู้กระทำผิดในคดีเล็กน้อยที่มีระวางโทษไม่รุนแรง ผู้กระทำผิดไม่สมควรต้องโทษจำคุก เนื่องจากโทษจำคุกที่มีระยะสั้นเกินไปอาจไม่ได้ผลในทางปราบปรามและแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำผิดได้ ซึ่งวิธีการว่ากล่าวตักเตือนเป็นวิธีการที่มีลักษณะการใช้วิธีการในทางปฏิบัติมากกว่าที่จะบัญญัติเป็นกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามหากว่าองค์กรณีบัญญัติของบางประเทศ เมื่อได้มีการพิจารณาถึงวิธีการปฏิบัติตามมาตรการนี้แล้วก็อาจจะบัญญัติเป็นกฎหมายก็ได้ตามความเห็นของแต่ละประเทศ⁴⁹

2. **การยุติการดำเนินคดี หรือการปล่อย โดยมีเงื่อนไข (Conditional discharge)** เมื่อบุคคลถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ก่อนที่จะมีการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป ถ้าศาลยังมีได้มีคำพิพากษา ผู้กระทำผิดอาจจะได้รับการปล่อยตัว โดยมีเงื่อนไข เช่น หาประกันหรือหลักประกันมา หรือยุติการดำเนินคดีได้หากเป็นคดีความผิดเล็กน้อยและไม่รุนแรง โดยอาจให้มีการคุมความประพฤติหรือให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมความประพฤติก็ได้ การจะใช้มาตรการนี้ศาลอาจจะพิจารณาจาก อายุ ชื่อเสียง สุขภาพ ภาวะแห่งจิตใจ ความประพฤติ สภาพแวดล้อมภายใต้การควบคุมและเงื่อนไขของการปล่อยตัวชั่วคราว⁵⁰

3. **การลงโทษทางสถานภาพ (Status penalties) หรือการตัดสิทธิบางประการ** คือการบังคับบุคคลให้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยยึดหลักสิทธิมนุษยชนและหน้าที่ โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม การลงโทษทางสถานภาพเป็นการจำกัดสิทธิส่วนบุคคลของผู้กระทำผิด เช่น ไม่มีสิทธิในการลงคะแนนเสียง ไม่อนุญาตให้มีใบขับขี่ โดยเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจที่จะดำเนินการต่อผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติจราจรได้ทุกฐานความผิด ยกเว้นการกระทำผิดที่ร้ายแรงบางความผิด เช่น การขับขีรถในขณะที่หย่อนความสามารถ เมาสุรา หรือของเมาอย่างอื่น เป็นต้น ซึ่งกฎหมายมิได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานในการว่ากล่าวตักเตือน หรือเปรียบเทียบปรับ โดยต้องนำส่งพนักงานสอบสวนเพื่อสอบสวนและส่งฟ้องศาลตามเขตอำนาจต่อไป⁵¹

⁴⁹ "Selection of Non-custodial Measures in the Sentencing of Adults and in the Disposition of Juveniles." (1997, December). Annual Report for 1996 and Resource Material Series, 51, p.228. อ้างถึงใน รวีวัฒน์ ชวมณีนันท์. (2544). มาตรการหลีกเลี่ยงการควบคุมผู้กระทำผิดตามข้อกำหนดโตเกียว : การนำมาใช้ในประเทศไทย. หน้า 15.

⁵⁰ แหล่งเดิม. หน้า 16.

⁵¹ แหล่งเดิม. หน้า 18.

4. มาตรการลงโทษทางเศรษฐกิจและการเงิน (Economic sanction Monetary penalties) เช่น โทษปรับ และค่าปรับที่คำนวณตามรายได้อันเนื่องมาจากรายได้ต่อวัน เมื่อถูกบังคับให้ปรับ ศาลจะพิจารณาตามสภาพแวดล้อมของผู้กระทำผิดและสถานภาพทางการเงินของผู้กระทำผิด สถานภาพทางครอบครัว อาชีพ และสุขภาพของผู้กระทำผิด ก่อนที่ศาลจะพิจารณาโทษปรับศาลจะพิจารณาถึงความสามารถในการชำระค่าปรับของผู้กระทำผิดเป็นลำดับแรก ซึ่งการชำระค่าปรับอาจจะชำระในทันทีทันใด มีระยะเวลาในการชำระค่าปรับ และตามเงื่อนไขการผ่อนชำระ⁵²

5. การริบทรัพย์สินหรือคำสั่งยึดทรัพย์ (Confiscation or an expropriation order) การริบทรัพย์สิน หมายถึงการทำให้ขาดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน โดยมีต้องใช้ค่าตอบแทน ตามรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาห้ามการริบทรัพย์สินทั้งหมด โดยมีการบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการริบทรัพย์สินเอาไว้ โดยจะริบเฉพาะทรัพย์สินที่ผิดกฎหมายเท่านั้น และต้องไม่ขัดกับหลักรัฐธรรมนูญดังกล่าว ส่วนคำสั่งยึดทรัพย์นั้นทรัพย์สินที่ให้อึดอาจเป็นทรัพย์สินที่ใช้เป็นพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด เป็นของกลาง ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินที่ผิดกฎหมายหรือไม่ก็ได้ หรืออาจมีคำสั่งให้อึดทรัพย์แทนค่าปรับตามกฎหมาย

6. การสั่งให้ชดใช้เยียวยาหรือจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย (Restitution to the victim or a compensation orders) ผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นผู้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหาย หรือผู้ถูกประทุษร้ายจากการกระทำความผิดของตนนั้น โดยตรง ซึ่งแตกต่างจากโทษปรับหรือการชำระค่าปรับ ในทางปฏิบัติมักจะใช้บังคับในกรณีความผิดนั้นเป็นความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับคดีความผิดทางแพ่ง วิธีการนี้ถือเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถให้ความคุ้มครองสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมได้

7. การรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษ (Suspended or deferred sentence) เป็นมาตรการที่ศาลใช้ในการเล็งโทษจำคุกให้แก่ผู้กระทำผิดมากที่สุด ซึ่งศาลจะใช้ดุลพินิจในการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษผู้กระทำความผิดก็ต่อเมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำคุกผู้กระทำผิด แต่เมื่อพิจารณาถึงความรุนแรงในการกระทำความผิด ความประพฤติ อายุ ประวัติอาชญากร การประกอบอาชีพ สภาพแวดล้อมและปัจจัยอื่นๆ แล้ว เห็นว่าการกระทำของผู้กระทำความผิดนั้นยังไม่เป็นอันตรายต่อสังคม โดยรวมจนถึงขนาดต้องถูกตัดออกจากสังคมโดยเด็ดขาด และเป็นมาตรการซึ่งให้ออกาสผู้กระทำผิดได้แก้ไขปรับปรุงตนเองในชุมชน

⁵² แหล่งเดิม.

8. การคุมความประพฤติและการติดตามดูแลโดยคำสั่งศาล (Probation and Judicial supervision) วิธีการนี้เกิดขึ้นจากแนวคิดที่ว่าผู้กระทำผิดบางคนสามารถแก้ไขฟื้นฟูได้ โดยไม่ต้องเข้าไปอยู่ในเรือนจำ เช่น ผู้กระทำผิดด้วยความพลั้งพลาด ที่กระทำผิดเพราะความจำเป็น หรือกระทำผิดเพราะความบกพร่องของบุคลิกภาพ เป็นต้น โดยให้ผู้กระทำผิดได้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว โดยอยู่ภายใต้การสอดส่องดูแลของพนักงานคุมประพฤติเพื่อไม่ให้เกิดซ้ำอีก และภายใต้การให้คำปรึกษาแนะนำและกระบวนการแก้ไขตนเองได้ โดยใช้วิธีการทางสังคมจิตวิทยา เช่น วิธีการสังคมสงเคราะห์ การให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา การใช้กลุ่มบำบัด การฝึกอบรม เป็นต้น มาตรการนี้ยังช่วยให้รัฐสามารถประหยัดงบประมาณในการเลี้ยงดูผู้ต้องขังอีกด้วย

9. การให้ทำงานบริการสังคม (Community service) เป็นการใช้แรงงานของผู้กระทำผิดโดยให้ทำงานสาธารณะประโยชน์ หรือทำงานบริการสังคม แทนการลงโทษจำคุกระยะสั้น หรือการจำคุกที่ได้รับอยู่ในเรือนจำ เป็นการลงโทษเพื่อชดเชยการทำความผิดของคนที่ได้กระทำละเมิดต่อสังคม ทั้งเป็นการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมและจิตใจของผู้กระทำผิดให้ประชาชนและสังคมยอมรับว่าเขารู้สึกสำนึกในการทำความผิดและยังเป็นการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่นและสังคมได้ ซึ่งผู้กระทำผิดอาจจะไม่ได้รับประโยชน์ หรือเงินค่าจ้างตอบแทนก็ได้ แต่ในประเทศไทยผู้ต้องขังที่ออกไปทำงานสาธารณะภายนอกเรือนจำ นอกจากจะได้รับเงินปันผลแล้วยังจะได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกเท่ากับจำนวนวันที่ออกไปทำงานสาธารณะ³³ ซึ่งมาตรการดังกล่าวช่วยลดโทษจำคุกให้สั้นลง จึงจัดเป็นมาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำได้ประเภทหนึ่ง

10. การให้ไปรับการฝึกอบรมที่สถานฝึกอบรมพิเศษที่กำหนด เช่น การฝึกแบบค่ายทหาร (Boot Camp) มีการควบคุมอย่างเข้มงวด ผู้กระทำผิดต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด มีการฝึกหนัก ทำงานหนัก แต่ใช้ระยะเวลาไม่นาน เพื่อข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำผิดให้ไม่กล้าที่จะกระทำผิดอีก และสามารถแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำผิดได้ มีระเบียบวินัยในการดำเนินชีวิตมากขึ้น

11. การควบคุมตัวไว้ที่บ้านของผู้นั้น (House arrest) เป็นการควบคุมตัวผู้กระทำผิดไว้ในที่อยู่อาศัย โดยจะทำการควบคุมตลอดเวลา และห้ามออกจากบริเวณที่อยู่อาศัยตลอด 24 ชั่วโมง หรืออาจถูกจำกัดในบางช่วงเวลา เช่น กลางวัน หรือกลางคืน เป็นต้น โดยจะใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ติดตามตัวด้วยหรือไม่ก็ได้

³³ นพธิ จิตสว่าง. เล่มเดิม. หน้า 136.

12. การดูแลด้วยวิธีการอื่นที่ไม่ต้องคุมขังผู้นั้นไว้ เช่น การส่งตัวไปรับการรักษา (Referral to an attendance centre) เป็นวิธีการใช้กับผู้กระทำผิดอาญาที่กระทำผิดอันเนื่องมาจากปัญหาสุขภาพและภาวะแห่งจิต ศาลอาจมีคำพิพากษาให้ส่งตัวผู้กระทำผิดไปรับการรักษาบำบัดรักษา โดยกำหนดระยะเวลาหรือจนกว่าผู้นั้นจะมีภาวะปกติ เช่น การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ผู้กระทำ ความผิดที่มีลักษณะป่วยทางจิตหรือจิตเภท เป็นต้น

13. การผสมผสานระหว่างมาตรการดังกล่าวข้างต้น เช่น การควบคุมและสอดส่องแบบเข้ม การกักขังในบ้าน หรือบ้านกึ่งวิถี เป็นต้น

จะเห็นได้ว่ากฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการไม่ควบคุมตัวหรือกักขัง (The Tokyo Rules) ดังกล่าวข้างต้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเบี่ยงเบนการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดด้วยการจำคุก โดยการใช้ทางเลือกอื่นแทนการจำคุก (Alternative to imprisonment) ซึ่งปัจจุบันในหลายประเทศได้นำมาใช้ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และประเทศภาคพื้นยุโรป และค่อนข้างเป็นที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีการศึกษาถึงการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดนอกสถานที่ควบคุมหรือในชุมชน (Non-Institutional Treatment of Offenders or Community-Based Correction) นับเป็นรูปแบบหนึ่งในการใช้ทรัพยากรชุมชนมาเป็นปัจจัยในการร่วมมือระหว่างชุมชนกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป จึงเป็นที่นิยมในการปฏิบัติใช้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำมาใช้ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดบางประเภทที่ยังไม่สมควรจะนำเข้าไปจองจำในคุกเรือนจำ หรือสถานที่กักขัง และมีความมุ่งหมายเพื่อช่วยลดความเสียหายของการลงโทษจำคุกระยะสั้น กับเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดคดีเล็กน้อยหรือกระทำโดยประมาท ได้ใช้ชีวิตในชุมชนปกติ รวมทั้งเป็นการช่วยลดความแออัดในสถานที่ควบคุม และประหยัดงบประมาณของรัฐอีกด้วย ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย มาตรา 24 วรรคสอง ก็ได้บัญญัติว่า “ถ้าศาลเห็นเป็นการสมควร จะสั่งในคำพิพากษาให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้กักขังก็ได้” จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวนี้ให้ใช้วิธีการกักขังในที่อยู่อาศัยหรือสถานที่อื่นๆ ที่อาจกักขังได้ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยมาตรการไม่ควบคุมตัวหรือกักขังนี้ อันเป็นหลักมาตรฐานสากล ซึ่งบทบัญญัติกฎหมายของไทยก็มีความทันสมัยไม่ด้อยไปกว่าประเทศภาคพื้นยุโรป แต่ปัญหาคือในทางปฏิบัติกลับไม่นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์

แก่ตัวผู้กระทำความผิดและกระบวนการยุติธรรมเลย ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษามาตรการดังกล่าวนี้แล้วนำมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม ตามความเหมาะสมกับของสังคมไทยต่อไป

2.2.5 การเลี้ยงโทษจำคุกระยะสั้นในประเทศไทย

โทษจำคุกและโทษกักขังเป็นโทษที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดที่จะทำให้ผู้ต้องโทษกลับตนเป็นคนดีได้ เพราะทำให้เจ้าพนักงานราชทัณฑ์มีโอกาสพิจารณาผู้ต้องโทษเป็นรายบุคคลว่าการปฏิบัติ (Treatment) ในเรือนจำหรือสถานที่กักขังได้ทำให้ผู้ต้องโทษกลับตนได้หรือไม่เพียงใด⁵⁴ ถึงแม้การลงโทษจำคุกจะเป็นรูปแบบการลงโทษที่ยังจำเป็นและมีการบังคับใช้อย่างแพร่หลาย แต่การลงโทษจำคุกระยะสั้นได้ก่อให้เกิดผลเสียทั้งในทางตรงและทางอ้อมนอกเหนือจากผลที่ควรจะเกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษอยู่หลายประการ

2.2.5.1 ผลกระทบจากการลงโทษจำคุกระยะสั้น

การลงโทษจำคุกระยะสั้นได้ส่งผลกระทบต่อตัวผู้กระทำความผิด ครอบครัวของผู้กระทำความผิด ตลอดจนสังคมอยู่หลายประการ

1. ผลกระทบต่อตัวผู้กระทำความผิด

นอกจากการถูกจำกัดเสรีภาพซึ่งเป็นผลโดยตรงของการถูกจำคุกแล้ว การลงโทษจำคุกระยะสั้นก็ยังก่อให้เกิดผลเสียต่อตัวผู้กระทำความผิดเองและครอบครัว จากสังคมที่เคยเป็นอยู่เดิมก็เกิดปมด้อย ถูกเรียกว่าเป็น “คนขี้คุก” เป็น “ลูกคนขี้คุก” และทำให้เสียประวัติ หิ้งที่บางทีถูกจำคุกเพียงไม่กี่เดือนก็เป็นตราบาปติดตัวตลอดไป เมื่อพ้นโทษจำคุกออกมากลายเป็นที่รังเกียจของสังคม ไม่กล้ารับเข้าทำงานด้วย ไม่มีใครคบค้าสมาคมด้วย เพื่อความอยู่รอดในสังคมทำให้ต้องกลับไปกระทำความผิดขึ้นอีก เท่ากับเป็นการสนับสนุนให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ

สภาพความเป็นอยู่ภายในเรือนจำก็จะส่งผลกระทบในทางลบต่อร่างกายและจิตใจของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะผู้ถูกจองจำในเรือนจำเป็นครั้งแรก จะได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจเป็นอย่างมาก อาจทำให้มีทัศนคติ นิสัย และพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางลบได้นอกจากนี้แม้ว่าในเรือนจำจะมีสิ่งจำเป็นต่อความเป็นอยู่เบื้องต้นของมนุษย์ แต่สภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำโดยทั่วไปในทุกประเทศ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสภาพความเป็นอยู่ของสังคมภายนอกย่อมจะไม่ดีเท่าใดนัก เพราะในเรือนจำผู้ต้องขังต้องใช้ชีวิตโดยปราศจากทุกสิ่งทุกอย่าง เว้นแต่เพียงสิ่งจำเป็นที่สุดในการจะดำรงชีวิตอยู่ได้เท่านั้น และเมื่อประกอบกับสภาพกดดันต่างๆ แล้วจะมีผลกระทบกระเทือนจิตใจและร่างกายตลอดจนวิถีชีวิตของผู้ถูกจองจำให้เสื่อมทรามลง ซึ่งทุกๆ วัน

⁵⁴ หุุด แสงอุทัย ก เล่มเดิม. หน้า 178.

เห็นแต่ลูกกรงเหล็กและกำแพงสูงรอบด้านทำให้จิตใจของผู้ต้องขังต้องถูกกดขี่ขนาดความเบิกบาน⁵⁵ อีกทั้งเรือนจำยังเป็นที่อยู่รวมของผู้กระทำผิดหลากหลายประเภทความผิดมาอยู่ปะปนกัน เกิดการถ่ายทอดความรู้ในทางอาชญากรรมให้แก่กัน เนื่องจากผู้ต้องถูกจำคุกนั้นเกือบทั้งหมดล้วนแต่ประกอบอาชญากรรมมาแล้ว และแต่ละคนต่างก็ถนัดกันไปคนละอย่าง จึงง่ายต่อการถ่ายทอดผลในทางชั่วร้ายให้แก่กันได้ ครั้นเมื่อผู้ต้องโทษพ้นจากโทษออกมาอาจจะมีความรู้ในการประกอบอาชญากรรมได้หลาย ๆ ทาง ซึ่งจะเป็นผลร้ายแก่สังคมมากขึ้นอีก⁵⁶ ดังนั้น ผู้ต้องขังที่ไม่มีสันดานเป็นผู้ร้ายก็อาจจะได้รับการถ่ายทอดพฤติกรรมชั่วร้าย ทักษะคดี ค่านิยมในทางที่ไม่ดีจากผู้ต้องขังที่มีความเจนจัดแล้วได้ และนอกจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสียแล้ว ผลเสียด้านอื่นๆ ต่อตัวผู้ต้องขังยังมีอีกด้วย เช่น การต้องโทษจำคุกระยะสั้นจะส่งผลให้ต้องสูญเสียการติดต่อสัมพันธ์กับครอบครัว เพศตรงข้าม และสังคม แม้เป็นการชั่วคราวก็ตาม ผู้ต้องขังไม่ได้ประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงครอบครัว ทำให้ครอบครัวฐานะยากจนลง ครอบครัวขาดความอบอุ่น อาจเกิดปัญหาครอบครัวแตกแยกตามมาได้ และเมื่อพ้นโทษออกมาแล้ว ก็อาจเกิดผลกระทบในกรณีการสมัครเข้าทำงาน โดยเฉพาะงานราชการ ถึงแม้ว่าสิทธิในการเข้ารับราชการตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ 7 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2518 มาตรา 24 กำหนดว่า

“ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้...

มาตรา 24 (10) ไม่เป็นผู้เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ซึ่งตามวิธีปฏิบัติของทางราชการรวมทั้งหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ถ้าจะรับสมัครผู้ใดเข้าทำงานจะต้องดำเนินการส่งแผ่นลายพิมพ์นิ้วมือของผู้สมัครไปทำการตรวจสอบที่กองประวัติอาชญากรก่อนเป็นปกติอยู่แล้วด้วย”

แต่กรณีที่ถูกจำคุกระยะสั้น หากมิได้กระทำโดยประมาทหรือเป็นความผิดลหุโทษแล้ว ก็ต้องถูกจำกัดสิทธิในการเข้ารับราชการ หรือถึงแม้จะเป็นกรณีความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษก็ย่อมมีความเป็นไปได้ที่จะมีอคติในการพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลที่มีรอยมลทินเป็นตราบาปติดตัวเช่นนี้

⁵⁵ ชาย เสวีกุล. (2517). อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. หน้า 349-350.

⁵⁶ ประเสริฐ จันทรวช. (2519). “วิธีการหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกในระยะสั้น.” ใน รายงานการอภิปรายทางวิชาการ เรื่องอาชญากรรมกับการป้องกันสังคม. หน้า 2.

2. ผลกระทบต่อสังคม

การที่ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษจำคุกจะทำให้สังคมรู้สึกสบายใจและมีความปลอดภัย แต่อย่างไรก็ตามการที่เอาตัวผู้กระทำความผิดไปไว้ในเรือนจำก็เกิดผลกระทบต่อสังคม โดยเฉพาะในด้านงบประมาณจำนวนมหาศาลที่แต่ละประเทศจะต้องรับผิดชอบในความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังในเรือนจำ ไม่ว่าจะเป็นค่าอาหาร เครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ส่วนตัว ค่ารักษาพยาบาล รวมทั้งค่าจ้างเงินเดือนบุคลากรเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เป็นต้น และกรณีที่มีการใช้วิธีการจำคุกระยะสั้นมากขึ้นทำให้เกิดปัญหานักโทษมีจำนวนมาก ล้นเรือนจำ จึงจำเป็นต้องสร้างเรือนจำเพิ่มขึ้นอีก รัฐจะต้องสูญเสียงบประมาณมหาศาลกับรายจ่ายในด้านนี้ แต่ถ้ารัฐใช้มาตรการลงโทษทางเลือกอื่นโดยไม่ใช้เรือนจำ ก็จะเป็นการลดจำนวนผู้ต้องโทษจำคุกระยะสั้นออกไปได้เป็นจำนวนไม่ใช่น้อย สามารถลดค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไปได้ อีกทั้งจำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำจำนวนหนึ่งยังเป็นทรัพยากรบุคคลของประเทศที่มีศักยภาพในการทำงานสร้างรายได้ให้แก่สังคมและพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ หรือสามารถช่วยเหลือสังคมในด้านอื่นๆ ได้ ซึ่งหากรัฐนำงบประมาณค่าใช้จ่ายตรงนี้ไปทำประโยชน์พัฒนาสังคมและประเทศในด้านอื่นๆ เช่น พัฒนากิจการกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้เป็นพลเมืองดีกลับคืนสู่สังคมต่อไป น่าจะเกิดประโยชน์มากกว่าการนำมาลงทุนสร้างเรือนจำและรับภาระค่าใช้จ่ายในการควบคุมดูแลของผู้ต้องขังทั้งหมด

นอกจากนี้ผลกระทบต่อสังคมอื่นๆ ซึ่งสังคมอาจต้องรับภาระในการดูแลและสงเคราะห์ครอบครัวของผู้กระทำความผิดในกรณีที่ผู้ต้องโทษเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือเป็นกำลังสำคัญหลักในการเลี้ยงดูครอบครัว รวมถึงได้รับผลกระทบจากการเติบโตขึ้นอย่างมีปัญหของเยาวชนที่เป็นลูกของผู้ต้องโทษที่จะต้องขาดความอบอุ่น ครอบครัวแตกแยก และมักมีแนวโน้มจะก่อปัญหาให้แก่สังคมทั้งด้านยาเสพติด และการลักทรัพย์ รวมตลอดถึงสังคมในอนาคตที่จะต้องรับภาระดูแลผู้พ้นโทษสูงอายุเป็นจำนวนมากที่จะถูกปลดปล่อยออกมาจากเรือนจำ อันจะเป็นภาระอันใหญ่หลวงสำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งท้ายที่สุดแล้วก็เป็นภาระของสังคมนั่นเองที่ต้องตามแก้ปัญหาเหล่านี้ต่อไป⁵⁷

เพราะการที่ต้องถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำทำให้เสียชื่อเสียง ถูกตราหน้าว่าเป็น “คนขี้คุกขี้ตะราง” เป็นที่รังเกียจของสังคม อีกทั้งยังทำให้ผู้ต้องรับโทษจำคุกระยะสั้นไปต้องไปอยู่ปะปนกับนักโทษอื่นๆ ซึ่งอาจทำให้รับเอานิสัยจากผู้กระทำความผิดติดนิสัยหรือกระทำความผิดร้ายแรง มาก่ออาชญากรรมขึ้นอีกได้ นอกจากนี้ผู้ต้องโทษยังไม่ทันจะได้รู้สึกเป็นทุกข์ทรมานหรือหวาดกลัวในการถูกจำคุกเลย ก็พ้นโทษออกมาแล้ว ทำให้โอกาสที่จะกลับตัวยกขึ้นและได้ชื่อว่า

⁵⁷ บุญฤทธิ ตั้งสุวรรณวรรณ. เล่มเดิม. หน้า 26.

เป็นคนเคยคิดคุกมาก่อน ยิ่งทำให้มีความรู้สึกที่ไม่ดีในการที่จะพยายามกลับตนเป็นคนดีต่อไป⁵⁸ ดังนั้น การจำคุกผู้กระทำความผิดในเรือนจำจึงมีผลเสียมากกว่าผลดี ด้วยเหตุนี้ในประมวลกฎหมายอาญาจึงได้กำหนดวิธีการเลี้ยงโทษจำคุกกระยะสั้นไว้

2.2.5.2 วิธีการเลี้ยงโทษจำคุกกระยะสั้น

ในกฎหมายอาญาได้บัญญัติวิธีการเปลี่ยนโทษเพื่อให้ผู้ที่จะถูกจำคุกในระยะเวลาสั้นมีโอกาสที่จะหลีกเลี่ยงไม่ต้องรับโทษจำคุกนั้นได้ ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้บัญญัติวิธีการหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกกระยะสั้นไว้ 3 วิธี คือ

- 1) การยกโทษจำคุก
- 2) การรอกการลงโทษหรือการรอกการกำหนดโทษ
- 3) การเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขัง

1) การยกโทษจำคุก

มาตรา 55 บัญญัติว่า “ถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือน หรือน้อยกว่า ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงอีกก็ได้ หรือถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับ มีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่าและมีโทษปรับด้วย ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงหรือยกโทษจำคุกเสีย คงให้ปรับแต่อย่างใดก็ได้”

จากบทบัญญัติดังกล่าวแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนตอนต้น เป็นกรณีที่ศาลลงโทษจำคุกสถานเดียว และโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่า ซึ่งมาตรา 55 ให้อำนาจศาลที่จะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงอีก เช่น ผู้กระทำความผิดได้รับโทษจำคุก 6 เดือน แต่รับสารภาพจึงลดโทษกึ่งหนึ่งตามมาตรา 78 คงเหลือจำคุก 3 เดือน ศาลมีอำนาจที่จะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงไปกว่า 3 เดือนก็ได้ หรือจะให้จำคุกตามเดิมก็ได้ แต่จะยกโทษจำคุกไปเสียทีเดียวไม่ได้ ผู้กระทำความผิดยังต้องถูกลงโทษจำคุกอยู่ ซึ่งวิธีการนี้ยังขัดกับหลักที่ว่า ศาลไม่ควรลงโทษจำคุกจำเลยที่มีระยะเวลาอันสั้น⁵⁹

ส่วนตอนท้าย เป็นกรณีที่ศาลลงโทษจำเลยสองสถานคือ จำคุกและปรับ ถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่า ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลง แล้วลงโทษทั้งจำคุกและปรับก็ได้ หรือศาลจะยกโทษจำคุกเสียคงจะให้ปรับ

⁵⁸ ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ. เล่มเดิม. หน้า 393.

⁵⁹ หยุต แสงอุทัย ก เล่มเดิม. หน้า 179.

แต่อย่างเดียวกันก็ได้ ซึ่งแสดงว่าวิธีการหลังนี้ คือการยกโทษจำคุกคงแต่ปรับสถานเดียวกันนั้น ตรงกับหลักที่ว่าศาลไม่ควรลงโทษจำคุกในระยะเวลาอันสั้น แต่ผู้กระทำความผิดควรได้รับโทษบ้าง ศาลจึงต้องลงโทษปรับในเมื่อได้รับยกโทษจำคุกให้แก่จำเลย⁶⁰

2) การรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ

มาตรา 56 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้น ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว เห็นเป็นการสมควร ศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษไว้แล้วปล่อยตัวไป เพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวภายในเวลาที่ศาลได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้...”

จากบทบัญญัติมาตรา 56 วรรคแรก ได้กำหนดวิธีการให้ศาลใช้ 2 วิธี คือ

(1) วิธีการรอกการกำหนดโทษ ศาลจะพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่ยังไม่กำหนดโทษให้จำเลยทราบว่าจะมีโทษเท่าใด ซึ่งเป็นผลดีเพราะผู้กระทำความผิดไม่สามารถรู้ได้แน่นอนว่าถ้าตนกระทำความผิดขึ้นอีก ตนจะต้องได้รับโทษสำหรับความผิดครั้งก่อนที่ได้รับรอกการกำหนดโทษไว้นั้นเท่าใด ความไม่แน่นอนนี้ย่อมมีผลเป็นการข่มขู่ไม่ให้เขากล้ากระทำความผิดขึ้นอีก⁶¹

(2) วิธีการรอกการลงโทษ วิธีการนี้ศาลจะพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดและกำหนดไว้ แต่ศาลจะรอกการลงโทษไว้ก่อน

ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าผู้กระทำความผิดมีความผิด แต่รอกการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอกการลงโทษ ศาลยังมีดุลพินิจที่จะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติผู้กระทำความผิดด้วยหรือไม่ก็ได้ ซึ่งในกรณีที่ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติหรือไม่ นั้น ก็แล้วแต่ศาลจะเห็นว่าจะได้ประโยชน์หรือไม่ และศาลมีเครื่องมือเพียงพอหรือไม่ที่จะควบคุมให้การเป็นไปตามที่ศาลกำหนดไว้ เช่น ในกรณีที่ศาลยุติธรรมไม่ได้จัดเจ้าหน้าที่ไว้โดยเฉพาะ ถ้า

⁶⁰ แห่ส่งเค็ม.

⁶¹ อุททิศ แสนโกสติก ข (2525). กฎหมายอาญาภาค 1. หน้า 228.

ศาลจะให้จำศาลหรือเจ้าพนักงานธุรการของศาลเป็นเจ้าพนักงาน จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ เป็นต้น แต่ศาลกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประหลาดโดยไม่แต่งตั้งเจ้าพนักงานก็ได้⁶²

3) การเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขัง

มาตรา 23 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ศาลจะพิพากษาให้ลงโทษกักขังแทนโทษจำคุกนั้นก็ได้”

หลักการที่ศาลจะสั่งให้บังคับโทษกักขังแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา นี้ คือ⁶³

(1) ความผิดที่ผู้กระทำความผิดนั้น กฎหมายได้กำหนดให้มีโทษจำคุกไว้
 (2) ศาลจะลงโทษในความผิดนั้น คือ จำคุกไม่เกิน 3 เดือน
 (3) ผู้กระทำความผิดนั้นไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน หรือต้องโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษที่กระทำความผิดโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ เหตุผลที่กฎหมายกำหนดเช่นนี้ ก็เพราะว่า ถ้าผู้กระทำความผิดต้องโทษจำคุกมาแล้วก็ได้ชื่อว่าถูกจำคุกแล้ว การจะเปลี่ยนเป็นโทษกักขังก็ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อะไร ส่วนที่ยกเว้นกรณีรับโทษจำคุกในความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษนั้น เพราะความผิดลหุโทษเป็นความผิดเล็กๆ น้อยๆ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทเป็นความผิดที่ไม่ได้ตั้งใจ อันเป็นความผิดที่สังคมไม่รังเกียจ⁶⁴

(4) ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจพิพากษาสั่งลงโทษกักขังไม่เกิน 3 เดือน แทนโทษจำคุกนั้นก็ได้

เมื่อศาลได้พิพากษาให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังแล้ว แต่หากผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษกักขังอยู่ ได้กระทำการฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยของสถานที่ยกขัง หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด หรือต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก ศาลจะเปลี่ยนจากโทษกักขังกลับไปเป็นโทษจำคุกตามเดิมก็ได้ โดยศาลจะกำหนดโทษจำคุกเท่ากับหรือน้อยกว่าเวลาที่ยังต้องรับโทษกักขังอยู่ แต่จะกำหนดโทษจำคุกให้มากกว่าเวลาที่ยังต้องรับโทษกักขังไม่ได้⁶⁵

⁶² หยุต แสงอุทัย ก เล่มเดิม. หน้า 181-182.

⁶³ ประกิจ กฤษณะ. (2544). “โทษกักขัง.” วารสารราชทัณฑ์, ปีที่ 49, ฉบับที่ 2. หน้า 38.

⁶⁴ พิพัฒน์ จักรางกูร. (2508) “โทษกักขัง.” บทบัญญัติ, เล่มที่ 23, ตอน 2. หน้า 405.

⁶⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 27.

จะเห็นได้ว่ามีการกล่าวถึงผลเสียของการลงโทษจำคุกระยะสั้น และสมควรที่จะหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกระยะสั้นอยู่มาก ซึ่งในหลายๆ ประเทศได้มีแนวความคิดที่จะยกเลิกโทษจำคุกระยะสั้น แต่จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ เช่น กฎหมายประเทศเยอรมันนั้น มีอัตราโทษจำคุกระยะเวลาต่ำสุดคือ 1 เดือน แต่โดยหลักกฎหมายศาลจะลงโทษจำคุกต่ำกว่า 6 เดือนไม่ได้ ดังนั้น โทษจำคุกระยะสั้นจึงเป็นโทษจำคุกต่ำกว่าหกเดือน ซึ่งโดยหลักการแล้วการลงโทษจำคุกระยะสั้นไม่ใช่สิ่งที่จำเป็น เว้นแต่จะมีข้อเท็จจริงแห่งคดีเป็นพิเศษว่า การลงโทษจำคุกเป็นสิ่งที่จำเป็น เช่น เป็นวิธีการเดียวที่จะขัดขวางไม่ให้ผู้กระทำไปกระทำความผิดอีกต่อไป (ตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน มาตรา 47 หัวข้อ 11) ซึ่งปกติแล้วโทษปรับจะเป็นโทษที่ถูกนำมาใช้แทนโทษจำคุกระยะสั้น ศาลจะสามารถพิพากษาลงโทษจำคุกระยะสั้นนี้ได้เฉพาะเมื่อมีความจำเป็นเพื่อที่จะให้มีผลถึงตัวผู้กระทำผิดหรือเพื่อที่จะปกป้องระเบียบของกฎหมาย ทำให้เกิดความเคารพกฎหมายของประชาชนและความเชื่อมั่นต่อความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย กล่าวคือ โทษจำคุกจะมีผลในการยับยั้งมิให้ผู้กระทำผิดกระทำความผิดอีก และทั้งนี้เพราะมาตรการอื่นๆ ใช้ไม่ได้ผล⁶⁶ หรือกรณีประเทศออสเตรเลียได้ห้ามมาตรการลงโทษทางเลือกอื่นเพื่ออุดช่องว่างระหว่างโทษจำคุกและรอกการลงโทษ และมาตรการลงโทษทางเลือกอื่นแทนการลงโทษจำคุกระยะสั้น แต่ก็เห็นว่าหากมีการฝ่าฝืนการลงโทษทางเลือกอื่นก็ต้องใช้วิธีการลงโทษจำคุกระยะสั้นอยู่ จึงยังไม่สมควรยกเลิกโทษจำคุกระยะสั้นไปเสียทีเดียว⁶⁷ นอกจากนี้ในกรณีของประเทศฝรั่งเศส ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ค.ศ. 1993 ในมาตรา 131-4 ยังมีการบัญญัติโทษจำคุกสำหรับความผิดมัชฌิมโทษไว้ให้จำคุก 2 เดือนถึง 6 เดือนอยู่ ได้แก่ ความผิดโดยการขู่ว่าจะกระทำความผิดออกฤทธิ์โทษหรือความผิดมัชฌิมโทษต่อผู้อื่น ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 222-17 และ 222-18⁶⁸

สำหรับประเทศไทยนั้นโทษจำคุกระยะสั้นจะเป็นโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ซึ่งการลงโทษจำคุกระยะสั้นในประเทศไทยนั้นยังมีการใช้อยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งการจำคุกระยะสั้นไม่ก่อให้เกิดผลดีแก่ผู้ต้องโทษ จึงควรที่จะจำกัดดุลพินิจของศาลในการพิพากษาลงโทษจำคุกระยะสั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งกฎหมายในประเทศไทยได้บัญญัติวิธีการเลี่ยงโทษจำคุกระยะสั้นไว้ โดยที่การเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังก็เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งศาลสามารถใช้

⁶⁶ สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2549, มิถุนายน). ศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2549, จาก http://www.oja.go.th/data/document/law/jrd_research_criminal_01_49.pdf. หน้า 235-237.

⁶⁷ Pauline Wright. (2004, 24 May). Impact of Abolishing Short Prison Sentences. Retrieved April 18, 2007, form <http://www.nsw.ccl.org.au/docs/pdf>.

⁶⁸ สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เล่มเดิม. หน้า 153-156.

การกักขังในสถานที่กักขัง หรือกักขังในที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิดเองหรือของผู้อื่น หรือสถานที่อื่นๆ ที่ใช้กักขังได้แทนการลงโทษจำคุกกระยะสั้น แต่อย่างไรก็ตาม โทษจำคุกกระยะสั้นนั้นก็ยังมีคามจำเป็นที่จะต้องใช้เมื่อไม่สามารถนำมาตราการลงโทษอื่นๆ มาแทนในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดซ้ำโดยเจตนา แม้จะเป็นความผิดเล็กๆ น้อยๆ ก็ตาม หรือกรณีที่มีการฝ่าฝืนเงื่อนไขของมาตรการลงโทษอย่างอื่นที่ศาลได้นำมาบังคับใช้แทนโทษจำคุกกระยะสั้น ดังนั้น จากการศึกษาวิจัยการจำคุกกระยะสั้นก็ยังพอมีประโยชน์อยู่บ้างไม่ควรที่จะยกเลิกไปเสียทีเดียว ซึ่งโดยหลักแล้วศาลไม่ควรที่จะลงโทษจำคุกกระยะสั้นแก่ผู้กระทำความผิด แต่ทั้งนี้หากศาลจะนำการลงโทษจำคุกกระยะสั้นมาใช้ก็ต้องมีความจำเป็นจริงๆ เท่านั้น และต้องไม่มีมาตรการลงโทษรูปแบบอื่นที่ศาลเห็นสมควรจะนำมาลงโทษแล้ว

บทที่ 3

มาตรการในการลงโทษรูปแบบอื่นในต่างประเทศ

ก่อนที่จะศึกษามาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นของไทย จำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงโทษและรูปแบบการลงโทษอื่นๆ ของกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ ซึ่งได้มีการใช้รูปแบบการลงโทษที่เป็นโทษอยู่ตรงกลางระหว่างการคุมประพฤติและโทษจำคุก และศึกษารูปแบบการลงโทษโดยวิธีการกักขังในบ้าน การใช้ค่ายทหาร และการใช้ศูนย์แก้ไขในชุมชน ซึ่งรูปแบบการลงโทษนี้สามารถนำมาพัฒนาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นในประเทศไทยต่อไปได้

3.1 การลงโทษรูปแบบอื่นในประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐบางรัฐยังไม่ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต ดังนั้นโทษสูงสุดในระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกาก็คือ โทษประหารชีวิต โทษที่รุนแรงลำดับรองลงมาและเป็นรูปแบบโทษที่ใช้เป็นหลักในประเทศสหรัฐอเมริกา คือ โทษจำคุก ซึ่งอาจจำแนกได้เป็น โทษจำคุกตลอดชีวิต (life imprisonment) และโทษจำคุกแบบมีกำหนดเวลา ทั้งนี้ โทษจำคุกตลอดชีวิตก็อาจจำแนกได้เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีโอกาสพักการลงโทษ และโทษจำคุกตลอดชีวิตที่ไม่มีโอกาสพักการลงโทษ (life without parole) ส่วนกำหนดเวลาสูงสุดในการจำคุกแบบมีกำหนดเวลานั้น ในแต่ละรัฐกำหนดไว้แตกต่างกันออกไป ในการกำหนดโทษจำคุกนั้น ศาลอาจกำหนดโทษจำคุกแล้วรอการลงโทษไว้โดยกำหนดเงื่อนไขให้คุมประพฤติก็ได้ แต่การคุมประพฤติในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นมาตรการที่ศาลกำหนดได้โดยไม่ต้องวางโทษจำคุกก่อน ทั้งนี้การคุมประพฤติจึงถือเป็นสภาพบังคับในทางอาญาที่ศาลนำมาใช้มากพอๆ กับการจำคุก ส่วนโทษที่ใช้รองจากโทษจำคุกซึ่งศาลไม่ค่อยให้ความสำคัญมากนัก คือ โทษปรับ ซึ่งมลรัฐส่วนใหญ่จะใช้โทษปรับที่มีการกำหนดอัตราแน่นอน แต่บางมลรัฐ เช่น มลรัฐนิวยอร์ก และมลรัฐวิสคอนซิน จะใช้ระบบ day-fines¹

¹ สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เล่มเดิม. หน้า 110.

ในปัจจุบันมีรูปแบบการลงโทษที่เกิดขึ้นใหม่และใช้อย่างแพร่หลายอยู่หลายรูปแบบ เรียกว่า **โทษระดับกลาง (Intermediate Punishment)** เหตุที่เรียกเช่นนี้เพราะมองในแง่ระดับความรุนแรงของโทษที่ด้านหนึ่ง คือ โทษจำคุก และอีกด้านหนึ่ง คือ การคุมประพฤติ มาตรการอื่นๆ ที่อยู่ตรงกลางก็จะเรียกว่า โทษระดับกลาง² ได้แก่ การคุมประพฤติแบบเข้ม (Intensive Probation) การทำงานบริการสังคม (Community Service) การใช้ค่ายทหาร (Boot Camp) การกักขังในบ้าน (House Arrest) การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) ศูนย์เลี้ยงโทษจำคุก (Diversion Center) บ้านกึ่งวิถี (Halfway House) เป็นต้น

1. **การคุมประพฤติแบบเข้ม (Intensive Supervision Probation : ISP)** เป็นมาตรการที่พัฒนาขึ้นมาตั้งแต่ช่วงต้นทศวรรษที่ 80 โดยมีวัตถุประสงค์เบื้องต้นที่จะเสริมสร้างการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและความปลอดภัยสาธารณะด้วยการให้มีการติดต่อพบปะกันระหว่างพนักงานคุมประพฤติกับผู้ถูกคุมประพฤติ แต่วัตถุประสงค์ของโปรแกรมในปัจจุบันมุ่งลดต้นทุนและแก้ปัญหาหนักโทษสั้นเรือนจำ ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อสังคมในแง่ที่ว่าผู้กระทำความผิดไม่ต้องถูกจำคุก จึงยังมีโอกาสที่จะสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว มีโอกาสทำงานและไม่ถูกตราหน้าจากสังคม แต่ผู้กระทำความผิดยังถือว่าถูกข่มขู่ขังยังไม่ให้กระทำความผิดอีก เพราะต้องอยู่ภายใต้การดูแลสอดส่องอย่างใกล้ชิดจากเจ้าหน้าที่

รูปแบบของการคุมประพฤติแบบเข้ม (ISP) ในแต่ละรัฐจะแตกต่างกันไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะกำหนดให้ผู้กระทำความผิดพบพนักงานคุมประพฤติสัปดาห์ละหลายครั้ง ให้พนักงานคุมประพฤติไปเยี่ยมในเวลากลางคืน หรือวันหยุดโดยไม่แจ้งล่วงหน้า การตรวจเสพติดโดยไม่แจ้งล่วงหน้า และการบังคับใช้เงื่อนไขคุมประพฤติอย่างเคร่งครัด บางรัฐอาจกำหนดให้มีการทำงานบริการสังคม ชดใช้ค่าเสียหายหรือใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการสอดส่องด้วย³

พนักงานคุมประพฤติที่ดูแลผู้กระทำความผิดในรูปแบบการคุมประพฤติแบบเข้ม จะมีปริมาณงานน้อยกว่าพนักงานคุมประพฤติทั่วไป โดยทั่วไปพนักงานคุมประพฤติคนหนึ่งจะดูแลผู้กระทำความผิด 100 คน โดยประมาณ แต่สำหรับ ISP จะเฉลี่ยประมาณ 25 คน การให้มีปริมาณงานน้อยจะทำให้มีเวลาในการสอดส่องดูแลผู้ถูกคุมประพฤติแต่ละคนมากขึ้น ซึ่งมีการวิจัยพบว่าพนักงานคุมประพฤติปกติจะพบกับผู้ถูกคุมประพฤติเฉลี่ยปีละ 13 ครั้ง แต่ ISP เฉลี่ยปีละ 76 ครั้ง

² Norval Morris and Michael Tonry. (1991). *Between Prison and Probation : Intermediate Punishments in a Rational Sentencing System.* p.3.

³ Paul F. Cromwell and Rolando v. del Carmen. (1999). *Community-based Corrections.* pp.256-260.

รัฐที่เริ่มใช้มาตรการนี้เป็นรัฐแรกๆ คือ รัฐจอร์เจีย ซึ่งพนักงานคุมประพฤติแต่ละคนจะดูแลผู้กระทำผิด 25 คน โดยกำหนดว่า ต้องมีการพบปะกันอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง มีการตรวจแอลกอฮอล์และยาเสพติดโดยไม่แจ้งล่วงหน้าทุกสัปดาห์

การประเมินผลพบว่า ISP ประสบความสำเร็จในการลดอัตราการถูกจับกุมซ้ำของผู้ถูกคุมความประพฤติ ช่วยประหยัดงบประมาณ แต่เนื่องจากพนักงานคุมประพฤติดูแลผู้ถูกคุมประพฤติใกล้ชิดกันมากขึ้น จึงมีอัตราการฝ่าฝืนเงื่อนไขทางเทคนิคต่างๆ ค่อนข้างสูง แม้จะไม่ใช้การกระทำผิดซ้ำก็ตาม ในช่วงแรกปี 1990 ศาลไม่ค่อยใช้มาตรการนี้เพราะไม่เชื่อในประสิทธิภาพ ส่วนใหญ่จะใช้กับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีประวัติการกระทำผิดไม่ร้ายแรง แต่สำหรับผู้กระทำผิดที่มีความเสี่ยงสูงในการกระทำผิดซ้ำสูงอยู่แล้ว ประสิทธิภาพของ ISP ก็ไม่ต่างไปจากวิธีการคุมประพฤติปกติ อยากรู้ดี ถ้ามองในแง่ของการช่วยลดผู้ต้องขังในเรือนจำ การลดต้นทุนของเรือนจำ และการเป็นมาตรการลงโทษที่รุนแรงกว่าการคุมประพฤติธรรมดาแล้วก็ถือว่าได้ผล แม้ต้นทุนจะแพงกว่าการคุมประพฤติธรรมดาแต่ก็ถูกกว่าการจำคุก

2. การคุมประพฤติแบบทำให้ตกใจกลัว (Shock Probation, Shock Incarceration) และการใช้ค่ายทหาร (Boot Camp) การคุมประพฤติแบบทำให้ตกใจกลัว (Shock Probation) หมายถึง การจำคุกในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ก่อนที่จะมีการคุมประพฤติ โดยหวังว่าประสบการณ์จากการถูกจำคุกจะช่วยข่มขู่ยับยั้งไม่ให้กระทำผิดอีกในอนาคต ซึ่งมีหลายรูปแบบและมีหลายชื่อ เช่น การลงโทษแบบแยกส่วน (split sentence) เป็นต้น กลุ่มเป้าหมายคือเขวachsenผู้กระทำผิดที่ไม่มีประวัติการถูกจำคุกมาก่อน

วิธีการคุมประพฤติแบบทำให้ตกใจกลัวนี้เริ่มใช้ในมลรัฐโอไฮโอ (Ohio) เมื่อปี 1965 นักวิชาการมีทั้งฝ่ายที่เห็นว่ามีข้อดีและข้อเสีย การวิจัยประเมินผลพบว่าช่วยจำกัดระยะเวลาจำคุกได้ เปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดกลับสู่สังคม ทำให้ผู้กระทำผิดยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติง่ายขึ้น เพราะเห็นผลที่จะเกิดจากการฝ่าฝืนเงื่อนไขแล้ว อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าวิธีการนี้ไม่ได้ถูกใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย เพราะหนึ่งในสามเป็นผู้เคยถูกจำคุกมาแล้ว (การ shock ไม่เป็นผล) แม้การประเมินผลจะไม่ชัดเจนแต่ก็มีการใช้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งบางรัฐหนึ่งในสามของผู้ถูกคุมประพฤติจะถูกจำคุกด้วย⁴

ส่วนการคุมขังทำให้ตกใจกลัว (Shock Incarceration) เป็นโปรแกรมที่ใช้กับผู้ศาลลงโทษจำคุกเกินกว่า 12 เดือน แต่ไม่เกิน 30 เดือน และจำเลยยินยอมเข้าโปรแกรม (ทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ต้องขออนุมัติศาล) โดยในช่วงแรกของการจำคุกซึ่งไม่เกิน 6 เดือน ผู้ต้องขังต้องได้รับ

⁴ Ibid. pp.260-261.

การฝึกวินัยและใช้แรงงานคล้ายการฝึกทหาร รวมทั้งได้รับการฝึกอาชีพ ให้การศึกษา และบำบัดยาเสพติด เมื่อพ้นโปรแกรมแล้วผู้ต้องขังจะถูกจำคุกต่อ แต่ความสำเร็จและการปฏิบัติในโปรแกรมจะเป็นข้อพิจารณาว่าหลังจากนั้นผู้ต้องขังอาจจะไม่ถูกจำคุก แต่ได้รับการปล่อยตัวไปควบคุมในศูนย์ฟื้นฟูของชุมชนหรือถูกกักขังในบ้านแทน

สำหรับ Boot Camp เป็นรูปแบบส่วนใหญ่ของ Shock Incarceration โดยกำหนดให้ผู้กระทำความผิดอยู่ในสถานที่คุมขังและถูกฝึกวินัยในลักษณะของทหาร ในช่วงเวลาหนึ่งประมาณ 90-130 วัน หลังจากนั้นจะถูกปล่อยตัวออกมาโดยมีการคุมประพฤติ วิธีการนี้ใช้ในหลายรัฐ และใช้มากขึ้นเรื่อยๆ โดยในปี 2002 ใช้ใน 39 รัฐ รวมทั้งระบบสหรัฐด้วย การวิจัยประเมินผลพบว่าผู้ผ่านโปรแกรมจะมีการควบคุมตนเองและมีวินัยดีขึ้น แต่สำหรับผลในแง่ของการลดอัตราการกระทำผิดซ้ำพบว่ายังไม่แตกต่างจากวิธีอื่น⁵

3. การกักขังในบ้าน (House Arrest) ไม่ใช่แนวคิดใหม่หรือเป็นวิธีการที่ประเทศสหรัฐอเมริกาคิดค้นขึ้น แต่ใช้มานานแล้วและเป็นวิธีการระบายความแออัดในเรือนจำ วิธีปฏิบัติของมาตรการนี้อาจแตกต่างกันออกไป แต่ส่วนใหญ่จะกำหนดให้ผู้กระทำความผิดถูกจำกัดเสรีภาพอยู่ภายในบ้าน ในช่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งอาจเป็นตลอด 24 ชั่วโมง หรือเฉพาะเวลากลางคืน บางรัฐอาจกำหนดให้ต้องร่วมในโปรแกรมพิเศษอื่นๆ เช่น ให้มีงานทำ ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ฝึกทักษะชีวิตอื่นๆ ทำงานบริการสังคม ทั้งนี้จะมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลสอดส่อง เช่นในรัฐฟลอริดากำหนดว่าเจ้าหน้าที่จะต้องไปพบเดือนละอย่างน้อย 28 ครั้ง ถ้าไปแล้วไม่พบผู้กระทำความผิด เจ้าหน้าที่จะต้องรายงานศาล ซึ่งการกักขังในบ้านนี้อาจมีการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาช่วยควบคุมหรือไม่ก็ได้⁶

4. การสอดส่องโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) เป็นเทคโนโลยีที่นำมาใช้ตั้งแต่ในช่วงการประกันตัวก่อนฟ้องจนถึงการพักการลงโทษ โดยใช้ร่วมกับการกักขังในบ้าน มีใช้แพร่หลายในหลายมลรัฐ ซึ่งระบบจะประกอบด้วยคอมพิวเตอร์ควบคุมและอุปกรณ์ส่งสัญญาณ ติดตั้งไว้ที่ตัวผู้กระทำความผิดที่ข้อมือหรือข้อเท้า โดยมีการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ในช่วงแรกที่มีการใช้มีการโต้แย้งว่าวิธีการนี้ขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ แต่ในที่สุดแล้วศาลก็ได้วินิจฉัยแล้วว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ และมีการใช้มากขึ้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับวิธีการนี้คือ ปัญหาทางเทคนิค เพราะจะเชื่อมโยงกับคลื่นโทรศัพท์ จึงอาจมีคลื่นรบกวน และมีต้นทุนสูง ทั้งคอมพิวเตอร์อาจจะบกพร่องได้ ทำให้เกิดการส่งสัญญาณเตือนที่ผิดพลาด (false alarm) นอกจากนั้นอาจมีการโต้แย้งว่าจะเป็นการจำกัดเสรีภาพ

⁵ Ibid. pp.261-268.

⁶ Ibid. pp.268-269.

ที่มากเกินไปหรือไม่ หากสามารถใช้วิธีการคุมประพฤติธรรมดาได้ แต่ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่จะประสบความสำเร็จ คือมีการฝ่าฝืนเจ็อนใจน้อย และยิ่งเทคโนโลยีพัฒนาไปก็ยิ่งมีการใช้มากขึ้น⁷

5. บ้านกึ่งวิถี (Halfway House) และ ศูนย์ควบคุม (Diversion Center or Detention Center) บางครั้งเรียกว่าศูนย์แก้ไขฟื้นฟูในชุมชนหรือ ศูนย์กักขังในชุมชน (Community Correction Centers) ซึ่งหมายถึง สถานที่ที่ใช้ควบคุมผู้ถูกคุมประพฤติหรือพักการลงโทษ โดยมีลักษณะเป็นที่พัก ผู้กระทำความผิดจะออกไปเฉพาะเวลาทำงาน เรียนหนังสือ หรือทำกิจกรรมอื่นระหว่างที่อยู่ในสถานที่ก็จะต้องทำงาน ทำงานบริการสังคม หรือเข้าร่วมกิจกรรมที่กำหนด⁸

6. การทำงานบริการสังคม (Community service) เป็นการชดเชยความเสียหายในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Restitution) กล่าวคือ ให้ผู้กระทำความผิดชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดให้สังคมด้วยการทำงานให้หน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ โดยไม่รับค่าตอบแทน โทษระดับกลางรูปแบบนี้มีลักษณะทั้งในเชิงลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ลักษณะในเชิงลงโทษคือการจำกัดเวลาและเสรีภาพของผู้กระทำความผิดไว้จนกว่าจะทำงานเสร็จ ส่วนลักษณะของการแก้ไขฟื้นฟู คือเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้ทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ สร้างความเคารพตนเอง ลดความแปลกแยกจากสังคม ซึ่งในที่สุดแล้วสังคมจะได้รับประโยชน์ด้วย วิธีการนี้ศาลสามารถใช้เป็นทางเลือกในการชดเชยความเสียหายสำหรับผู้กระทำความผิดที่ยากจน หรือที่มีฐานะร่ำรวยมากจนกระทั่งการกำหนดให้ชดเชยค่าเสียหายด้วยเงินไม่มีผลทั้งในเชิงลงโทษและแก้ไขฟื้นฟู⁹

กระบวนการกำหนดโทษในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น จะมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายด้วยกัน กล่าวคือ หลังจากจำเลยให้การรับสารภาพ หรือจำเลยให้การปฏิเสธ แต่มีการสืบพยานและลูกขุนมีคำตัดสินว่าจำเลยมีความผิด (verdict) แล้ว ขั้นตอนต่อไปที่ศาลจะต้องดำเนินการคือการกำหนดโทษ ก่อนวันกำหนดโทษศาลอาจจะให้เจ้าหน้าที่ซึ่งส่วนใหญ่คือพนักงานคุมประพฤติทำการสืบเสาะข้อเท็จจริงแล้วรายงานก่อนกำหนดโทษ (pre-sentence report) เสนอศาล ซึ่งรายงานดังกล่าวจะมีรายละเอียดข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและผู้กระทำความผิด รวมทั้งข้อเสนอแนะการกำหนดโทษ เมื่อถึงวันกำหนดโทษศาลจะแจ้งรายงานนั้นให้จำเลยทราบ หากไม่มีการโต้แย้งศาลก็จะใช้รายงานดังกล่าวนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดโทษ โดยศาลต้องให้โอกาสคู่ความ (พนักงานอัยการและทนายจำเลย) ที่จะเสนอโทษที่ฝ่ายตนเองเห็นว่าเหมาะสมเสนอ

⁷ Ibid. pp.269-275.

⁸ Ibid. pp.278-280.

⁹ Ibid. pp.280-281.

ต่อศาล ซึ่งศาลจะใช้ดุลพินิจชี้ขาดว่าจะลงโทษเท่าใด แต่หากมีการโต้แย้งรายงานก็อาจต้องมีการไต่สวนพยานหลักฐานให้ได้ข้อเท็จจริงยุติในเบื้องต้นเสียก่อนว่ารายงานนั้นเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใดแล้วศาลจึงจะกำหนดโทษ¹⁰ ดังนั้น เมื่อคู่ความเสนอให้ศาลลงโทษระดับกลางตามความเหมาะสมกับการกระทำความผิดและตัวผู้กระทำความผิดแล้ว หากศาลได้พิจารณาข้อเสนอของคู่ความประกอบกับรายงานการสืบเสาะของพนักงานคุมประพฤติแล้ว เห็นสมควรใช้มาตรการลงโทษระดับกลาง ศาลก็จะใช้ดุลพินิจลงโทษระดับกลางกับผู้กระทำความผิดได้

3.2 การลงโทษรูปแบบอื่นในประเทศอังกฤษ

นโยบายการกำหนดโทษของอังกฤษตั้งอยู่บนหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความเสมอภาค เป็นธรรม และยุติธรรม ซึ่งหลักความเสมอภาค หมายถึง ความเท่าเทียมกันในการกำหนดโทษในความผิดที่กระทำในลักษณะเดียวกัน และไม่มีการเลือกปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ดี ผู้กระทำความผิดบางประเภทอาจได้รับโทษที่มีลักษณะแตกต่างจากผู้กระทำความผิดโดยทั่วไป แม้ว่าได้กระทำความผิดในลักษณะเดียวกัน เช่น ผู้กระทำความผิดที่มีจิตผิดปกติ เป็นต้น และนอกจากนี้ในความผิดบางลักษณะที่กระทำต่อ ผู้หญิง หรือเด็ก หรือคนพิการ ผู้กระทำอาจได้รับโทษสูงขึ้นกว่าการกระทำต่อบุคคลโดยทั่วไปได้ ซึ่งมีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ใน Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) ส่วนการลงโทษที่เป็นธรรมนั้น พิจารณาจากการใช้โทษอาญาต่อการกระทำ ความผิดและต่อผู้กระทำความผิด และจำนวนโทษที่กำหนดให้แก่ผู้กระทำความผิดมีอย่างไร ซึ่งศาลจะต้องใช้โทษอย่างเป็นธรรม และกำหนดโทษในทำนองเดียวกันอย่างเป็นแบบแผนเดียวกัน และการลงโทษที่ยุติธรรมนั้นพิจารณาจากความเป็นธรรมของทุกกลุ่มสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้าน ผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด และประโยชน์ต่อสังคมในภาพรวม ดังนั้น การลงโทษที่เป็นธรรม และยุติธรรมจึงเป็นหลักการที่สำคัญที่กฎหมายอังกฤษได้นำมาใช้และนำไปสู่การลงโทษที่ต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่ว่า ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิด (proportionate) มีความสม่ำเสมอ (consistent) มีความเป็นกลางไม่เลือกปฏิบัติ (improper discrimination) สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน (human right) มีความโปร่งใส หรือสามารถตรวจสอบได้ (transparent)¹¹

ตามกฎหมายของอังกฤษแต่เดิมมีโทษดังนี้ ประหารชีวิต จำคุก จำคุกโดยบังคับใช้แรงงาน ปรับ คุมประพฤติโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ปัจจุบันกฎหมายอังกฤษได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปตั้งแต่ ค.ศ. 1965 ดังนั้น โทษสูงสุดของกฎหมายอังกฤษจึงเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต

¹⁰ สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เล่มเดิม. หน้า 109.

¹¹ John Halliday. (2001). *Making Punishments Work : The Report of a Review of the Sentencing Framework for England and Wales.* p.12.

นอกจากนี้ใน CJA 2003 ยังมีมาตรการในการจำคุก และกำหนดเงื่อนไขบางประการ การที่ต้องปฏิบัติด้วย อีกทั้งมีมาตรการที่ศาลจะสามารถสั่งให้จำคุกหรือกักขังผ่อนส่ง หรือจำคุก วันหยุดสุดสัปดาห์ได้ ซึ่งเป็นมาตรการที่เน้นการจำกัดเสรีภาพในร่างกายมากขึ้น และให้ศาลมี ทางเลือกในการสั่งโดยไม่ต้องใช้เรือนจำเป็นสถานที่ในการควบคุม ซึ่งเป็นการบริหาร กระบวนการลงโทษที่เพิ่มประสิทธิภาพและยังคงรักษาความปลอดภัยให้กับสังคม ดังนั้น ลักษณะ ของโทษจึงแยกออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้¹²

ประเภทแรก เป็นโทษจำกัดเสรีภาพให้อยู่ในสถานที่ควบคุมตามกฎหมาย (custodial sentence) ได้แก่ โทษจำคุก (Imprisonment) อีกทั้งยังมีหลักเกณฑ์ในการรอการลงโทษ (suspended sentence) และการลงโทษจำคุกหรือกักขังผ่อนส่งหรือจำคุกวันหยุดสุดสัปดาห์ (intermittent custody) ด้วย

ประเภทที่สอง เป็นโทษที่ศาลออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษในชุมชน (Community Orders) ซึ่งศาลมีอำนาจสั่งแก่ผู้กระทำความผิดที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป โดยอาจ สั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังนี้¹³

1. คำสั่งให้ทำงาน โดยไม่จ่ายค่าตอบแทน (unpaid work requirement)
2. คำสั่งให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด (activity requirement)
3. คำสั่งให้เข้าโปรแกรม (programmer requirement)
4. คำสั่งห้ามกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด (prohibited activity requirement)
5. คำสั่งห้ามออกนอกสถานที่ในเวลาที่กำหนด (curfew orders requirement)
6. คำสั่งห้ามเข้าสถานที่หรือเขตกำหนด (exclusion requirement)
7. คำสั่งให้อยู่ในสถานที่กำหนด (residence requirement)
8. คำสั่งให้บำบัดรักษาโรคจิต (mental requirement)
9. คำสั่งให้บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (drug rehabilitation requirement)
10. คำสั่งให้ฟื้นฟูผู้ติดสุรา (alcohol treatment requirement)
11. คำสั่งให้อยู่ในการคุมประพฤติ (supervision requirement)
12. คำสั่งให้เข้าศูนย์ฝึกอบรม กรณีที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี (attendance centre requirement)

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งห้ามออกนอกสถานที่ หรือห้ามเข้าเขตกำหนด ศาลต้องออกคำสั่ง ให้ใช้เครื่องติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ (electronic monitoring) ด้วย ส่วนคำสั่งอื่นๆ อาจมีคำสั่งให้ ใช้เครื่องติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ได้หากศาลเห็นว่ามีความจำเป็น

¹² สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เล่มเดิม. หน้า 78.

¹³ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 177.

โดยทั่วไปการจะมีคำสั่งให้ลงโทษโดยชุมชน ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจำคุกหรือกักขัง มาแล้วระยะหนึ่งไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของโทษที่กำหนดไว้โดยคำพิพากษา จึงจะเปลี่ยนเป็นการลงโทษโดยชุมชนได้ โดยคำสั่งให้ลงโทษในชุมชนศาลจะต้องกำหนดเวลาไว้อย่างแน่นอนในคำพิพากษาและต้องไม่เกิน 3 ปี นับแต่วันออกคำสั่ง และจะมีการบังคับโทษนอกเรือนจำหรือสถานที่ยกขัง โดยที่ศาลมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขให้ไปปฏิบัติเมื่อเข้าสู่สังคมแล้วระหว่างที่ยังไม่ครบเวลาให้ลงโทษจำคุกหรือกักขังตามคำพิพากษา หรือกำหนดเงื่อนไขให้ปฏิบัติระหว่างรอการลงโทษ เงื่อนไขที่กำหนดเหล่านี้ กำหนดขึ้นมาเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ การฟื้นฟูจิตใจหรือแก้ไขผู้กระทำความผิดบางประเภท หรือการป้องกันสังคม หากมีการฝ่าฝืนเงื่อนไขศาลมีอำนาจสั่งให้มารับโทษจำคุกหรือกักขังต่อไปได้ เงื่อนไขเหล่านี้มีนิยามและหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. คำสั่งให้ทำงานโดยไม่จ่ายค่าตอบแทน (unpaid work requirement) หมายถึง คำสั่งที่กำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องทำงานโดยไม่ได้รับค่าแรง ศาลจะต้องกำหนดไว้แน่นอนในคำสั่งว่าจะให้ทำงานเป็นจำนวนเท่าใด แต่ต้องไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง และไม่เกิน 300 ชั่วโมง ทั้งนี้ศาลต้องสอบถามความเห็นของเจ้าพนักงาน¹⁴ ว่าผู้กระทำความผิดควรได้รับการสั่งให้ทำงานโดยไม่จ่ายค่าแรง¹⁵ คำสั่งดังกล่าว ผู้ได้รับคำสั่งจะต้องดำเนินการภายในเวลาไม่เกิน 12 เดือน

2. คำสั่งให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด (activity requirement) หมายถึง คำสั่งที่ศาลสั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องแสดงตัวต่อบุคคลใดตามที่ศาลกำหนด ณ สถานที่ และเวลาตามที่ศาลกำหนด หรือเป็นคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดเข้าร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งตามจำนวนวันที่กำหนด¹⁶ ซึ่งการกระทำที่กำหนดนี้เป็นการกระทำที่เป็นการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายก็ได้¹⁷

ก่อนที่ศาลจะสั่งกำหนดเงื่อนไขตามมาตรานี้ ศาลจะต้องได้รับคำปรึกษาจากเจ้าพนักงานที่กำหนด และหากมีบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องต้องได้รับความยินยอมจากผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย หากเป็นกรณีที่ต้องเข้าร่วมกิจกรรมกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง¹⁸ จำนวนวันที่กำหนดในคำสั่ง

¹⁴ เจ้าพนักงานที่เสนอความเห็นแก่ศาล ได้แก่ เจ้าพนักงานคุมประพฤติในสำนักงานคุมประพฤติท้องถิ่น ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดที่มีอายุกว่า 18 ปี ส่วนกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีอายุน้อยกว่า 18 ปี ได้แก่ เจ้าพนักงานคุมประพฤติในสำนักงานคุมประพฤติท้องถิ่นและนักสังคมสงเคราะห์ในสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการท้องถิ่น หรือสมาชิกของ a youth offending team. ตาม Criminal Justice Act 2003 มาตรา 199 (4).

¹⁵ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 191.

¹⁶ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 201(1).

¹⁷ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 201(2).

¹⁸ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 201(4).

ต้องไม่เกิน 60 วัน¹⁹ สถานที่ที่ผู้กระทำความผิดจะเข้าร่วมในกิจกรรม อาจเป็นศูนย์ฝึกอบรมและฟื้นฟูชุมชน ซึ่งอาจเป็นกรณีที่ให้ผู้กระทำความผิดเข้าไปฝึกอบรมประจำหรือไปกลับ หรือเป็นศูนย์ฝึกอบรมซึ่งได้รับอนุญาตจาก Secretary of State ก็ได้²⁰

3. คำสั่งให้เข้าโปรแกรม (programmer requirement) หมายถึง คำสั่งให้ผู้กระทำความผิดเข้าร่วมกิจกรรม ฝึกฝนร่างกายตามจำนวนวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด²¹ โปรแกรมการฝึกฝนร่างกายนี้เจ้าหน้าที่งานเป็นผู้เสนอต่อศาลให้สั่งและศาลเห็นว่าเป็นโปรแกรมเหมาะสมและมีอยู่ในสถานที่ที่กำหนด

4. คำสั่งห้ามกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด (prohibited activity requirement) หมายถึง คำสั่งที่ห้ามมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในเวลาที่กำหนดหรือระยะเวลาที่กำหนด²² และหมายความรวมถึงการครอบครองหรือใช้หรือพกพาอาวุธปืน ตามมาตรา 27 แห่ง Firearm Act, 1968²³

5. คำสั่งห้ามออกนอกสถานที่ในเวลาที่กำหนด (curfew orders requirement) หมายถึง คำสั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องอยู่ในสถานที่ที่กำหนด เช่น ที่อยู่อาศัยของตนเอง ภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งเวลาที่กำหนดนั้นต้องไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง และไม่เกิน 12 ชั่วโมงในหนึ่งวัน²⁴ โดยก่อนออกคำสั่งตามมาตรา นี้ ศาลจะต้องได้รับข้อมูลและได้พิจารณาเกี่ยวกับสถานที่ที่จะห้ามมิให้ผู้กระทำความผิดออกนอกสถานที่ด้วย รวมทั้งความเห็นของบุคคลที่อาจได้รับผลกระทบจากผู้กระทำความผิดออกนอกสถานที่ภายในเวลาที่กำหนดในเวลาที่กำหนดด้วย²⁵

6. คำสั่งห้ามเข้าสถานที่หรือเขตกำหนด (exclusion requirement) หมายถึง คำสั่งห้ามผู้กระทำความผิดเข้าไปในสถานที่หรือพื้นที่ใดที่กำหนดภายในเวลาตามคำสั่ง²⁶ ในกรณีที่คำสั่งห้ามเข้าเขตกำหนดเป็นคำสั่งที่ศาลสั่งโดยการลงโทษในชุมชน จำนวนวันที่ห้ามเข้าเขตกำหนดต้องไม่เกิน 2 ปี²⁷

¹⁹ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 201(5).

²⁰ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 201(9)-(10).

²¹ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 202.

²² Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 203(1).

²³ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 203(3).

²⁴ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 204(1).

²⁵ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 204(6).

²⁶ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 205(1).

²⁷ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 205(2).

7. คำสั่งให้อยู่ในสถานที่กำหนด (residence requirement) หมายถึง เงื่อนไขในการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องอาศัยอยู่ในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งที่กำหนดไว้ในคำสั่ง²⁸ ก่อนออกคำสั่งนี้ ศาลต้องพิจารณาถึงความปลอดภัยของผู้อื่นบริเวณบ้านของผู้กระทำความผิดต้องถูกจำกัดสถานที่อยู่ด้วย” ศาลจะไม่ให้อยู่ในหอพักหรือสถาบันของรัฐ นอกจากเป็นข้อเสนอจากพนักงานคุมประพฤติท้องถิ่น³⁰

8. คำสั่งให้นำบำบัดรักษาโรคจิต (mental health treatment requirement) หมายถึง คำสั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องเข้ารับการรักษาทางจิต ภายในเวลาที่กำหนด โดยจิตแพทย์หรือจิตแพทย์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสมาคมจิตแพทย์ของอังกฤษ (a chartered psychologist) เพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้กระทำความผิด³¹ การบำบัดรักษาดังกล่าวอาจเป็นการเข้าบำบัดในสถานพยาบาลหรือเข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยนอก หรือภายใต้ความดูแลหรือแนะนำของแพทย์หรือจิตแพทย์ได้³² และก่อนที่ศาลจะสั่งให้บำบัดฟื้นฟูจะต้องได้รับความเห็นจากแพทย์ที่ตรวจสภาพจิตของผู้กระทำความผิดตามมาตรา 12 แห่ง Mental Health Act 1983 ว่ามีเหตุที่จะต้องบำบัดและผู้กระทำความผิดมีความประสงค์ที่จะเข้ารับการบำบัด³³

9. คำสั่งให้นำบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (drug rehabilitation requirement) หมายถึง คำสั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องเข้ารับการรักษาเพื่อบำบัด เพื่อลดการเสพยาเสพติด หรือเลิกเสพยาเสพติด และการเข้าบำบัดดังกล่าว ผู้กระทำความผิดต้องยอมให้ตรวจร่างกายเพื่อทราบปริมาณของสารเสพติดที่อยู่ในร่างกาย³⁴ โดยศาลจะออกคำสั่งนี้ได้ ศาลจะต้องได้รับความเห็นจากเจ้าพนักงาน และต้องเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อบำบัดฟื้นฟูยาเสพติด และผู้กระทำความผิดยินยอมเข้ารับการรักษา³⁵ ซึ่งระยะเวลาการรักษาต้องไม่น้อยกว่า 6 เดือน³⁶ โดยศาลอาจสั่งให้เข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยใน หรือผู้ป่วยนอกก็ได้ ศาลอาจสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งได้ หากมีพฤติการณ์

²⁸ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 206(1).

²⁹ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 206(3).

³⁰ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 206(4).

³¹ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 207(1).

³² Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 207(2).

³³ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 207(3).

³⁴ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 209(1).

³⁵ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 209(2).

³⁶ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 209(3).

เปลี่ยนไป โดยจะต้องมีการประเมินการบำบัดรักษาเมื่อเข้ารับการรักษาไม่น้อยกว่า 1 เดือน และไม่เกิน 12 เดือน นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงคำสั่งต้องเป็นไปตามความยินยอมของผู้กระทำผิดด้วย³⁷

10. คำสั่งให้ฟื้นฟูผู้ติดสุรา (alcohol treatment requirement) เป็นคำสั่งที่ผู้กระทำ ความผิดต้องรับการรักษาเพื่อบำบัดรักษาอาการติดแอลกอฮอล์ ซึ่งอาจเข้ารับการรักษาใน โรงพยาบาลหรือเป็นผู้ป่วยนอก หรือเข้ารับการรักษาภายใต้การดูแลของแพทย์ เป็นเวลาไม่น้อย กว่า 6 เดือน ซึ่งศาลจะออกคำสั่งนี้ได้ต้องได้ความว่า ผู้นั้นติดแอลกอฮอล์ และผู้นั้นยอมเข้ารับ การรักษา³⁸

11. คำสั่งให้อยู่ในการคุมประพฤติ (supervision requirement) หมายถึง คำสั่งที่ให้ ผู้กระทำผิดต้องเข้ารับคำแนะนำในการฟื้นฟูจิตใจเพื่อปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายในเวลา กำหนด³⁹

12. คำสั่งให้เข้าศูนย์ฝึกอบรม กรณีที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี (attendance centre requirement) หมายถึง ผู้กระทำผิดต้องเข้าไปฝึกในศูนย์ที่กำหนดตามจำนวนชั่วโมงที่ กำหนดไว้ในคำสั่ง ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 36 ชั่วโมง⁴⁰

13. การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (electronic monitoring requirement) เป็นคำสั่งที่ใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อควบคุม ติดตามตัวผู้กระทำผิด ภายในเวลาที่ กำหนด⁴¹

เนื่องจากกฎหมายอังกฤษได้ให้ดุลพินิจของศาลที่จะกำหนดโทษให้เหมาะสมกับ ผู้กระทำผิดไว้กว้าง และมีพัฒนาการที่ศาลจะเลือกใช้มาตรการทางอาญา อย่างเช่น โทษที่ ไม่ต้องถูกจำกัดเสรีภาพในเรือนจำหรือสถานที่กักขัง แต่ผู้ต้องโทษกลับเข้าสู่สังคมภายใต้การ ดูแลของเจ้าพนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าพนักงานอื่น หรือต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ภายใต้การควบคุมของ Secretary of State ซึ่งโทษประเภทนี้เรียกว่า Community Sentence ดังนั้น ก่อนที่ศาลจะกำหนดโทษนั้น จะต้องมีการพิจารณาที่เรียกว่า sentencing process โดยมี วัตถุประสงค์ที่จะทราบรายงานการสืบเสาะพฤติกรรมของความผิดและสภาพแวดล้อมของจำเลย (pre-sentence report) เมื่อภายหลังจากที่มีคำพิพากษาวินิจฉัยว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดแล้ว

³⁷ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 210.

³⁸ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 212.

³⁹ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 213.

⁴⁰ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 214.

⁴¹ Criminal Justice Act 2003 (CJA 2003) มาตรา 215.

(ซึ่งกระบวนการดังกล่าวใช้ทั้งในกรณีที่เป็นกรณีการดำเนินคดีในศาล Magistrate และศาล Crown Court) โดยศาลจะแจ้งข้อมูลที่ได้รับรายงานจากการสืบเสาะให้จำเลยได้ทราบ และให้จำเลยมีโอกาสดูข้อเท็จจริงที่สืบเสาะมา หลังจากนั้นจึงกำหนดดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความจำเป็นที่จะต้องจำคุกหรือกักขังผู้นั้นไว้ในเรือนจำหรือสถานที่ยกขังหรือไม่ หากไม่จำเป็นก็จะใช้มาตรการลงโทษในชุมชน โดยกำหนดเงื่อนไขในการลงโทษให้เหมาะสมกับสภาพของความผิดและผู้กระทำความผิด ตลอดจนเยียวยาความเสียหายและป้องกันสังคมมิให้ได้รับอันตรายซ้ำอีกจากผู้กระทำความผิด⁴²

มาตรการลงโทษในชุมชนหรือมาตรการทางเลือกระดับกลางในการลงโทษผู้กระทำความผิด โดยไม่ใช่เรือนจำมีอยู่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งถือเป็นโทษอย่างหนึ่งเพื่อให้ศาลสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละคน ทั้งยังมีลักษณะที่แตกต่างกันไป เช่น มุ่งเน้นการควบคุมหรือบังคับเอากับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด มุ่งเน้นให้ผู้กระทำความผิดต้องทำประโยชน์ตอบแทนให้กับสังคมหรือผู้เสียหาย มุ่งเน้นให้การรักษาร่างกายหรืออาการเจ็บป่วยต่างๆ หรือมุ่งเน้นการควบคุมดูแลผู้กระทำความผิดตลอดจนถึงขั้นกำหนดให้ต้องเข้ามาอยู่ในสถานที่ที่กำหนดไว้ในลักษณะของการควบคุมผู้กระทำความผิด โดยไม่ใช่เรือนจำที่มีความเข้มงวด และมีการควบคุมดูแลใกล้ชิดที่สุด

ในการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่สถานที่กักขังในประเทศไทยนั้น จำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงสถานที่ที่กำหนดไว้สำหรับใช้ควบคุมดูแลผู้กระทำความผิดซึ่งไม่ใช่เรือนจำของมาตรการลงโทษในชุมชนและมาตรการลงโทษระดับกลางของต่างประเทศ ถึงแม้ว่าจากการที่ได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นว่าการลงโทษกักขังในต่างประเทศมิได้มีการกล่าวถึงโดยตรงอย่างชัดเจน ซึ่งโดยหลักๆ แล้วการลงโทษจะใช้เป็นโทษจำคุก ปรับ หรือรอการลงโทษโดยการคุมความประพฤติเสียส่วนใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามวิธีการลงโทษในต่างประเทศได้มีรูปแบบการลงโทษอื่นๆ ที่หลากหลาย โดยสามารถนำวิธีการกักขังในสถานที่อื่นๆ ที่กำหนดไว้ในลักษณะของการควบคุมผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช่เรือนจำของต่างประเทศเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงโครงสร้างและหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เหมาะสมในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวข้องกับมาตรการบังคับโทษกักขังในประเทศไทย โดยประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมกับประเทศไทย ซึ่งการลงโทษในชุมชนบางอย่างของประเทศอังกฤษก็ได้มีการนำรูปแบบการลงโทษของประเทศสหรัฐอเมริกาไปประยุกต์ใช้ เช่น คำสั่งห้ามออกนอกสถานที่ในเวลาที่กำหนด (Curfew orders) จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับการกักขังในบ้าน

⁴² สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เล่มเดิม. หน้า 92-93.

(House Arrest) คำสั่งให้เข้าโปรแกรม (Programmer requirement) จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับการคุมขังแบบทำให้ตกใจกลัว (Shock Incarceration) ซึ่งเป็นรูปแบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยใช้ค่ายทหาร (Boot Camp) และคำสั่งให้เข้าศูนย์ฝึกอบรม (Attendance centre requirement) จะมีลักษณะคล้ายกับการใช้ศูนย์แก้ไขฟื้นฟูในชุมชน (Community Corrections Centers) ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้านี้จึงได้มุ่งเน้นทำการศึกษาดัง การกักขังในบ้าน (House Arrest) การใช้ค่ายทหาร (Boot Camp) และศูนย์แก้ไขฟื้นฟูในชุมชน (Community Corrections Centers) หรือบ้านกึ่งวิถีเข้า (Halfway In House) หรือศูนย์ควบคุม (Detention Center) เพื่อเป็นแนวทางในการขยายขอบเขตของการใช้มาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นของประเทศไทย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 24 วรรคสอง ให้สามารถนำมาปฏิบัติได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม

3.3 การลงโทษโดยอาศัยสถานที่ที่กำหนดให้ควบคุมผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ

3.3.1 การกักขังในบ้าน (House Arrest, Home Arrest)⁴³

การกักขังในบ้านเป็นการลงโทษระดับกลาง เป็นทางเลือกอื่นนอกจากการจำคุก ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นที่รู้จักในชื่อที่แตกต่างหลากหลายกัน เช่น house arrest, home arrest, home confinement, home detention, home incarceration หรือ home curfew เป็นต้น การใช้สถานที่ในการลงโทษโดยวิธีการกักขังในบ้านนั้นจะพิจารณาบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ได้จากบันทึกประวัติอาชญากรรมที่ผ่านมา (The offender's past criminal record) สภาพแวดล้อม (Nature and circumstances) ประวัติการทำความดี (History of Good conduct) พยานในชุมชนและครอบครัว (community and family witnesses) ประวัติของบุคคลและครอบครัว (personal and family history) และประวัติการติดยาเสพติดหรือแอลกอฮอล์ (Drug or alcohol abuse history)

การกักขังในบ้าน เป็นที่ยอมรับในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาถึงการลดค่าใช้จ่ายและอันตรายบางประการอันเป็นผลกระทบจากการจำคุก ขณะเดียวกันเป็นการมีผลให้ผู้กระทำผิดมีความผิดได้รับการแก้ไขฟื้นฟูมีโอกาสกลับตนเป็นคนดีสู่ชุมชนและสังคม ผู้กระทำผิดความผิดภายใต้การกักขังในบ้านซึ่งเป็นการลงโทษในชุมชน (หรือส่วนหนึ่งของการลงโทษ) ซึ่งจะมีการกำหนดเวลาที่แน่นอนว่าให้กักขังในที่อยู่อาศัยเป็นเวลาชั่วโมงต่อวันหรือต่อคืน เป็นผลทำให้ผู้กระทำผิดยังคงสามารถทำงานต่อไปได้ เพราะจะต้องนำเงินมาชำระค่าอุปกรณ์ติดตามในการกักขังในบ้าน และค่าใช้จ่ายให้กับเหยื่อผู้เสียหายด้วย

การกักขังในบ้านได้ถูกนำมาใช้ในระบอบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเมื่อมีคำพิพากษาแล้ว แต่ก็สามารถใช้ภายหลังจากการลงโทษในส่วนของการพักการลงโทษก็ได้ ซึ่ง

⁴³ Mary Bosworth. (2005). *Encyclopedia of prisons and correctional facilities* (Vol.1). pp.434-437.

การกักขังในบ้านนั้นอาจจะใช้สำหรับผู้กระทำความผิดไม่รุนแรง (Nonviolent) แทนวิธีการจำคุก หรือใช้สำหรับผู้กระทำความผิดที่ร้ายแรง (Violent Offenders) และหรือผู้กระทำความผิดซ้ำ (repeat offenders) จากการถูกคุมประพฤติภายหลังปล่อยจากเรือนจำแล้ว ซึ่งในบางกรณีการกักขังในบ้านถูกนำมาใช้ในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาขึ้นก่อนพิจารณาเพื่อปล่อยชั่วคราว ผู้กระทำความผิดซึ่งไม่สามารถหาหลักประกันมาได้ หรือผู้กระทำความผิดรุนแรงหรือเป็นอันตรายต่อชุมชนด้วย

ความเป็นมาของการกักขังในบ้าน

การกักขังในบ้านมิได้มีขึ้นหลังศตวรรษที่ 20 แต่มีประวัติการถูกใช้ตั้งแต่ก่อนศตวรรษที่ 16 แล้ว เมื่อโบสถ์ถูกใช้เป็นสถานที่กักขังกาสิเลโอ สำหรับผู้กระทำความผิดจารีตประเพณีที่อ้างว่า โลกหมุนรอบดวงอาทิตย์ และในศตวรรษที่ 17 ผู้นำทางศาสนาสันตะปาปาจอห์นพอลที่ 9 (St. Paul the Apostle 9.) จะต้องถูกจำกัดบริเวณภายในสถานการณที่เรียกว่า Custodia libera ในกรุงโรมเมื่อท่านอายุได้ 60 ปี เวลาที่ถูกควบคุมและจำกัดบริเวณถึง 2 ปี เพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นศูนย์รวมอำนาจของท่าน และภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ ท่านก็จะต้องจ่ายเงินของตนเองเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ ด้วย นับว่าเป็นข้อสังเกตอันสำคัญถึงแนวความคิดในปัจจุบันที่ว่าผู้ต้องโทษที่ถูกใช้ House Arrest จะต้องออกค่าใช้จ่ายต่างๆ⁴⁴ ต่อมาเกิดการประยุกต์โดยมีผู้คอยควบคุมอยู่ภายนอกที่อยู่อาศัยเพื่อบังคับใช้การกักขังในบ้าน

การกักขังในบ้านได้เริ่มใช้อย่างแพร่หลายในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของสหรัฐอเมริกาในสองรัฐพร้อมๆ กันในปี 1983 ได้แก่ รัฐฟลอริดาและแม็กซิโก ในขณะเดียวกันระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของนิวแม็กซิโก (New Mexico's criminal justice system) การลงโทษด้วยการกักขังในบ้านจะใช้กับผู้ขับขี่ยานพาหนะขณะมีเมามา (Driving Under the Influence: DUI)⁴⁵ และผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (White-Collar Offenders) ขณะที่รัฐฟลอริดาใช้กับผู้ขับขี่ยานพาหนะขณะมีเมามา (DUI) เป็นส่วนใหญ่ การศึกษาวิจัยของรัฐฟลอริดาชี้ให้เห็นว่า 80% ของผู้กระทำความผิดที่ถูกกักขังในบ้านยังคงทำงานได้อยู่ และครึ่งหนึ่งมีส่วนร่วมในการชดเชยเยียวยา และใช้โปรแกรมทำงานบริการชุมชน หลังจากที่รัฐฟลอริดาประสบความสำเร็จ ได้มีประมวลกฎหมายของรัฐบัญญัติให้เริ่มใช้การกักขังในบ้านในปี 1986 ในการ

⁴⁴ เบญจะ เฟ็งคิชฐ์ เล่มเดิม. หน้า 33-34.

⁴⁵ Driving Under the Influence (DUI) หมายถึง ความผิดของการที่ขับขี่ยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรในขณะที่ร่างกายหรือจิตใจมีสภาพบกพร่อง ภายหลังจากการดื่มแอลกอฮอล์หรือเสพยาเสพติดแล้ว. by Bryan A. Qamer. (2004). Black's Law Dictionary. p.510.

ปล่อยก่อนเวลาและโปรแกรมการพักการลงโทษ ประมวลกฎหมายได้จัดทำทั้งหมดให้ใช้การ กักขังในบ้านเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการลงโทษ

ในทางปฏิบัติการกักขังในบ้านถูกใช้ในสหรัฐอเมริกา ในขั้นตอนก่อนพิจารณาของ ระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เป็นทางเลือกในการลงโทษจำคุก และเป็นมาตรการ เพิ่มเติมภายหลังจากถูกจำคุกแล้ว ผู้กระทำความผิดที่ถูกกักขังในบ้านจะออกจากในบริเวณที่อยู่ อาศัยได้ไม่เกินร้อยฟุต ซึ่งบางครั้งจะต้องอยู่แต่ภายในบ้านตลอด 24 ชั่วโมง ขณะที่กรณีอื่นๆ ที่ กำหนดห้ามออกนอกบ้าน (Assigned Curfew) นั้น ซึ่งจะออกนอกบ้านได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตให้ ออกได้ภายในเวลาที่กำหนด การห้ามออกนอกบ้านนี้จะถูกกำหนดเป็นรายกรณีไปโดยเจ้าพนักงาน กระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามเป้าหมายของการคุมประพฤติ ผู้กระทำความผิดจะสามารถ ออกไปทำงาน ไปรักษาพยาบาล ไปตามนัดหมายเพื่อใช้โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูกลับคืนสู่สังคม และกรณีอื่นๆ ตามที่อนุญาตเท่านั้น ความร่วมมือในการห้ามออกจากบ้านจะถูกตรวจพิสูจน์อย่าง สม่ำเสมอ และมีการสุ่มเยี่ยมในที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิดและในที่ทำงาน โดยเจ้าพนักงานคุม ประพฤติหรือเจ้าพนักงานพักการลงโทษ ซึ่งการกักขังในบ้านนี้อาจมีการใช้เครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ควบคู่ด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้กระทำความผิดจะต้องรับผิดชอบในเรื่องของการค่าใช้จ่ายให้แก่อุบัติเหตุและผู้เสียหายและ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในการติดตามตัวซึ่งได้นำมาใช้ในการลงโทษกักขัง ในบ้าน เพื่อความแน่ใจในความร่วมมือของการห้ามออกนอกบ้าน บริษัทเอกชนที่ทำสัญญากับ รัฐบาลหรือตัวแทนที่ไม่หวังผลกำไรทั่วไปจะผลิตและประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับระบบอุปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ติดตาม โดยผู้กระทำความผิดจะต้องถูกสวมอุปกรณ์ดังกล่าวไว้ที่ตัว อาจทำ เป็นกำไลข้อมือหรือข้อเท้า ซึ่งอุปกรณ์นี้สามารถจะสังเกตเห็นได้ ต่อมาจึงมีการพัฒนาเป็นเหมือน นาฬิกาหรือวิทยุติดตามตัว (pager) บางครั้งก็สามารถตรวจพิสูจน์และเพื่อให้แน่ใจว่ายังมีการ ปฏิบัติตามเงื่อนไขอยู่ โดยมีบันทึกของเสียงไว้ และสามารถมองเห็นกันได้ทางกล้องวิดีโอที่ เชื่อมโยงกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้กระทำความผิดและเจ้าพนักงานยุติธรรมทางอาญาจะพบกันได้โดย ไม่ต้องเดินทางมายังที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิด

เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้พัฒนาเพิ่มความน่าเชื่อถือของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว ซึ่งใช้การติดต่อสื่อสารและสัญญาณวิทยุ ปัจจุบันอุปกรณ์บางอย่างสามารถที่จะตามรอยตำแหน่งที่ แน่นนอนของผู้กระทำความผิด โดยอาศัยดาวเทียมบอกตำแหน่ง (Global Positioning Satellite :GPS) ซึ่งนำมาใช้กับผู้ที่กระทำความผิดร้ายแรง เช่น ความผิดเกี่ยวกับเพศ ผู้กระทำความผิดนี้จะถูกจำกัด เมื่อเข้าไปใกล้ผู้เสียหาย โรงเรียน ศูนย์ดูแล และสวนสาธารณะ พวกเขาจะอนุญาตให้ฟังอุปกรณ์ ติดตามไว้ในร่างกาย ถึงแม้จะมีการยินยอมแต่ก็ยังไม่ชัดเจนว่ารัฐธรรมนูญจะได้อนุญาตให้ทำได้

ระบบเครื่องมือติดตามอิเล็กทรอนิกส์มี 2 ระบบ คือ ระบบ passive monitors และระบบ active monitors

1. ระบบ Passive monitors จะมีการตอบสนองโดยการสอบถาม ตัวอย่างเช่น ผู้กระทำความผิดจะต้องตอบกลับเมื่อมีการเรียกโดยอัตโนมัติ และจุดที่อยู่ของอุปกรณ์ติดตามจะอยู่ใกล้กับอุปกรณ์ผู้รับที่จะตรวจสอบได้ว่าผู้กระทำความผิดยังอยู่ในบริเวณนั้น

2. ระบบ Active monitors จะมีการส่งสัญญาณไปยังอุปกรณ์ติดตามที่ผู้กระทำความผิดสวมใส่อยู่ไปยังอุปกรณ์ติดตามของผู้รับ

บริษัทของอุปกรณ์ติดตามนี้จะต้องแจ้งแก่เจ้าพนักงานยุติธรรมทางอาญาดำเนินการความเสียหายของสัญญาณ หรือมีการฝ่าฝืนการห้ามออกนอกบ้าน เจ้าพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานพักการลงโทษก็จะกำหนดการฝ่าฝืนโดยขยายเวลาการลงโทษออกไป หรือมีความผิดขึ้นใหม่คือความผิดฐานหลบหนีการคุมขัง การฝ่าฝืนอาจเนื่องจากการออกจากที่อยู่อาศัยหรือสถานที่ทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต การไม่กลับมาซึ่งที่อยู่อาศัย กลับมาล่าช้า ออกไปก่อนเวลา ทำให้อุปกรณ์เครื่องมือทำงานบกพร่อง ทำให้อุปกรณ์เครื่องมือหรือบริการ โทรศัพท์ซาร์ดูเสียหาย หรือมีการเปลี่ยนแปลงไปของอุปกรณ์ มาตรการการลงโทษสำหรับการฝ่าฝืนมีมากมาย ซึ่งปกติเจ้าพนักงานยุติธรรมทางอาญาจะมีดุลพินิจในการเพิ่มโทษโดยส่งกลับไปจำคุกในเรือนจำรวมทั้งถูกเพิ่มโทษในความผิดฐานหลบหนีการคุมขังด้วย

ประโยชน์ของการกักขังในบ้าน

1. นโยบายของการกักขังในบ้าน แต่เดิมถูกใช้เพื่อลดค่าใช้จ่ายของการจำคุก และลดปริมาณคนที่อยู่ในห้องขังหรือในคุกกลาง ค่าใช้จ่ายของเรือนจำโดยเฉลี่ยประมาณ 10,000-25,000 เหรียญสหรัฐต่อคนต่อปี ขณะที่ค่าใช้จ่ายของการกักขังในบ้านเฉลี่ยประมาณ 2,000-7,000 เหรียญสหรัฐ แม้มีการเพิ่มโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตามในการกักขังในบ้าน ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยอยู่ประมาณ 3,000-10,000 เหรียญสหรัฐ เป็นการประหยัดอย่างเห็นได้ชัดและง่าย ๆ ซึ่งกรณีในการเพิ่มอุปกรณ์ติดตามผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นคนออกค่าใช้จ่ายเองทั้งหมดหรือบางส่วน

2. การกักขังในบ้านอาจเป็นประโยชน์โดยเฉพาะใช้สำหรับผู้กระทำความผิดที่ต้องการเป็นพิเศษ อาทิเช่น คนที่มีสภาพร่างกายพิการหรือพัฒนาการบกพร่อง เป็นโรคติดต่อ ผู้ป่วยระยะสุดท้าย หรือผู้ป่วยทางจิต ตลอดจนผู้กระทำความผิดที่เป็นหญิงมีครรภ์ หรือคนแก่ ซึ่งอาจได้รับประโยชน์จากมาตรการนี้ เพราะพวกเขาสามารถอาศัยอยู่กับบุคคลในครอบครัวหรือใช้ทรัพยากรในชุมชนต่างๆ ได้

3. การกักขังในบ้าน ได้มีการรับรองว่ามีมนุษยธรรมมากกว่าการขังในคุกหรือเรือนจำ (jails and prisons) และลดความกระทบกระเทือนทางจิตใจและรอยมลทินจากการจำคุก สิ่งเหล่านี้เป็นความจริงที่ละเอียดอ่อนสำหรับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน โดยได้วางนโยบายการกักขังในบ้านสำหรับเด็กและเยาวชนให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายแยกผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนไว้ข้างนอกออกจากการจำคุกของผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ การกักขังในบ้านยังเป็นวิธีการช่วยเด็กและเยาวชนอย่างหนึ่ง เพราะพวกเขายังคงต้องไปโรงเรียนและได้รับการศึกษา ขณะที่การกักขังในบ้านได้มีการกำหนดเวลาห้ามออกนอกบ้านซึ่งสามารถช่วยคุ้มครองเด็กและเยาวชนออกจากปัญหาเด็กร้อนและลดการถูกชักจูงใจให้กระทำความผิด

4. การกักขังในบ้านมีโอกาสให้กลับคนเป็นคนดีสูงส่งมได้มากกว่า เพราะมีการให้ฝึกงานหรือฝึกความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (job/skill training) บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดหรือแอลกอฮอล์ (drug/alcohol treatment) ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต (mental health counseling) มีโปรแกรมฟื้นฟูแก้ไขด้วยตนเอง (self-improvement programs) และมีใบประกาศนียบัตรรับรองการศึกษาทั่วไป (general equivalency diploma : GED/ education programs) ซึ่งโปรแกรมนี้อาจใช้มากในชุมชนมากกว่าในคุกหรือเรือนจำ และมีโอกาสที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดได้ดีกว่าเพิ่มความเป็นไปได้ที่จะไม่กลับไปสู่อาชญากรรมอีก ข้อเสนอแนะนี้ยังได้นำไปใช้กับภายหลังจากการจำคุกมาแล้วด้วย การกักขังในบ้านเป็นการให้ปรับตัวได้ง่ายหรือกลับคืนสู่สังคมง่ายขึ้น เพราะมีการจัดเตรียมพร้อมมากกว่าการคุมประพฤติหรือพักการลงโทษ

ข้อเสียหรือปัญหาของการกักขังในบ้าน

ได้มีบทวิจารณ์ของการกักขังในบ้านว่ามีข้อเสีย 4 ประการ

1. การกักขังในบ้านเป็นการเพิ่มโทษ
2. การกักขังในบ้านความจริงเสียค่าใช้จ่ายมาก
3. การกักขังในบ้านความจริงไม่มีประสิทธิภาพในแง่การควบคุมดูแลและความปลอดภัยสาธารณะ

4. การกักขังในบ้านเป็นการละเมิดสิทธิทางแพ่งของผู้กระทำผิด

นักวิจารณ์ชี้ให้เห็นว่านโยบายการกักขังในบ้านบ่อยครั้งเป็นการใช้กับผู้กระทำผิดที่มีอัตราโทษต่ำ ซึ่งมีระบุนั้นก็แค่เพียงลงโทษด้วยการคุมประพฤติ เนื่องจากข้อจำกัดบางส่วนของ การกักขังในบ้านเป็นการห้ามออกนอกบ้านและการชดใช้เยียวยาแก่ผู้เสียหายตามที่ประมาณการหรือตามความเป็นจริง มากกว่าการลงโทษตามแบบเฉพาะ นับตั้งแต่ผู้กระทำผิดถูกกักขังในบ้านพวกเขาจะต้องถูกเฝ้าควบคุมอย่างบ่อยครั้งและโอกาสกลับคืนสู่สังคมมีจำนวนน้อย ตามข้อ

โต้แย้งนี้ นโยบายการกักขังในบ้านความจริงเป็นการเพิ่มภาระของระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพราะผู้กระทำความผิดที่ถูกกักขังในบ้านจะต้องถูกเฝ้ามองอย่างเข้มงวดมาก ซึ่งมากกว่าการจำคุก

ประการแรก สำหรับการขังในระหว่างพิจารณาหรือผู้ฝ่าฝืนข้อบังคับของการกักขังในบ้าน เวลาที่ได้รับการกักขังในบ้านจะไม่นำมานับรวมกับเวลาที่เขาได้รับการตัดสินลงโทษแล้วหรือกล่าวอีกอย่างได้ว่า การพิจารณาผู้กระทำความผิดยังคงได้รับการลงโทษทั้งหมด โดยไม่หักเวลาของการกักขังในบ้านนอกจากระยะเวลาที่ถูกขังระหว่างพิจารณาหรือการกลับไปรับโทษจำคุกตามเดิมเนื่องจากฝ่าฝืนข้อบังคับของการกักขังในบ้าน ดังนั้น การกักขังในบ้านจึงเป็นการเพิ่มโทษจากที่พวกเขาควรได้รับของโทษที่เหลือ

ประการที่สอง ในเรื่องของค่าใช้จ่าย การกักขังในบ้านเริ่มต้นมีราคาแพง เพราะต้องซื้อเครื่องมือ จะต้องจ่ายให้กับบริษัทที่ติดตาม และยังคงต้องจ่ายให้แก่พนักงานคุมประพฤติและพนักงานพักการลงโทษอยู่

ประการที่สาม บางครั้งการกักขังในบ้านไม่ได้ผลในการควบคุมและความปลอดภัยสาธารณะ นักวิจารณ์บางคนเชื่อว่าการกักขังในบ้านมีความไม่แน่นอนของการดำเนินการทางอาญา และไม่มีผลเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิด โดยทั่วไปจุดประสงค์ของการกักขังในบ้านเป็นส่วนหนึ่งของการกลับตนเข้าสู่สังคม แต่นักวิจารณ์ได้เถียงว่าถ้าชีวิตยังคงดำเนินต่อไปอย่างปกติโดยปราศจากผลของการลงโทษอาจไม่เป็นการยับยั้งอาชญากรรมจากการละเมิดกฎหมาย และนอกจากนี้ยังขาดความน่าเชื่อถือในระบบการติดตาม เนื่องจากความผิดพลาดของสัญญาณเตือนความเสียหายของแบตเตอรี่ การหยุดให้บริการ และขาดเทคโนโลยีที่เหมาะสม ผู้กระทำความผิดสามารถทำความคิดขณะที่อยู่ที่บ้านหรือในชุมชน โดยปราศจากการฝ่าฝืนการห้ามออกนอกบ้าน และปราศจากการเฝ้าติดตามของเจ้าพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานพักการลงโทษ ผู้กระทำความผิดอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดอาญาคนอื่นๆ และสมคบหรือใช้ให้กระทำการละเมิดกฎหมายโดยตรง ผู้กระทำความผิดอาจสามารถขายยาเสพติดต่อไป กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและแอลกอฮอล์ สมรู้ร่วมคิดและลักทรัพย์ในบ้านนั้น ทั้งนี้เพราะผู้กระทำผิดถูกกักขังไว้ในบ้านกับครอบครัว การกักขังในบ้านยังอาจเป็นการเพิ่มความผิดอาญาที่เป็นการทำร้ายสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งการกระทำรุนแรงต่อคนในครอบครัวหรือความผิดเกี่ยวกับเด็ก

แม้ความจริงการอยู่ที่บ้านอาจจะค่อนข้างฟุ่มเฟือย ผู้กระทำความผิดอาจจะไม่ชอบอุปกรณ์ติดตาม และเจ้าพนักงานผู้ควบคุมดูแล เหล่านี้มีผลกระทบบางอย่างในแต่ละคำสั่ง ซึ่งการกักขังในบ้านอาจมีความเป็นไปได้ในการเพิ่มประสิทธิภาพทางอาญา เนื่องจาก “คนล้นคุก” ก็จะมี ความยุ่งยากเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์ในการติดตามเพราะไม่สามารถจะทำได้ ประสิทธิภาพของ

การกักขังในบ้านอาจถูกลดจำนวนผู้กระทำความผิดบางส่วนที่เกิดจากความวิตกกังวลและพยายามออกจากที่อยู่อาศัย เหตุผลสำหรับกรณีนี้มีข้อโต้แย้งว่าการกักขังในบ้านไม่ควรเกินกว่า 3-6 เดือน เพราะหลังจากเวลานี้ความสัมฤทธิ์ผลในการดูแลรักษาจะหายไป ในกรณีอื่นๆ การกักขังในบ้านไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามเป้าหมายและความสำเร็จอย่างที่คาดหมาย ซึ่งการกักขังในบ้านควรจะต้องมีวินัยในตนเองระดับหนึ่ง

ประการสุดท้าย ดังที่กล่าวมาข้างต้น เกี่ยวกับการมีอยู่ของบทบัญญัติความรับผิดชอบทางแพ่งในนโยบายการกักขังในบ้าน โดยจำคุกกระยะยาวและลงโทษให้อยู่ในที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิด เข้าพนักงานยุติธรรมทางอาญาได้กล่าวว่า การกลับคืนสู่ชุมชนของผู้กระทำความผิดถือว่าการเข้าไปถูกกักขังในสถานที่แห่งใหญ่ที่สุดคงที่ที่สุด ดังนั้น การกักขังในบ้านจึงเป็นการกักขังมากเกินไปและไม่ได้สัดส่วนอย่างชัดเจนต่อการละเมิดทางอาญา การกักขังในบ้านและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เฝ้าติดตาม เหมือนบทประพันธ์เรื่อง “big brother” ที่คอยเฝ้าจับตามองในความเป็นส่วนตัวในบ้านของพวกเขา ในทางตรงข้ามได้มีการยืนยันว่าการกักขังในบ้านเป็นการติดตามโดยผิดกฎหมายซึ่งเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เพราะมาตรการนี้เป็นการกระทบกระเทือนสิทธิส่วนตัว เป็นการที่รัฐขยายอำนาจเข้าไปตรวจสอบในบ้าน ซึ่งรัฐไม่ควรมีสิทธิรุกรานเข้าไป เป็นผลเสียต่อบุคคลที่อยู่ร่วมกับผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะเด็ก ๆ ที่จะรู้สึกว่าการกระทำความผิดเป็นเรื่องปกติธรรมดา⁴⁶ มีกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิทางแพ่ง แก้ไขครั้งที่ 4 (Fourth Amendment civil rights)คุ้มครองสิทธิของสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในบ้านเดียวกัน ซึ่งไม่มีใครจะมายกเลิกกฎหมายนี้ได้ ในการตอบสนองการบังคับใช้กฎหมายได้ชี้แจงว่า การกักขังในบ้านเป็นความสมัครใจ และหากพวกเขาละเมิดกฎหมายและกระทำต่อผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิดจะถูกลดสิทธิพิเศษทางแพ่งในการลดสิทธิตามกฎหมายที่แก้ไขปรับปรุง ครั้งที่ 4 นี้

ดังนั้น ถึงแม้จะมีการศึกษาถึงผลกระทบของการกักขังในบ้าน ผู้วิจัยจำนวนหนึ่งได้เสนอว่าผู้ถูกกักขังในบ้านจะเป็นผู้กระทำความผิดครั้งแรก ซึ่งโดยทั่วไปมีอัตรากระทำความผิดซ้ำต่ำกว่าผู้ที่ได้รับการลงโทษอื่นๆ บางคนกล่าวว่าวิธีการกักขังในบ้านประสบความสำเร็จส่วนใหญ่เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ผู้กระทำความผิดได้มีงานทำมีค่าจ้าง และเพราะการที่กักขังในบ้านทำให้ผู้กระทำผิดลดความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดในทุกวิถีทางได้

การกักขังในบ้านได้ถูกใช้ในระหว่างประเทศภาคพื้นยุโรป อังกฤษ แคนาดา และออสเตรเลีย และถูกใช้ในสหรัฐทั้งหมด 50 รัฐ และระบบสหพันธรัฐ รวมทั้ง Guam, Puerto Rico, และ Virgin Islands การกักขังในบ้านกลายเป็นที่นิยมในสหรัฐตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 และเป็นการ

⁴⁶ เบญจะ เห่งคิชฐ์. เล่มเดิม. หน้า 47.

ลงโทษทางเลือกอื่นนอกจากคุกที่เข้มงวด (combat prison) และคุกที่แออัด (jail overcrowding) แม้ความนิยมค่อนข้างจะลดลงในสมัย “get tough on crime” แต่ในปี ค.ศ. 1990 ในเวลานั้น การกักขังในบ้านมีความเฟื่องฟูมาก เพราะเรื่องของการสิ้นเปลืองงบประมาณ คุกหรือเรือนจำที่แออัด (คนล้นคุก) และแนวโน้มของประเทศเกี่ยวกับปรัชญาการเปลี่ยนแปลงของกรมราชทัณฑ์จากการแก้ไขฟื้นฟูกลับคนเป็นพลเมืองดีมาสู่การควบคุมดูแลในชุมชน ซึ่งสาธารณชนทั่วไปเห็นด้วยกับนโยบายการกักขังในบ้าน เพราะทำให้เกิดความรับผิดชอบ มีการชดใช้เยียวยาให้แก่ผู้เสียหาย และผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบออกค่าใช้จ่ายในการคุมความประพฤติเอง ขณะเดียวกันยังเป็นการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดี ชุมชนปลอดภัย

3.3.2 การใช้ค่ายทหาร (Boot Camp)⁴⁷

Boot camp ได้ก่อตั้งขึ้นในสหรัฐอเมริกาครั้งแรกในปี 1983 เป็นอีกทางเลือกหนึ่งนอกจากการลงโทษรูปแบบดั้งเดิมของการจำคุก ซึ่งส่วนมากจะเป็นที่อยู่อาศัยแบบง่ายๆ สำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย หรือผู้ใหญ่ที่กระทำความผิดทางอาญา ในรูปแบบของการฝึกทหาร มีกฎระเบียบ และวินัย ขณะที่มีการบอกให้ทราบว่า Boot camp เป็นนวัตกรรมใหม่ในยุคปัจจุบัน แต่องค์ประกอบพื้นฐานของ Boot camp ได้เคยถูกนำมาใช้กับโรงเรียนดัดสันดานใน The Elmira Reformatory ในปี 1876 โดยได้รับการออกแบบจาก Zenulon Reed Brockway ซึ่ง Boot camp ได้มีการผสมผสานองค์ประกอบของการฝึกทหารขั้นพื้นฐาน รวมทั้งปรัชญาที่เป็นแบบแผนการลงโทษในรูปแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการแก้ไขฟื้นฟู⁴⁸

ปัจจุบัน Boot camp สำหรับเด็กและเยาวชนและโปรแกรมโครงสร้างค่ายทหาร มีใช้อยู่ใน 39 รัฐ มากกว่า 75 แห่ง (ข้อมูล ปี ค.ศ. 2002)

รูปแบบของ Boot camp สำหรับผู้ใหญ่ที่กระทำความผิด หรือสำหรับเด็กและเยาวชน โดยกำหนดให้ผู้กระทำความผิดอยู่ในสถานที่คุมขังและถูกฝึกวินัยในลักษณะของทหาร ในช่วงเวลาหนึ่งประมาณ 90-130 วัน การมีระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด และการปรับสภาพทางกายภาพให้มีร่างกายที่แข็งแรง ขณะที่อยู่ในโปรแกรม พวกเขาจะต้องถูกสวมเครื่องแบบทหาร และเพื่อดึงดูดความสนใจในกิจกรรมที่ทำให้สุขภาพแข็งแรง มีการฝึกทางด้านร่างกายอย่างหนัก ยังมีโปรแกรมการศึกษา การฝึกอาชีพเฉพาะทาง โปรแกรมบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด และการฝึกเกี่ยวกับทหาร หลังจากนั้นจะถูกลบปล่อยตัวออกมาโดยมีการคุมประพฤติ

⁴⁷ Mary Bosworth. Op.cit. pp.79-81.

⁴⁸ Harry E. Allen, Clifford E. Simonsen, Edward J. Latessa. (2004). *Corrections in America : an introduction*. p.155.

ผู้กระทำความผิดที่ถูกลงโทษใน Boot camp โดยทั่วไปจะเป็นผู้เยาว์ ผู้กระทำความผิดครั้งแรก หรือไม่ใช่ความผิดร้ายแรง ซึ่งรัฐส่วนใหญ่จะจำกัดอายุของผู้กระทำความผิดที่ผู้เข้าร่วม โปรแกรม เช่น อายุระหว่าง 17 ถึง 25 ปี และมีบางรัฐที่จำกัดช่วงอายุสูงสุดถึง 25 และ 30 ปี โดยส่วนใหญ่เด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิดจะเป็นวัยรุ่นชายอายุประมาณ 16 ปี และโดยเฉลี่ยอายุของผู้กระทำความผิดที่ถูกจับครั้งแรกอยู่ที่ 13 ปี

โดยทั่วไปแล้ว Boot camp จะคัดเลือกผู้กระทำความผิดที่จะเข้ารับการใช้โปรแกรม ซึ่งจะพิจารณาจากคุณสมบัติที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ เด็กและเยาวชนจะต้องได้รับการประเมินผลทางด้าน จิตวิทยา การตรวจของแพทย์ และการประเมินผลทางกายภาพ

โปรแกรม Boot camp เป็นที่คาดหวังว่าจะช่วยลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ ลดค่าใช้จ่าย ลง โดยมีเจตนาที่จะลดการกระทำผิดซ้ำและพฤติกรรมต่อต้านสังคมอีกด้วย และประการสุดท้าย เป็น เรื่องปกติที่เชื่อว่า Boot camp จะสามารถยับยั้งผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลจากการกระทำความผิด ในอนาคต ขณะเดียวกันยังช่วยแก้ไขฟื้นฟูพวกเขาจากกลับคืนสู่สังคมด้วยการกำหนดให้อยู่ในระเบียบ วินัยอย่างเคร่งครัด

นักอาชญาวิทยาและผู้ประกอบการงานยุติธรรมทางอาญา มีการประเมินความสำเร็จ ของ Boot camp ตามปัจจัยตัวแปรจำนวนมากมาย พวกเขาตรวจสอบไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกระทำ ความผิดซ้ำ การลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำ หรือลดค่าใช้จ่ายลง จนถึงผลกระทบของการฝึก ผู้กระทำความผิดแบบทหาร ไม่ว่าผู้ถูกกักขังจะได้รับการปรับปรุงตัว และสถาบันที่มีอยู่จะประสบ ความสำเร็จในการเอาใจใส่เกี่ยวกับปัญหาเสพติดหรือไม่

วิธีการนี้ไม่เป็นการทำให้ปรากฏชัดเจนเพิ่มขึ้นมาว่าผู้เข้าร่วม Boot camp จะเป็นการทำให้ การกระทำความผิดซ้ำลดน้อยกว่ากลุ่มผู้ที่ถูกตัดสินลงโทษทั่วไปเมื่อนำมาประเมินเปรียบเทียบ ซึ่งผลกระทบของจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำก็ยังเป็นปัญหาอย่างมากอยู่ ในเรื่องของการลดปริมาณ ผู้ต้องขัง สำหรับ Boot camp ถ้าจะประสบความสำเร็จในด้านการลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำ จะต้องมีการคัดเลือกผู้กระทำความผิดที่ผ่านการคัดเลือกอย่างเหมาะสม ในจำนวนที่เพียงพอ และมีความสมบูรณ์ พร้อมของโปรแกรม โดยพิจารณาเป็นรายบุคคล มันเป็นเรื่องยากสำหรับโปรแกรมที่จะพบผู้ที่มี คุณสมบัติตามเกณฑ์ในเบื้องต้นดังกล่าวว่ามีจำนวนมากได้ เพราะว่าพวกเขาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของ จำนวนที่เล็กมากที่กระทบถึงประชาชนจำนวนมาก และประการที่สอง จะพบผู้มีคุณสมบัติตาม เกณฑ์จำนวนมากได้ ก็ต้องขึ้นกับการตัดสินใจของผู้กระทำความผิดที่จะสมัครใจเข้ามาอยู่ในสถานที่ ในโปรแกรม Boot camp บางรัฐ (เช่น จอร์เจีย แครโรไลนาตอนใต้ เท็กซัส และอริโซนา) ในรัฐฟลอริดา ผู้พิพากษาตัดสินให้ผู้กระทำความผิดใช้ Boot camp ได้โดยตรง ซึ่งถ้าผู้กระทำความผิดปฏิเสธที่จะเข้า ไปหรือถูกยกเลิกการใช้ พวกเขาจะถูกส่งกลับไปศาลเพื่อตัดสินอีกครั้งหนึ่ง วิธีการนี้จะถูกตัดสินโดย

การเสนอให้มีโทษอัตราสูงกว่าของผู้ที่ผ่านการคัดเลือกให้ใช้ Boot camp หรือตรงข้ามกันกับผู้ได้รับคุมประพฤติ คือต้องกลับเข้าสู่เรือนจำต่อไป เพราะฉะนั้นการขังใน Boot camp จึงไม่มีผลกระทบต่อ การลดปริมาณผู้ต้องขังที่ล้นเรือนจำ

โปรแกรม Boot camp จะลดค่าใช้จ่ายหรือไม่ มันเป็นการยากที่จะอธิบายถึงสถิติข้อมูล ค่าใช้จ่ายจากรัฐที่แตกต่างกัน หรือทำการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายข้ามรัฐ เพราะความแตกต่างในระบบ วิธีการคำนวณทางบัญชี อย่างไรก็ตาม ในรัฐส่วนมากมองว่าค่าใช้จ่ายของ Boot camp ต่อวันมาก หรือมากกว่าการจำคุก ในรัฐ โอกลาโฮมา (Oklahoma) อัตราส่วนของผู้ถูกกักขังใน Boot camp จะใช้เวลาทั้งวัน ซึ่งมากกว่าการจำคุกทั่วไป จึงบ่งชี้ให้เห็นได้ว่า Boot camp แพงกว่าการจำคุกในเรือนจำ ในรัฐมิสซิสซิปปีและรัฐจอร์เจีย โปรแกรม Boot camp มีค่าใช้จ่ายใกล้เคียงกับการจำคุกในเรือนจำ เมื่อเทียบกับปริมาณจำนวนในลักษณะทำนองเดียวกัน ค่าใช้จ่ายจากรัฐหลายรัฐ และความชัดเจนของ ค่าใช้จ่ายที่สูงของ Boot camp จะสูงกว่าการปฏิบัติในรูปแบบวิธีการดั้งเดิม (รวมคุมประพฤติด้วย) ยกตัวอย่างเช่น ในรัฐเท็กซัส อัตราค่าใช้จ่ายของเยาวชน ในปี 1998 สำหรับคุมประพฤติใช้ไป 8.90 เหรียญต่อวัน เปรียบเทียบกับการจัดหาสถานที่อยู่อาศัยให้ มีการใช้ไป 88.62 เหรียญ และสำหรับ เยาวชนที่ถูกกำหนดให้อยู่ในสถานที่กักขัง ใช้ไป 85.90 เหรียญ (Criminal Justice Policy Council, 1999) Boot camp สำหรับเด็กและเยาวชนจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าทางเลือกแบบดั้งเดิม และอัตราการ กระทำความผิดซ้ำยังมีอยู่เช่นเดิม เป็นที่น่าเสียดายเพราะข้อมูลที่มีอยู่อย่างจำกัด ไม่ได้แสดงถึงผล ที่อาจมีความหวังที่จะได้รับทางด้านการเงิน และทรัพยากรที่จะนำเข้าสู่โปรแกรมนี้

โปรแกรม Boot camp ในรูปแบบดั้งเดิมเป็นการฝึกอย่างทหารขึ้นพื้นฐานและมีเป้าหมาย เพื่อค่อยๆ สอดแทรกให้ผู้กระทำความผิดได้มีวินัยในตนเอง ให้ความเคารพผู้นำและเกรงกลัวต่อ ระบบยุติธรรมทางอาญา ผู้กระทำความผิดจะต้องสวมใส่เครื่องแบบทหาร มีการเข้าร่วมทำกิจกรรม และต้องตอบสนองอย่างรวดเร็วต่อคำสั่งของครูฝึกอบรม ขอบเขตของกิจกรรมประจำวันเริ่มจากการ ทำให้ร่างกายแข็งแรง จนถึงโปรแกรมที่ท้าทายผจญภัย (เช่น การฝึกไต่เชือก) หลักการรูปแบบของการ ฝึกแบบทหารของ โปรแกรม Boot camp ของเยาวชนมีความขัดแย้งกัน ซึ่งการฝึกแบบทหารนี้มีการกิจ ที่แตกต่างกันมากกว่าระบบของราชทัณฑ์ เพราะเป้าหมายสุดท้ายของการฝึกในรูปแบบทหารก็เพื่อฝึก เยาวชนชายให้ไปฆ่าศัตรู ได้มีคำถามว่าทำไมวิธีการนี้ถึงได้ถูกนำมาพัฒนาเพื่อเตรียมคนที่จะไปทำ สงครามโดยใช้เป็นเครื่องมือทางกฎหมายจัดการกับความรุนแรง แล้วนำมาพิจารณาใช้เป็นประ โยชน์ สำหรับการยับยั้งหรือแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ซึ่งลัทธินิยมทางการทหารของ Boot camp เป็นการ ใช้แรงงานอย่างหนัก และการจะออกแรงต่อสู้กับผู้กระทำความผิดโดยตรงจากอาชญากรรมอาจจะ ได้ผลในทางตรงข้ามกับที่ต้องการ แม้ว่า Boot camp ไม่ได้จัดเตรียมการฝึกในการใช้อาวุธหรือการ จู่โจมที่รุนแรงทางกายภาพ แต่ก็ได้แสดงถึงแบบอย่างของความก้าวร้าว (aggressive) ของการเป็นผู้นำ

(Leadership) และรูปแบบของการต่อสู้กับอำนาจอิทธิพล (conflict-dominated) ที่มีผลกระทบซึ่งสามารถจะทำให้มีการเพิ่มความโน้มเอียงของความก้าวร้าวมากขึ้นได้

Boot camp ในรูปแบบของการควบคุมตัวแบบใหม่ ได้มีการผสมผสานผลที่เกี่ยวกับผลกระทบของ Boot camp ที่ใช้กับผู้กระทำผิดซึ่งเป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งเห็นว่า Boot camp จะมีลักษณะเป็นฐานสำหรับการปรับเปลี่ยนแบบค่อยเป็นค่อยไปมิใช่แก้ไขได้ทันที Boot camp ได้ถูกออกแบบเพื่อจัดเตรียมให้ผู้กระทำผิดที่เป็นเยาวชนได้สร้างชีวิตใหม่ Donald J. Hengesh⁴⁹ ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้กระทำผิดส่วนใหญ่ที่ผ่านเข้ามาใน Boot camp ขาดทักษะในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ยากจน การศึกษาน้อยออกจากโรงเรียนตั้งแต่ในระดับชั้นมัธยม มีอุปสรรคที่ต้องเผชิญกับระบบยุติธรรมทางอาญา พวกเขาขาดความเคารพในตนเอง และมีประวัติความเป็นผู้ล้มเหลวหรือผู้สูญเสีย ซึ่งพวกเขาต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคต่างๆ โดย Boot camp ควรถูกออกแบบเพื่อจัดเตรียมให้ผู้กระทำผิดที่เป็นเยาวชนมีรากฐานที่จะได้ชดเชยปัญหาเหล่านี้ เพราะ Boot camp มีการสอนให้มีความรับผิดชอบในอนาคตโดยเคร่งครัด จะต้องปฏิบัติตามให้สอดคล้องกับกฎของโปรแกรม และถือว่าผู้กระทำผิดจะต้องมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของเขา ดังนั้นโปรแกรม Boot camp นอกจากฝึกหนักทางร่างกายแล้ว ยังเสริมโปรแกรมการศึกษา การฝึกอาชีพเฉพาะทาง และโปรแกรมการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดอีกด้วย และในการศึกษาของ Michael Peters , David Thomas และ Christopher Zamberlan ปี ค.ศ. 1997 ค้นพบว่าเยาวชนใน Boot camp ได้แสดงการปรับปรุงตัวได้อย่างน่าประทับใจในด้านทักษะวิชาการ และเยาวชนจำนวนมากได้มีงานทำภายหลังเมื่อพ้นจากสถานบำบัดฟื้นฟูแล้ว⁵⁰ ซึ่ง Boot camp ได้จัดเตรียมโอกาสสำหรับการพัฒนาส่วนบุคคล พัฒนานุคลิกภาพ ทำให้ร่างกายแข็งแรง มีระเบียบวินัย มีการเรียนรู้ ความชำนาญทางเทคนิคและทักษะการครองชีพ และการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

แต่จากการศึกษายังไม่เคยมีรายงานถึงความแตกต่างระหว่างความวิตกกังวลและความรู้สึกหดหู่ ซึมเศร้าของเด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกกักขังในช่วงเดือนแรกๆ เลย ไม่ว่าจะเป็นการลงโทษจำคุกหรือกักขังแบบดั้งเดิม หรือการใช้ Boot camp ก็ตาม

ผู้กระทำผิดที่อยู่ใน Boot camp จะมีความรู้สึกต่อสภาพแวดล้อมของพวกเขาในเชิงบวกมากกว่า มีมนุษยสัมพันธ์และมีอิสรภาพกว่าเด็กและเยาวชนที่รับการลงโทษแบบดั้งเดิม ในการวัด

⁴⁹ Donald J. Hengesh. (1991, October). Think of boot camps as a foundation for change, not an instant cure. *Corrections Today*. p.53. in Mary Bosworth. Op.cit. p.80.

⁵⁰ Michael Peters , David Thomas & Christopher Zamberlan. (1997). *Boot camps for juvenile offenders*. in Mary Bosworth. Op.cit. p.81.

มาตรฐานของการเปลี่ยนแปลง จะพบว่าโดยมากเด็กและเยาวชนใน Boot camp จะต่อต้านสังคม น้อย และซึมเศร้าน้อยกว่าในการลงโทษแบบดั้งเดิม

ส่วนในกรณีคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติด มีความชัดเจนว่าผู้กระทำความผิดจำนวนมากถูกลงโทษโดย Boot camp เพราะต้องการบำบัดรักษาและให้การศึกษาอบรมเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ก็ยังไม่เป็นที่แน่ชัดพอว่าโปรแกรมส่วนใหญ่ที่จัดเตรียมไว้จะมีผลกระทบอย่างไร

ในรัฐอิลลินอยส์ การให้การศึกษาอบรมเกี่ยวกับยาเสพติดและบำบัดรักษาจะเป็นการออกคำสั่งบังคับ ซึ่งระหว่างการปรับตัว ประวัติของผู้กระทำความผิดที่ติดยาเสพติดหรือแอลกอฮอล์ จะถูกนำมาใช้พิจารณา และอาศัยเป็นฐานในการประเมิน เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รับการรักษาในระดับที่เหมาะสม โดยจะใช้ระยะเวลาในการบำบัดรักษา ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการทุก 2-10 สัปดาห์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลไป

รัฐนิวยอร์ก ใช้โปรแกรม 6 เดือน กับผู้กระทำความผิดทุกคน โดยไม่คำนึงถึงภูมิหลังของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือแอลกอฮอล์ ระดับการดูแลผู้ติดแอลกอฮอล์และการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด จะใช้เวลาอย่างน้อย 200 ชั่วโมงโดยประมาณ

รัฐเท็กซัส มีโปรแกรม 2 ขั้นตอน ส่วนหนึ่งเป็นการออกคำสั่งบังคับ และอีกส่วนหนึ่งเป็นการสมัครใจ เน้นที่การศึกษาอบรมเกี่ยวกับยาเสพติดและให้คำปรึกษาเป็นการส่วนตัว โดยใช้เวลาเร็วสุด 5 สัปดาห์

รัฐฟลอริดาและรัฐแคโรไลนาตอนใต้ (South Carolina) เน้นเฉพาะการศึกษาอบรมเกี่ยวกับยาเสพติดและการมีส่วนร่วม โดยการออกคำสั่งบังคับ ซึ่งในรัฐแคโรไลนาตอนใต้นั้นระดับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดจะมีการพบปะกันเป็นเวลา 4 ชั่วโมง ในวันหยุดสุดสัปดาห์ของเดือน เดือน ส่วนในรัฐฟลอริดา ผู้ที่ถูกกักขังเกี่ยวกับยาเสพติดและแอลกอฮอล์ จะมีการประชุมพบปะกันทุก 15 วัน

สรุปจากการวิจัยประเมินผลพบว่าประสิทธิภาพของโปรแกรมเหล่านี้ยังคงได้รับความเชื่อถือได้อยู่ และผู้ที่ผ่านโปรแกรม Boot camp จะสามารถควบคุมตนเอง มีทักษะในการปรับตัวเข้ากับสังคม และมีระเบียบวินัยดีขึ้น แต่สำหรับผลในแง่ของการลดอัตราการกระทำผิดซ้ำพบว่ายังไม่แตกต่างจากวิธีอื่น

3.3.3 ศูนย์แก้ไขในชุมชน (Community Corrections Centers)

ศูนย์แก้ไขในชุมชน (Community Corrections Centers) หมายถึงบ้านกึ่งวิดิษาเข้า (Halfway In House) หรือศูนย์ควบคุม (Detention Center) ด้วย ซึ่งเป็นมาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่แม้จะไม่ใช้เรือนจำ แต่จะกำหนดให้ผู้กระทำผิดต้องเข้ามาอยู่ในศูนย์แก้ไขในชุมชนที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบและลักษณะต่างๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดแต่ละคน การควบคุมผู้กระทำผิดโดยใช้ศูนย์แก้ไขในชุมชนส่วนใหญ่จะมีการควบคุมในลักษณะ “กึ่งควบคุม” (Semi Custodial) ซึ่งเป็นการควบคุมผู้กระทำผิดเท่าที่จำเป็นเพื่อพยายามแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นคนดี คอยสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด หาสาเหตุของปัญหาต่างๆ ที่ผู้กระทำผิดได้รับ ให้คำแนะนำหรือวางเงื่อนไขให้ปฏิบัติตาม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ที่จำเป็น หรือจัดให้มีมาตรการเสริมต่างๆ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เช่น จัดให้มีกิจกรรมในบางโอกาสให้ผู้กระทำผิดเข้าไปมีส่วนร่วม เป็นต้น⁵¹ รูปแบบของการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเช่นนี้ปรากฏแพร่หลายอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศภาคพื้นยุโรป ในแต่ละประเทศก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันและมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น ศูนย์ที่พักพิงในชุมชน (Residential Community Correction) ศูนย์คุมประพฤติ (Probation Hostel) ศูนย์ควบคุม (Detention Center) หรือบ้านกึ่งวิดิ (Halfway House) ซึ่งเป็นชื่อที่ใช้เรียกกันอย่างแพร่หลายของศูนย์แก้ไขในชุมชน (Community Corrections Centers)⁵² ทั้งนี้แม้ชื่อจะแตกต่างกันไปแต่ก็มีความคล้ายคลึงกัน เป็นรูปแบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดโดยไม่ใช้เรือนจำเช่นเดียวกัน

สถานที่จัดตั้งเป็นศูนย์แก้ไขในชุมชนมักมีลักษณะและรูปแบบที่หลากหลายเพื่อรองรับความจำเป็นในด้านต่างๆ สำหรับการควบคุมดูแลและการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยไม่สามารถที่จะกำหนดโครงสร้างหรือรูปแบบลักษณะตลอดจนหลักเกณฑ์ต่างๆ ภายในศูนย์แก้ไขในชุมชนที่แน่นอนลงไปให้มีลักษณะเป็นต้นแบบได้ ผู้กระทำผิดที่ต้องเข้ามาอยู่ในศูนย์นี้อาจจะอยู่แบบบางเวลา (Part Time) เช่น ไปทำงานหรือออกไปเรียนหนังสือตอนเช้าแล้วตอนเย็นกลับเข้ามาอยู่ที่ศูนย์ภายในระยะเวลาที่กำหนด ส่วนวันหยุดสุดสัปดาห์ก็ได้รับอนุญาตให้ออกไปอยู่กับครอบครัวได้ หรือต้องอยู่ในศูนย์แก้ไขในชุมชนแบบตลอดเวลา (Full Time) เพื่อเข้ารับการรักษาสุขภาพของการกระทำผิด หรือความผิดปกติอื่นๆ ทั้งทางร่างกายและจิตใจอันเป็นสาเหตุของการกระทำผิด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่จะถูกกำหนดโดยผู้พิพากษา สภาพแวดล้อมในศูนย์ควบคุมจะต้องมีทั้งความปลอดภัยและบรรยากาศที่เหมาะสมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ในขณะเดียวกันก็มุ่งให้ความปลอดภัยแก่สังคมและทำให้ผู้กระทำผิดสามารถกลับเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไปพร้อมๆ กัน

⁵¹ บุญยฤทธิ์ ตั้งสุวรรณวรรณ, เล่มเดิม, หน้า 54-55.

⁵² Ronald J. Waldron. (1989). *The Criminal Justice System : An Introduction*. p.328.

ความเป็นมาของศูนย์แก้ไขในชุมชน

แนวคิดศูนย์แก้ไขในชุมชนมาจากการที่องค์กรการกุศลของศาสนาคริสต์ได้ช่วยเหลือผู้กระทำผิดที่ถูกปลดปล่อยออกมาจากเรือนจำ โดยดำเนินการจัดห้องสำหรับพักอาศัยชั่วคราวช่วยเหลือด้านอาหาร และในขณะเดียวกันก็สอนศาสนาแก่ผู้ต้องขังที่ถูกปลดปล่อยเพื่อช่วยปรับสภาพจิตใจและทัศนคติที่ดีก่อนเข้าสังคม จนในช่วงกลางถึงปลายศตวรรษที่ 19 Sir Walter Crofton ชาวไอริชได้เริ่มพัฒนาการช่วยเหลือผู้ต้องขังที่ถูกปลดปล่อยออกจากเรือนจำในลักษณะที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ได้จัดให้มีระบบการทดลองปลดปล่อยผู้ต้องขังออกก่อนที่จะถึงกำหนดปลดปล่อยออกจากเรือนจำตามกำหนดโทษจำคุกจริง โดยแจก "Ticket of Leave" ให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อให้โอกาสแก่ผู้ต้องขังที่จะได้ทำงานปกติในสังคมช่วงระยะเวลาหนึ่งก่อนที่จะถึงกำหนดพ้นโทษ จำคุกออกจากเรือนจำจริงๆ มีการจัดสถานที่พักอาศัยและความคุ้มครองผู้ต้องขังเหล่านี้ในชุมชนปกติแทนเรือนจำ ซึ่งเป็นเสมือนสภาพเชื่อมระหว่างเรือนจำและสังคมปกติในชื่อที่เรียกว่า "บ้านกึ่งวิถี" ในปี ค.ศ. 1961 The Federal Bureau of Prison ได้จัดตั้งศูนย์เตรียมการปลดปล่อยขึ้นในเขตพื้นที่เมืองใหญ่ๆ ผู้กระทำผิดจะถูกส่งจากเรือนจำไปเข้าศูนย์เหล่านี้เป็นเวลาหลายเดือนก่อนที่จะได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้ได้รับการพักการลงโทษ ผู้ควบคุมศูนย์เตรียมการปลดปล่อยจะให้คำแนะนำในการปรับตัวตามธรรมชาติให้เข้ากับสภาพสังคม ผู้ต้องขังที่เตรียมการปลดปล่อยจะได้รับอนุญาตให้ออกไปทำงานและเข้าศึกษาในโรงเรียนทั่วไปในชุมชนโดยปราศจากการควบคุมดูแล และต้องเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ภายในศูนย์เตรียมการปลดปล่อยด้วย รูปแบบการดำเนินงานเช่นนี้ถูกพัฒนาไปใช้ในอีกหลายรัฐและปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจในการบังคับใช้จริง ซึ่งต่อมาได้มีการนำเอารูปแบบการดำเนินงานบ้านกึ่งวิถีเพื่อรองรับผู้ต้องขังที่ได้รับการปลดปล่อยจากเรือนจำก่อนกำหนดไปทำการศึกษาวิจัยอย่างละเอียดจนก่อให้เกิดผลการวิจัยที่สำคัญข้อหนึ่ง โดยผลของการวิจัยได้เสนอแนะให้ใช้บ้านกึ่งวิถีในอีกสถานะหนึ่ง และผลการวิจัยข้อนี้ก็ได้รับการนำไปทดลองปฏิบัติซึ่งก็ได้ผลสำเร็จเป็นอย่างดี โดยมีหลักการคือนอกจากการใช้บ้านกึ่งวิถีในรูปแบบสถานที่พักอาศัยของผู้ต้องขังสำหรับเตรียมการปลดปล่อยออกจากเรือนจำในช่วงระยะเวลาสั้นๆ แล้ว ยังสามารถใช้เป็นศูนย์แก้ไขในชุมชน (Community Correction Center) สำหรับผู้กระทำผิดประเภทที่ศาลเห็นว่ายังไม่ควรลงโทษจำคุก แต่ควรให้โอกาสทดลองใช้ชีวิตในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนอย่างแท้จริงขึ้นเป็นครั้งแรกอีกด้วย ดังนั้น บ้านกึ่งวิถีจึงได้เพิ่มบทบาทใหม่ในการควบคุมดูแลผู้กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมขึ้น โดยมีบทบาทในการรองรับมาตรการเลี้ยงโทษจำคุกแก่ผู้กระทำผิดในขั้นตอนก่อนที่ผู้กระทำผิดจะถูกจำคุกในเรือนจำ เรียกว่า "บ้านกึ่งวิถีขาเข้า"

(Halfway In House) อันเป็นการตรงข้ามและนอกเหนือไปจากการควบคุมดูแลผู้ต้องขังที่เตรียมการปลดปล่อยเพียงอย่างเดียวดังเช่นในอดีต⁵³

“ศูนย์ควบคุมในชุมชน” หรือ “บ้านกึ่งวิถีเข้า” ถูกใช้สำหรับผู้กระทำผิดที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัยหรือมีความจำเป็นต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดยิ่งกว่าการใช้มาตรการคุมประพฤติปกติ ซึ่งควรจะมิบทบาทในการควบคุมดูแลผู้กระทำผิดในช่วงก่อนที่จะถูกจำกัดในเรื่องจำให้สามารถแก้ไขกลับตัวปรับทัศนคติและความคิดของการเป็นพลเมืองดีในสังคม อันจะช่วยให้ผู้กระทำผิดได้รับการควบคุมดูแลในบ้านกึ่งวิถีก่อนที่จะถูกจำคุกมีความพร้อมที่จะกลับเข้าสู่สังคมได้ แทนที่จะต้องไปเจอสภาพแวดล้อมที่เลวร้ายในเรือนจำเสียก่อน ซึ่งส่งผลเสียกระทบต่อตัวผู้กระทำผิดและสังคมในระยะยาวหลายประการ ส่วนผู้กระทำผิดที่มีพฤติกรรมอันตรงต่อสังคมหรือกระทำความคิดที่ส่งผลเสียหายต่อสังคมอย่างร้ายแรงควรที่จะส่งเข้าไปจำคุกไว้ในเรือนจำ

รูปแบบของศูนย์ควบคุมในชุมชนหรือบ้านกึ่งวิถี ได้รับความสนใจที่จะพัฒนาและจัดตั้งขึ้นในรูปแบบขององค์กรในลักษณะหลากหลายและสามารถรองรับวัตถุประสงค์การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมขั้นตอนต่างๆ มากขึ้น ทั้งการควบคุม การแก้ไขฟื้นฟู และการเตรียมการปลดปล่อยผู้ต้องขัง เป็นต้น ศูนย์ควบคุมแต่ละแห่งจะได้รับอำนาจจากรัฐให้พิจารณาจัดตั้งรูปแบบการให้บริการต่างๆ ที่เหมาะสมเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและสถานการณ์เกี่ยวกับการกระทำผิดของแต่ละท้องถิ่น การดำเนินการศูนย์ควบคุมเพื่อรองรับมาตรการกึ่งควบคุมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมนั้น จะแยกประเภทของศูนย์ควบคุมที่มีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่แตกต่างกันออกจากกัน เพื่อป้องกันปัญหาการปะปนกันของผู้ถูกส่งเข้ารับการควบคุมในศูนย์ประเภทต่างๆ ที่มีความหลากหลาย ทั้งในด้านอายุ เพศ ระดับความรุนแรงในการกระทำผิด หรือพฤติกรรมที่มีปัญหา ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขอันเป็นสาเหตุของการกระทำผิด เป็นต้น อันจะทำให้ง่ายต่อการควบคุมดูแลตลอดจนดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูด้วยเทคนิคเดียวกันกับผู้กระทำผิดเป็นกลุ่มๆ ที่มีความจำเป็นต้องได้รับมาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดอื่นๆ ที่มีความคล้ายคลึงกัน⁵⁴

⁵³ บุญยฤทธิ ศังสุวรรณวรรณ. เล่มเดิม. หน้า 57-61.

⁵⁴ แหล่งเดิม. หน้า 62.

ระยะเวลาในการถูกควบคุมในศูนย์ควบคุมก็จะแตกต่างกันไปตามประเภทและความจำเป็นของผู้ถูกควบคุมเป็นรายบุคคลโดยสามารถแบ่งแยกได้ดังนี้⁵⁵

1. การควบคุมระยะสั้น ที่มีลักษณะเพียงการให้ที่พัก อาหาร และสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตอื่นๆ เพื่อควบคุมผู้ต้องหาหรือผู้กระทำผิดไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อรอที่จะใช้มาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดแบบอื่นๆ ต่อไป หรือจะเป็นการควบคุมผู้กระทำผิดที่ได้รับการปลดปล่อยจากเรือนจำเป็นการชั่วคราวในระหว่างที่ได้รับการปลดปล่อยในช่วงแรกเพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมปกติหรือจัดหาที่พักอาศัยของตนเองได้

2. การควบคุมระยะกลาง ซึ่งปกติแล้วจะมีระยะเวลาประมาณ 6 สัปดาห์เป็นอย่างน้อยและไม่เกิน 3-4 เดือน แต่ก็อาจจะยาวนานกว่านั้นได้ตามความจำเป็นของผู้ถูกควบคุมเป็นรายบุคคลไป โดยระยะเวลาดังกล่าวเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการควบคุมผู้กระทำผิดทั่วไปซึ่งถูกส่งเข้ามารับการควบคุมในศูนย์เพราะเป็นระยะเวลาที่เพียงพอสำหรับการใช้มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดให้เกิดผลในการแก้ไขฟื้นฟูหรือสามารถช่วยหาแนวทางแก้ไขปัญหาคriminal เป็นสาเหตุการกระทำผิดได้ และยังเป็นระยะเวลาที่เพียงพอสำหรับการบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินมาตรการควบคุมโดยใช้ศูนย์ควบคุมกับผู้กระทำผิดที่มีลักษณะการตัดผู้กระทำผิดออกจากสภาพแวดล้อมเดิมพร้อมๆ กับปรับสภาพชีวิตประจำวันของผู้กระทำผิดให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นได้

3. การควบคุมระยะยาว มักใช้สำหรับดำเนินการควบคุมผู้กระทำผิดที่มีปัญหาทางสุขภาพซึ่งเป็นสาเหตุของการกระทำผิดหรือผู้กระทำผิดที่ติดยาเสพติดที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข ปัญหาการติดยาเสพติดหรือปัญหาสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจที่ได้รับเสียก่อน จึงจะปล่อยตัวไปได้ อันอาจต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการแก้ไขฟื้นฟูจึงมักต้องควบคุมตัวผู้กระทำผิดไว้ในศูนย์ควบคุมนานกว่าผู้กระทำผิดประเภทอื่นๆ ซึ่งปกติแล้วมักใช้ระยะเวลาประมาณ 6-12 เดือน

ขนาดของศูนย์ควบคุมจะมีความแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมกับประเภทผู้กระทำผิด วัตถุประสงค์การดำเนินงาน หรือองค์ประกอบด้านอื่นๆ แต่โดยปกติแล้วศูนย์ควบคุมจะมีขนาดเล็กไม่ใหญ่มากนัก และตั้งอยู่ในชุมชนปกติอย่างกลมกลืน เพื่อผลในการให้ผู้ถูกควบคุมสามารถปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตที่ถูกต้องของประชาชนทั่วไปในสังคมปกติได้ง่ายขึ้น มักจะมีลักษณะเหมือนที่พักอาศัยของประชาชนทั่วไปในแต่ละชุมชนที่ศูนย์ควบคุมตั้งอยู่ หรืออาจใช้สถานที่ราชการที่ตั้งอยู่ในชุมชนเป็นสถานที่ในการจัดตั้งศูนย์ควบคุมได้เพื่อช่วยประหยัดงบประมาณ เช่น ปรับปรุงสถานที่ในหน่วยทหารเกณฑ์ที่มีการย้ายหน่วยงานต่างๆ ออกนอกเขตเมืองแล้วให้เป็นสถานที่สำหรับดำเนินมาตรการกักควบคุมกับผู้กระทำผิดประเภทต่างๆ ที่ถูกส่งมาจาก

⁵⁵ Gary R. Perlstein and Thomas R. Phelps. (1975). *Alternative to prison : Community-Based Correction. A Reader.* pp.155-159. อ้างถึงใน บุญยฤทธิ์ ดังสุวรรณารณ. เล่มเดิม. หน้า 63-64.

กระบวนการยุติธรรม ศูนย์ควบคุมแต่ละแห่งมีขนาดต่างกัน ซึ่งอาจรองรับผู้ถูกควบคุมได้ตั้งแต่ 6-140 คน แต่โดยพื้นฐานแล้วศูนย์ควบคุมแห่งหนึ่งจะรองรับผู้ถูกควบคุมได้เฉลี่ยประมาณ 25 คน ซึ่งเป็นจำนวนผู้ถูกควบคุมที่ไม่มากนัก ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของการที่จะสามารถดำเนินการศูนย์ควบคุมที่มีขนาดเล็กและมีความสอดคล้องกลมกลืนกับชุมชนได้นั่นเอง

หลักเกณฑ์พื้นฐานทางกฎหมายของการบังคับใช้มาตรการควบคุมผู้กระทำความผิด โดยใช้ศูนย์ควบคุมนี้ จะมีการบังคับใช้ในลักษณะการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตาม โดยศาลจะกำหนดเงื่อนไขไว้ในคำพิพากษา อันอาจเป็นเงื่อนไขที่ศาลสามารถกำหนดโดยเอกเทศในคำพิพากษา หรือเป็นเงื่อนไขที่อิงกับหลักเกณฑ์ในการคุมประพฤติอันเป็นเงื่อนไขเพิ่มเติม

ส่วนการดำเนินงานและการควบคุมผู้กระทำความผิดภายในศูนย์ควบคุม จะมีองค์กรที่ดำเนินงานศูนย์ควบคุมสำหรับรองรับผู้กระทำความผิดจากกระบวนการยุติธรรมนั้น อาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ องค์กรของรัฐ องค์กรของเอกชน และองค์กรทางศาสนา ซึ่งการแยกดังกล่าวมักมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับเงินทุนหรือเงินช่วยเหลือที่ใช้สำหรับการดำเนินการศูนย์ควบคุมด้วย เงินทุนส่วนใหญ่ในการดำเนินการศูนย์ควบคุมจะเป็นเงินที่ได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากรัฐในรูปแบบต่างๆ นอกจากจะให้แก่ศูนย์ควบคุมที่ดำเนินการโดยองค์กรของรัฐเองแล้ว ก็พิจารณาจ่ายให้แก่ศูนย์ควบคุมที่ดำเนินการโดยองค์กรเอกชนที่มีมาตรฐานและหลักเกณฑ์ในการดำเนินการตามที่รัฐกำหนดอีกด้วย ส่วนองค์กรทางศาสนานั้นมีบทบาทค่อนข้างน้อย อาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันไม่มีการดำเนินการศูนย์ควบคุมเพื่อรองรับผู้กระทำความผิดจากกระบวนการยุติธรรมโดยองค์กรทางศาสนาในลักษณะเต็มรูปแบบเลย โดยบทบาทการดำเนินการศูนย์ควบคุมขององค์กรทางศาสนาปรากฏเพียงการดำเนินการศูนย์ควบคุมในลักษณะบ้านกึ่งวิถีเพื่อรองรับผู้พ้นโทษที่ถูกปลดปล่อยจากเรือนจำในอดีตเท่านั้น

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นๆ ซึ่งได้ทำการศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษในเรื่องการลงโทษระดับกลางและการลงโทษผู้กระทำความผิดในชุมชน โดยได้ศึกษาเป็นการเฉพาะเรื่องในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ในการควบคุมดูแลผู้กระทำความผิดไว้ในสถานที่กักขังอื่นๆ ได้แก่ การกักขังในบ้าน (House Arrest) การใช้ค่ายทหาร (Boot Camp) หรือศูนย์แก้ไขในชุมชน (Community Correction Centers) โดยมาตรการบังคับโทษกักขังดังกล่าว ผู้กระทำความผิดจะถูกควบคุมดูแลอยู่ในชุมชนในลักษณะกึ่งควบคุม เนื่องจากผู้กระทำความผิดสามารถที่จะออกนอกสถานที่เพื่อไปทำงาน ศึกษาเล่าเรียน หรือดำเนินชีวิตประจำวันในชุมชนหรือสังคมได้ตามปกติ เพียงแต่ต้องอยู่ในสถานที่

กักขังดังกล่าวตามกำหนดวันเวลาและต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดให้ไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อผลอันเป็นการป้องกันชั่วคราวไม่ให้ผู้กระทำความผิดกลับเข้าสู่สภาวะแวดล้อมหรือวิถีชีวิตประจำวันแบบเดิมที่ไม่เหมาะสมและเป็นสาเหตุของการกระทำความผิดขึ้นอีก จนกว่าจะแก้ไขพฤติกรรมหรือปัญหาอันเป็นสาเหตุของการกระทำความผิดได้ในระดับหนึ่งเสียก่อน ซึ่งกระบวนการทางกฎหมายและแนวความคิดที่ได้จากการศึกษานี้จะได้นำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อประยุกต์ใช้กับมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่ยื่นๆ สำหรับประเทศไทยต่อไป

บทที่ 4

โทษกักขังและการนำมาตรการลงโทษรูปแบบอื่นในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้

ในบทนี้จะทำการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโทษกักขังในประเทศไทย และการนำมาตรการลงโทษรูปแบบอื่นในต่างประเทศที่ได้ศึกษามาแล้วในบทที่ 3 มาพัฒนาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับโทษกักขังในสถานที่อื่นในประเทศไทย รวมทั้งได้ศึกษาถึงผลดีและผลเสียของการนำมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นมาใช้ในประเทศไทยด้วย

4.1 โทษกักขังในประเทศไทย

4.1.1 ความเป็นมาของโทษกักขัง

มาตรการบังคับทางอาญาที่นำมาใช้กับผู้กระทำความผิด ได้แก่ โทษ วิธีการเพื่อความปลอดภัย และมาตรการบังคับทางอาญาอื่น เช่น การยึดและทำลายวัตถุหรือส่วนของวัตถุที่มีข้อความหมิ่นประมาท การให้โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณาตามมาตรา 332¹ ดังนี้ โทษจึงเป็นมาตรการบังคับทางอาญาอย่างหนึ่งที่นำมาใช้ลงโทษผู้กระทำความผิด โดยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 18 มีอยู่ 5 ประเภท คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน และประมวลกฎหมายอาญาดังนี้ได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา ซึ่งแต่เดิมก่อนที่มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา ได้มีการใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ในส่วนของเรื่องเกี่ยวกับโทษอาญาได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 3 ว่าด้วยอาญาและการลงอาญา ตามมาตรา 12 ดังนี้

“มาตรา 12 อาญาสำหรับการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้นท่านกำหนดไว้ 6 สถาน ดังนี้
สถานหนึ่ง ให้ประหารชีวิต
สถานหนึ่ง ให้จำคุก
สถานหนึ่ง ให้ปรับ
สถานหนึ่ง ให้อยู่ภายในเขตที่อันมีกำหนด
สถานหนึ่ง ให้ริบทรัพย์
สถานหนึ่ง ให้เรียกประกันทานขบน”

¹ กณิต ฉนกร ก เสมอเดิม. หน้า 361.

โทษหลักๆ ที่ใช้บังคับได้แก่ ให้ประหารชีวิต ให้จำคุก และให้ปรับ ส่วนโทษให้อยู่ภายในเขตที่อันมีกำหนด ให้ริบทรัพย์ และให้เรียกประกันทานบนนั้นถือเป็นโทษข้างเคียงที่นำมาใช้บังคับร่วมกับกรณีศาลพิพากษาบังคับใช้โทษหลัก เช่นเดียวกับโทษตามประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบันที่ในแต่ละฐานความผิดจะบัญญัติให้มีระวางโทษ โดยมีโทษหลักๆ 3 ประเภท ได้แก่ โทษประหารชีวิต โทษจำคุก และโทษปรับ ส่วนโทษกักขังและริบทรัพย์สิ้นจะนำมาใช้เมื่อศาลพิพากษาลงโทษหลักหรือมีความเกี่ยวข้องกับโทษหลัก

ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 นี้ มิได้แบ่งโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัยออกจากกันอย่างชัดเจน ต่างจากประมวลกฎหมายอาญาที่ได้บัญญัติโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัยแยกออกจากหากจากกัน ซึ่งวิธีการเพื่อความปลอดภัยได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39-50 โดยบัญญัติประเภทของวิธีการเพื่อความปลอดภัยไว้ 5 ประเภท ได้แก่ กักกัน ห้ามเข้าเขตกำหนด เรียกประกันทัณฑ์บน คุมตัวไว้ในสถานพยาบาล และห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง² ซึ่งในส่วนของการกักกัน ห้ามเข้าเขตกำหนด และเรียกประกันทัณฑ์บนนั้น แต่เดิมก่อนการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญาได้มีการบังคับใช้อยู่แล้ว ส่วนการคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล และการห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง ได้บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นใหม่ไว้ในวิธีการเพื่อความปลอดภัย

ในเรื่องการกักกันนั้นไม่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา แต่เป็นโทษที่มีใช้อยู่ในพระราชบัญญัติตัดสินคนจรจัด แลคนที่ต้องโทษหลายครั้ง ร.ศ.127 หรือพระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พ.ศ.2479

ส่วนเรื่องการห้ามเข้าเขตกำหนด ตรงกับกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 24 (1)³ ซึ่งกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาตรา 24 บัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา 24 โทษสถานให้อยู่ภายในเขตที่อันมีกำหนดนั้น ท่านบัญญัติไว้เป็นสองอย่างคือ

- (1) ห้ามมิให้เข้าไปในท้องที่หรือจังหวัดที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา
- (2) บังคับให้อยู่แต่ในท้องที่หรือจังหวัดที่ซึ่งเจ้าพนักงานฝ่ายตุลาการจะกำหนดให้อยู่ในสองอย่างนี้ ให้ศาลมีอำนาจเลือกใช้ตามสมควรแก่เหตุ”

และการเรียกประกันทัณฑ์บนนั้น นำมาจากกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 12 “ให้เรียกประกันทานบน”

² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39.

³ หุศ แสงอุทัย ข (2511). ประมวลกฎหมายอาญา ศึกษาทางคำพิพากษาฎีกา. หน้า 152.

เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า “โทษกักขัง” เป็นโทษที่บัญญัติขึ้นใหม่ในประมวลกฎหมายอาญา ไม่เคยมีปรากฏมาก่อนในกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติเกี่ยวกับโทษกักขังไว้ในมาตรา 23 ถึงมาตรา 27 โดยโทษกักขังเป็นโทษที่จำกัดเสรีภาพทางร่างกายของผู้กระทำความผิดด้วยวิธีการกักตัวไว้ในสถานที่กักขังซึ่งได้กำหนดไว้ หากพิจารณาเทียบกับกฎหมายลักษณะอาญา จะพบว่า มีลักษณะคล้ายกับที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 24 (2) ที่ว่า “บังคับให้อยู่แต่ในห้องที่หรือจังหวัดที่ซึ่งเจ้าพนักงานฝ่ายตุลาการจะกำหนดให้อยู่” แต่โทษกักขังก็มีโทษอย่างเดียวกันกับโทษให้อยู่ภายในเขตที่อันมีกำหนดตามมาตรา 24 (2) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา เนื่องจากโทษที่บังคับให้อยู่แต่ในห้องที่หรือจังหวัดที่ซึ่งเจ้าพนักงานฝ่ายตุลาการจะกำหนดให้อยู่ตามมาตรา 24 (2) นี้จะมีลักษณะของขอบเขตพื้นที่ในการจำกัดเสรีภาพกว้างกว่าสถานที่กักขังแห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งในทางปฏิบัติทำให้ปรากฏว่าใช้ไม่ค่อยได้ผล ทั้งนี้เพราะเป็นการยากที่จะควบคุมให้บุคคลเหล่านั้นได้อยู่ในห้องที่ที่จำกัดให้อยู่จริงๆ ทั้งลักษณะของการจำกัดเขตเช่นนี้ก็คล้ายคลึงกับโทษกักกัน ซึ่งกรณีที่จะส่งไปกักกันได้ ศาลก็ควรที่จะส่งไปกักกันซึ่งเป็นเครื่องมือสมัยใหม่มากกว่าในสมัยนั้น อีกทั้งการจะลงโทษฐานให้อยู่ภายในเขตที่อันมีกำหนดนั้นได้ก็ต่อเมื่อได้มีคำขอให้ลงโทษเช่นนั้นในห้อง ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁴ ประกอบกับเหตุผลในรายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา เห็นว่ามาตรา 24 (2) นี้คล้ายกักกัน แต่บังคับไว้กว้างๆ คนที่ถูกส่งไปให้อยู่แต่ในห้องที่หรือจังหวัดใดๆ นั้นยังมีสิทธิที่จะไปไหนๆ ภายในเขตนั้นได้ แต่วิธีการนี้ไม่เป็นผลควบคุมไม่ได้ และกระทรวงมหาดไทยก็ไม่ยอมใช้ และโดยที่มาตรา 24 นี้ประสงค์จะดัดสันดาน ไม่ใช่ดูที่การกระทำผิด ดังนี้ในที่ประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา จึงลงความเห็นให้ตัดมาตรา 24 (2) นี้ออก คงเหลือแต่มาตรา 24 (1) ห้ามมิให้เข้าไปในห้องที่หรือจังหวัดที่ที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา และให้แก้ไขข้อความจากคำว่า “จำกัดเขตที่อยู่” เป็น “ห้ามเข้าเขตกำหนด”⁵ และยังเห็นว่าการกักกันไม่ใช่โทษ แต่เป็นวิธีการป้องกัน (preventive measure)⁶ ดังนั้นการกักกันและการห้ามเข้าเขตกำหนดจึงปรากฏอยู่ในวิธีการเพื่อความปลอดภัยในประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบัน

⁴ หุุด แสงอุทัย ค. (2548). คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา. หน้า 201-102.

⁵ คณะกรรมการกฤษฎีกา. (2483, 26 กรกฎาคม). รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 108, 55/2483. หน้า 10. คูภาคผนวก ก.

⁶ คณะกรรมการกฤษฎีกา. (2482, 8 มิถุนายน). รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 8, 26/2482. หน้า 13. คูภาคผนวก ก.

ส่วนโทษกักขังนั้นมีเหตุผลในการบัญญัติขึ้น ในระหว่างการประชุมแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยท่านพระยาอรรถการีย์นิพนธ์ได้เสนอว่า “...ระหว่างรอการลงอาญาและลงโทษจำคุก ควรที่จะมีโทษระหว่างกลางหรือไม่” ซึ่งท่านมองว่า “...ผู้กระทำความผิดบางคน หากจะจำคุกก็เกินไป และจะรอการลงอาญาก็เกินไปเหมือนกัน ถ้าจะมีโทษระหว่างกลางได้ก็จะดี ในทางปฏิบัติคงไม่ขัดข้องอะไร เพราะถ้าขังทั้งกลางวันกลางคืนยังขังได้ ทำไมจะขังเฉพาะกลางคืนไม่ได้” ซึ่งในที่ประชุมได้พูดถึงหลักว่าควรมีโทษคุมขังบางส่วน แต่ยังไม่ให้คุมขังในเรือนจำอยู่ ท่านพระยาเวทย์วิมลนาท ได้กล่าวว่า “ถ้าส่งมาคุมขังที่เรือนจำจะไม่เรียกว่าโทษจำคุกได้อย่างไร” เหตุผลในที่ประชุมยังไม่ลงรอยกัน และท่านพระยาอรรถการีย์นิพนธ์ยังได้พูดถึงการพิจารณาโทษระหว่างกลางนี้ว่า “เหตุผลที่เราลงโทษคือ เพื่อจะไม่ให้ขึ้นชื่อว่าเป็นคนต้องจำคุก” ดังนี้ แม้โทษจำคุกจะเป็นโทษที่มีประสิทธิภาพในการที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นคนดีได้ เพราะต้องจากบ้านเรือนและครอบครัวซึ่งคนได้อยู่อย่างมีความสุขมาก่อน ประกอบกับการสูญเสียอิสรภาพในทางร่างกาย ถูกคุมขังไว้ และได้รับการเลี้ยงดูไม่ดีนัก ย่อมทำให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกเจ็บ และคิดที่จะหลบหนี และยังทำให้เจ้าพนักงานราชทัณฑ์มีโอกาสอบรมบ่มนิสัยให้ผู้กระทำความผิดกลับตน และรู้จักคุณค่าของการทำงานอีกด้วย แต่อย่างไรก็ดีสังคมไม่นิยมคนที่ต้องโทษจำคุกมาแล้ว สังคมรังเกียจไม่อยากจะคบค้าสมาคม หรือกลัวในการที่จะรับจ้างให้ทำงานด้วย ฉะนั้นจึงได้มีการที่หลีกเลี่ยงไม่ให้ศาลต้องลงโทษจำคุกโดยไม่จำเป็น และเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้ชื่อว่าต้องถูกจำคุกมาแล้ว อันอาจทำให้เสียผู้เสียคนได้ จึงมีวิธีการให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงโทษจำคุกเป็นโทษกักขังได้ อีกทั้งโทษกักขังยังมีวิธีปฏิบัติที่หย่อนกว่าโทษจำคุกจึงเท่ากับเป็นทางสายกลาง⁷ ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการบัญญัติโทษกักขังขึ้นไว้ในประมวลกฎหมายอาญาคังกล่าว

4.1.2 ความหมายของโทษกักขัง

โทษกักขังเป็นโทษจำกัดเสรีภาพทางร่างกายอย่างหนึ่ง ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญามีได้บัญญัติคำนิยามไว้โดยเฉพาะ แต่ตามพจนานุกรมกฎหมายได้ให้ความหมายว่า

“กักขัง” หมายถึง โทษทางอาญาสถานหนึ่งที่ให้กักตัวผู้ต้องโทษไว้ในสถานที่ซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ⁸

⁷ คณะกรรมการกฤษฎีกา. (2482, 10 มิถุนายน). รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 9, 28/2482. หน้า 1-6. ตุลาคมพ.ศ. 2482.

⁸ หุตุค แสงอุทัย ข เล่มเคม. หน้า 354.

⁹ ขุนสมาหารหิตะคดี. (2549). พจนานุกรมกฎหมาย.

ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา 24 ว่า “ผู้ใดต้องโทษ กักขังให้กักตัวไว้ในสถานที่กักขัง ซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุม ผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน

ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งในคำพิพากษาให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้ นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เพื่อให้เหมาะสมกับ ประเภทหรือสภาพของผู้ถูกกักขังก็ได้”

ดังนั้น “โทษกักขัง” จึงหมายถึง โทษอาญาที่จำกัดเสรีภาพทางร่างกายหรือให้กักตัว ผู้กระทำความผิดไว้ในสถานที่กักขัง หรือไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเองหรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ อันมิใช่เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของ พนักงานสอบสวน

แต่โทษกักขังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายฐานใดที่กำหนดระวางโทษกักขังไว้ โดยเฉพาะ เป็นแต่เพียงโทษแทนที่โทษจำคุก กล่าวคือ ศาลมีดุลพินิจจะลงโทษกักขังผู้กระทำความผิดได้ก็ต่อเมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำคุกบุคคลนั้นไม่เกินสามเดือน และไม่ปรากฏว่าผู้นั้น ได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับ โทษจำคุกมาก่อนแต่เป็น โทษสำหรับความผิดที่ได้ กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ศาลจะพิพากษาให้ลงโทษกักขังแทนโทษจำคุกนั้นก็ได้

แม้โทษกักขังจะเป็น โทษที่จำกัดเสรีภาพทางร่างกายเช่นเดียวกับโทษจำคุก แต่โทษ กักขังก็มีลักษณะที่แตกต่างจากโทษจำคุกดังนี้

1. ความร้ายแรงของการกระทำความผิด

โทษกักขังเป็น โทษที่ถูกเปลี่ยนมาจากโทษจำคุก แต่มีลักษณะผ่อนเบาว่า เนื่องจากศาลมีดุลพินิจที่จะพิพากษาให้ลงโทษกักขังแทนโทษจำคุกได้เมื่อความผิดที่ได้กระทำนั้น เป็นการกระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษและเป็น โทษที่ศาลพิพากษาให้จำคุกไม่เกินสาม เดือน หากเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรงกว่านี้หรือศาลพิพากษาให้จำคุกเกินสามเดือน จะเปลี่ยน โทษจำคุกเป็นโทษกักขังไม่ได้

2. สถานที่ที่ใช้บังคับโทษ

โทษกักขังกฎหมายบัญญัติให้กักตัวผู้กระทำความผิดไว้ในสถานที่กักขัง ซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน หรือให้กักตัว ไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเองหรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ แต่โทษ จำคุกนั้นต้องจำคุกผู้ต้องโทษไว้ในเรือนจำหรือทัณฑสถานเท่านั้น

3. เงื่อนไขและวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด

โดยที่ ผู้ต้องโทษกักขัง เราจะเรียกว่า “ผู้ต้องกักขัง” ส่วนผู้ต้องโทษจำคุกในเรือนจำ จะเรียกว่า “ผู้ต้องขัง”

การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในสถานกักขังโดยหลักการแล้ว จะมีความแตกต่างจากการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ โดยถือว่าผู้ต้องกักขังเป็นผู้กระทำความผิดโดยประมาทหรือในคดีลหุโทษ ส่วนผู้ต้องขังในเรือนจำเป็นผู้กระทำความผิดร้ายแรง แต่ในทางปฏิบัติและโดยสภาพของสถานที่กักขังแล้ว การปฏิบัติต่อผู้ต้องกักขังไม่แตกต่างไปจากผู้ต้องขังเท่าใดนัก โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงกระบวนการและวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องกักขังแล้ว จะเห็นได้ว่ามีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมาก¹⁰ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการควบคุมดูแล การสวมเครื่องแบบนักโทษ การรับและปล่อยตัวผู้กระทำความผิด การอนามัยและสุขภาพอนามัย เพียงแต่ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจะมีรายละเอียดมากกว่าและเคร่งครัดกว่าระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องกักขัง แต่ในเรื่องของการเยี่ยมและการติดต่อกับผู้กระทำความผิดจะมีความแตกต่างตรงระยะเวลาในการเยี่ยม กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ได้กำหนดให้ผู้ต้องขังได้รับการเยี่ยมลดหลั่นกันไปเป็นชั้นๆ เช่น ผู้กระทำความผิดชั้นเยี่ยม ให้โอกาสได้รับการเยี่ยมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ผู้กระทำความผิดชั้นเลวมาก 6 สัปดาห์ต่อครั้ง¹¹ ส่วนระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเยี่ยมและการติดต่อกับผู้ต้องกักขัง พ.ศ. 2507 ได้กำหนดให้ผู้ต้องกักขังได้รับการเยี่ยมหรือการติดต่อดีระหว่างเวลา 8.00 นาฬิกา ถึงเวลา 16.00 นาฬิกา คนหนึ่งวันละ 1 ชั่วโมง จะเห็นได้ว่าผู้ต้องกักขังจะมีโอกาสได้รับการเยี่ยมและการติดต่อกว่าผู้ต้องขัง

อย่างไรก็ตามทั้งโทษจำคุกและโทษกักขังล้วนแต่เป็นโทษจำกัดเสรีภาพทางร่างกายของผู้กระทำความผิด ซึ่งแต่เดิมเห็นว่าการเอาคนผิดไปไว้ในความดูแลในสถานที่ของรัฐจะทำให้ผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นพลเมืองดีได้ เพราะการลงโทษจะทำให้ผู้ต้องโทษรู้สึกหวาดกลัว และทุกข์ทรมานที่ต้องจากครอบครัว และหลายจำ แต่ในความเป็นจริงมิได้เป็นเช่นนั้น โดยเฉพาะการนำผู้กระทำความผิดไปจองจำเป็นเวลานานๆ ยิ่งเกิดผลเสียแก่บุคคลนั้น ทำให้คุ้นกับการต้องจำคุกและมีการเรียนรู้พฤติกรรมนิสัยไม่ตีกลับกลายเป็นอาชญากรอาชีพ และการลงโทษจำคุกระยะสั้นก็ไม่เป็นผลดีเช่นกัน ทำให้เสียประวัติ เสียชื่อเสียง สังคมรังเกียจ ถูกตราหน้าว่าเป็น “คนขี้คุกขี้ตาราง” เป็นตราบาปแก่ผู้ถูกลงโทษ ส่งผลให้ผู้ต้องโทษจำคุกระยะสั้นไม่สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้จึงต้องหันมา

¹⁰ รุจิรา พงกษยาชีวะ และ นัทธี จิตสว่าง. (2540). “การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดตามกฎหมายราชทัณฑ์. (หน่วยที่ 5).” ใน การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด หน่วยที่ 1-7. หน้า 271.

¹¹ แหล่งเดิม. หน้า 257.

กระทำความคิดเพื่อกลับเข้าสู่เรือนจำไปใช้ชีวิตคนคุกอีกครั้ง แต่ปัจจุบันนี้การบังคับโทษโดยจำกัดเสรีภาพได้มีการพัฒนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขและปรับปรุงผู้กระทำความคิดให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดีเสียใหม่ เสริมสิ่งที่บกพร่องหรือขาดเหตุผลอ่อนของแต่ละคน โดยมีการวิเคราะห์หาสาเหตุและวางแผนการบังคับโทษเป็นรายๆ ไปตามความเหมาะสม จนสามารถกลับเข้าสู่สังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข ไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก อันเป็นผลดีต่อตัวผู้กระทำความคิดและสังคมก็จะปลอดภัยจากอาชญากรรม ซึ่งโทษจำกัดเสรีภาพอย่างโทษกักขังก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องใช้บังคับอยู่ เนื่องจากเป็นโทษที่มีลักษณะเบาว่าโทษจำคุก และสามารถใช้ลงแทนโทษจำคุกระยะสั้นซึ่งเป็นผลดีว่าการจำคุกในเรือนจำ และโดยที่เจตนารมณ์ของกฎหมายได้แยกผู้ต้องกักขังและผู้ต้องขังออกจากกัน ให้อยู่ต่างสถานที่ไม่ให้ปะปนกัน ก็เพื่อกันผู้กระทำความคิดคดีเล็กน้อยและยังไม่มีสันดานเป็นผู้ร้าย ออกจากผู้ที่กระทำความคิดร้ายแรงหรือมีสันดานเป็นผู้ร้าย จะได้ไม่ต้องรับอิทธิพลอันชั่วร้ายซึ่งอาจมีขึ้นได้หากเอาบุคคลสองประเภทนี้ไปอยู่ปะปนกัน และเพื่อป้องกันผู้ต้องกักขังไม่ให้ต้องเสียชื่อเสียงในอันที่จะถูกตราหน้าว่าเป็นผู้ที่เคยรับโทษจำคุกมาแล้ว หนทางที่จะกลับตัวไม่กระทำความคิดอีกจะได้มีมากขึ้น¹²

4.1.3 หลักเกณฑ์การใช้โทษกักขัง

ในประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้โทษกักขังแก่ผู้กระทำความคิดไว้ในมาตรา 23 ดังต่อไปนี้¹³

1. เป็นการกระทำความคิดที่มีโทษจำคุก ดังนั้น ถ้าความผิดที่ได้กระทำขึ้นมีแต่โทษอย่างอื่นโดยไม่มีโทษจำคุกด้วยก็ไม่เข้าหลักเกณฑ์ในข้อนี้ แต่ถ้าความผิดที่ได้กระทำขึ้นมีโทษจำคุกอยู่แล้ว แม้จะมีโทษอย่างอื่นอยู่ด้วย ก็เข้าหลักเกณฑ์ข้อนี้
2. ความผิดนั้น ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน จะเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์ข้อนี้ไม่ได้คำนึงถึงอัตราโทษขั้นสูงหรือขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่กระทำขึ้นนั้น แต่ศาลตั้งใจจะลงโทษจำคุกผู้กระทำความคิดเป็นระยะเวลาเท่าใดเป็นเกณฑ์ ซึ่งกำหนดโทษ 3 เดือนนี้ถือเอาโทษขั้นสุดท้ายที่ศาลจะลงเป็นเกณฑ์ ถ้ามีการเพิ่มหรือลดโทษด้วย ก็ถือเอาจำนวนโทษหลังจากที่มีการเพิ่มหรือลดแล้วนั้น และแม้ศาลจะกำหนดโทษอย่างอื่นด้วย เช่น ให้จำคุก 3 เดือน และปรับ 500 บาท ก็ยังเข้าหลักเกณฑ์ข้อนี้

¹² อุททิศ แสนโกศิก ข เล่มเดิม. หน้า 241.

¹³ แหล่งเดิม. หน้า 242-243.

3. ผู้กระทำความผิดนั้นไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน หรือต้องโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษที่กระทำความผิดโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ มีข้อนำส่งคดีอย่างอื่นในข้อนี้ ก็คือ โทษจำคุกที่จำเลยเคยได้รับมาแล้วนั้น กฎหมายไม่จำกัดว่าเคยได้รับมามากน้อยเท่าใด และไม่จำกัดด้วยว่าจำเลยพ้นโทษจำคุกนั้นมานานเท่าใด ฉะนั้นถ้าปรากฏว่าจำเลยเคยได้รับโทษจำคุกมาแล้ว (นอกจากความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ) แม้เพียง 10 วัน และพ้นโทษมานานแล้วก็ปีก็ตาม ศาลจะลงโทษกักขังไม่ได้ เหตุผลอาจจะมีว่า เมื่อผู้นั้นเคยได้รับโทษจำคุกมาแล้ว ย่อมไม่มีเหตุที่จะลงโทษกักขัง ข้อนี้เมื่อคิดในแง่ที่ว่า ถ้าผู้นั้นเคยถูกจำคุก 2-3 ปี ฐานกระทำโดยประมาทมาแล้ว ศาลยังลงโทษกักขังได้ แต่ถ้าผู้นั้นเคยได้รับโทษจำคุกเพียง 2-3 เดือน หรือน้อยกว่านี้ ฐานกระทำโดยเจตนาในความผิดที่ไม่ร้ายแรงเท่าใด และพ้นโทษจำคุกนั้นมาแล้วเกิน 5 ปี 10 ปี เมื่อมากระทำความผิดครั้งนี้ และศาลลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ก็น่าสมควรให้ลงโทษกักขังได้ เพราะผู้ที่พ้นโทษจำคุกมาแล้วเกิน 5 ปี 3 ปี กฎหมายยังปรานีไม่เพิ่มโทษ (ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 92-93) หรือถ้าพ้นโทษจำคุกหรือพ้นจากการกักกันมาแล้วเกิน 10 ปี กฎหมายก็ปรานีไม่ให้กักกัน (มาตรา 41) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ศาลจำคุกไม่เกิน 3 เดือน และลงโทษปรับด้วยนั้น กฎหมายยังยอมให้ศาลยกโทษจำคุกเสียก็ได้คงให้ปรับสถานเดียว โดยไม่มีข้อจำกัดด้วยว่า ผู้นั้นจะเคยได้รับโทษจำคุกมาแล้วหรือไม่ (มาตรา 55) เมื่อเป็นเช่นนี้ เหตุที่ผู้นั้นเคยได้รับโทษจำคุกมาแล้วในความผิดที่มีได้กระทำโดยประมาท หรือลหุโทษ กลับกลายเป็นเหตุที่ศาลจะลงโทษกักขังไม่ได้ตาม มาตรา 23 จึงดูเหมือนจะเป็นเหตุที่ลึกลับไม่สมเหตุสมผล และการยกโทษจำคุกตาม มาตรา 55 กลับเป็นผลดีแก่จำเลยยิ่งกว่าถูกลงโทษกักขังตาม มาตรา 23 ด้วยซ้ำไป เพราะการลงโทษปรับสถานเดียว (โดยยกโทษจำคุกให้) เบากว่าการลงโทษกักขังตาม มาตรา 18 อยู่แล้ว ถ้าเหตุผลนี้ฟังขึ้นก็น่าจะมีการแก้ไข มาตรา 23 และ มาตรา 55 เพื่อให้เหมาะสมขึ้นไป¹⁴

ดังที่ได้กล่าวมานี้ เพื่อให้กฎหมายมีความเหมาะสมและมีความยุติธรรม จึงควรที่จะแก้ไขกฎหมายให้บังคับใช้โทษกักขังได้กับผู้กระทำความผิดที่เคยได้รับโทษจำคุกฐานกระทำโดยเจตนามาก่อน แต่ได้พ้นโทษมาแล้วเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี และไม่ได้กระทำความผิดขึ้นอีกภายในระยะเวลาดังกล่าว และควรจะรวมถึงกรณีกับผู้กระทำความผิดเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีมาครั้งหนึ่งแล้วด้วย แม้จะเป็นความผิดที่กระทำโดยเจตนาก็ตาม เพราะการที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดไม่เกิน 1 ปีนี้ ยังถือได้ว่าผู้นั้นยังไม่ใช้ผู้กระทำผิดโดยสันดาน และยังอยู่ในวิสัยที่น่าจะแก้ไขกลับตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมได้ง่าย นอกจากนี้กรณีการอภัยโทษทั่วไปหรืออภัยโทษหมู่เนื่องในวันสำคัญต่างๆ ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกาให้ผู้กระทำความผิดที่มีอัตราโทษที่เหลืออยู่ไม่เกิน 1 ปี ได้รับการอภัยโทษ และหากมีผู้กระทำความผิดที่

¹⁴ ชีระ สิงห์พันธุ์. (2523). คำอธิบายกฎหมายอาญาคณะรัฐศาสตร์ 1. หน้า 134-135.

เพิ่งจะได้รับการลงโทษ แต่เป็นโทษที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ผู้นั้นก็จะได้รับการอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนั้นด้วยเช่นกัน และนอกจากนี้ควรรวมถึงกรณีผู้กระทำความผิดที่เคยได้รับการลงโทษกักขังมาแล้วครั้งหนึ่งด้วย เพื่อเป็นการให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้แก้ไขปรับปรุงตัวใหม่อีกครั้ง

ดังนี้ ซึ่งจากเดิมในมาตรา 23 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ได้บัญญัติให้ศาลมีดุลพินิจในการเปลี่ยนโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนมาเป็นโทษกักขังไม่เกินสามเดือนได้ โดยใช้กับผู้กระทำความผิดที่ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ แต่จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงเห็นสมควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 23 โดยเสนอให้ศาลมีดุลพินิจในการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) เป็นผู้กระทำความผิดที่เคยได้รับโทษกักขังมาแล้วครั้งหนึ่ง
- (2) ผู้นั้นเคยได้รับโทษจำคุก และคดีนั้นศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยเจตนามาแล้วครั้งหนึ่ง หรือ
- (3) ผู้นั้นเคยพ้นโทษจำคุกมาแล้วเป็นเวลานานไม่ต่ำกว่าสิบปีนับจากวันที่ได้กระทำความผิดครั้งก่อน และมีได้กระทำความผิดขึ้นใหม่อีกภายในระยะเวลาดังกล่าว

4. โทษกักขังต้องมีกำหนดเวลาเท่ากับโทษจำคุกที่ศาลจะลงโทษไม่เกิน 3 เดือน การนำผู้กระทำความผิดไปจำกัดเสรีภาพเป็นเวลานานๆ ไม่เป็นประโยชน์กับตัวผู้นั้นเลย เพราะหากผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดเล็กน้อย หรือกระทำโดยประมาท หรือเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ไม่สมควรที่จะลงโทษจำคุกกระชั้น ควรที่จะใช้การลงโทษกักขังไม่เกิน 3 เดือนแทน และการที่ศาลจะใช้ดุลพินิจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังนั้น ศาลควรคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานี เช่นเดียวกับกรณีที่ศาลจะใช้ดุลพินิจในการรอลงอาญาให้แก่ผู้กระทำความผิด เพราะหากศาลเห็นว่าการลงโทษจำคุกยังไม่เหมาะสม และยังไม่สมควรที่จะปล่อยตัวไปด้วยการรอลงอาญา ศาลก็สามารถใช้ดุลพินิจในการลงโทษกักขังผู้กระทำความผิดนั้นๆ ได้

ในกรณีที่ศาลได้เปลี่ยนโทษจำคุกไปเป็นโทษกักขังให้ ตามมาตรา 23 แล้ว หากผู้ต้องโทษกักขังทำตัวไม่สมกับที่ควรจะได้รับ ความกรุณา โดยการฝ่าฝืนระเบียบ ข้อบังคับ หรือ

วินัยของสถานที่กักขัง หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลจะเปลี่ยนโทษกักขังไปเป็นโทษจำคุกได้ หรือผู้ต้องกักขังต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก เช่นระหว่างที่ต้องโทษกักขังนั้นได้ไปกระทำความผิดขึ้นอีก และถูกศาลพิพากษาให้จำคุกสำหรับการกระทำความผิดครั้งนั้น กรณีเช่นนี้จะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนโทษจำคุกมาเป็นโทษกักขังที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ให้ผู้กระทำความผิดต้องถูกจำคุกไม่มีทางเป็นไปได้แล้ว เพราะอย่างไรผู้นั้นก็จะต้องถูกจำคุกสำหรับการกระทำความผิดครั้งนั้นอยู่แล้ว กฎหมายจึงให้อำนาจศาลที่จะเปลี่ยนโทษกักขังกลับไปเป็นโทษจำคุกก็ได้¹⁵

4.1.4 ประเภทของการกักขัง

ผู้ต้องโทษกักขัง เรียกในภาษากฎหมายว่า “ผู้ต้องกักขัง” หมายถึงผู้ที่ถูกกักขังตามหมายกักขังของศาล ซึ่งการกักขังแบ่งประเภทได้ 2 ลักษณะ ดังนี้¹⁶

1. การกักขังแทนโทษจำคุก ซึ่งเป็นการที่ศาลได้เปลี่ยนจากโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือนมาเป็นโทษกักขังไม่เกิน 3 เดือน โดยกักตัวไว้ในสถานที่กักขังที่กำหนดไว้ หรือเห็นสมควรจะให้กักขังไว้ในที่อาศัยของผู้กระทำความผิดหรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับตัวผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่สามารถใช้กักขังได้ ตามมาตรา 23 และมาตรา 24 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เหตุผลสำหรับการเปลี่ยนโทษจำคุกมาเป็นโทษกักขังก็เพื่อมิให้ผู้ต้องโทษได้ชื่อว่าเคยต้องโทษจำคุกมาแล้ว แต่ถ้าผู้นั้นเคยต้องโทษจำคุกในคดีที่มีโทษหรือกระทำโดยประมาทมาก่อน การเปลี่ยนโทษจำคุกมาเป็นกักขังก็ไม่มี ความหมาย

2. การกักขังแทนค่าปรับ เป็นกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับ ไม่ยอมชำระค่าปรับภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ศาลพิพากษา ซึ่งศาลอาจสั่งให้ยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ หรือสั่งให้กักขังแทนค่าปรับ และหากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ต้องกระทำผิดจะหลีกเลี่ยงค่าปรับ ศาลอาจเรียกประกัน หรือสั่งให้กักขังแทนค่าปรับไปก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 กรณีขัดขึ้นคำพิพากษาให้ริบทรัพย์สิน ตามมาตรา 37 หรือไม่ยอมทำทัณฑ์บนหรือหาประกันไม่ได้เมื่อศาลสั่งให้ทำทัณฑ์บน ตามมาตรา 47 หรือไม่ชำระเงินตามศาลสั่งเมื่อกระทำผิดทัณฑ์บน ตามมาตรา 47

การกักขังแทนค่าปรับนั้น ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29 วรรคสอง ได้บัญญัติไม่ให้นำความในวรรคสองของมาตรา 24 มาใช้บังคับแก่การกักขังแทนค่าปรับ ดังนั้น การกักขังแทนค่าปรับย่อมกักขังได้เฉพาะในสถานที่ที่กำหนดไว้สำหรับการกักขัง แม้จะกักขังในสถานที่

¹⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 27. และ อุททิศ แสนโกศิก ข เล่มเดิม. หน้า 247.

¹⁶ ลาวัญย์ อ่อนสำลี. (2547). “ผู้ต้องกักขัง”. วารสารราชทัณฑ์, ปีที่ 52, ฉบับที่ 1. หน้า 75.

กักขังที่กำหนดไว้เช่นเดียวกับการกักขังแทนโทษจำคุก ตามมาตรา 24 วรรคแรก แต่การกักขังแทนค่าปรับก็มีใช้โทษกักขังตามมาตรา 18 (3)

โทษกักขังแทนโทษจำคุก กับการกักขังแทนค่าปรับจึงมีข้อแตกต่างดังต่อไปนี้¹⁷

1. โทษกักขังตามมาตรา 18 (3) ใช้สำหรับแทนโทษจำคุกที่ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ตามมาตรา 23 ส่วนการกักขังแทนค่าปรับใช้สำหรับแทนโทษปรับที่ไม่ชำระ และไม่มีทรัพย์สินให้ยึดมาใช้แทนค่าปรับด้วย ตามมาตรา 29 การกักขังแทนค่าปรับจึงไม่ใช่โทษกักขังตามมาตรา 18 (3) และมาตรา 23
2. ระหว่างถูกกักขังแทนค่าปรับ ถ้านำเงินค่าปรับที่เหลืออยู่ชำระครบถ้วน ศาลต้องปล่อยตัวไปทันที ตามมาตรา 30 วรรคสี่ แต่ผู้ต้องโทษกักขังแทนโทษจำคุกตามมาตรา 23 จะเอาเงินเท่าใดมาชำระแทนโทษกักขังไม่ได้เป็นอันขาด
3. ผู้ต้องกักขังแทนค่าปรับ ถ้าปรากฏว่ามีทรัพย์สิน โจทก์มีอำนาจจะร้องขอต่อศาลให้ยึดทรัพย์สินมาใช้แทนค่าปรับได้ทันที ตามมาตรา 29 แต่ผู้ต้องโทษกักขังตามมาตรา 23 โจทก์หรือศาลจะยึดทรัพย์สินของผู้นั้นมาชำระแทนโทษกักขังไม่ได้
4. ผู้ต้องโทษกักขังแทนโทษจำคุก ศาลจะสั่งในคำพิพากษาให้กักขังไว้ในสถานที่อยู่อาศัยของจำเลยเอง หรือของผู้อื่นที่ยอมรับตัวไว้กักขังก็ได้ ตามมาตรา 24 วรรคสอง แต่ผู้ต้องกักขังแทนค่าปรับ ศาลจะสั่งให้กักขังไว้ในสถานที่อยู่อาศัยดังกล่าวไม่ได้ ตามมาตรา 29 วรรคสอง
5. ผู้ต้องโทษกักขังแทนโทษจำคุกตามมาตรา 23 อาจถูกศาลให้เปลี่ยนโทษกักขังที่กำลงได้รับอยู่เป็นโทษจำคุกได้ ตามมาตรา 27 แต่ผู้ต้องกักขังแทนค่าปรับตามมาตรา 29 ไม่มีกฎหมายอนุญาตให้ศาลเปลี่ยนเป็นโทษจำคุกได้เลย จะนำมาตรา 27 มาใช้แก่ผู้ต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ โดยให้เปลี่ยนเป็นโทษจำคุกไม่ได้ เพราะจะเป็นผลร้ายแก่จำเลยซึ่งผิดหลักทางอาญา และยังมีผลกลายเป็นการแก้ไขคำพิพากษาที่ศาลให้ลงโทษปรับไปเป็นการลงโทษจำคุก ซึ่งต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 190 ไม่เหมือนโทษกักขังตามมาตรา 23 ที่ให้อำนาจศาลเปลี่ยนจากโทษกักขังเป็นโทษจำคุก เพราะโทษที่ลงไว้แต่แรกเป็นโทษจำคุกมาอยู่ก่อนแล้ว จึงไม่เป็นการแก้ไขคำพิพากษาของศาล และเป็นไปตามมาตรา 27 ศาลจึงมีอำนาจเปลี่ยนจากโทษกักขังกลับมาเป็นโทษจำคุกได้
6. โทษกักขังจะลงได้ไม่เกิน 3 เดือน ตามมาตรา 23 แต่การกักขังแทนค่าปรับตามมาตรา 30 ให้ถืออัตรา 200 บาทต่อวัน โดยห้ามกักขังเกินกว่า 1 ปี เว้นแต่ถูกปรับตั้งแต่ 80,000 บาทขึ้นไป ศาลจะสั่งกักขังแทนค่าปรับเกินกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปีก็ได้

¹⁷ ธีระ สิงหพันธุ์, เสริมเติม, หน้า 136-139.

ดังนั้น จากข้อแตกต่างที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าโทษกักขังแทนโทษจำคุก กับการกักขังแทนค่าปรับนั้นไม่ใช่โทษอย่างเดียวกัน ซึ่งโทษกักขังแทนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังตามมาตรา 18 (3) แต่การกักขังแทนค่าปรับมิใช่โทษกักขังดังกล่าว ทั้งนี้เพราะการกักขังแทนค่าปรับเป็นบทบังคับหรือวิธีการเร่งรัดเพื่อให้ชำระค่าปรับ และขณะเดียวกันก็เป็นการชดใช้ค่าปรับด้วย จึงต้องกักขังไว้ในสถานที่กักขังของทางราชการเท่านั้น¹⁸

4.1.5 การบังคับโทษกักขัง

โทษกักขังเป็นโทษจำกัดเสรีภาพทางร่างกายเช่นเดียวกับโทษจำคุก แต่เบากว่าโทษจำคุก และแตกต่างกันตรงสถานที่ที่ใช้ในการจำกัดเสรีภาพ โดยได้กำหนดให้กักขังในสถานที่กักขังอันมิใช่เรือนจำ ในขณะที่โทษจำคุกจะต้องถูกขังไว้ในเรือนจำ ทั้งนี้กันไม่ให้ผู้ต้องโทษกักขังต้องเสียชื่อเสียงในอันที่จะได้ชื่อว่าต้องถูกจองจำอยู่ในเรือนจำ หรือถูกตราหน้าว่าเป็น “คนขี้คุกขี้ตะราง” ซึ่งในเรื่องเกี่ยวกับสถานที่กักขังได้บัญญัติไว้ในมาตรา 24¹⁹ ดังนี้

1. สถานที่กักขัง หมายถึง สถานที่ซึ่งทางราชการได้จัดไว้

2. สถานที่กักขังอื่นๆ หมายถึง สถานที่กักขังที่ตั้งอยู่ภายในเขตชุมชนนั้น เพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสคอยสอดส่องดูแลผู้กระทำความผิดอย่างใกล้ชิด และไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดแยกแยะจากสังคมหรือชุมชนนั้นๆ ได้แก่ สถานที่อาศัยของผู้กระทำความผิด สถานที่อาศัยของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้กระทำความผิดไว้ เช่น บ้านของบิดามารดา หรือบ้านญาติพี่น้องของผู้กระทำความผิด หรือบ้านของกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านที่ผู้กระทำความผิดอาศัยอยู่ในชุมชนนั้น หรือจะเป็นสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เช่น วัด ค่ายทหาร โรงเรียนหรือสถานที่ทำงาน เป็นต้น

แต่เดิมนั้นการกักขังสามารถกักขังในสถานี่ตำรวจได้ ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 24 วรรคแรก ว่ามิให้กักขังในสถานี่ตำรวจ และสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2549 เป็นต้นไป²⁰ เนื่องจาก

¹⁸ อุททิศ แสนโกศิก ข เล่มเดิม. หน้า 250.

¹⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 24 บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องโทษกักขัง ให้กักขังตัวไว้ในสถานที่ซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ สถานี่ตำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน

ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งในคำพิพากษาให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ถูกกักขังก็ได้...”

²⁰ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ.2545. (2546, 8 มกราคม). หน้า 1-5.

จำนวนผู้ต้องกักขังและผู้กระทำความผิดในแต่ละวัน ที่ต้องมาขังไว้ในสถานี่ตำรวจระหว่าง สอบสวนมีปริมาณมาก จึงทำให้การกักขังในสถานี่ตำรวจเกิดความแออัดยัดเยียด ห้องขังที่มีพื้นที่ จำกัดไม่พอรองรับจำนวนผู้ต้องถูกกักขังได้ ส่งผลต่อเรื่องสุขอนามัย และสุขภาพจิตของผู้ถูกกักขัง และเหตุผลหลักที่สำคัญคือ เพื่อมิให้อาณัติโทษที่มีอัตราโทษสูงหรือผู้กระทำความผิดร้ายแรงหรือ มีสันดานชั่วร้ายเข้ามาไว้รวมปะปนกัน เป็นผลให้ผู้ต้องกักขังถูกโอนย้ายมาอยู่ในความดูแลของ กรมราชทัณฑ์ ซึ่งสถานี่กักขังกลางของทางราชการในปัจจุบันมีเพียง 5 แห่ง ได้แก่สถานี่กักขัง กลางจังหวัดตราด สถานี่กักขังกลางจังหวัดนครศรีธรรมราช สถานี่กักขังกลางจังหวัดปทุมธานี สถานี่กักขังกลางจังหวัดร้อยเอ็ด และสถานี่กักขังกลางจังหวัดลำปาง ทำให้สถานี่กักขังมีจำนวน ไม่เพียงพอในการรองรับจำนวนผู้ต้องกักขัง ทางกรมราชทัณฑ์จึงแก้ปัญหาด้วยการขอให้เรือนจำ หรือทัณฑสถาน พิจารณากำหนดพื้นที่ภายในเรือนจำหรือทัณฑสถาน ที่สามารถแบ่งสัดส่วนได้ เนื้อที่ประมาณ 100 ตารางวา เพื่อประกาศเป็นสถานี่กักขังชั่วคราว²¹ และได้ทยอยขอจัดท่า งงบประมาณในการสร้างสถานี่กักขังขึ้นใกล้ๆ เรือนจำหรือทัณฑสถานในแต่ละแห่ง การ แก้ปัญหาดังกล่าว แม้ว่าภายในเรือนจำได้มีการแบ่งแยกส่วนหนึ่งเป็นสถานี่กักขัง แต่การที่ ผู้กระทำความผิดต้องถูกกักขังอยู่ภายในส่วนหนึ่งในรั้วเดียวกันกับเรือนจำ สังคมก็ยังคงมองว่า เรือนจำก็คือคุก เขาไม่มองว่าเป็นส่วนหนึ่งของคุกที่แยกออกมาเพื่อใช้เป็นสถานี่กักขังซึ่งไม่ใช่ เรือนจำหรือคุก ผู้กระทำความผิดก็ยังคงถูกตราหน้าว่าเป็น “คนขี้คุก” เป็นที่รังเกียจของสังคม จึงทำให้ ยังไม่บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ถึงแม้หลักการของโทษกักขังจะแตกต่างจากโทษจำคุก แต่ในทางปฏิบัติเมื่อพิจารณาถึงกระบวนการและวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องกักขังก็ ไม่แตกต่างไปจากผู้ต้องขังมากนัก และแม้ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 25 จะบัญญัติให้ ผู้ต้องโทษกักขังมีสิทธิใช้เสื้อผ้าของตนเอง แต่ในทางปฏิบัติผู้ต้องกักขังก็ถูกให้สวมใส่ชุด นักโทษสีน้ำตาลอ่อนหรือสีฟ้ามาใช้โดยอนุ โลมในกรณีที่ออกพบทนายความหรือญาติ และ เพื่อให้ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งทำให้มองเห็นได้ว่าผู้ต้องกักขังในสถานี่กักขังของทาง ราชการถูกปฏิบัติไม่แตกต่างจากผู้ต้องขังในเรือนจำมากนัก

ส่วนการกักขังในสถานี่กักขังอื่นๆ นอกจากสถานี่กักขังของทางราชการนั้น เป็น การจำกัดเสรีภาพของผู้กระทำความผิดไว้ในชุมชน ซึ่งน่าจะดีกว่าที่ผู้กระทำความผิดจะต้องถูก จำกัดเสรีภาพอยู่ในเรือนจำหรือสถานี่กักขังของทางราชการ เพราะนอกจากจะเป็นการลดความ แออัดของสถานี่กักขัง ไม่ต้องอยู่ปะปนกับผู้กระทำความผิดร้ายแรงหรือมีสันดานชั่วร้าย อีกทั้ง ยังเป็นการใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนหรือสังคมได้ตามปกติ สามารถสวมใส่เสื้อผ้าของตนเอง ไปทำงาน หรือออกไปศึกษาเล่าเรียนได้ เพียงแต่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขบางประการที่กำหนดเพื่อให้ปฏิบัติ

²¹ คู่มือกฎหมาย ก.

ตามเท่านั้น นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีส่วนร่วมในการดูแลผู้กระทำความผิด ทำให้สังคมปลอดภัยและเป็นการป้องกันอาชญากรรมไปในตัวด้วย รวมทั้งมีการบำบัดแก้ไขผู้กระทำความผิดมิให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก อันเป็นมาตรการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ในทางปฏิบัติตามความเป็นจริงผู้ต้องโทษกักขังที่ได้รับการเปลี่ยนจากโทษจำคุกมาเป็นโทษกักขังจะมีจำนวนน้อยมาก ซึ่งผู้ต้องกักขังในสถานที่กักขังส่วนใหญ่จะเป็นการกักขังแทนค่าปรับ และผู้ต้องโทษปรับก็มีทั้งผู้กระทำความผิดที่ได้รับโทษจำคุกและปรับ หรือได้รับโทษปรับสถานเดียว มาอยู่รวมกันกับผู้ต้องโทษกักขัง จึงทำให้ผู้ต้องกักขังที่อยู่ในสถานที่กักขังมีทั้งผู้กระทำความผิดร้ายแรงอยู่ปะปนกับผู้กระทำความผิดเล็กน้อยที่ไม่มีสันดานชั่วร้าย ทำให้ไม่เป็นที่ไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และตามรายงานสถิติผู้ต้องกักขังทั้งของศาลชั้นต้นและกรมราชทัณฑ์ก็มิได้จัดทำรายงานสถิติโดยแยกจำนวนผู้ต้องโทษกักขังออกจากผู้ถูกกักขังแทนค่าปรับ²² จึงทำให้ไม่ทราบจำนวนผู้ต้องโทษกักขังที่แท้จริง ซึ่งหากพิจารณาตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในความเป็นจริงนั้นโทษปรับเป็นการลงโทษในเชิงเศรษฐกิจแต่กลับนำวิธีการกักขังแทนค่าปรับมาใช้ จึงเห็นได้ว่าไม่เป็นที่ไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และการกักขังแทนค่าปรับไม่ได้เป็นการช่วยทดแทนหรือเยียวยาความเสียหายที่ผู้กระทำความผิดได้ก่อขึ้นให้แก่ผู้เสียหายหรือสังคมเลย แต่กลับเป็นภาระให้กับรัฐที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นในการดูแลผู้ต้องกักขังแทนค่าปรับ ทั้งผู้ถูกกักขังแทนค่าปรับก็มีจำนวนมาก สถานที่กักขังที่มีอยู่ไม่เพียงพอรองรับผู้ต้องกักขัง รัฐจะต้องจัดหางบประมาณในการสร้างสถานที่กักขังเพิ่มขึ้นอีก²³ ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณด้านนี้โดยไม่จำเป็น ทั้งที่ควรจัดสรรงบประมาณนี้ไปใช้ประโยชน์ในด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดในด้านอื่นๆ เช่น จัดหางานให้แก่ผู้กระทำความผิดทำ หรือออกทุนการศึกษาให้ หากนางบประมาณไปช่วยเหลือเช่นนี้จะเป็นประโยชน์มากกว่า ซึ่งการลงโทษในเชิงเศรษฐกิจในปัจจุบันก็มีวิธีการมากมาย เช่น การผ่อนชำระค่าปรับ หรือการทำงานบริการสังคม เป็นต้น สถานที่กักขังก็ควรมีไว้ใช้สำหรับผู้ต้องโทษกักขังเท่านั้นน่าจะเหมาะสมกว่า แต่หากจำเป็นจะต้องกักขังแทนค่าปรับ ควรแก้ไขโทษปรับให้มีการนำมาตรา 24 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับแทน โดยให้ผู้ต้องโทษปรับถูกกักขังในที่อยู่อาศัยของตน หรือของบุคคลอื่นที่ยินยอม หรือสถานที่อื่นที่ใช้กักขังได้ เพื่อให้ผู้ต้องโทษปรับมีโอกาสได้ทำงานตามปกติเพื่อนำ

²² ดูภาคผนวก ง. และภาคผนวก จ.

²³ ดูภาคผนวก ข.

เงินมาชดใช้ค่าปรับ หรือให้ทำงานในสถานที่ที่ถูกกักขังดังกล่าวนั้นเพื่อชดใช้แทนค่าปรับซึ่งจะเป็นประโยชน์มากกว่าการกักขังในสถานที่กักขังของทางราชการ

อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายอาญาของไทย ได้บัญญัติให้กักขังในสถานที่อื่นๆ ไว้ในมาตรา 24 วรรคสอง ซึ่งให้กักขังในที่อยู่อาศัยของผู้กระทำผิดเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ โดยกฎหมายให้ดุลพินิจแก่ศาลที่จะกำหนดสถานที่กักขังดังกล่าวนี้ได้ตามความเหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ต้องกักขัง แต่ในทางปฏิบัติกลับว่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดชอบในกรณีหลบหนี จึงยังไม่มีการนำวิธีการกักขังในสถานที่ดังกล่าวมาใช้²⁴ แต่หากพิจารณาอย่างกรณีศาลสั่งให้รอการลงอาญาแล้วปล่อยตัวไปก็ยังมีกรนำมาใช้ปฏิบัติเป็นจำนวนมากไม่เห็นเกรงกลัวว่าผู้กระทำความผิดจะหลบหนี ดังนี้เห็นว่าควรพิจารณาถึงการกักขังผู้กระทำความผิดที่กระทำความผิดเล็กน้อย หรือพลั้งพลาด หรือกระทำความผิดเป็นครั้งแรก โดยลงโทษกักขังในที่อยู่อาศัยของตนเองหรือสถานที่อื่นๆ ที่ใช้กักขังได้นั้น ซึ่งน่าจะนำมาใช้ได้ และกลับจะเป็นประโยชน์สำหรับตัวผู้กระทำความผิดเองและสังคมด้วยซ้ำ เนื่องจากการกักขังในที่อยู่อาศัยเป็นวิธีการอบรมสั่งสอนให้รู้สึกผิดชอบเพราะการที่ผู้ต้องกักขังถูกกักขังอยู่ในสถานที่อยู่อาศัยของตนเอง ถ้าจะหนีเมื่อไรก็หนีได้ เป็นการทดลองกำลังใจของผู้นั้น คือให้ผู้นั้นควบคุมกำลังใจของตนเอง²⁵ หากควบคุมตนเองได้ก็จะเป็นผลดีที่จะกลับตนเป็นพลเมืองดีและไม่กลับมากระทำความผิดอีก และยังเป็นการให้ครอบครัวหรือชุมชนเข้ามาช่วยควบคุมดูแลทำหน้าที่แทนเจ้าพนักงานของรัฐด้วย ซึ่งหากเขาต้องโทษกักขังแล้วยังคิดที่จะหนีไป เขาน่าจะเกรงกลัวผลร้ายที่ตามมาในกรณีฝ่าฝืนแล้วต้องถูกเพิ่มโทษและเปลี่ยนเป็นโทษจำคุกเสียมากกว่า

เพื่อที่จะให้ศาลมีการนำมาตราการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นๆ นอกจากสถานที่กักขังมาใช้ ซึ่งจากการศึกษากฎหมายประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา นั้น ก่อนศาลมีดุลพินิจตัดสินกำหนดให้บังคับใช้โทษกักขังในสถานที่อื่นนั้น ต้องมีการสืบพยานและตัดสินว่าจำเลยมีความผิดแล้ว และก่อนที่ศาลจะกำหนดโทษ ศาลจะให้เจ้าหน้าที่ทำการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดและตัวผู้กระทำความผิดเสนอรายงานต่อศาล (pre-sentence report) และเมื่อถึงวันกำหนดโทษศาลจะแจ้งรายงานให้จำเลยทราบและจะใช้รายงานนั้นเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดโทษ และศาลต้องให้โอกาสพนักงานอัยการและทนายจำเลยในการแสดงความคิดเห็นให้ข้อมูลที่แต่ละฝ่ายเห็นว่าจำเป็นต่อการใช้ดุลพินิจของศาล และเสนอโทษที่ฝ่ายตนเห็นว่าเหมาะสมเสนอต่อ

²⁴ รุจิรา พงกษยาชีวะ และ นัทธี จิตสว่าง. เล่มเดิม. หน้า 270.

²⁵ ไทท จารุจินดา. (2504, มิถุนายน). "รายงานการประชุมร่างประมวลกฎหมายอาญา (และบันทึกประกอบมาตรา 23-30)." *ตุลพาท*, ปีที่ 8 เล่ม 5. หน้า 535.

ศาล โดยการเสนอให้ศาลบังคับใช้โทษกักขังในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่เรือนจำหรือสถานที่กักขัง หลังจากนั้นศาลจึงกำหนดดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสม²⁶ ดังนั้น หากศาลไทยประสงค์ที่จะนำวิธีการกำหนดโทษอย่างของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกามาใช้ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดโทษของศาลในประเทศไทยได้ โดยก่อนหรือระหว่างสืบพยาน ศาลควรสั่งให้เจ้าหน้าที่ซึ่งได้แก่พนักงานคุมประพฤติทำการสืบเสาะพหุติการณ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดและผู้กระทำความผิดแล้วทำรายงานเสนอศาล เมื่อสืบพยานแล้วและเห็นว่าจำเลยมีความผิดจริง และเห็นควรพิพากษาลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ก่อนที่ศาลจะใช้ดุลพินิจกำหนดโทษนั้นต้องให้โอกาสแก่พนักงานอัยการ หรือทนาย (ฝ่ายโจทก์หรือฝ่ายจำเลย) ได้ยื่นคำร้องเสนอโทษที่เห็นว่าเหมาะสมเสนอต่อศาล ซึ่งในกรณีนี้พนักงานอัยการ หรือทนาย (ฝ่ายโจทก์หรือฝ่ายจำเลย) สามารถที่จะเสนอให้ศาล ใช้ดุลพินิจในการนำมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นๆ มาใช้แทนโทษจำคุกหรือโทษกักขังในสถานที่กักขังของทางราชการได้ เพื่อให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจประกอบกับข้อมูลในรายงานสืบเสาะพิจารณา กำหนดโทษที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม สภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานี และความจำเป็นที่จะต้องจำคุกในเรือนจำหรือกักขังในสถานที่กักขังของทางราชการหรือไม่ หากไม่จำเป็นและศาลเห็นสมควรก็สามารถใช้มาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นๆ ในชุมชนได้ โดยกำหนดเงื่อนไขในการลงโทษให้เหมาะสมกับสภาพความผิดและผู้กระทำความผิดแต่ละคน ตลอดจนต้องคำนึงถึงการเยียวยาความเสียหายและป้องกันสังคมมิให้ได้รับอันตรายซ้ำอีกจากผู้กระทำความผิด

กลไกหนึ่งที่สามารถทำให้การใช้มาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นเป็นผลบังคับใช้ได้จริงนั้น ควรจะต้องมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้พนักงานอัยการและทนายได้เสนอต่อศาลในการบังคับใช้มาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่น จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 23 โดยเพิ่มเติมวรรคสอง ดังนี้

“ในกรณีที่ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ให้พนักงานอัยการ ทนายโจทก์ หรือทนายจำเลย ยื่นคำร้องเสนอต่อศาลขอให้ลงโทษกักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อยู่อาศัยของผู้จำเลย หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้จำเลยไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ ตามที่เห็นว่าเหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้กระทำความผิดก็ได้”

²⁶ ดูรายละเอียดในบทที่ 3 หน้า 49-50 และ 55-56.

ส่วนในกรณีของผู้ที่รับผิดชอบดูแลในการที่ศาลบังคับใช้มาตรการ โทษกักขังในสถานที่อื่นๆ ในชุมชนนั้น ซึ่งเห็นควรว่าน่าจะจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะมารับผิดชอบในการควบคุมดูแล อาจจะแบ่งเป็นหน่วยงานย่อยหน่วยงานหนึ่งที่สังกัดกรมราชทัณฑ์ หรือกรมคุมประพฤติก็ได้ ให้มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะในการดำเนินการควบคุมดูแล ติดตาม และคุมประพฤติผู้กระทำผิดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของศาลหรือสถานที่กักขังนั้นๆ กรณีการกักขังในที่อยู่อาศัยหรือในที่อื่นที่อาจใช้กักขังได้ อาจต้องใช้พนักงานเจ้าหน้าที่จำนวนที่เพียงพอในการเฝ้าระวังติดตามดูแล คุมความประพฤติ สอดส่อง เข้าเยี่ยมผู้ต้องโทษกักขังที่บ้าน อาจมีการสุ่มเยี่ยม โดยไม่บอกล่วงหน้า หรืออาจต้องอาศัยพนักงานเจ้าหน้าที่ช่วยประสานความสัมพันธ์ที่ติดต่อกันระหว่างผู้กระทำความผิดและผู้เสียหาย อย่างไรก็ตามการใช้มาตรการกักขังดังกล่าวนี้ สามารถขบหมายงานให้อาสาสมัครคุมประพฤติในการทำหน้าที่แทนเจ้าหน้าที่รัฐได้ อีกทั้งกฎหมายให้อำนาจศาลที่จะมีคำสั่งแต่งตั้งผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวเป็นผู้ควบคุมดูแลผู้กระทำผิดที่ถูกกักขังได้ และให้ถือว่าผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาคืบ²⁷ หรืออาจให้เครือข่ายยุติธรรมชุมชน²⁸ ในการให้ความช่วยเหลือเจ้าพนักงานทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้กระทำความผิดแทนเจ้าพนักงานของรัฐ โดยศาลอาจมีคำสั่งผ่านมายังสำนักงานกรมคุมประพฤติ หรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัด ดังนั้น

²⁷ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 24 วรรคสามตอนท้าย.

²⁸ ปัจจุบันในบางชุมชนได้มีการจัดตั้งหน่วยงานเครือข่ายยุติธรรมชุมชนขึ้น โดยกรมคุมประพฤติและสำนักงานคุมประพฤติแต่ละเขตแต่ละภาค ได้ลงพื้นที่เข้าไปช่วยกระตุ้นให้ชุมชนสามารถดูแลตนเองได้ โดยมีการเรียกประชุมและอบรมแก่สมาชิกในชุมชนให้ช่วยกันป้องกัน และลดความขัดแย้งในชุมชน เพื่อให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ปลอดภัยจากอาชญากรรม ซึ่งกรมคุมประพฤติหรือสำนักงานคุมประพฤติจะเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในช่วงเริ่มต้น เมื่อชุมชนเข้มแข็งแล้วก็จะคอยดูแลเครือข่ายชุมชนอยู่ภายนอก ส่วนเครือข่ายชุมชนจะต้องรายงานผลการดำเนินงานในชุมชนให้แก่กรมคุมประพฤติหรือสำนักงานคุมประพฤติทราบด้วย ซึ่งผลในทางปฏิบัติส่วนใหญ่ชุมชนจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น นาย ก. เมาสุราแล้วกระทำความผิดฐานพยายามข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่น และมีการคุมความประพฤติไว้ในชุมชนนั้น สมาชิกในชุมชนจะมาประชุมกัน มีการแบ่งหน้าที่กันควบคุมดูแลและอาจกำหนดเงื่อนไขบางประการด้วย เช่น ห้ามดื่มสุราหรือออกนอกบ้านในเวลากลางคืน ซึ่งนาย ก. สามารถใช้ชีวิตในชุมชนนั้นได้อย่างปกติ เมื่อสมาชิกในชุมชนรู้ว่า นาย ก. ดื่มสุราแล้วจะเกิดอารมณ์ทางเพศและจะมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น สมาชิกในชุมชนก็จะต้องร่วมมือกันมิให้นาย ก. ดื่มสุรา โดยร้านค้าจะต้องไม่ขายให้ และเพื่อนสมาชิกในชุมชนก็ต้องร่วมมือไม่ชักชวนให้ดื่มสุราหรือหากพบเห็นก็ต้องเข้าห้ามปรามทันที ซึ่งในการจะทำให้เครือข่ายชุมชนให้ความร่วมมือช่วยกันดูแลและป้องกันชุมชนของตนเองให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมนั้น ได้มีสิ่งที่จะช่วยกระตุ้นคือการให้รางวัลแก่ชุมชนดีเด่น ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่ชุมชนได้พัฒนาเครือข่ายยุติธรรมชุมชนให้เข้มแข็ง และได้แข่งขันทำความดีให้แก่สังคมและประเทศชาติ (นายสรชัย มาสงค์, พนักงานคุมประพฤติ 5 จังหวัดพัทลุง, และนางรมณี กลั่นบิดา, หัวหน้าพัฒนากลุ่มงานเครือข่ายชุมชน, สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2550.)

การกักขังดังกล่าวนี้สามารถอาศัยทรัพยากรบุคคลในชุมชนเขตพื้นที่นั้นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเจ้าพนักงานของรัฐในการเฝ้าระวัง สอดส่อง ควบคุมดูแล คุมประพฤติ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยแต่เพียงพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่คอยควบคุมดูแลตลอดเวลา

4.1.6 สิทธิของผู้ต้องโทษกักขัง

เนื่องจากสถานที่กักขังตามมาตรา 24 ทั้งวรรคแรกและวรรคสอง อาจแตกต่างกันได้ว่า ผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่กักขังของทางราชการที่กฎหมายกำหนดในวรรคแรก ประเภทหนึ่ง กับสถานที่อาศัยของผู้ต้องโทษกักขังนั่นเอง หรือที่อาศัยของผู้อื่นที่ยอมรับตัวไว้กักขัง อีกประเภทหนึ่ง สิทธิและหน้าที่ของผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่ 2 ประเภทนี้ จึงแตกต่างกันเป็นธรรมดา ตามที่กฎหมายได้แยกบัญญัติไว้ในมาตรา 25 และมาตรา 26 กล่าวคือ

1. ผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่ซึ่งกำหนดไว้ (อันมิใช่ที่อาศัยของผู้นั่นเอง หรือของผู้อื่นที่ยอมรับตัวไว้กักขัง) มีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้ ตามมาตรา 25

สิทธิ

มีสิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดูจากสถานที่นั้น แต่ภายใต้ข้อบังคับของสถานที่นั้น (หรือเว้นแต่ข้อบังคับของสถานที่กักขังนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย) และผู้ต้องโทษกักขังมีสิทธิต่อไปนี้ด้วย

- (1) มีสิทธิที่จะรับอาหารจากภายนอกโดยค่าใช้จ่ายของตนเอง (ซึ่งอาจมีข้อบังคับให้ตรวจสอบอาหารนั้นก่อนว่ามีของต้องห้ามซุกซ่อนด้วยหรือไม่)
- (2) สิทธิที่จะใช้เสื้อผ้าของตนเอง (แต่ในทางปฏิบัติได้ให้ผู้ต้องกักขังสวมชุดนักโทษสีน้ำตาลอ่อน หรือสีฟ้ามาอนุโลมใช้ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการควบคุมดูแล)
- (3) สิทธิที่จะได้รับการเยี่ยมอย่างน้อยวันละหนึ่งชั่วโมง (ตามข้อบังคับจะกำหนดเรื่องนี้ไว้เพื่อความปลอดภัย แต่ถ้าผู้มาเยี่ยมเป็นนายความของจำเลยผู้ต้องโทษ จำเลยมีสิทธิพูดจา สอนต่อสองกับทนาย หรือผู้ที่จะเป็นทนายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 8 (2) แม้ผู้ต้องขังในเรือนจำก็มีสิทธิเช่นนี้ด้วย ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 มาตรา 33 ข้อบังคับของสถานที่กักขัง หรือเรือนจำ จะขัดขวางสิทธินี้ของเขาไม่ได้)
- (4) สิทธิที่จะรับและส่งจดหมายได้ (ซึ่งอาจมีข้อบังคับให้ตรวจจดหมายนั้นก่อนได้ เว้นแต่จดหมายโต้ตอบระหว่างจำเลยหรือผู้ต้องหากับทนายความของเขา เจ้าหน้าที่ของสถานกักขังนั้น (หรือเรือนจำนั้น) จะกักไว้ หรือเปิดดูไม่ได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา มาตรา 105 วรรคท้าย ซึ่งถ้าเจ้าหน้าที่ฝ่าฝืนอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 322)

หน้าที่

ผู้ต้องโทษกักขังต้องทำงานตามระเบียบ ข้อบังคับ และวินัยของสถานที่กักขัง ถ้าประสงค์จะทำงานอย่างอื่น ก็อนุญาตให้เลือกทำได้ตามประเภทที่ตนสมัครใจ แต่ทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อระเบียบ ข้อบังคับวินัย หรือความปลอดภัยของสถานที่กักขังนั้น

การบังคับให้ทำงานตามระเบียบข้อบังคับของสถานที่กักขัง ก็เพื่อให้สำนึกว่าเป็นการลงโทษเช่นเดียวกับผู้ต้องโทษจำคุกในเรือนจำก็คั้งทำงานเหมือนกัน ซึ่งความจริงเป็นประโยชน์แก่ผู้ต้องโทษนั่นเองทั้งในทางร่างกายและจิตใจของผู้นั้น เพราะการถูกกักขังอยู่เฉยๆ โดยไม่ต้องทำงานอะไรเสียเลยนั้นเป็นอันตรายแก่กายและจิตใจ

2. ผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่อาศัยของผู้นั้นเองหรือของผู้อื่นยอมรับผู้ต้องโทษไว้ มีสิทธิที่จะดำเนินการในวิชาชีพ หรืออาชีพของตนในสถานที่ดังกล่าวได้ แต่จะออกจากสถานที่อาศัยไปประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนอกสถานที่ดังกล่าวไม่ได้ และในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพศาลจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ต้องโทษกักขังปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่ก็ได้ แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร ตามมาตรา 26

ผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่อาศัยของตนเอง หรือของผู้อื่นนี้ มีโอกาสและสิทธิคิดว่าผู้ต้องโทษกักขังในประเภทแรก คือ ไม่ต้องอยู่ในบังคับของสถานที่กักขังอย่างประเภทแรก แต่ถ้าศาลกำหนดเงื่อนไขอย่างใดให้ปฏิบัติก็ต้องปฏิบัติตามนั้น เช่น สั่งให้มารายงานตัวต่อศาลหรือต่อเจ้าพนักงานเป็นครั้งคราวเพื่อแสดงตนว่าไม่ได้หลบหนีโทษกักขัง หรือออกท่องเที่ยวไปโดยเสรีเหมือนไม่ถูกลงโทษกักขังเลย เป็นต้น ซึ่งถ้ามีการฝ่าฝืนข้อกำหนด ศาลอาจเปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุกได้ตามมาตรา 27 (2)

4.2 การนำมาตรการลงโทษรูปแบบอื่นในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้

แนวความคิดในการลงโทษในรูปแบบใหม่ๆ มักเป็นการนำคนเข้าสู่ระบบเรือนจำเป็นหลัก โดยเชื่อว่าการนำคนมาไว้ในความดูแลของรัฐจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ได้อบรมขัดเกลานิสัยให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับตนเป็นคนดีได้ แต่ความคิดนี้อาจมีส่วนถูกอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ทีเดียวนัก เนื่องจากปัจจุบันจำนวนผู้ต้องเข้าไปอยู่ในความดูแลของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเรือนจำหรือสถานที่กักขังจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่คอยควบคุมดูแลมีไม่เพียงพอ ทำให้การที่จะอบรมดูแลผู้ต้องโทษไม่ทั่วถึง จึงทำให้วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษเพื่อจะให้ผู้กระทำความผิดกลับตนเป็นคนดี อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข และไม่กระทำความผิด

ซ้ำอีกไม่บรรลุผล ประกอบกับจำนวนผู้ต้องโทษมีจำนวนมาก จึงเกิดปัญหานักโทษล้นเรือนจำ ผู้ที่ได้รับโทษเมื่อพ้นโทษออกไป กลับถูกสังคมนรังเกียจ ไม่รับเข้าทำงานด้วย ผลที่สุดเพื่อให้ตนเองอยู่รอดในสังคมไปวันๆ ก็ต้องกลับไปประกอบอาชีพกรรมแล้วกลับเข้าไปสู่เรือนจำอีกครั้งหนึ่ง แต่ตามแนวความคิดใหม่ได้มุ่งเน้นที่จะนำมาตรการที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นหลัก การนำเข้าสู่เรือนจำเป็นข้อยกเว้น เรือนจำจะถูกนำมาใช้ในกรณีที่จะเกิดอันตรายหรือกระทำความผิดขึ้นมาอีก ดังนั้น แนวทางในการลงโทษของต่างประเทศจึงได้มีมาตรการทางเลือกอื่นในการนำมาใช้ในการลงโทษ ซึ่งเป็นมาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชน เช่น การกักขังในบ้าน การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตาม การฝึกแบบค่ายทหาร หรือการใช้ศูนย์ควบคุมหรือบ้านกึ่งวิถี เป็นต้น การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนในรูปแบบต่างๆ เป็นมาตรการที่นำมาใช้กับผู้กระทำความผิดบางประเภท เช่น ผู้กระทำความผิดในคดีเล็กน้อย หรือกระทำไปเพราะพลังพลาด หรือกระทำความผิดครั้งแรก ในขณะที่ผู้กระทำความผิดในคดีที่กระทำความผิดรุนแรงของสังคมหรือที่เป็นภัยต่อสังคม ยังคงถูกควบคุมในเรือนจำต่อไปตามเดิม

สำหรับประเทศไทย ก็ได้มีการนำแนวทางลงโทษในรูปแบบอื่นๆ มาประยุกต์ใช้ ซึ่งส่วนใหญ่จะนำมาใช้ภายหลังจากผู้ต้องขังได้รับโทษและใกล้พ้นโทษแล้ว หรือมีการพักการลงโทษ ซึ่งเป็นมาตรการที่อยู่กึ่งกลางระหว่างเรือนจำกับสังคมภายนอก เพื่อเตรียมความพร้อมในการที่จะกลับสู่สังคมทั่วไปได้เมื่อพ้นโทษ เช่น การนำวิธีการฝึกแบบค่ายทหารมาใช้ โดยใช้กับผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมที่ไม่มีความผิดเรื่องอื่นรวมอยู่ด้วย และต้องเป็นการกระทำความผิดคดีเดียวเท่านั้น ซึ่งผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเป็นครั้งแรกและได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 2 ของกำหนดโทษ โดยเหลือโทษจำคุกต่อไปไม่เกิน 3 ปี ซึ่งผู้ต้องขังมีอายุไม่เกิน 50 ปีและมีสุขภาพแข็งแรง ได้รับการพักการลงโทษในกรณีพิเศษ โดยจะได้รับการคัดกรองเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมในค่ายทหาร ภายใต้ชื่อโครงการว่า “โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง”²⁹ หรือการนำรูปแบบของบ้านกึ่งวิถี “ออก” (Halfway “Out” House) มาใช้เพื่อเป็นสถานที่พักพิงชั่วคราวสำหรับดำเนินการเตรียมการปลดปล่อยผู้ต้องโทษหรือใกล้พ้นโทษก่อนจะกลับเข้าสู่สังคม หรือจัดกิจกรรมอื่นๆ ในการให้การสงเคราะห์แก่ผู้พ้นโทษ ภายใต้กฎเกณฑ์และการชี้แนะช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ใน

²⁹ กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑวิทยา สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์. (2549). การติดตามประเมินผลผู้ได้รับการปล่อยตัวจากโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์. หน้า 12-13.

บ้านกึ่งวิถี ซึ่งมีการจัดตั้งโครงการบ้านกึ่งวิถีในประเทศไทยขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2517 มีชื่อเรียกว่า “บ้านสวัสดิ์”³⁰ เป็นต้น

การลงโทษจำคุกโดยเอาไปไว้ในเรือนจำ เป็นการจำกัดเสรีภาพทางร่างกายของบุคคล และยังเกิดผลเสียต่างๆ ตามมาอีกด้วย กฎหมายพยายามหาวิธีการอื่นมาใช้เพื่อหลีกเลี่ยงโทษจำคุก โดยวิธีการเปลี่ยนโทษจำคุกมาเป็นโทษกักขังก็เป็นวิธีการเลี่ยงโทษจำคุกระยะสั้นวิธีการหนึ่ง แต่ในทางปฏิบัติก็ยังมีกรลงโทษระยะสั้นอยู่³¹ โดยผู้มีอำนาจในการลงโทษกลับไม่คำนึงถึงผลเสียของการนำผู้กระทำความผิดเล็กน้อย หรือกระทำความผิดโดยพลั้งพลาด ซึ่งเป็นผู้ไม่มีสันดานชั่วร้าย ไปไว้ปะปนกับผู้กระทำความผิดที่ร้ายแรง หรือมีสันดานชั่วร้าย ไปเรียนรู้พฤติกรรมเสียไม่ดี ซึ่งเรือนจำนั้นได้ฉายาว่าเป็นโรงเรียนสอนอาชญากรรม และเมื่อผู้นั้นพ้นโทษก็จะถูกตราหน้าว่าเป็นคนชั่วก็ได้ ทั้งที่กฎหมายได้บัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกักขังแทนโทษจำคุกระยะสั้นได้ แต่ทางปฏิบัติกลับถูกใช้น้อยมาก อีกทั้งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 24 วรรคสอง ก็ได้บัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจตามสมควรที่จะกักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิดเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับตัวไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เพื่อให้เหมาะสมกับประเภทหรือสภาพผู้ถูกกักขัง แต่บทบัญญัติดังกล่าวนี้กลับถูกละเลยไม่ได้นำมาใช้เลย ทั้งที่เป็นมาตรการหนึ่งในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชน และยังสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการไม่ควบคุมตัว หรือกฏโคเทียว ถือได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่ทันสมัยกับมาตรฐานสากล ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ แต่ผู้มีอำนาจในการใช้กฎหมายกลับละเลยไม่นำมาใช้

ดังนั้น เพื่อให้บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 24 วรรคสองสามารถนำมาใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น จึงได้ศึกษามาตรการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนและการลงโทษระดับกลางของต่างประเทศ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการลงโทษกักขังในสถานที่อื่นในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

4.2.1. การกักขังในที่อยู่อาศัย (House Arrest)

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศรูปแบบของการกักขังในที่อยู่อาศัยนี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยได้ โดยการกักขังในที่อยู่อาศัยไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิดเอง รวมถึงที่อยู่อาศัยของสมาชิกในครอบครัวของผู้กระทำความผิดด้วย เช่น บ้านของ

³⁰ พรเทพ มากะนัถ์. (2539). “บ้านกึ่งวิถี (Half Way House).” วารสารราชทัณฑ์, ปีที่ 44, ฉบับที่ 1-2. หน้า 80-81.

³¹ อุภาภพนวก จ.

บิดามารดา บุตร พี่น้อง หรือญาติๆ ซึ่งอาจกำหนดให้ผู้กระทำความผิดถูกจำกัดเสรีภาพให้อยู่ในบริเวณบ้านทุกวัน ไม่ว่าจะตลอดเวลา หรือกำหนดในช่วงเวลาหนึ่ง โดยจะออกนอกบ้านก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตให้ออกได้ภายในเวลาที่กำหนด เช่น ออกไปทำงาน ไปศึกษาเล่าเรียน ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงาน หรือรับคำปรึกษาแนะนำ เป็นต้น ซึ่งวิธีการนี้ใช้ได้กับผู้กระทำความผิดทั้งที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ โดยจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำความผิดต้องไปรายงานตัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ (ซึ่งอาจเป็นพนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานของหน่วยงานที่ตั้งขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบในการกักขังในสถานที่ยื่น โดยเฉพาะ รวมถึงอาสาสมัครคุมประพฤติหรือเครือข่ายยุติธรรมชุมชนด้วย) ตามกำหนดเวลานัด และในบางครั้งจะมีเจ้าพนักงานมาตรวจสอบดูแล สุ่มเยี่ยมที่บ้าน โดยไม่มีการแจ้งล่วงหน้า บางกรณีในต่างประเทศอาจมีการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวด้วยก็ได้³² ซึ่งหากจะนำอุปกรณ์ดังกล่าวมาใช้กับการกักขังในที่อยู่อาศัยในประเทศไทยควรที่จะต้องศึกษาวิจัยอย่างรอบคอบ ศาลจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในการจะนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะและพฤติการณ์ว่าจะหลบหนีออกนอกบริเวณบ้าน หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด โดยพิจารณาเป็นรายบุคคลไป ซึ่งผู้กระทำความผิดบางคนหากพิจารณาถึงลักษณะนิสัย ความประพฤติ หน้าที่การงาน และเหตุอันสมควรอย่างอื่นที่เชื่อว่าเขาจะไม่หลบหนี อาจไม่จำเป็นที่จะต้องใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวก็ได้ อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาในการจะนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวมาใช้ในประเทศไทยอยู่บ้าง เช่น ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายซึ่งมีราคาแพงในการลงทุนซื้ออุปกรณ์ดังกล่าว ปัญหาขาดความน่าเชื่อถือในระบบติดตาม เนื่องจากความผิดพลาดของสัญญาณเดือน แบตเตอรี่เสื่อม หรืออุปกรณ์ชำรุดเสียหาย และต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาด้วย อีกทั้งปัญหาว่าใครจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายอุปกรณ์ดังกล่าว ซึ่งในต่างประเทศให้ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ด้วย แต่สำหรับไทยกักขังนี้เป็นการกระทำความผิดเล็กๆ น้อยๆ หรือกระทำโดยประมาท หลังพลาด ผู้กระทำความผิดยังไม่มีสำนึกตนชั่วร้าย จึงเห็นว่ายังไม่จำเป็นที่ต้องนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการติดตามตัวมาใช้ เว้นแต่ศาลได้พิจารณาแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้กระทำความผิดมีพฤติการณ์โดยแจ้งชัดว่าจะหลบหนี หรือควรที่จะนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิดที่ร้ายแรงมากกว่า เช่น ในกรณีที่ทำให้ผู้กระทำความผิดออกไปทำงานบริการสังคมนอกเรือนจำระหว่างถูกจำคุก

มาตรการการกักขังในที่อยู่อาศัยนี้เป็นการใช้สถาบันครอบครัวบำบัด เพราะในบางครั้งคนที่ใกล้ชิดก็อาจละเลยไม่เอาใจใส่ซึ่งกันและกันเท่าที่ควร เนื่องจากความเคยชิน แต่มิได้หมายความว่าจะไม่รักและห่วงใยกัน เช่น พ่อแม่ต้องทำงานเพื่อหาเงินมาให้ลูกได้กินอยู่อย่างสบาย

³² ฎราชละเอียดในบทที่ 3 หน้า 59-60.

จนไม่มีเวลาให้ลูก ลูกขาดความอบอุ่น หันไปคบหาเพื่อนที่ไม่ดี จึงได้กระทำความผิดขึ้น ทำให้พ่อแม่เสียใจและกลับมาดูแลเอาใจใส่ให้มากขึ้น ให้ความรัก ความอบอุ่น และทำให้ลูกรู้ว่าพ่อแม่รักและห่วงใยตลอดเวลา ลูกก็จะได้สำนึก ว่าตนได้กระทำความผิดต่อพ่อแม่และทำตัวไม่ดีก็จะปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นและไม่กระทำความผิดขึ้นอีกเพื่อบุคคลอันเป็นที่รักในครอบครัว ในทางกลับกัน ผู้ใหญ่บางคนถูกละเลยจากสมาชิกในครอบครัว ก็อาจจะกระทำความผิดขึ้นได้เช่นกัน จึงต้องอาศัยสถาบันครอบครัวมาเป็นเครื่องมือในการช่วยแก้ไขเยียวยาผู้กระทำความผิดนี้ หรือในบางครั้งอาจเป็นการกระทำความผิดด้วยความพลั้งพลาด ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้กับทุกๆ คน สมาชิกในครอบครัวก็พร้อมที่จะให้อภัย และเข้ามาดูแลเอาใจใส่มากขึ้น โดยให้ความรักความอบอุ่น ความห่วงใย ความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว เป็นตัวหล่อหลอมจิตใจของผู้กระทำความผิด ให้รู้สึกสำนึก และกลับตนเป็นคนดี ผู้กระทำความผิดก็จะสามารถปรับปรุงแก้ไขตนเอง เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครอบครัวอย่างมีความสุขได้ต่อไป นอกจากนี้มาตรการกักขังในที่อยู่อาศัยยังเป็นประโยชน์และมีความจำเป็น โดยเฉพาะสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีสภาพร่างกายพิการ หรือพัฒนาการบกพร่อง เป็นโรคติดต่อ เป็นผู้ป่วยระยะสุดท้าย หรือผู้ป่วยทางจิต ตลอดจนเป็นหญิงมีครรภ์หรือคนชราอีกด้วย

ดังนั้น การกักขังที่บ้าน ถือได้ว่าเป็นมาตรการที่ดี ทำให้ผู้กระทำความผิดได้ใช้ชีวิตอย่างใกล้ชิดร่วมกับครอบครัว ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมตามปกติ ไปทำงาน ไปเรียนหนังสือได้ ไม่เกิดความแปลกแยกในครอบครัวและชุมชน เป็นการรักษา สัมพันธภาพที่ดี ชุมชนปลอดภัย ทั้งยังเป็นการทำให้ผู้ถูกกักขังนั้นมีความรับผิดชอบต่อตนเองเพราะการกักขังที่บ้าน ผู้ต้องกักขังสามารถหนีได้ แต่ไม่หนี เป็นการควบคุมจิตใจของตนเองด้วย ทำให้สำนึก และเนื่องจากการที่ต้องถูกจำกัดเสรีภาพให้อยู่ในบ้านภายในเวลาที่กำหนด ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดให้ไว้ ซึ่งผู้ต้องกักขังยังรู้สึกถึงความทุกข์ทรมานเพียงนี้ ถ้าหากกระทำความผิดอีกหรือกระทำความผิดที่ร้ายแรงกว่านี้ก็ต้องถูกลงโทษหนักกว่านี้เป็นแน่ จึงไม่อยากจะกระทำความผิดขึ้นอีก ในการนี้เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พนักงานคุมประพฤติ อาสาสมัครคุมประพฤติ หรือเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแล้วแต่กรณี นอกจากจะมาคอยควบคุมดูแล สุ่มเยี่ยมผู้กระทำความผิดแล้ว ยังมาเป็นที่ปรึกษา เป็นผู้ประสานความสัมพันธ์ในครอบครัว ช่วยทำความเข้าใจ ร่วมกันแก้ไขปัญหา และหาทางออกที่ดีร่วมกัน อีกทั้งยังมีสมาชิกในชุมชนคอยช่วยเหลืออีกด้วย เป็นการที่ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้โดยมีเจ้าพนักงานผู้มีความเชี่ยวชาญจะต้องดำเนินการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกในครอบครัว และชุมชนให้คอยช่วยกันควบคุมดูแลผู้กระทำความผิด และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้

ผู้กระทำความผิดได้ปรับปรุงตนเอง อยู่ร่วมกับชุมชนและสังคมได้ต่อไป ชุมชนจะได้ปลอดภัย และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

แต่หากเราเอาตัวผู้กระทำความผิดนี้มากักขังไว้ในสถานที่กักขังของทางราชการ ผู้ถูกกักขังก็ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างปกติทุกวันได้ ไม่ได้ไปทำงาน ไม่ได้ไปโรงเรียน หรืออยู่กับเพื่อนๆ และหากผู้ถูกกักขังเป็นผู้ที่ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว การกักขังในสถานที่กักขังของทางราชการย่อมเป็นผลเสียต่อสมาชิกในครอบครัวของผู้กระทำความผิด ทำให้สมาชิกในครอบครัวเดือดร้อน สิ่งที่ดีตามมาเพื่อให้ตนอยู่รอด สมาชิกในครอบครัวก็อาจกระทำความผิดขึ้นได้ หรือทำให้ขาดความอบอุ่น ส่งผลให้ครอบครัวแตกแยก ลูกถูกเพื่อนล้อว่าเป็นลูกคนที่ถูกขังตะราง ทำให้สถาบันครอบครัวแตกสลายอาจก่อให้เกิดอาชญากรรมขึ้นได้

สถาบันครอบครัวจึงมีความสำคัญมาก ในการที่จะมีส่วนช่วยควบคุมดูแลและแก้ไขฟื้นฟูจิตใจผู้กระทำความผิดให้รู้สึกสำนึก และกลับตนเป็นพลเมืองของสังคมต่อไปในระยะยาว หรือถาวรได้

4.2.2. สถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ เช่น

4.2.2.1. การใช้ค่ายทหาร (Boot Camp)

เป็นการนำวิธีการฝึกทหารมาประยุกต์ใช้กับผู้กระทำความผิด ซึ่งทำให้ผู้กระทำความผิดมีระเบียบวินัยในตนเองมากยิ่งขึ้น และฝึกความอดทน โดยการฝึกหนักในรูปแบบการฝึกทหารตามตารางกำหนดเวลา แต่ใช้ระยะเวลาไม่นาน เพื่อเป็นการข่มขู่ขังยังจะได้ไม่กล้ากระทำความผิดอีก และทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง โดยจะต้องมีการปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด มีการควบคุมอย่างเข้มงวด เพื่อให้มีระเบียบวินัย และเคารพกฎกติกาของการอยู่ร่วมกันในสังคม จากการศึกษาค้นคว้าการใช้มาตรการลงโทษรูปแบบ Boot camp นี้ สามารถนำไปใช้ได้ทั้งกับเด็กและผู้ใหญ่ที่กระทำความผิดครั้งแรก หรือกระทำความผิดไม่ร้ายแรง ซึ่งจะจำกัดอายุของผู้กระทำความผิดที่เข้าร่วมโปรแกรม โดยมีอายุเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 17-25 ปี แต่บางรัฐก็จำกัดช่วงอายุสูงสุดถึง 30 ปี ถึงแม้ผลการศึกษาวิจัยของต่างประเทศจะพบว่าโปรแกรม Boot camp ในเรื่องของการลดอัตราการกระทำผิดซ้ำยังไม่แตกต่างจากมาตรการลงโทษวิธีการอื่น แต่ผลสรุปจากการวิจัยพบว่าผู้ที่ผ่านโปรแกรมนี้จะสามารถควบคุมตนเอง มีทักษะในการปรับตัว และมีวินัยดีขึ้น

มาตรการการฝึกแบบค่ายทหาร (Boot camp) นี้ก็มีประโยชน์ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยได้ ซึ่งในประเทศไทยมีการใช้รูปแบบการฝึกแบบทหารกับผู้กระทำความผิดคดีอาชญากรรมที่ได้รับการพักการลงโทษ ในโครงการชื่อว่า “โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง” เป็นมาตรการที่อยู่กึ่งกลางระหว่างเรือนจำกับสังคมภายนอก แต่กรณีของการศึกษา

ค้นคว้าวิจัยนี้จะเป็นการนำรูปแบบการลงโทษโดยการฝึกแบบค่ายทหาร (Boot camp) มาใช้แทนโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน โดยเปลี่ยนจากโทษจำคุกเป็นโทษกักขังในค่ายทหาร ซึ่งเป็นมาตรการอย่างหนึ่งในการลงโทษจำคุก โดยมีการควบคุมอย่างเข้มงวด และผู้กระทำความผิดต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด มีการฝึกหนักในรูปแบบการฝึกทหารแต่ใช้เวลาไม่นาน เพื่อข่มขู่ยับยั้งให้ไม่กล้ากระทำความผิดอีก และสามารถแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิดได้ นอกจากการฝึกหนักทางด้านร่างกายแล้ว ยังมีโปรแกรมให้การศึกษา การฝึกอาชีพเฉพาะทาง และการบำบัดรักษา ยาเสพติด ซึ่งมาตรการนี้สามารถนำมาใช้ไม่เฉพาะแต่ที่ผู้กระทำความผิดคดีอาชญากรรมเท่านั้น มาตรการ Boot camp นี้ยังเหมาะสำหรับผู้กระทำความผิดที่ชอบใช้กำลังและมีนิสัยเป็นอันธพาล เช่น กรณีนักเรียนยกพวกตีกัน ซึ่งสามารถนำผู้กระทำความผิดเหล่านี้มาฝึกหนักแบบทหาร เพื่อให้รู้จักการนำเอาพลังกำลังมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในทางที่ถูกที่ควร ให้มีระเบียบวินัย สามารถควบคุมตนเองได้ และเสริม โปรแกรมการศึกษาและฝึกอาชีพตามความเหมาะสม เพื่อให้มีทักษะในการปรับตัวและดำเนินชีวิตในสังคมมากขึ้น

4.2.2.2 ศูนย์แก้ไขในชุมชน

โดยใช้รูปแบบของ บ้านกึ่งวิถีขาเข้า หรือเรียกอีกอย่างว่า บ้านกึ่งวิถี “เข้า” (Halfway “In” House) หรือศูนย์ควบคุม (Detention Center) มาใช้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำอีกรูปแบบหนึ่ง แต่ยังคงมีการจำกัดเสรีภาพโดยการกักขังในลักษณะกึ่งควบคุมไว้ในชุมชน ซึ่งเป็นการควบคุมผู้กระทำความผิดเท่าที่จำเป็นเพื่อแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดี คอยสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด หาดูหาเหตุของปัญหาต่างๆ ที่ผู้กระทำความผิดได้รับ ให้คำแนะนำและกำหนดเงื่อนไขให้ปฏิบัติตาม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ที่จำเป็น โดยผู้ที่เข้ามาอยู่ในบ้านกึ่งวิถีหรือศูนย์ควบคุมนี้อาจจะถูกกำหนดให้อยู่เต็มเวลาหรือบางเวลาก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการควบคุมผู้กระทำความผิดแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างกันไป

สำหรับบ้านกึ่งวิถีนั้น ในประเทศไทยก็ได้มีการนำมาใช้ แต่เป็นบ้านกึ่งวิถี “ออก” (Halfway “out” House) ในชื่อว่า “บ้านสวัสดิ” ซึ่งเป็นบ้านพักพิงชั่วคราวให้กับผู้กระทำความผิดที่ได้รับการพักการลงโทษหรือปล่อยก่อนครบกำหนดโทษจำคุก โดยก่อนที่จะกลับเข้าสู่สังคมทันทีก็ได้ให้มีการพักอยู่ที่บ้านสวัสดินี้ก่อนเพื่อให้ค่อยๆ ปรับตัวและทัศนคติให้เป็นพลเมืองดีเสียก่อน ภายใต้กฎเกณฑ์และการชี้แนะช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ในบ้านสวัสดิ

แต่สำหรับบ้านกึ่งวิถีขาเข้า หรือศูนย์ควบคุมนี้ จะถูกนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่ศาลเห็นว่ายังไม่ควรลงโทษจำคุกในเรือนจำ แต่ควรให้โอกาสในการแก้ไขปรับปรุงโดยใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนอีกครั้ง ด้วยวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชนโดยการกักขังผู้กระทำ

ความคิดไว้ในบ้านกึ่งวิถีขาเข้า หรือศูนย์ควบคุม ซึ่งมีลักษณะเป็นบ้านพักหรือศูนย์พักพิงที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนของผู้กระทำความผิดอย่างกลมกลืน เพื่อให้ผู้ต้องกักขังสามารถปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตในสังคมปกติได้ง่ายขึ้น โดยใช้กับผู้กระทำความผิดบางประเภทที่เป็นความผิดไม่ร้ายแรงและอาจไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง หรือเป็นกรณีไม่สามารถใช้วิธีการกักขังที่บ้านได้ บ้านกึ่งวิถีขาเข้าหรือศูนย์ควบคุมแต่ละแห่งจะจัดตั้งรูปแบบการให้บริการแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมกับสภาพสังคมและสถานการณ์เกี่ยวกับการกระทำความผิดของแต่ละท้องถิ่น มีการจำแนกผู้กระทำความผิดแต่ละประเภทมิให้ปะปนกัน โดยคำนึงถึง อายุ เพศ ระดับความรุนแรงในการกระทำความผิดหรือพฤติกรรมที่มีปัญหา ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขอันเป็นสาเหตุของการกระทำผิด อันทำให้ง่ายต่อการควบคุมดูแลตลอดจนดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูด้วยเทคนิคเดียวกันกับผู้กระทำความผิดเป็นกลุ่มๆ ที่มีความจำเป็นต้องได้รับมาตรการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่มีความคล้ายคลึงกัน และขนาดของบ้านกึ่งวิถีขาเข้าหรือศูนย์ควบคุมจะต้องมีขนาดไม่ใหญ่มากนัก สามารถรับผู้ต้องกักขังได้โดยเฉลี่ยไม่เกิน 20-25 คน เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง และไม่กระทบต่อสุขภาพอนามัยและสุขภาพจิตของผู้ต้องกักขังด้วย ส่วนระยะเวลาในการกักขังไว้ในบ้านกึ่งวิถีหรือศูนย์ควบคุมนี้ อาจกักขังไว้ตลอดเวลาหรือเพียงบางเวลาก็ได้ โดยศาลจะกำหนดให้ส่งผู้กระทำความผิด ให้เข้ารับการกักขังอยู่ในบ้านกึ่งวิถีขาเข้าหรือศูนย์ควบคุม เพื่อให้ทดลองปรับปรุงแก้ไขตนเอง มีการร่วมกิจกรรม ทำประโยชน์ต่อชุมชน ออกไปทำงานหรือศึกษาเล่าเรียนต่อไปได้ตามปกติ อันเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้กระทำความผิดเองและต่อสังคมมากกว่าการจำคุกในเรือนจำหรือกักขังในสถานที่ยกขังของทางราชการ โดยผู้ต้องกักขังจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของบ้านกึ่งวิถีขาเข้าหรือศูนย์ควบคุมที่ได้กำหนดไว้ เช่น ห้ามดื่มสุรา เสพยาเสพติด เล่นการพนัน คบเพื่อนที่ไม่ดี ทะเลาะวิวาท และห้ามกลับเข้ามาที่ศูนย์เกินกว่ากำหนดเวลา หากมีการกระทำความผิดข้อบังคับอย่างร้ายแรง ก็จะต้องถูกส่งตัวกลับเข้าเรือนจำ

บ้านกึ่งวิถีขาเข้า หรือศูนย์ควบคุมนี้ เราอาจประยุกต์โดยอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน เช่น ใช้บ้านพักของผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน เป็นสถานที่กักขัง หรืออาจเป็นสถานที่ของเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสงเคราะห์ช่วยเหลือสังคม เข้ามาช่วยดูแลผู้ต้องกักขังได้ อันเป็นการช่วยประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างสถานที่กักขัง และเป็นการให้ชุมชนมีส่วนร่วมกับการบูรณาการยุติธรรม ช่วยป้องกันอาชญากรรม ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามัคคีกัน

4.2.2.3 วัด

อาจมีการประยุกต์ใช้วัดเป็นสถานที่กักขังตามความเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยได้ โดยกฎหมายอาจกำหนดให้ผู้กระทำความผิดถูกกักขังไว้ที่วัด ซึ่งแต่เดิมเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2546-2547 ทางกรมราชทัณฑ์ได้ประสานงานร่วมกับวัดสวนแก้ว จังหวัดนนทบุรี

โดยมีโครงการให้ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการพักการลงโทษให้เข้าไปพักอยู่ที่วัดก่อนกลับเข้าสู่สังคม เพื่อที่จะได้ปรับสภาพ ฟื้นฟูจิตใจและทัศนคติเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่สังคมภายนอก โดยในวันแรกที่เข้ามาที่วัด เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลของทางวัดจะเข้ามาพูดคุยทำความเข้าใจเพื่อให้ผู้กระทำความผิดรู้สึกผ่อนคลาย คุ้นเคย ไร้กังวล และค่อยๆ ปรับเข้าสู่สภาพแวดล้อมภายนอกเรือนจำ จากนั้นจึงเริ่มปฏิบัติตามโปรแกรมที่ทางวัดจัดเตรียมไว้ โดยให้มีการปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ ฟังพระธรรม สวดมนต์ กวาดลานวัด ตัดต้นไม้ บำเพ็ญสาธารณกุศล ที่วัดสวนแก้วเป็นเวลา 3 วัน ซึ่งวิธีการนี้สามารถใช้ได้กับทั้งผู้กระทำความผิดที่เป็นทั้งหญิงและชาย โดยปฏิบัติในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เมื่อครบกำหนดแล้วก็จะได้กลับบ้าน กลับสู่สังคมตามปกติ แต่ก็มีผู้กระทำความผิดบางคนที่ได้หลบหนีระหว่างกำหนดระยะเวลา 3 วันนี้ ทางวัดก็ได้แจ้งรายชื่อพร้อมใบรายงานตัวไปยังกรมราชทัณฑ์ เพื่อให้ทางกรมราชทัณฑ์ดำเนินการจับตัวผู้ที่หลบหนีกลับเข้าสู่เรือนจำรับโทษจำคุกที่เหลืออยู่ก่อนได้รับการพักการลงโทษตามเดิมต่อไป อย่างไรก็ตามยังมีผู้กระทำความผิดที่ผ่านโครงการนี้ไปแล้ว ก็มีบางคนที่มีศรัทธากลับมาปฏิบัติธรรมด้วยตนเองในภายหลัง โครงการนี้ใช้อยู่เพียงปีเศษภายหลังได้มีการยกเลิกไปแล้ว ปัจจุบันนี้จึงไม่มีการนำผู้กระทำความผิดที่ได้รับการพักการลงโทษมาฟื้นฟูจิตใจปรับสภาพที่วัดสวนแก้วก่อนกลับเข้าสู่สังคมอีก¹¹

สำหรับประเทศไทย วัดถือเป็นสถาบันหนึ่งที่คนไทยให้ความเคารพนับถือ เชื่อฟังคำสอนทางศาสนามาแต่โบราณ ดังนั้น ในสังคมไทยการจะประยุกต์ใช้วัดเป็นสถานที่กักขังในชุมชนจึงยังสามารถนำมาใช้ได้ โดยการจับให้ผู้กระทำความผิดบวชเรียนปฏิบัติธรรมในวัดเป็นระยะเวลาหนึ่งพรรษา ซึ่งเป็นการนำศาสนาและธรรมะเข้ามาช่วยในการบำบัด โดยการให้มีการนั่งสมาธิ สวดมนต์ ถือบิณฑบาต ฟังพระธรรม และบำเพ็ญประโยชน์สาธารณกุศล เพื่อช่วยขัดเกลาจิตใจของผู้กระทำความผิดที่มีนิสัยก้าวร้าว มุทะลุ อารมณ์ร้อน ฉุนเฉียว หุนหันพลันแล่น การบวชจะช่วยให้จิตใจสงบขึ้น มีสมาธิ ทำให้อารมณ์เย็นลง มีสติ คิดก่อนทำ มีความสุขุมรอบคอบขึ้น ช่วยให้ผู้กระทำความผิดได้สำนึกและแก้ไขปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นได้ ซึ่งการบวชเรียนนี้สามารถใช้ได้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นชาย แต่สำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้หญิงอาจให้มีการบวชชีหรือบวชชีพรหมณีได้

4.2.2.4 โรงเรียนประจำ

อาจประยุกต์ใช้เป็นสถานที่กักขังสำหรับผู้กระทำความผิดที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน โดยนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีได้ และอาจให้อยู่ภายในโรงเรียนตลอดเวลาหรือกำหนดบางช่วงเวลาได้ เช่น กำหนดให้อยู่เฉพาะวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ส่วนวันเสาร์

¹¹ นายอนุชา ยอดขรรจง. ไวยวัจจกร วัดสวนแก้ว จังหวัดนนทบุรี (อดีตเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลผู้กระทำความผิด). สัมภาษณ์ 9 กันยายน 2550.

และอาทิตย์อนุญาตให้กลับไปอยู่กับครอบครัวได้ มาตรการนี้จะเป็นการบังคับให้ผู้กระทำ ความผิดอยู่ในความควบคุมดูแลของครูอาจารย์ โดยที่ผู้ต้องกักขังจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน เป็นการฝึกระเบียบวินัยและเคารพกฎเกณฑ์ในสังคมนั้นๆ และจัดให้มีการศึกษาอบรมบ่มนิสัย จัดเวลาจิตใจของผู้กระทำความคิด พร้อมทั้งให้ความรู้ทางการศึกษาด้วย เป็นการควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความคิดได้ด้วยการศึกษา

4.2.2.5 สถานที่ทำงาน

ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ทำงานของผู้กระทำผิดเอง หรือสถานที่ทำงานของ ทางราชการ หรือหน่วยงานรัฐ เป็นการใช้มาตรการในรูปแบบของการฝึกอบรมด้านการงานหรือ อาชีพเฉพาะทาง เช่น กรณีที่ผู้กระทำผิดฝ่าฝืนกฎจราจร หรือขับรถแข่งกัน หรือขับรถอัน เป็นที่น่าหวาดเสียว ศาลได้พิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน และเห็นสมควรที่จะเปลี่ยน โทษจำคุกเป็นโทษกักขัง กรณีนี้ศาลอาจให้ผู้ต้องกักขังอยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานตำรวจก็ได้ โดยระหว่างการกักขังจะต้องศึกษาเรียนรู้กฎจราจร และถูกดำเนินการอบรมโดยให้ดูวิดีโอเทปที่ เกี่ยวกับอุบัติเหตุรถยนต์ เพื่อให้เห็นถึงสภาพความเสียหายของรถยนต์ บาดแผลของผู้ที่ได้รับ บาดเจ็บจากอุบัติเหตุรถยนต์ ผู้ได้รับความเสียหาย ซึ่งอาจจะบาดเจ็บหรือเสียชีวิต และให้มีการ ออกไปดูงานและช่วยงานจราจรด้วย ซึ่งมาตรการลักษณะนี้เป็นวิธีการอบรมให้ผู้กระทำผิด เกิดความเกรงกลัวต่อภัยที่เกิดขึ้นและไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีก ได้รู้สึกสำนึก และจะได้ใช้ ความระมัดระวังมากขึ้นในการใช้รถใช้ถนน หรือกรณีกระทำความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์ ศาลอาจสั่งให้กักขัง โดยให้อยู่ในความดูแลของพนักงานดับเพลิง ให้ผู้กระทำผิดได้เรียนรู้ถึง ความยากลำบากในการเข้าดับเพลิง โดยให้มีการฝึกและออกภาคสนามด้วย ได้รู้ถึงความเสียหาย และการสูญเสียที่ตนกระทำขึ้น ซึ่งทั้งสองตัวอย่างของการกักขังในสถานที่ทำงานนี้ น่าจะเป็น มาตรการที่นำมาปฏิบัติได้อย่างได้ผลในความเป็นจริงได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้กระทำผิดได้ สำนึก รู้จักที่จะใช้ความระมัดระวังมากขึ้น และไม่กล้าที่จะกระทำความผิดขึ้นอีก และอาจทำให้ สังคมหรือชุมชนนั้นๆ ได้มีผู้ทำประโยชน์สาธารณะเพิ่มขึ้น หากภายนอกที่ถูกบังคับด้วย มาตรการนี้ เกิดความพึงพอใจที่จะนำความรู้ที่ตนถูกอบรมแก้ไขฟื้นฟูนี้ มาช่วยเหลือสังคมต่อไป

การใช้มาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ไม่ว่าจะเป็ นการกักขังในที่อยู่อาศัย การใช้ค่ายทหาร ศูนย์ควบคุมในชุมชน วัด โรงเรียนประจำ หรือสถานที่ทำงาน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้หลากหลายกับสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยพิจารณาตามความ เหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้กระทำผิดและการกระทำความผิด การลงโทษกักขังใน รูปแบบนี้จะใช้ระยะเวลาบังคับไม่เกิน 3 เดือน ภายใต้เงื่อนไขตามที่ศาลกำหนดหรือของสถานที่

กักขังแห่งนั้นๆ แล้วแต่กรณี โดยที่ผู้ต้องโทษกักขังในสถานที่อื่นๆ นี้ แม้ถูกจำกัดเสรีภาพทางร่างกาย แต่เสรีภาพด้านอื่นๆ เช่น เสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เสรีภาพในการดำเนินชีวิต หรือการทำกิจกรรมร่วมกันกับครอบครัวหรือสังคม ยังมีอยู่อย่างเต็มที่ อีกทั้งการกักขังในรูปแบบนี้ไม่เป็นการทำลายบุคลิกลักษณะของคน ไม่ต้องซึมซับความชั่วร้าย เรียนรู้พฤติกรรมที่ไม่ดี และมีโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูที่เหมาะสมตามสภาพหรือประเภทของผู้กระทำความผิด โดยพิจารณาเป็นรายบุคคล ทำให้มีโอกาสแก้ไขกลับตนเป็นพลเมืองดีไม่กระทำผิดซ้ำได้ และสามารถดำเนินชีวิตอย่างปกติอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นๆ ในชุมชนและสังคมได้ต่อไป

การนำมาตรการดังกล่าวมาใช้อาจดูว่าเป็นการลงโทษที่มีลักษณะผ่อนปรนกับผู้กระทำความผิดมากขึ้นไป แต่อย่างไรก็ตามวิธีการดังกล่าวนี้สามารถช่วยให้ผู้กระทำความผิดได้รู้สำนึกและปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟูตนเองได้ และหากผู้ที่กระทำความผิดนั้นได้ฝ่าฝืนเงื่อนไขหรือกระทำความผิดขึ้นอีก มาตรการลงโทษที่จะมารองรับมีอยู่มากมาย เช่น เพิ่มข้อกำหนดเงื่อนไข เพิ่มระยะเวลาการกักขัง ควบคุมดูแลเข้มงวดขึ้น ให้ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ตลอดจนมาตรการเพิ่มโทษหรือลงโทษที่ร้ายแรงขึ้น อาจถึงขั้นที่จะต้องส่งเข้าไปอยู่ในสถานที่กักขังของทางราชการหรือเรือนจำได้ และหากผู้กระทำความผิดหลบหนีระหว่างการกักขังในสถานที่อื่นนี้จะต้องมีความผิดขึ้นอีกฐานหนึ่งคือ ความผิดฐานหลบหนีจากการคุมขังด้วย ซึ่งจะต้องเป็นมาตรการที่สามารถยับยั้งมิให้ผู้กระทำความผิดต้องกลับไปกระทำความผิดซ้ำรองรับอยู่อีกชั้นหนึ่งด้วย

4.3 ผลดีและผลเสียของมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่น

เนื่องจากการลงโทษกักขังในสถานที่อื่นนี้ ถึงแม้จะมีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาของไทยมาเป็นเวลา 50 ปีแล้ว แต่ในทางปฏิบัติยังมิได้มีการนำมาบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงผลดีและผลเสียของมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นที่น่าจะเกิดขึ้น ก่อนที่จะนำมาใช้ปฏิบัติอย่างเป็นทางการเป็นจริงเป็นจัง

4.3.1 ผลดีของมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่น

1. ช่วยประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายของรัฐในเรื่องการก่อสร้างสถานที่กักขังขึ้นใหม่ เงินเดือนค่าจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ในการควบคุมดูแล ตลอดจนค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม และค่ารักษาพยาบาลผู้กระทำความผิด และในบางกรณีที่จำเป็นต้องใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว อาจกำหนดให้ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายอุปกรณ์ดังกล่าวก็ได้

2. สามารถจำแนกผู้กระทำความผิดตามอายุ หรือลักษณะของการกระทำความผิด ให้เหมาะสมกับมาตรการลงโทษกักขังในสถานที่อื่นแต่ละสถานที่ได้ โดยพิจารณาผู้กระทำความผิดแต่ละรายว่าสมควรจะใช้มาตรการลงโทษกักขังแบบใดและในสถานที่ไหนเพื่อที่จะได้แก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิดรายนั้นๆ ให้กลับตนเป็นพลเมืองดีได้อย่างเหมาะสม

3. เป็นมาตรการที่สามารถนำมาใช้แทนที่โทษจำคุกระยะสั้นได้ ซึ่งเมื่อผู้กระทำความผิดเหล่านี้ไม่ต้องถูกส่งเข้าไปอยู่ในเรือนจำจึงไม่ถูกตราหน้าว่าเป็นคนขี้คุกขี้ตาราง ได้อยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชนและสังคม จึงทำให้ไม่เป็นที่รังเกียจจากชุมชนหรือสังคม

4. สถานที่กักขังอื่นๆ นี้จะตั้งอยู่ในเขตชุมชน ผู้กระทำความผิดยังคงดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนนั้นร่วมกับสมาชิกของชุมชนตามปกติ สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพและเลี้ยงดูครอบครัวได้ หรือสามารถออกไปศึกษาเล่าเรียนร่วมกับเพื่อนๆ ได้ ทำให้ไม่เป็นที่แปลกแยกจากชุมชนหรือสังคม

5. แม้การกักขังในสถานที่อื่นๆ จะเป็นการจำกัดเสรีภาพอย่างหนึ่งในชุมชน แต่เสรีภาพด้านอื่นๆ เช่นการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เสรีภาพในการดำเนินชีวิตอยู่กับสมาชิกในครอบครัวและสังคม หรือการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น ก็ยังสามารถทำได้ตามปกติซึ่งไม่ได้ถูกจำกัดไปด้วย

6. มาตรการกักขังในสถานที่อื่นนี้เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม โดยสมาชิกของชุมชนจะต้องช่วยกันควบคุมดูแล แก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมเสียของผู้กระทำความผิด เพื่อให้ชุมชนปลอดภัย ความร่วมมือของชุมชนนี้จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น มีความรักสามัคคี มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ส่งผลให้สังคมและประเทศปลอดภัยจากอาชญากรรม และเกิดความสงบสุขได้ในอนาคต

4.3.2 ผลเสียของมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่น

1. สังคมอาจไม่ยอมรับให้ใช้วิธีการกักขังในรูปแบบดังกล่าว เพราะยังมีค่านิยมว่าเมื่อกระทำความผิดก็ต้องรับโทษมิใช่ปล่อยออกมาควบคุมในชุมชน การทำให้ผู้ที่กระทำความผิดมาอยู่รวมปะปนกับประชาชนทั่วไปก็กลัวว่าจะไม่มีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย เป็นภัยอันตรายต่อสังคม

2. อาจมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากการกักขังในสถานที่กักขังของทางราชการ เช่นค่าใช้จ่ายของพนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแล หรือต้องมีการจัดการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเพื่อช่วยกันในการปรับปรุงแก้ไข ควบคุมดูแลผู้กระทำความผิด

3. บางกรณีหรือบางสถานที่อาจไม่สามารถควบคุมดูแลผู้ถูกกักขังได้อย่างเต็มที่ หรืออาจมีการละเลยทำให้ผู้ต้องโทษหลบหนีหรือออกจากสถานที่กักขังนอกเวลาที่ได้รับอนุญาต และไปกระทำความผิดขึ้นอีก

4. บางกรณีที่จำเป็นต้องใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว อาจขาดความน่าเชื่อถือในระบบติดตามอันเนื่องมาจากความผิดพลาดของสัญญาณเตือน แบตเตอรี่เสื่อม หรือเทคโนโลยีไม่ทันสมัย ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยและผู้กระทำความผิด

ถึงแม้การบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นจะมีข้อเสียอยู่บ้าง แต่ก็สามารถที่จะแก้ปัญหาต่างๆ นี้ได้ เนื่องจากปัจจุบันมีการพัฒนาชุมชนให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ห่างไกลยาเสพติด มีเครือข่ายยุติธรรมชุมชนเพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้รู้จักสามัคคี และร่วมมือร่วมใจช่วยกันป้องกันอาชญากรรมทำให้ชุมชนปลอดภัยเกิดความสงบสุข ซึ่งการจะนำผู้กระทำความผิดมาควบคุมในชุมชนนั้นก็ต้องการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชนว่าจะควบคุมดูแลและช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร จะได้ช่วยกันระมัดระวังป้องกันไม่ให้อาชญากรรมเกิดขึ้นอีกในชุมชน ก็จะทำให้ชุมชนปลอดภัย และในปัจจุบันทางกรมราชทัณฑ์ได้มีนโยบายให้มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมให้มีการบูรณาการทำงานร่วมกันทั้งระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยกรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการนำองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นให้เข้าร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง สามารถคืนคนดีมีคุณค่าสู่สังคมอย่างยั่งยืน โดยได้กำหนดเป็นแนวความคิดสร้างเครือข่ายราชทัณฑ์ตำบลเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งในส่วนของผู้ต้องขังก่อนปล่อยตัวและครอบครัว หรือชุมชนที่รองรับผู้ต้องขังที่พ้นโทษ มุ่งเน้นการสงเคราะห์ การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง การสนับสนุนกิจกรรมเชิงสมานฉันท์ ซึ่งแนวคิดนี้ก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกรณีการกักขังผู้กระทำความผิดไว้ในสถานที่กักขังอื่นๆ ในชุมชน โดยขอความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ช่วยกันควบคุมดูแลผู้ต้องโทษกักขังนี้ได้ อาจจะเริ่มจากห้องที่หนึ่งห้องที่ใดเป็นห้องที่นำร่องก่อนแล้วค่อยๆ ขยายพื้นที่การบังคับใช้มาตรการดังกล่าวนี้ต่อไป และนอกจากนี้ปัจจุบันได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/2 ให้ศาลมีดุลพินิจมีคำสั่งให้ผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดที่ได้รับโทษจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามคำพิพากษา หรือไม่น้อยกว่าสิบปีในกรณีที่ต้องโทษจำคุกเกินสามสิบปีขึ้นไปหรือจำคุกตลอดชีวิตให้จำคุกไว้ในสถานที่อื่นนอกเรือนจำก็ได้³⁴ จึงทำให้เห็นได้ว่าแม้โทษสถานหนักถึงจำคุกศาลยังใช้ดุลพินิจให้ใช้วิธีการจำคุกในสถานที่อื่นนอกเรือนจำในภายหลังได้ แสดงว่าโทษกักขังในสถานที่อื่นๆ ดังกล่าวก็มีความเป็นไปได้

³⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/2 (มีผลบังคับใช้ในวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ.2550.)

มากที่จะนำมาบังคับใช้ได้ต่อไปอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ส่วนในเรื่องของการกลัวว่าผู้ต้องกักขังจะหลบหนี ก็มีมาตรการทางกฎหมายโดยการตักเตือน เพิ่มเงื่อนไข เพิ่มเติมโทษ หรือลงโทษสถานหนักขึ้น ซึ่งหากผู้ต้องกักขังฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดไว้ หลบหนีจากสถานที่กักขัง และหรือได้กระทำความผิดขึ้นอีก ผู้นั้นก็สมควรที่จะได้รับการเพิ่มเติมโทษหรือลงโทษหนักขึ้นกว่าเดิม โดยไม่มีเหตุอันควรปรานี ผู้กระทำความผิดก็จะมีกำลังใจว่าระหว่างการถูกควบคุมโดยการกักขังในสถานที่อื่นๆ ในชุมชนต่อไป กับการถูกจับภายหลังและต้องถูกลงโทษจำคุกในเรือนจำ หรือถูกกักขังในสถานที่กักขังของทางราชการจะเลือกอย่างไรดี ซึ่งมาตรการนี้จะเป็นมาตรการหนึ่งในการควบคุมผู้กระทำผิดได้ด้วยกฎหมาย การนำมาตราการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นนี้ก็ น่าจะสามารถนำมาใช้ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไปได้

ดังนั้น เมื่อได้คำนึงถึงผลดีผลเสียของมาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่น ประกอบกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษและการบังคับโทษ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้รู้สำนึกและสามารถปรับปรุงแก้ไขตนเอง ไม่กระทำความผิดขึ้นอีก สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นๆ ในสังคมได้อย่างปกติสุขและเพื่อให้สังคมปลอดภัย ซึ่งหากนำมาตราการลงโทษผู้กระทำความผิดในชุมชนในรูปแบบต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับตัวผู้กระทำความผิด และการกระทำความผิด ทำให้เขาได้เรียนรู้และสามารถสำนึกผิดได้ด้วยตนเอง ย่อมเป็นการดี ทำให้ไม่กลับมากระทำความผิดในระยะยาวหรือถาวรได้ สังคมก็จะปลอดภัย และในการจะนำมาตราการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นนี้มาใช้ให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นควรต้องมีกลไกผลักดัน นั่นคือ การออกกฎหมายเพื่อให้พนักงานอัยการ ทนายโจทก์ หรือทนายจำเลยมี โอกาสยื่นคำร้องเสนอต่อศาลให้ใช้มาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นตามความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิด และศาลได้ใช้ดุลพินิจประกอบกับรายงานการสืบเสาะของพนักงานคุมประพฤติเห็นสมควรลงโทษให้กักขังในสถานที่กักขังอื่นๆ ได้ตามความเหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ต้องกักขัง อันเป็นประโยชน์แก่ผู้จำคุกและสังคม และระหว่างที่บังคับใช้โทษกักขังในสถานที่อื่นนี้จะต้องมีการควบคุมดูแล โดยจะให้พนักงานเจ้าหน้าที่กระบวนกรยุติธรรมดำเนินการภายใต้ความรับผิดชอบของกรมราชทัณฑ์หรือกรมคุมประพฤติ ซึ่งอาจให้พนักงานคุมประพฤติ หรือเจ้าพนักงานของหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นสำหรับกรณี โดยเฉพาะมาทำหน้าที่ควบคุมดูแลแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี โดยอาจมีอาสาสมัครคุมประพฤติ หรือสมาชิกเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเจ้าพนักงานดังกล่าวด้วย และเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจึงต้องมีการให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกในชุมชนเพื่อช่วยกันและให้ความร่วมมือในการควบคุมดูแลผู้กระทำความผิด และเป็นการช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีภายในชุมชน ทำให้ชุมชนมีความสามัคคี ชุมชนเข้มแข็ง และปลอดภัยจากอาชญากรรม มาตรการลงโทษกักขังในสถานที่อื่นๆ ทุกมาตรการที่จะ

นำมาใช้ สามารถประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในแต่ละท้องถิ่นได้ และที่สำคัญคือความร่วมมือของชุมชน การลงโทษในชุมชนจึงส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่เป็นที่แปลกแยกจากสังคม สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นๆ ในชุมชนได้อย่างปกติ อีกทั้งเป็นการนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสถานที่อื่นๆ ที่ใช้ในการกักขัง หรือการมีส่วนร่วมของบุคคลในชุมชนนั้นๆ ที่จะเข้ามาช่วยในการควบคุมดูแล และช่วยเหลือในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และนอกจากนี้ยังเป็นการช่วยรัฐในการประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูผู้กระทำความผิดในเรือนจำ และค่าใช้จ่ายในการสร้างสถานที่กักขังเพิ่มเติมได้อีกด้วย

ดังนั้น จากการศึกษาวิจัยจึงทำให้เห็นว่ามีความเป็นไปได้อย่างมากที่จะทำให้อบบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 24 วรรคสอง สามารถนำมาบังคับใช้ให้บังเกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมขึ้น และถึงแม้มาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นนี้จะนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดคดีเล็กน้อย กระทำโดยประมาท หรือเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ซึ่งศาลเห็นสมควรลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน และเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขัง โดยจะให้กักขังในสถานที่อื่นๆ ตามความเหมาะสมกับสภาพหรือประเภทของความผิดก็ได้ แต่ในอนาคตรูปแบบของการลงโทษโดยใช้สถานที่อื่นๆ ในชุมชนดังกล่าวนี้ อาจมีการพัฒนามาประยุกต์ใช้กับโทษจำคุกในบางประเภท บางฐานความผิด หรือกับผู้กระทำความผิดบางคนที่ศาลเห็นสมควรลงโทษจำคุกเกินสามเดือน ซึ่งศาลเห็นว่าการลงโทษโดยใช้สถานที่อื่นๆ ในการควบคุมผู้นั้นจะเป็นการเหมาะสมกับเขา และสามารถปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมผู้นั้น ได้ดีกว่าการนำไปจำคุกในเรือนจำ ก็อาจมีการขยายขอบเขตการใช้โดยให้มีการควบคุมผู้กระทำความผิดไว้ในสถานที่อื่นในชุมชนก็เป็นได้ รวมทั้งอาจมีการบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาให้การกักขังในบ้าน การใช้ค่ายทหาร หรือการใช้ศูนย์แก้ไขในชุมชน เป็นโทษทางเลือกหนึ่งสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดเพิ่มขึ้นจากโทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ หรือริบทรัพย์สินอีกด้วย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

โทษกักขังเป็นโทษสายกลางระหว่างโทษจำคุก และรอกการลงอาญา ซึ่งผู้กระทำความผิดบางคนแม้จะกระทำความผิดโดยประมาท พลังพลาด ไม่ได้ตั้งใจ กระทำความผิดลหุโทษ ความผิดเล็กๆ น้อยๆ หรือกระทำความผิดเป็นครั้งแรก และควรต้องรับโทษ แต่กรณีที่ศาลเห็นว่ายังไม่เหมาะสมจะให้ได้รับการรอกการลงอาญาโดยปล่อยตัวไปซึ่งจะมีการคุมประพฤติด้วยหรือไม่ก็ตาม และในขณะเดียวกันก็ไม่ควรที่จะส่งเข้าไปรับโทษจำคุกในเรือนจำ จึงควรให้ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษกักขังที่เบากว่าโทษจำคุก เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดดังกล่าวต้องไปอยู่ปะปนกับผู้ต้องขังในเรือนจำซึ่งเป็นผู้ที่กระทำความผิดร้ายแรง เป็นผู้กระทำความผิดคดีนิสสัย เรียนรู้พฤติกรรมนิสัยที่ไม่ดีมา และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อเสียดังกล่าวขึ้นจะถูกรายงานว่าเป็นผู้ที่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน กฎหมายจึงได้บัญญัติให้กักขังผู้ต้องโทษกักขังไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้อันมิใช่เรือนจำ และเดิมทีมีการให้กักขังในสถานีดำรงไว้ได้ แต่ต่อมาพบว่าผู้ต้องกักขังในสถานีดำรงมีจำนวนมาก พื้นที่ห้องขังไม่เพียงพอรองรับจำนวนผู้ต้องกักขังได้ ทำให้เกิดความแออัดขัดเยียด ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยและสุขภาพจิตของผู้ต้องกักขัง อีกทั้งผู้ต้องกักขังในสถานีดำรงมิใช่มีเพียงผู้ที่กระทำความผิดเล็กน้อย หรือกระทำความผิดโดยประมาทเท่านั้น ยังมีผู้กระทำความผิดร้ายแรงหรือมีสันดานชั่วร้ายเข้ามาอยู่รวมปะปนด้วย ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายโดยไม่ให้กักขังในสถานีดำรง หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน

แม้โทษกักขังจะเป็นการลงโทษโดยจำกัดเสรีภาพทางร่างกายเช่นเดียวกับโทษจำคุก แต่เป็นโทษที่มีลักษณะเบากว่าโทษจำคุก และสามารถให้ลงแทนโทษจำคุกกระยะสั้นไม่เกินสามเดือนซึ่งเป็นผลดีกว่าการจำคุกในเรือนจำ เป็นการแยกผู้กระทำความผิดที่มีสันดานชั่วร้ายออกจากผู้กระทำความผิดที่ไม่มีสันดานชั่วร้ายได้ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิจัยพบว่าได้มีปัญหาในทางปฏิบัติเกิดขึ้น เนื่องจากสถานที่กักขังมิได้มีแต่เฉพาะผู้ต้องกักขังที่ถูกเปลี่ยนมาจากโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนเท่านั้น แต่ยังมีผู้ต้องกักขังจากการกักขังแทนค่าปรับมาอยู่รวมปะปนด้วย ประกอบกับเมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาห้ามมิให้มีการกักขังในเรือนจำ สถานีดำรง และสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน เป็นเหตุให้ต้องนำตัวผู้ต้องกักขังไปไว้ในสถานที่

กักขังซึ่งมีอยู่เพียง 5 แห่ง ได้แก่ สถานกักขังกลางจังหวัดตราด สถานกักขังกลางจังหวัดนครศรีธรรมราช สถานกักขังกลางจังหวัดปทุมธานี สถานกักขังกลางจังหวัดร้อยเอ็ด และสถานกักขังกลางจังหวัดลำปาง ส่งผลให้มีจำนวนผู้ต้องกักขังมากจึงเกิดปัญหาความแออัดยัดเยียดของสถานที่กักขังขึ้น ทางราชทัณฑ์ได้แก้ปัญหาด้วยการแบ่งสถานที่ส่วนหนึ่งในเรือนจำบางแห่งมาใช้เป็นสถานที่กักขังชั่วคราว ทำให้ไม่เกินไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย อีกทั้งยังมีการเร่งสร้างสถานที่กักขังขึ้นอีกจำนวนมากอันเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณจำนวนมาก ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 24 วรรคสอง ได้บัญญัติให้กักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อาศัยของผู้กระทำผิดเอง หรือของผู้อื่นที่ยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ ตามความเหมาะสมกับประเภทหรือสภาพของผู้ถูกกักขังได้ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ในทางปฏิบัติกลับไม่มีการนำสถานที่อื่นๆ นี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์เลย

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่สถานที่กักขังสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

1. ในการศึกษากฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ พบว่า ได้มีแนวความคิดในการพยายามเลี่ยงการลงโทษจำคุก ด้วยการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ (Non institutional Treatment) การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในชุมชน (Community-Based Corrections) การลดการใช้โทษจำคุก (Deinstitutionization) และการใช้วิธีการลงโทษทางเลือกอื่นแทนการจำคุก (Alternative to Imprisonment) เพื่อให้ผู้กระทำความผิดบางรายที่สมควรได้รับ โอกาสแก้ไขปรับปรุงตนเอง หรือสมควรจะได้รับการให้อภัยสำหรับการกระทำ ความผิดที่ไม่เป็นอันตรายร้ายแรงจะได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ แก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิดที่กระทำผิดโดยพลั้งพลาดหรือไม่มีสำนึกเป็นผู้ร้ายหรือ โหดเหี้ยม ให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกได้ ภายหลังพ้นโทษ ประกอบกับการศึกษากฎมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติว่าด้วย มาตรการ ไม่ควบคุมตัว (กฎ โตเกียว) ซึ่งได้กำหนดหลักการพื้นฐานส่งเสริมการใช้มาตรการ ไม่ควบคุมตัวควบคู่กับการคุ้มครองบุคคลที่ต้องถูกใช้มาตรการทางเลือกอื่นที่ชี้แทนโทษจำคุก และมีนโยบายให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีส่วนร่วมในการดูแลผู้กระทำความผิด สร้างความปลอดภัยของสังคมรวมถึงการป้องกันอาชญากรรม ตลอดจนการบำบัดแก้ไขผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้กลับมากระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก โดยมีมาตรการการควบคุมตัวไว้ที่บ้าน (House Arrest) การให้ไปรับการฝึกอบรมที่สถานฝึกอบรมพิเศษที่กำหนด เช่น การฝึกแบบค่ายทหาร (Boot Camp) หรือการใช้ศูนย์แก้ไขในชุมชน (Community Corrections Centers) เป็นต้น ซึ่งมาตรการลงโทษในรูปแบบดังกล่าวนี้ในต่างประเทศได้มีการใช้มานานแล้วและประสบ

ผลสำเร็จเป็นอย่างดี นอกจากจะช่วยลดปริมาณผู้ต้องโทษล้นเรือนจำแล้ว ยังมีผลที่ดีเป็นประโยชน์ สามารถช่วยแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดและไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำได้ ทำให้สังคมปลอดภัย จากอาชญากรรม และเป็นการนำทรัพยากรชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งมาตรการดังกล่าวนี้ มีความใกล้เคียงสอดคล้องกับการกักขังในสถานที่อื่นตามที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 24 วรรคสอง ที่มีอยู่ของไทย ซึ่งสามารถจะนำมาพัฒนาประยุกต์มาตรการบังคับโทษกักขัง ในสถานที่อื่นซึ่งมิใช่สถานที่กักขังในประเทศไทยต่อไป

2. ในประเทศไทยได้มีการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดโดยใช้ค่ายทหาร ในชื่อว่า “โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง” หรือใช้บ้านกึ่งวิถีในชื่อว่า “บ้านสวัสดิ” เพื่อเป็นสถานที่พักพิงชั่วคราว สำหรับดำเนินการเตรียมการปล่อยผู้ต้องโทษที่ได้รับการพักการลงโทษ หรือใกล้พ้นโทษก่อน จะกลับเข้าสู่สังคม และในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ยังได้มีแนวคิดการสร้างเครือข่ายราชทัณฑ์ตำบล โดยมีนโยบายในการนำองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบเพื่อแก้ไข พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง คีตคนดีมีคุณภาพผู้ต้องขัง เตรียมความพร้อมทั้งในส่วนของผู้ต้องขังก่อน ปล่อยตัว และครอบครัวหรือชุมชนที่รองรับผู้ต้องขังที่พ้นโทษ อีกทั้งทางกรมคุมประพฤติได้มีการ จัดตั้งหน่วยงานเครือข่ายยุติธรรมชุมชนขึ้น โดยเข้ามาเป็นที่เล็งให้คำแนะนำและช่วยเหลือชุมชน เพื่อให้สมาชิกในแต่ละชุมชนสามารถช่วยกันดูแลผู้กระทำความผิดที่ถูกควบคุมในชุมชนนั้น และ ป้องกันชุมชนของตนเองให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมได้ นอกจากนี้ได้มีการแก้ไขกฎหมายให้ผู้ที่ ต้องโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามคำพิพากษาให้ได้รับการจำคุกไว้ใน สถานที่อื่นนอกเรือนจำได้ ซึ่งรูปแบบการลงโทษ แนวคิดและนโยบายต่างๆ ดังที่กล่าวมานี้เป็น การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ในชุมชน จึงทำให้เห็นได้ว่าโทษจำคุกที่หนักกว่าโทษกักขังยังสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาควบคุมในชุมชนได้ ดังนั้นโทษกักขังในสถานที่อื่นก็มีความ เป็นไปได้อย่างมากที่จะนำมาใช้บังคับอย่างเป็นรูปธรรมได้มากยิ่งขึ้น

3. จากการศึกษาวิจัยพบว่ากรนำมามาตรการบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นมาใช้มีผลดี ดังต่อไปนี้

3.1 สถานที่กักขังที่ใช้ในบังคับโทษกักขังในสถานที่อื่นนี้ จะเป็นการประยุกต์ใช้ สถานที่ในชุมชนที่มีอยู่แล้วในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งไม่จำเป็นต้องสร้างสถานที่กักขังเพิ่มขึ้นมาใหม่อีก โดยการไว้ที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิดเอง หรือของบิดามารดาญาติพี่น้องของผู้กระทำความผิด หรืออาจใช้การกักขังในค่ายทหาร กักขังโดยการใช้ศูนย์ควบคุมในชุมชน ได้แก่ ศูนย์ควบคุม หรือ บ้านกึ่งวิถีฯ เข้า ซึ่งอาจนำบ้านของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน บ้านที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถืออย่างแรง

หรือบ้านที่ทางเอกชนมอบให้เพื่อสาธารณประโยชน์ รวมทั้งการใช้วัด โรงเรียน สถานที่ทำงาน เป็นต้น นำมาประยุกต์ใช้เป็นสถานที่กักขังเพื่อควบคุมผู้กระทำความผิดในชุมชนตามความเหมาะสมกับความ ต้องการและจำเป็นในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดแต่ละคน เพื่อแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิดให้ สามารถเป็นพลเมืองดีของสังคม อันเป็นการช่วยประหยัดงบประมาณค่าใช้จ่ายของรัฐในเรื่องการ ก่อสร้างสถานที่กักขังขึ้นใหม่ เงินเดือนค่าจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ในการควบคุมดูแล ตลอดจน ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม และค่ารักษาพยาบาลผู้กระทำความผิด และในบางกรณีที่จำเป็นต้องใช้ เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวอาจกำหนดให้ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย อุปกรณ์ดังกล่าวก็ได้

3.2 สามารถจำแนกผู้กระทำความผิดตามอายุ หรือลักษณะของการกระทำความผิด ให้เหมาะสมกับมาตรการลงโทษกักขังในสถานที่อื่นแต่ละสถานที่ได้ โดยพิจารณาผู้กระทำความผิดแต่ละรายว่าสมควรจะใช้มาตรการลงโทษกักขังแบบใดและในสถานที่ไหนเพื่อที่จะได้ แก้ไขปรับปรุงผู้กระทำความผิดรายนั้นๆ ให้กลับคนเป็นพลเมืองดีได้อย่างเหมาะสม

3.3 เป็นมาตรการที่สามารถนำมาใช้แทนที่โทษจำคุกระยะสั้นได้ ซึ่งเมื่อผู้กระทำความผิดเหล่านี้ไม่ต้องถูกส่งเข้าไปอยู่ในเรือนจำจึงไม่ถูกตราหน้าว่าเป็น “คนขี้คุกขี้ตาราง” ได้อยู่ ร่วมกับครอบครัว ชุมชนและสังคม จึงทำให้ไม่เป็นที่รังเกียจจากชุมชนหรือสังคม

3.4 สถานที่กักขังอื่นๆ นี้จะตั้งอยู่ในเขตชุมชน ผู้กระทำความผิดยังคงดำเนินชีวิตอยู่ใน ชุมชนนั้นร่วมกับสมาชิกของชุมชนตามปกติ สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพและเลี้ยงดูครอบครัวได้ หรือ สามารถออกไปศึกษาเล่าเรียนร่วมกับเพื่อนๆ ได้ ทำให้ไม่เป็นการสร้างความแปลกแยกระหว่าง ผู้กระทำความผิดและชุมชนหรือสังคมออกจากกัน

3.5 แม้การกักขังในสถานที่อื่นๆ จะเป็นการจำกัดเสรีภาพอย่างหนึ่งในชุมชน แต่ เสรีภาพด้านอื่นๆ เช่นการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เสรีภาพในการดำเนินชีวิตอยู่กับสมาชิกในครอบครัว และสังคม หรือการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น ก็ยังสามารถทำได้ตามปกติซึ่งไม่ได้ถูกจำกัดไปด้วย

3.6 มาตรการกักขังในสถานที่อื่นนี้เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมให้ชุมชนและ ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม โดยสมาชิกของชุมชนจะต้องช่วยกัน ควบคุมดูแล แก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมนิสัยของผู้กระทำความผิด เพื่อให้ชุมชนปลอดภัย ความร่วมมือ ของชุมชนนี้จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น มีความรักสามัคคี มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ส่งผลให้สังคม และประเทศปลอดภัยจากอาชญากรรม และเกิดความสงบสุขได้ในอนาคต

4. รูปแบบของการลงโทษในชุมชนเช่นนี้ ในอนาคตมีโอกาที่จะพัฒนาและนำมา ประยุกต์ใช้แทนการลงโทษจำคุกบางฐานความผิดได้มากขึ้น รวมทั้งอาจมีการบัญญัติเพิ่มเติมใน

ประมวลกฎหมายอาญาให้การกักขังในบ้าน การใช้ค่ายทหาร หรือการใช้ศูนย์แก้ไขในชุมชน เป็นโทษทางเลือกหนึ่งสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดเพิ่มขึ้นจากโทษประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ หรือริบทรัพย์สินอีกด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. โทษที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 มีเพียง 5 ประเภทเท่านั้น ซึ่งมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดเล็กน้อย หรือความผิดที่ไม่ร้ายแรง ในปัจจุบันมุ่งเน้นการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในชุมชน จึงควรบัญญัติมาตรการทางเลือกในการลงโทษเพิ่มเติม เช่น การกักขังในบ้าน การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยใช้ค่ายทหาร การใช้ศูนย์แก้ไขในชุมชน หรือศูนย์ควบคุม หรือบ้านกึ่งวิถีฯ เป็นต้น เพื่อให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจในการเลือกใช้มาตรการลงโทษอย่างอื่นแทนโทษที่มีอยู่กับผู้กระทำความผิดได้อย่างเหมาะสมและสมควร และเป็นแนวทางให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมด้วย

2. เพื่อให้การบังคับโทษกักขังสามารถนำมาใช้ได้มากขึ้น จึงควรแก้ไขมาตรา 23 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งจากเดิมได้บัญญัติให้ศาลมีดุลพินิจในการเปลี่ยนโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนมาเป็นโทษกักขังไม่เกินสามเดือนได้ โดยใช้กับผู้กระทำความผิดที่ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ซึ่งเห็นสมควรที่จะมีข้อเสนอเพิ่มเติมมาตรา 23 ให้สามารถใช้โทษกักขังกับผู้กระทำความผิดดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) เป็นผู้กระทำความผิดที่เคยได้รับโทษกักขังมาแล้วครั้งหนึ่ง
- (2) ผู้นั้นเคยได้รับโทษจำคุก และคดีนั้นศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยเจตนามาแล้วครั้งหนึ่ง หรือ
- (3) ผู้นั้นเคยพ้นโทษจำคุกมาแล้วเป็นเวลาไม่ต่ำกว่าสิบปีนับจากวันที่ได้กระทำความผิดครั้งก่อน และมีได้กระทำความผิดขึ้นใหม่อีกภายในระยะเวลาดังกล่าว

3. ควรให้พนักงานอัยการ ทนายโจทก์ หรือทนายจำเลยได้มีโอกาสในการเสนอขอให้ศาลบังคับใช้มาตรการลงโทษกักขังในสถานที่อยู่อาศัยหรือสถานที่กักขังอื่นๆ เพื่อให้ศาลมีดุลพินิจในการกำหนดโทษให้เหมาะสมโดยได้คำนึงแล้วเห็นว่าไม่จำเป็นต้องลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิด และเพื่อให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างบังเกิดผลเป็นรูปธรรมมากขึ้น จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในมาตรา 23 โดยบัญญัติเพิ่มเติมในวรรคสองดังต่อไปนี้

“ในกรณีที่ศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ให้พนักงานอัยการ ทนายโจทก์ หรือ ทนายจำเลย ยื่นคำร้องเสนอต่อศาลขอให้ลงโทษกักขังผู้กระทำความผิดไว้ในที่อยู่อาศัยของผู้นั้นเอง หรือของผู้อื่นที่ยินยอมรับผู้นั้นไว้ หรือสถานที่อื่นที่อาจกักขังได้ ตามที่เห็นว่าเหมาะสมกับประเภท หรือสภาพของผู้กระทำความผิดก็ได้”

4. ควรจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบเฉพาะขึ้นในการติดตามดูแล จัดเจ้าหน้าที่ให้ทำหน้าที่ฝ่ายติดตามดูแลผู้ต้องโทษกักขังในที่อยู่อาศัย หรือในสถานที่อื่นที่อาจกักขังในชุมชนได้ อาจเป็นหน่วยงานรับผิดชอบภายใต้กรมราชทัณฑ์ หรือกรมคุมประพฤติ โดยแต่งตั้งเจ้าพนักงาน หรือ พนักงานคุมประพฤติ เป็นผู้ควบคุมดูแล โดยมีอาสาสมัครคุมประพฤติ หรือสมาชิกเครือข่าย ยุติธรรมชุมชนคอยช่วยเหลือ และให้ถือว่าผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายด้วย

5. ควรยกเลิกโทษกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งในเรื่องเกี่ยวกับโทษปรับเป็นการลงโทษ ในทางเศรษฐกิจ เพื่อการทดแทนหรือเยียวยาความเสียหายที่ตนได้กระทำขึ้น แต่กฎหมายได้ บัญญัติให้มีการกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งจะขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งการกักขังแทน ค่าปรับไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดในการลงโทษทางเศรษฐกิจ แต่กลับเป็นภาระของรัฐที่จะต้องเสีย ค่าใช้จ่ายให้การดูแลผู้ที่ถูกกักขังแทนค่าปรับ และกรณีการที่กฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมมิให้กักขังใน สถานีดำรง รัฐจึงต้องจัดงบประมาณในการสร้างสถานที่กักขังเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้กระทำความผิด เพียงแค่ถูกจำกัดเสรีภาพชั่วคราว โดยไม่ได้เยียวยาความเสียหายที่ตนได้กระทำขึ้นเพื่อชดเชยให้แก่ สังคม หรือชุมชนเลย การกักขังแทนค่าปรับจึงไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อรัฐ ต่อตัวผู้กระทำความผิด ผู้เสียหาย หรือสังคมเท่าที่ควร ซึ่งแนวทางในการลงโทษในปัจจุบันมีมากมาย จึงควรที่จะยกเลิก การกักขังแทนค่าปรับ และใช้วิธีการลงโทษอย่างอื่นที่เป็นการลงโทษในทางเศรษฐกิจ เช่น การ ผ่อนชำระค่าปรับ หรือการทำงานบริการสังคม เป็นต้นแทน แต่หากจำเป็นต้องกักขังแทนค่าปรับก็ ควรที่จะแก้กฎหมายให้นำมาตรา 24 วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายอาญามาบังคับใช้ได้ แทนการ กักขังในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดไว้ของทางราชการตามมาตรา 24 วรรคแรก เนื่องจากการกักขังใน บ้านหรือในสถานที่ที่อาจใช้กักขังได้ ผู้ต้องโทษปรับสามารถทำงานได้ตามปกติ จึงมีโอกาสมหาเงิน มาชำระแทนค่าปรับได้ หรือทำงานในสถานที่ที่อาจใช้กักขังได้แทนการชำระค่าปรับซึ่งน่าจะเกิด ประโยชน์ต่อสังคมมากกว่า

ด

ร

บรรณานุกรม

ร

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทันตวิทยา สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์. (2549). **การติดตามประเมินผลผู้ได้รับการปล่อยตัวจากโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์**. กรุงเทพฯ: งานดึกริเอชั่น.
- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, ชาติ ชัยเดชสุริยะ และณัฐวสา ฉัตรไพฑูริย์. (มปป). **มาตรฐานองค์การสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ขุนสมหารทิตะคดี. (2549). **พจนานุกรมกฎหมาย**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- คณิต ฉนกร ก. (2547). **กฎหมายอาญาภาคทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- _____ ข. (2549). **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 7)**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ชาย เสวิกุล. (2517). **อาชญวิทยาและทันตวิทยา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉรงค์ ใจหาญ. (2543). **กฎหมายอาญา ว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ. (2547). **กฎหมายอาญา: หลักและปัญหา (พิมพ์ครั้งที่ 6)**. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ธีระ สิงห์พันธุ์. (2523). **คำอธิบายกฎหมายอาญาคณะรัฐศาสตร์ 1**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นันทิ จิตสว่าง. (2540). **หลักทันตวิทยา: หลักการวิเคราะห์ระบบงานราชทัณฑ์ (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์.
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. (2532). **การคุมประพฤติและการพักการลงโทษ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- ประธาน วัฒนวาณิชย์. (2546). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 1)**. กรุงเทพฯ: ประกายพรีก.
- ประเสริฐ จันทร์เวช. (2519). "วิธีการหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุกในระยะสั้น." ใน **รายงานการอภิปรายทางวิชาการ เรื่องอาชญากรรมกับการป้องกันสังคม**. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ประเสริฐ เมฆมณี. (2523). **หลักทฤษฎีวิทยา**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- รุจิรา พุกขยาชีวะ และ นัทธี จิตสว่าง. (2540). “การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดตามกฎหมายราชทัณฑ์. (หน่วยที่ 5).” ใน **การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด หน่วยที่ 1-7 (พิมพ์ครั้งที่ 1)**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์. (2546). “การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในชุมชนกับการใช้มาตรการลงโทษระดับกลาง.” ใน **การประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรมครั้งที่ 1 “กระบวนการทัศน์ใหม่ของกระบวนการยุติธรรมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด”**. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.
- หยุด แสงอุทัย ก. (2547). **กฎหมายอาญา ภาค 1 (พิมพ์ครั้งที่ 19)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____ ข. (2511). **ประมวลกฎหมายอาญา ศึกษาทางคำพิพากษาฎีกา (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. พระนคร: หจก.เกษมบรรณกิจ.
- _____ ค. (2548). **คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 6)**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ. (2548). **ทฤษฎีอาญา**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- อุททิศแสนโกติก ก. (2515). “หลักกฎหมายอาญา: การลงโทษ.” ใน **อุททิศสุนทรณ์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สรรพสามิต.
- _____ ข. (2525). **กฎหมายอาญาภาค 1**. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการ กองวิชาการกรมอัยการ.

บทความ

- โชค จารุจินดา. (2504, มิถุนายน). “รายงานการประชุมร่างประมวลกฎหมายอาญา (และบันทึกประกอบ มาตรา 23-30).” **ดูตพาท**, ปีที่ 8, เล่ม 5. หน้า 533-548/1.
- ธานี วรภัทร์. (2548, กรกฎาคม-ธันวาคม). “ปัญหาการบังคับโทษจำคุกในประเทศไทย.” **วารสารกฎหมายธุรกิจบัณฑิตย์**, ปีที่ 5, ฉบับที่ 2. หน้า 58-87.
- ประกิจ กฤษณะ. (2544). “โทษกักขัง.” **วารสารราชทัณฑ์**, ปีที่ 49, ฉบับที่ 2. หน้า 37-42.
- พรเทพ มากะนัดดี. (2539). “บ้านกึ่งวิถี (Half Way House).” **วารสารราชทัณฑ์**, ปีที่ 44, ฉบับที่ 1-2. หน้า 80-83.
- พิพัฒน์ จักรางกูร. (2508). “โทษกักขัง.” **บทบัณฑิตย์**, เล่มที่ 23, ตอน 2. หน้า 404-414.
- ลาวัณย์ อ่อนสำลี. (2547). “ผู้ต้องกักขัง”. **วารสารราชทัณฑ์**, ปีที่ 52, ฉบับที่ 1. หน้า 74-76.

สหชน รัตน์ไพจิตร ก. (2524). “ทฤษฎีการลงโทษ : การนิติบัญญัติ.” วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 12, ฉบับที่ 2. หน้า 74-82.

วิทยานิพนธ์

บุญยฤทธิ ตั้งสุวรรณวรรณ. (2544). **ศูนย์ควบคุม : มาตรการทางเลือกในกระบวนการยุติธรรม.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เบญจจะ เพ็งศิษฐ์. (2532). **การคุมขังผู้ต้องโทษไว้ในที่อยู่อาศัยโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รวีวัฒน์ ชวมณีนันท์. (2544). **มาตรการหลีกเลี่ยงการควบคุมผู้กระทำผิดตามข้อกำหนดโตเกียว : การนำมาใช้ในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สหชน รัตน์ไพจิตร ข. (2527). **ความประสงค์ของการลงโทษอาญา : ศึกษาเฉพาะประเทศไทย สมัยใช้กฎหมายลักษณะอาญาและประมวลกฎหมายอาญา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2549, มิถุนายน). ศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดชั้นโทษและการนำไปปรับใช้ในประมวลกฎหมายอาญา. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2549, จาก

http://www.oja.go.th/data/document/law/jrd_research_criminal_01_49.pdf

เอกสารอื่นๆ

คณะกรรมการกฤษฎีกา. (2482, 8 มิถุนายน). รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 8, 26/2482.

คณะกรรมการกฤษฎีกา. (2482, 10 มิถุนายน). รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 9, 28/2482.

คณะกรรมการกฤษฎีกา. (2483, 26 กรกฎาคม). รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณา
แก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 108, 55/2483.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ.2545. (2546, 8 มกราคม).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 120 ตอนที่ 4 ก. หน้า 1-5.

สัมภาษณ์

นางรมณี กลั่นบิดา. หัวหน้าพัฒนากลุ่มงานเครือข่ายชุมชน. สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2550.

นายศรชัย มาสงค์. พนักงานคุมประพฤติ 5 จังหวัดพัทลุง. สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2550.

นายอนุชา ยอดขรรยง. ไวยาวัจกร วัดสวนแก้ว จังหวัดนนทบุรี (อดีตเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแล
ผู้กระทำความผิด). สัมภาษณ์ 9 กันยายน 2550.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Allen, Harry E. Simonsen, Clifford E. Latessa. Edward J. (2004). **Corrections in America :
an introduction** (10th ed.). The United States of America: Stephen Helba.

Bosworth, Mary. (2005). **Encyclopedia of prisons and correctional facilities** (Vol.1). The
United States of America: Sage Publications.

Carlson, Norman A. (1998). **Correction in the 21st Century : A Practical Approach.**
California: Wadsworth Publishing Company.

Cromwell, Paul F and Carmen, Rolando v. del. (1999). **Community-based Corrections** (4th ed.).
Belmont, CA: Wadsworth Publishing Company.

Halliday, John. (2001). **Making Punishments Work : The Report of a Review of the Sentencing
Framework for England and Wales.** London: Home Office Communication
Directorate.

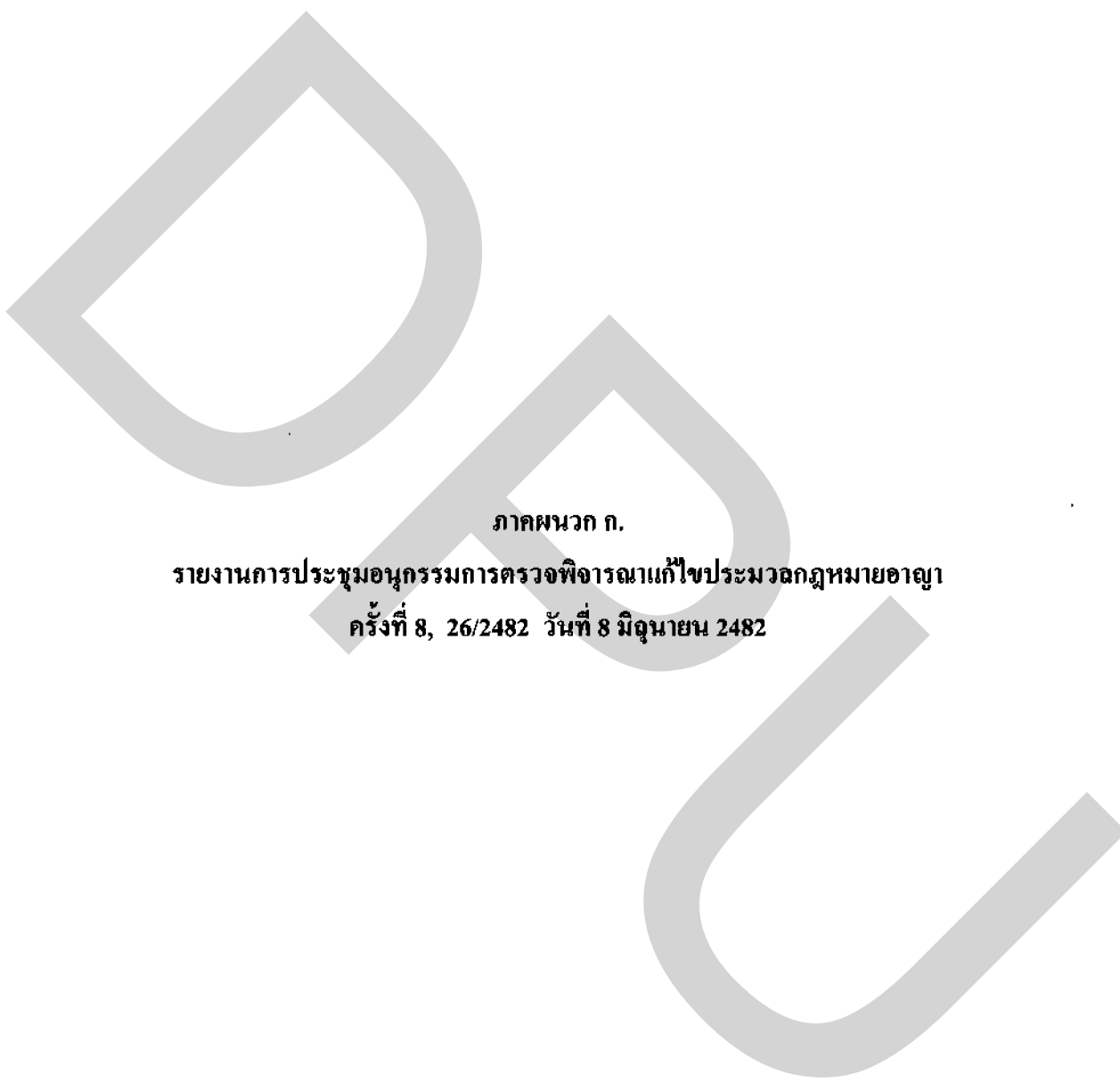
- Hart, H.L.A. (1968). **Punishment and Responsibility**. Oxford: Clarendon Press.
- Moberly, Walter. (1968). **The Ethics of Punishment**. London: Faber and Faber.
- Morris, Norval and Tonry, Michael. (1991). **Between Prison and Probation : Intermediate Punishments in a Rational Sentencing System**. New York: Oxford University Press.
- Qarner, Bryan A. (2004). **Black's Law Dictionary** (8th ed.). The United State of America: A Thomson Business.
- Ross, Alf. (1975). **On Guilt, Responsibility and Punishment**. London : Stevens & Sons Limited.
- Waldron, Ronald J. (1989). **The Criminal Justice System : An Introduction** (4th ed.). New York: Harper & Row.

ELECTRONIC SOURCES

- Pauline Wright. (2004, 24 May). **Impact of Abolishing Short Prison Sentences**. Retrieved April 18, 2007, from <http://www.nsw.ecl.org.au/docs/pdf>

ด
พ
ค

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ 8, 26/2482 วันที่ 8 มิถุนายน 2482

วันที่ ๗ มิถุนายน

พุทธศักราช ๒๔๘๖

เรียน ท่านนาย หันนัง

เรื่อง ขาดเอกสาร: ทรงโปรดฯ ได้มีหนังสือตามเนนของ

มีเรื่อง ๑๒๐๖ ได้ขอคืนงานของกรม: ตาม พ.ร.บ. ๑๐ ๖๐ ๖๓

๑ ๑๐๖๖ เพราะขอคืนได้รับมาแล้วคืนให้ท่าน

ซึ่งพอให้ได้อีก ขอได้โปรดมอบหมายผู้ช่วยหรือผู้ช่วย

ของกรมต่อไป

ด้วยตามหนังสือ

ของ นาย หันนัง

ให้

นาย หันนัง
๗ มิถุนายน

อนพัสด

ค.ท.ค.

วันที่ ๘ ๒๖ / ๒๔๘๖
พ.ร.บ. ๑๐ ๖๐ ๖๓

พร.๑ ทนเบบระชาน ที่ประชุมลงมติในพระยาธิบดี ๗ เป็นประธาน ผู้จกรายงาน
งานแถลงให้ที่ประชุมทราบด้วยว่า นายเคื่อน บุนนาค อธิการที่อื่น

ประธาน ๗ กล่าวเปิดประชุม และขอให้ที่ประชุมพิจารณารายงานการ
ประชุมและมติของที่ประชุมครั้งที่ ๗, ๒๒/๒๔๘๒ ที่ประชุมได้รับรองรายงานการ
ประชุมและมติของที่ประชุมดังกล่าวแล้ว

ประธาน ๗ - เมื่อคราวที่แล้วมาที่ประชุมได้ลงมติให้พิจารณา มาตรา
๑๐ พร้อมด้วยบันทึกของนาย อาร. กियอง ที่ประชุมจึงควรพิจารณาและจะขอให้

นาย อาร. กียองช็ิบายมันทีกก็โต้

พระยาอรรณการี๋ย ๑ - กฎหมายของเราจำแนกไว้ ๒ ตอน ตอนที่
คนต่างก้าวหรือคนไทยทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๐ ข้อ ๑, ๒ และ ๓ อีก
ตอนที่หนึ่งจะเพาะคนไทยทำความผิดไม่ว่าความผิดอะไร ถ้าครบเกณฑ์ตามมาตรา ๑๐
ข้อ ๔ สำหรับการลงโทษคนต่างก้าวและคนไทยนั้น ควรเลือกเอาความผิดที่สำคัญ ๆ
ซึ่งเป็นภัยแก่สันติภาพและประเทศ และควรขยายถึงการปลอมตัวแลกเงินและพันธ-
บัตรด้วย สำหรับคนไทยทำผิดนอกประเทศไทยตามมาตรา ๑๐ ข้อ ๔ นั้น รู้สึกว่า
หมุมหมิมเกินไป คดีเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่มาฟ้องร้องกันได้ ใครจะให้บัญญัติจำกัดลงไป
ว่า ความผิดอะไรบ้างจึงจะฟ้องร้องคนไทยได้ และความผิดเช่นนี้ ถ้าคนต่างก้าว
กระทำต่อคนไทยก็เอาผิดเหมือนกัน รวมความว่า (๑) สำหรับมาตรา ๑๐ ข้อ ๑,
๒ และ ๓ ควรขยายความผิดออกไปให้รวมถึงการปลอมตัวแลกเงินและพันธบัตร ใบ
หุ้นอย่างกฎหมายจีนและกฎหมายญี่ปุ่น (๒) สำหรับคนไทยทำผิดนอกประเทศก็จำกัด
ระบุความผิดว่า ความผิดอะไรยอมให้ฟ้องร้องได้ และ (๓) ความผิดเหล่านั้นถ้าคน
ต่างก้าวทำต่อคนไทยก็เป็นผิด

ประธาน ๑ - สำหรับการประหารผิดนอกประเทศ ตามที่เสนอขอให้รวม
ถึงการปลอมตัวแลกเงินและพันธบัตรนั้น เป็นแต่เพียงตัวอย่างหรือจะบัญญัติไว้จะ เพาะ
เท่านั้น

พระยาอรรณการี๋ย ๑ - ขอให้บัญญัติไว้จะ เพาะเท่านั้น

ม.ร.ว. เสนีย์ ๑ - พันธบัตรของรัฐบาลนั้น มีบัญญัติอยู่ในมาตรา ๒ นั้น

แล้ว

พระมนูเวทย์ ๑ - พันธบัตรเอกชนไม่ควรคุ้มครอง

พระยาอรรณการี๋ย ๑ - ควรคุ้มครองใบหุ้นและตั๋วแลกเงินด้วย

ม.ร.ว. เสนีย์ ๑ - ตามกฎหมายของเราความผิดเหล่านี้ไม่เป็นความผิด

พิเศษ

พระยาอรรณการี๋ย ๑ - เป็นผิดฐานปลอมหนังสือสำคัญ

ม.ร.ว. เสนีย์ ๑ - หลักการเดิมของเราแคบ บัญญัติจะเพาะความผิด

ก่อไว้เท่านั้น

นาย อาร. กียอง - เราควรวินิจฉัยนโยบายก่อน ปัญหาเรื่องคนไทย
ทำผิดในต่างประเทศนั้น ตามวิธีการในปัจจุบันนี้มีความผิดสามประการที่ลงโทษเสมอ

โดยไม่มีเงื่อนไข ไม่ว่าคนไทยหรือคนต่างด้าวเป็นผู้นำ และข้าพเจ้าเห็นพ้องกันว่า จะกวดขันการควบคุมวีซ่าความมั่นคงนี้ใหม่ ส่วนคนไทยทำวีซ่าอย่างอื่นในต่างประเทศนั้น จะลงโทษได้ตามมาตรา ๖๐ ข้อ ๔ ซึ่งควรจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงเหมือนกัน และมีข้อเสนอของศาลหนึ่งว่า ถ้าเป็นความมั่นคงของไทยที่ทำในต่างประเทศไม่ควรลงโทษ และกฎหมายอิตาลี ร่างประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ก็ไม่ลงโทษ เมื่อความมั่นคงนี้มีอัตราโทษน้อยกว่า ๓ ปีหรือ ๕ ปี จึงเห็นควรแก้มาตรา ๖๐ ข้อ ๔ ใหม่ สำหรับคนต่างด้าวทำวีซ่านอกประเทศนั้น ไม่มีเงื่อนไขที่จะยอมให้ฟ้องได้ และจะลงโทษได้ก็ต่อเมื่อเป็นความผิดที่เข้าอยู่ในนิติบัญญัติแห่งมาตรา ๑๐ บัญญัติว่าควรจะมีนิติบัญญัติเพื่อลงโทษคนต่างด้าวที่ทำวีซ่านอกประเทศไทย โดยไม่ระบุความผิดไว้หรือไม่ ข้าพเจ้าไม่เห็นข้อข้องยากกับการที่จะลงโทษคนต่างด้าวที่ทำวีซ่านอกประเทศทุกความผิดไป เพราะจะไปไกลเกินไป สำหรับคนต่างด้าวที่ทำวีซ่านอกประเทศไทยจึงควรมีนิติบัญญัติความผิด ถ้าเรายอมรับหลักทั่วไปนี้ การแก้ไขมาตรา ๖๐ ก็จะไม่แก้อย่างกั๊กหน้ามือเป็นหลังมือ แต่จะเป็นการแก้ไขให้ดีขึ้น

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ควรบัญญัติถึงข้าราชการไทยที่ทำผิดในตำแหน่งในสถานทูตสยาม

พระยาอรุณการีย์ ฯ - กฎหมายของเราไม่จำเป็นต้องมี เพราะจะเป็นความผิดอะไร ๆ ก็ได้ เมื่อมาร้องทุกข์แล้วก็ฟ้องร้องได้ กฎหมายของเราจึงไม่ได้เขียนไว้

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ศาลฎีกาที่ตัดสินไปแล้วไม่ถูกหลัก ถือว่าสถานทูตเป็นดินแดนของไทย แต่ถ้าเห็นว่ามาตราที่พอลงโทษข้าราชการทำผิดในสถานทูตในตำแหน่งราชการแล้ว ก็ไม่ต้องบัญญัติไว้

พระยาอรุณการีย์ ฯ - สำหรับคนไทยมีกำหนดเงื่อนไขไว้แล้วตามมาตรา ๑๐ ข้อ ๔

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - เกรงว่าที่กำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๑๐ ข้อ ๔ ไว้จะยังไม่พอลงโทษ และกฎหมายเยอรมันก็ระบุเรื่องข้าราชการทำผิดไว้อย่างชัดเจน

นาย อาร. กีบอง - ข้าราชการถือว่าเป็นคนไทย ถ้าเข้าหลักมาตรา ๖๐ ข้อ ๔ ก็ฟ้องร้องได้ แต่อาจบัญญัติอย่างเข้มงวด คือ ไม่ต้องมีเงื่อนไขตามมาตรา ๑๐ ข้อ ๔ ก็ฟ้องร้องได้

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ในทางปฏิบัติสถานทูตก็คงร้องทุกข์ขอให้ฟ้อง
พระยาอรรถการีย์ ฯ - เจ้าพนักงานทำผิด รัฐบาลเป็นผู้เสียหาย ถ้า
รัฐบาลเห็นว่าไม่ควรร้องทุกข์ก็ไม่ต้องฟ้อง สำหรับคนไทยทำความผิดนั้น ควรเลือก
เอาความผิดบางอย่าง

พระมยุเวทย์ ฯ - ให้อยู่ในดุลยพินิจของรัฐบาล ถ้าเห็นว่าไม่เสียหาย
ก็ไม่ต้องร้องทุกข์

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ถ้าจะให้ระบุมাত্রาซึ่งคนไทยทำผิดคนนอกประเทศ
— ให้ฟ้องร้องได้ เกรงจะมีหลงหูหลงตาไปบ้าง และถ้าจะระบุมุขะเหาะมาตราใน
กฎหมายอาญา สำหรับกฎหมายอื่น เช่น กฎหมายศุลกากร จะว่าอย่างไร

พระยาอรรถการีย์ ฯ - ควรจะถือเป็นหลักว่า ถ้าทำความผิดทั่ว ๆ ไป
ที่มีบัญญัติเป็นความผิดในกฎหมายลักษณะอาญาแล้ว ส่วนความผิดตามกฎหมายอื่นเป็นความ
ผิดพิเศษ บัญญัติว่าเราจะเอาผิดต่อคนต่างด้าวที่ทำผิดบางอย่างต่อคนไทยนอประเทศ
หรือไม่ ถ้าเห็นควร เอาผิดก็ควรลงโทษคนไทยจะเพาะความผิดบางอย่าง

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - หลักแห่งมาตรา ๑๐ มีว่า ถ้าทำผิดต่อประเทศ
ไทย ทำผิดที่ใด เราเอาโทษที่นั่น แต่ถ้าคนไทยทำผิดในต่างประเทศ เราลงโทษ
ให้—เพื่อความยุติธรรม แต่ถ้าจะขยายหลักออกไปว่า ถ้าคนต่างด้าวทำผิดต่อคน
ไทย เราจะลงโทษแล้วก็จะกลายเป็นการลงโทษเพื่อตอบแทนแก้แค้น

พระยาอรรถการีย์ ฯ - ที่ลงโทษคนไทยเพราะเราไม่ส่งผู้ร้ายข้าม
แดน และเมื่อถือว่าหลักนี้เป็นมูลที่มา เราก็ควร เลือกรณีที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้
เหตุผลที่จะระบุมความผิดไว้ก็มีเหมือนกัน

ประชาชน ฯ - เป็นการขอข่มหลักมาใช้

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ขณะออกกฎหมายอาญายังไม่มีกฎหมายว่าด้วยส่งผู้
ร้ายข้ามแดน

พระยาอรรถการีย์ ฯ - หลักกฎหมายเรื่องส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีมานาน
แล้ว

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - จะกำหนดว่าความผิดมีอัตราโทษจำคุก ๓ ปีหรือ
๕ ปีจะโทษหรือไม่

พระยาอรรถการีย์ ฯ - ถ้าบัญญัติให้ถือความผิดที่มีอัตราโทษจำคุก ๓
ปีหรือ ๕ ปี ถ้าเขาขอให้เราส่งผู้ร้ายข้ามแดน เราไม่ส่ง แต่เราก็ไม่ลงโทษเช่นกัน

ก็เสียความยุติธรรม ถ้าเราบังคับว่าความผิดอะไร เราส่งผู้ร้ายข้ามแดนบ้างก็จะเป็นการดี

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ความผิดที่ระบุนั้นจะระบุไว้แน่นอนหรือไม่ จะขยายภายหลังได้หรือไม่

พระยาอรรถการีย์ ฯ - ขยายได้ แต่ความผิดที่ระบุนั้นจะต้องเป็นความผิดที่สำคัญ เมื่อเราลงโทษคนไทยด้วยความผิดสำคัญ ๆ ก็สมควรเหตุผล ทั้งที่กำหนดไว้ตามกฎหมายที่ระบุ

นาย อาร. กียอง - ตามกฎหมายไทยกำหนดเงื่อนไขการฟ้องร้องความผิดทุกชนิดไว้ จึงได้เสนอขอให้กำหนดว่าความผิดที่ฟ้องร้องจะต้องเป็นความผิดที่มีอัตราโทษ ๕ ปีขึ้นไป ความยากอยู่ที่เจ้าพนักงานทำผิดในต่างประเทศซึ่งไม่ใช่ความผิดที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๐ ข้อ ๑, ๒, ๓ เช่นความผิดตามมาตรา ๑๒๕ และต่อ ๆ ไป ถ้าเราต้องการลงโทษเจ้าพนักงานทำความผิดในตำแหน่งในต่างประเทศ เราก็อาจ⁺ หมายความผิดฐานใช้อำนาจแลตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริตได้

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - พระยาอรรถการีย์ ฯ เสนอให้ระบุมাত্রาออกไป เพื่อประโยชน์ที่จะไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน

พระยาอรรถการีย์ ฯ - คืบเหตุที่จะไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดน เราจึงควรลงโทษในประเทศไทย

นาย อาร. กียอง - ไม่ขัดข้องในวิธีการ เช่นนั้น เพราะมีวิธีการที่จะเลือกเอาได้สองวิธีการ คือ กำหนดไว้ทั่ว ๆ ไปโดยมีข้อจำกัดวิธีการหนึ่ง และกำหนดระบุมাত্রาลงไปอีกวิธีการหนึ่ง

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ถ้าตามมาตรา ๑๐ ข้อ ๔ จะเห็นว่าให้ความยุติธรรมแก่ต่างประเทศและจะกำหนดไว้ได้ก็เป็นการดี แต่ถ้าจะพิจารณาในทางส่งผู้ร้ายข้ามแดนก็ควรระบุมাত্রาไว้

นายมรุณีย์ ฯ - การส่งผู้ร้ายข้ามแดนมาเกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๐ ข้อ ๔ ได้อย่างไร

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - เพราะไม่ส่งคนไทยออกนอกประเทศ

นาย อาร. กียอง - หลักมีว่าจะไม่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนที่เป็นคนไทย คนไทยมีมาตรา ๑๐ ข้อ ๔

ม.จ.สกล ฯ - ไม่ควรจะให้ฟ้องร้องทุกความผิดไป ควรจะให้ฟ้อง

ร้องจะเพาะความผิดบางอย่าง

พระยาอรรณการีย์ ฯ - ไม่ใช่เป็นเรื่องส่งผู้ร้ายข้ามแดน เป็นแต่
เทียบเคียงให้เห็น

ม.ร.ว.เสนีย์ ฯ - ที่เราจะลงโทษคนไทยก็เพื่อความยุติธรรม
แต่ถ้าเห็นว่าเป็นการยอมให้ฟ้องร้องหมุ่หมิม ก็ควรจะกำหนดจะเพาะความผิดที่มี
อัตราโทษ ๓ ปีหรือ ๕ ปี

พระยาอรรณการีย์ ฯ - ถ้ามีผิดเช่นนั้นจะไม่เป็นการยุติธรรม
เช่น ลักทรัพย์ กำหนดโทษ อย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี เขาขอให้เราส่งผู้ร้ายข้ามแดนเรา
ก็ไม่ส่ง แต่เราไม่ลงโทษ เพราะความผิดกำหนดโทษไม่เกิน ๓ ปี

ม.ร.ว.เสนีย์ ฯ - เราอาจลดอัตราโทษลงมาให้ทำ

พระยาอรรณการีย์ ฯ - ลกจำนวนปีไม่ไ้

นายมรุณีย์ ฯ - เราอาจกำหนดช้อยกเว้นได้ เช่น ความผิดกษุโทษ
ไม่ให้ฟ้องร้อง

นาย อาร.กียอง - ข้าพเจ้าไม่คัดค้านต่อวิธีการที่จะระบุมাত্রา

ม.จ.สกล ฯ - อยากทราบว่าความแตกต่างในทางปฏิบัติมีอยู่อย่าง
ไร ถ้าไม่มีก็ควรกำหนดความผิดที่มีอัตรา ๓ ปีหรือ ๕ ปี

นาย อาร.กียอง - หลักมีว่าจะไม่ลงโทษความผิดที่ไม่สำคัญ ฉะนั้น
ถ้าระบุมাত্রาก็ควรเลือกมาตราที่สำคัญ แต่ถ้ากำหนดความผิดมีอัตราโทษจำคุก
กว่า ๓ ปีหรือ ๕ ปี ขึ้นไปก็ต้องถือว่า ผู้ร่างกฎหมายเห็นว่าความผิดที่มีอัตราโทษ
มากกว่า ๓ ปีหรือ ๕ ปีเป็นความผิดสำคัญ หลักก็คือความสำคัญของความผิด

พระยาอรรณการีย์ ฯ - เหตุผลที่สนับสนุนการระบุมความผิดไว้มีอีก
อย่างหนึ่ง คือ ถ้าเราลงโทษในฐานะที่เป็นความผิดตามกฎหมายของเราและของเขา
แต่ในการสืบว่าเป็นความผิดต่อกฎหมายของเขานั้น รู้สึกว่าเป็นการสืบพะยานที่เสีย
เวลา แต่ถ้าเราระบุมความผิดที่สำคัญ ๆ ไว้เราก็ไม่กังวลคดีว่าความผิดนั้นต้อง
เป็นความผิดตามกฎหมายต่างประเทศด้วย เป็นการทุ่นเวลา

ประชาชน ฯ และพระมนเวทย์ ฯ รับรอง

ม.ร.ว.เสนีย์ ฯ - ถ้าพิจารณาตามหลักแล้วอาจได้ถึง ถ้ากฎหมาย
ต่างประเทศเขาไม่ถือว่าเป็นผิดจะลงโทษได้อย่างไร นอกจากนี้กฎหมายต่างประเทศ
อาจยกเลิกแล้วก็ได้ ทางเสียก็มีเหมือนกัน

พระมณูเวทย์ ฯ - ถ้าระบุมাত্রาไว้ก็สะดวกดี แต่ถ้าพิจารณาในทางหลักแล้ว กฎหมายเดิมก็ดีแล้ว

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ถ้าจะระบุมุขความนึกตามกฎหมายอาญาแล้ว จะทั้งความนึกตามกฎหมายพิเศษ มีความนึกบางอย่าง เช่น ความนึกต่อลัทธิลัทธิ ซึ่งเป็นความนึกสำคัญ

ประธาน ฯ - ล้ามากที่ท้องพิศุจน์

พระยาอรรถการวิเชียร ฯ - รู้สึกว่าน่าเกลียด ความนึกบางอย่างทั่วโลกก็ถือว่าเป็นความนึก เช่น ความนึกฐานลักทรัพย์ แต่ที่ท้องพิศุจน์ว่าเป็นความนึกตามกฎหมายต่างประเทศ

นายบุญเนี้ย ฯ - เป็นเรื่องเกี่ยวกับแพมพิซี และบางกรณีก็สับสนได้ง่าย

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ถ้าจะระบุก็จะระบุเฉพาะความนึกตามกฎหมายอาญาใช้ใหม่

พระยาอรรถการวิเชียร ฯ - ใช่

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - แต่ยังมีกฎหมายพิเศษ

พระยาอรรถการวิเชียร ฯ - ความนึกที่จิตใจของมนุษย์ถือว่าเป็นความนึกนั้นก็เป็นความนึกตามกฎหมายลักษณะอาญาแล้ว ความนึกตามกฎหมายพิเศษนั้นเป็นความนึกที่ตามปกติไม่ถือว่าเป็นบาป

ประธาน ฯ - ความนึกบางอย่างที่ไม่อยู่ในกฎหมายลักษณะอาญา แต่เป็นความนึกที่ร้ายแรงก็มี ซึ่งจะไม่ไต่ถูกระบุว่าจะลงโทษ เช่น ความนึกเกี่ยวกับวัตถุระเบิด

พระมณูเวทย์ ฯ - ที่มีนิติไว้เป็นกฎหมายพิเศษก็เพราะจะออกมาภายหลังกฎหมายอาญา แต่ในทางปฏิบัติจะสืบกฎหมายต่างประเทศลำบาก

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - การสืบกฎหมายต่างประเทศไม่ยาก ถ้าเอาหนังสือกงสุลออกแสดงว่าเป็นความนึกก็พอ

พระยาอรรถการวิเชียร ฯ - ศาลยอมรับฟังไปอย่างนั้นเอง ความจริงทำเช่นนั้นไม่ถูก

ม.จ. สกล ฯ - ควรดูว่าทำไมกฎหมายญี่ปุ่นและกฎหมายจีนจึงระบุมุขความนึกเป็นมาตรา ๆ ไป

พระมณูเวทย์ ฯ - เท่าที่อธิบายมาแล้ว เหตุผลในทางปฏิบัติก็มี

นาย อาร. กियอง - ถ้าเลือกเอาวิธีการมีมติความผิดแล้ว จะมีคดีมาสู่ศาลน้อยลง เพราะความผิดนอกจากที่ระบุไว้ในมติศาลไม่ต้องทำอะไรเลย เป็นการง่ายแก่ศาล

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - โดยการกำหนดระบุมติความผิด เราจะระบุมติความผิดชนิดที่รู้สึกว่าเป็นมาป และถ้าเราไม่ระบุไว้เราจะต้องพิจารณาความผิดที่กระห้านอกประเทศ ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายพิเศษ และเราไม่ถือว่าเป็นมาป

นายมรุณีย์ ฯ - มาตรา ๑๐ ข้อ ๔ ก็กำหนดไว้แล้วว่าต้องเป็นความผิดตามกฎหมายไทยด้วย

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - จะกว้างเกินไป แม้ความผิดตามกฎหมายต่างประเทศที่รู้สึกว่าเป็นมาป เช่น ความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งเป็นผิดตามกฎหมายไทยด้วย ศาลก็ต้องลงโทษ

ม.จ.สกล ฯ - ควรจะต้องเป็นความผิดร้ายแรง (fundamental offence)

นายมรุณีย์ ฯ - อาจกำหนดคดีที่ข้อยกเว้น เช่น ความผิดกฎหมายและจะเป็นการวิภาษหลักไว้

ม.จ.สกล ฯ - ถ้าระบุมติความผิดไว้ จะระบุไว้ได้หมดหรือไม่

พระมนูเวทย์ ฯ - เราเลือกเอาแต่ความผิดที่สำคัญ

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - มิฉะนั้นศาลไทยจะต้องลงโทษความผิดภายในที่กระทำในต่างประเทศด้วย เพราะกฎหมายไทยตรงกับกฎหมายต่างประเทศ

นาย อาร. กियอง - ประโยชน์ที่ได้ก็คือ เรารู้ว่าความผิดอันใดบ้างเราจึงจะลงโทษ จะระบุไว้จะเพราะคนต่างประเทศเท่านั้นหรือ ข้าพเจ้าเห็นว่าได้ประโยชน์ดี จึงไม่ขอคัดค้าน

พระมนูเวทย์ ฯ - อาจทำให้ศาลยกฟ้องได้ เพราะสืบกฎหมายต่างประเทศไม่ได้ก็ได้

ม.จ.สกล ฯ - เกรงว่าพะยานผู้ชำนาญการพิเศษเกี่ยวกับกฎหมายต่างประเทศของเราจะไม่พอ

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ทำให้ศาลต้องรู้กฎหมายต่างประเทศ

พระมนูเวทย์ ฯ - ศาลล่างเชื่อ ศาลอุทธรณ์อาจไม่เชื่อก็ได้

พระยาอรรัตนกรวิทย์ ฯ - ข้อที่ร้ายก็คือ ศาลไทยจะต้องชำระคดีที่เป็น

technical offence เช่นความผิดก่อกฎหมายศุลกากร เป็นการรับรองความ
ผดของเขา ทำไมเราจะคงไประวังผลประโยชน์ของต่างประเทศ

ประธาน ฯ - เป็นอันตกลงว่า สำหรับคนไทยจะก่อทำผิดซึ่งความผิด
ที่เป็นมาปทั้ ๗ ไป ที่ไหนเสนอมาก่อนนั้นใครจะให้ที่ประชุมพิจารณาบันทึกนายอาร์.
กียอง และพระยาอรธการวิทย์ ฯ ก็เสนอขึ้นมาเหมือนกัน อยากทราบว่าตอนต้นของ
บันทึกนาย อาร์. กียอง ที่ประชุมเห็นอย่างไร

พระยาอรธการวิทย์ ฯ - ข้าพเจ้าได้เสนอขอให้เพิ่มความผิดฐานปลอม
หนังสือที่เกี่ยวกับตัวเปลี่ยนมือ ใบหุ้น

ประธาน ฯ - ตัวเปลี่ยนมือกับใบหุ้น นาย อาร์. กียอง ไม่ขัดข้อง
แต่ควรจะเพิ่มความผิดอะไรอีกหรือไม่

พระมนูเวทย์ ฯ - โทษ ๗ เราจะเขียนใหม่แล้ว จะเห็นตามกฎหมาย
ต่างประเทศเสียที่เกี่ยวข้องจะไม่ดีกว่าหรือ

พระยาอรธการวิทย์ ฯ - ถ้าเพิ่มความผิดฐานปลอมตัวแลกเงินและใบ
หุ้นลง ไปจะตรงตามกฎหมายญี่ปุ่นพอดี ส่วนเจ้าพนักงานทำผิดในต่างประเทศนั้นจะ
ต้องมีนิติศาสตร์ต่างหาก

พระมนูเวทย์ ฯ - หมายความว่า ในเรื่องนี้เราเดินตามกฎหมาย
ญี่ปุ่นและจีน

พระยาอรธการวิทย์ ฯ รับรอง

ที่ประชุมตกลงให้เลขานุการไปร่างมาตรา ๑๐ ข้อ ๑, ๒ และ ๓ เสนอ
ที่ประชุม โดยเพิ่มความผิดฐานปลอมตัวแลกเงินและใบหุ้น และให้ยกเว้นระบุมความ
ผิดส่วนตัว ๗ ซึ่งถ้าคนไทยทำนอกประเทศก็ให้ฟ้องร้องในประเทศได้ด้วย ที่ประชุม
จะได้พิจารณาข้อนี้ในการพิจารณาว่าครั้งที่สอง

ประธาน ฯ - ข้อเสนอของพระยาอรธการวิทย์ ฯ ข้อ ๓ ที่ประชุม
จะเห็นอย่างไร

พระยาอรธการวิทย์ ฯ - ถ้าคนต่างประเทศทำความผิดต่อคนไทยซึ่ง
เป็นความผิดที่คนไทยทำในต่างประเทศก็ฟ้องร้องยังศาลไทยได้ ก็ควรให้ศาลไทย
มีอำนาจลงโทษได้

พระมนูเวทย์ ฯ - เป็นเรื่องถ้อยทีถ้อยยอมแทนกัน (reciprocity)

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - คนไทยทำผิดเรายังลงโทษให้

นาง ไชยง - เรื่องคนไทยทำผิดต่างประเทศ เราอนุมานว่า
 สงไว้แล้ว แต่ถ้าเป็นความผิดของคนไทยจะต้องมีการร้องทุกข์หรือไม่
 ประธาน ฯ - ไม่จำต้องมีการร้องทุกข์

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - เก็บตามกฎหมายญี่ปุ่น มาตรา ๓ วรรคสุดท้าย

นาง ไชยง - ข้าพเจ้าเห็นด้วย

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - เราต้องมีคดีอย่างเขา ไม่เช่นนั้นจะขาดข้อ

ความไป

ม.จ. สกล ฯ - ถ้าไม่กฎหมายญี่ปุ่นจึงแยกคนญี่ปุ่นทำผิดออกจากคน

ต่างทำผิด

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - เขียนกว้างไม่ได้ ต้องเขียนแคบ เพราะมีจะนั้น
 ความผิดที่คนต่างทำผิดต่อคนต่างทำผิดก็จะต้องถูกลงโทษ แต่กฎหมายญี่ปุ่นต้อง
 การลงโทษจะเหาะคนต่างทำผิดต่อคนญี่ปุ่น กฎหมายญี่ปุ่นระบุว่าถ้าคนญี่ปุ่นทำ
 ผิดนอกประเทศก็ลงโทษให้ และความผิดเหล่านี้ ถ้าคนต่างทำผิดต่อคนญี่ปุ่น
 ศาลญี่ปุ่นก็ลงโทษได้

นาง ไชยง - อาจมีปัญหาในทางส่งผู้ร้ายข้ามแดน เพราะเป็น
 การทำผิดนอกประเทศ แต่ถ้าคนต่างทำผิดยังขึ้นเข้ามาเมืองไทย ศาลไทยก็จะลง
 โทษ

ประธาน ฯ - ใครจะเสนอความเห็นในบันทึกของนาง ไชยง
 ที่กำลังพิจารณากันอยู่ คือ ข้อ B นั้นนาง ไชยง เสนอว่าไม่ควรจะเพิ่มความ
 ผิดโดยไม่ว่าเป็น

พระยาอรุณการวิทย์ ฯ - เท่าที่ตกลงมาก็เป็นความเห็นของนาง ไชยง
 ไชยง เหมือนกัน ซึ่งนาง ไชยง ก็เห็นด้วย

ประธาน ฯ - ควรจะได้พิจารณาบันทึกของนาง ไชยง รวมกัน
 ไป

นาง ไชยง - ที่ข้าพเจ้ากล่าวคัดค้านวิธีการมีมติชี้ความผิดก็
 เพื่อที่จะไม่ให้ขยายความผิดออกไปให้มากนัก

พระมนูเวทย์ ฯ - เรื่องเจ้าพนักงานทำผิดนอกประเทศจะมีมติชี้
 อย่างไร

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ถ้ายอมรับวิธีการมีมติชี้ ก็จะต้องมีมติชี้ถึงเจ้า

พนักงานทำผิด

นาย อาร์. กียอง - เราไม่เข้าใจว่าทำไมกฎหมายที่มุ่งจึงไม่รวม
มาตรา ๔ ไว้ในบัญชีความผิดในมาตรา ๓

พระยาอรุณการวิทย์ ฯ - เพราะความผิดตามบัญชีในมาตรา ๓ ไม่
เกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงาน

นาย อาร์. กียอง - ทำไมจึงไม่ใส่ความผิดที่ทำโดยเจ้าพนักงานไว้ใน
มาตรา ๓

พระยาอรุณการวิทย์ ฯ - เพราะความผิดในบัญชีของมาตรา ๓ เป็น
หลัก

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - นอกจากนั้นความผิดตามมาตรา ๓ ก็ไม่ประทุษ
ร้ายต่อต่างประเทศ

นาย อาร์. กียอง - ความผิดอันร้ายสินบนไม่ประทุษร้ายต่อต่าง
ประเทศ

พระมนูเวทย์ ฯ - เมื่อยอมรับวิธีการมีบัญชีแล้ว ก็ควรร่างตามกฎหมาย
ที่มุ่งที่เดียว

ประชาชน ฯ - เมื่อยอมรับวิธีการมีบัญชีความผิดแล้ว ก็ยังเหลือข้อ
เสนอของนาย อาร์. กียอง ที่ขอให้แก้ไขวิธีการในมาตรา ๑๐ ข้อ ๔

พระมนูเวทย์ ฯ - เป็นหลักเกณฑ์ที่ประชุมลงมติไม่เห็นด้วยแล้ว

พระยาอรุณการวิทย์ ฯ - ใครจะขอเสนอปัญหาให้ที่ประชุมพิจารณา
แต่ไม่ได้เสนอขอให้แก้ ความตำรากฎหมายระหว่างประเทศแยกคดีอาญา ความ
ผิดที่กระทำในทะเลหลวง ประเทศใดจับมาได้ก็ฟ้องร้องให้ลงโทษได้ ในขณะที่ร่าง
กฎหมายลักษณะอาญา ความผิดต่อทะเลหลวงมีแต่ความผิดฐานโจรสลัด แต่เดี๋ยวนี้
มีความผิดฐานทำลายสายโทรศัพย์และโทรเลขใต้น้ำ

ที่ประชุมเห็นว่า ควรบัญญัติเฉพาะความผิดฐานโจรสลัด

นาย อาร์. กียอง - มาตรา ๔ ของกฎหมายที่มุ่งรุนแรงมาก และ
ไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของวิธีการระบุมความผิด ควรจะถือหลักว่าตัดสินแล้วก็ป็นอันเสร็จ
เด็ดขาด (chose jugée) ไม่ควรพิจารณาซ้ำสอง

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - เราควรบัญญัติครบถ้วน

พระมนูเวทย์ ฯ - เห็นตามหลักการของเขา แต่ควรเปลี่ยนแปลง

ที่ประชุมตกลงว่า สำหรับคนต่างถิ่นนั้น ถ้าทำผิดต่อคนไทยอย่างเฉียว
กึ่งที่ระงูไว้ในมติซึ่งความผิดซึ่งคนไทยทำนอกประเทศ คนไทยจะถูกลงโทษแล้ว ก็ให้
ศาลไทยลงโทษได้ และให้เลขานุการไปร่างมาตรา ๑๐ ตามที่ตกลงมาแล้วเสนอ
ที่ประชุม

ผู้จกรายงานอ่านมาตรา ๑๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเสนอที่ประชุม
ที่ประชุมเห็นว่า หลักการก็อยู่แล้ว ให้เลขานุการไปร่างแก้ไขถ้อย
คำให้รัดกุมขึ้น

ผู้จกรายงานอ่านมาตรา ๑๒ พร้อมด้วยข้อเสนอของกรมราชทัณฑ์ที่
เสนอว่า ควรเพิ่มเติมโทษกักกันและโทษทางวินัยราชทัณฑ์

ม.ร.ว. เสนีย์ ๑ - โทษกักกันเข้าอยู่ในโทษให้อยู่ภายในเขตที่อื่น
มีกำหนดแล้ว

พระยาอรธการวิทย์ ๑ - กฎหมายของเรามีโทษจำคุกและเพิ่มโทษ
โทษกักกันเป็นโทษสำหรับความผิดพิเศษ เป็นการอบรมสั่งสอนคนให้เป็นคนดี ส่วน
ข้อที่ข้าพเจ้าขอเพิ่มโทษขึ้นสำหรับเก็คนั้น ข้อเสนอนี้ก็ตกไปแล้ว

ม.จ. สกล ๑ - การส่งไปอยู่ในโรงเรียนศึกษาศึกษาไม่ถือว่าเป็นโทษ
ไม่ใช่หรือ

พระยาอรธการวิทย์ ๑ - เป็นโทษ แต่ไม่ใช่โทษที่ลงแก่ผู้กระทำความ
ผิด แต่เป็นโทษที่กำหนดไว้เพื่อให้อำนาจแก่ศาล

พระมนูเวทย์ ๑ - ไม่ใช่โทษตามมาตรา ๑๒

พระยาอรธการวิทย์ ๑ - เข้าอยู่ในโทษให้อยู่ภายในเขตที่อื่นมีกำหนด

ม.ร.ว. เสนีย์ ๑ - ถูกแล้ว แต่ไม่มีการเพิ่มโทษ

นาย อาร. กियอง - โทษอยู่ภายในเขตที่อื่นมีกำหนด เป็นโทษตาม
มาตรา ๓๐ พระราชบัญญัติศึกษาศึกษาศึกษาคนจรจัดแลคนที่ต้องโทษหลายครั้ง ร.ศ. ๑๒๗๗
ยังคงใช้อยู่เพียงครั้งเดียว คือ เหลือเฉพาะคนจรจัด ซึ่งได้ยกร่างขึ้นใหม่ และ
เสนอไปยังรัฐบาลแล้ว ฉะนั้นควรใส่โทษกักกันด้วย เพราะเป็นโทษอาญา

ม.ร.ว. เสนีย์ ๑ - โทษให้อยู่ภายในเขตที่อื่นมีกำหนดนั้น ตรงกับ
โทษในพระราชบัญญัติศึกษาศึกษาศึกษาคนจรจัด แลคนที่ต้องโทษหลายครั้ง ถ้าเรายังคง
มีโทษให้อยู่ภายในเขตที่อื่นมีกำหนดอยู่ ก็ควรเพิ่มโทษกักกันเข้าไปด้วย

พระยาอรธการวิทย์ ๑ - โทษมี ๒ อย่าง คือ (๑) ลงอาญา และ

(๒) เป็นวิธีการป้องกันซึ่งไม่ใช่โทษที่ตั้ง เพราะกระทำความผิด เป็นแต่เนื่องมาจากความผิด จึงรวมอยู่ในมาตรา ๑๒ โทษก็กกกันเป็นความผิดใหม่ คือ ให้อบรมสั่งสอน จึงไม่ใช่โทษให้อยู่ภายในเขตที่อื่นมีกำหนด

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ในเวลาว่างพระราชบัญญัติก็กกกัน ฯ นั้น ได้ร่างอย่างเดิม เป็นแต่เปลี่ยนวิธีการเท่านั้น

พระมนูเวทย์ ฯ - โทษก็กกกันก็เป็น restriction of residence อย่างหนึ่ง ถ้าหนักก็ลงโทษตามมาตรา ๑๗๐ ได้

พระยาอรรดการวิทย์ ฯ - การลงโทษ เพราะหนักนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - เมื่อถึงถึงที่มาของโทษก็กกกัน คือ พระราชบัญญัติคัดค้านคนจนจกแลคนท้องโทษหลายครั้งแล้ว จะถือว่าโทษก็กกกันเป็นโทษให้อยู่ภายในเขตที่อื่นมีกำหนดก็เป็นการซ้ำกับประวัติที่เป็นมา

ม.จ.สกล ฯ - การก็กกกันไม่ใช่โทษ เป็นแต่วิธีการป้องกัน (preventive measure)

พระยาอรรดการวิทย์ ฯ - ที่มีบัญญัติโทษให้อยู่ภายในเขตที่อื่นมีกำหนดนั้นก็เพื่อมาตรา ๓๐ มาตราเกี่ยวเท่านั้น

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - เป็นการใส่ไว้ก็ คือ ในขณะที่ยังกฎหมายอาญาพระราชบัญญัติคัดค้านคนจนจกแลคนท้องโทษหลายครั้ง ได้ร่างไว้แล้ว แต่ยังไม่ประกาศใช้ จึงได้ร่างไว้ในที่นี้ อีก จึงควรจะตัดโทษให้อยู่ภายในเขตที่อื่นมีกำหนดออกได้ หรือถ้าจะให้คงมีไว้ก็ท้องใส่โทษก็กกกันลงไปด้วย และการเอาออกนี้เราอาจเดียงว่าเป็นกฎหมายพิเศษก็ได้

พระยาอรรดการวิทย์ ฯ - นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่ามาตรา ๒๕ ศาลไม่เคยใช้เลย

ประธาน ฯ - ศาลเคยใช้

พระยาอรรดการวิทย์ ฯ - เคยใช้ในกรณีใด

ประธาน ฯ - ถูกลงโทษแล้ว ขอให้เพิ่มโทษและส่งไปอยู่ภายในเขตที่อื่นมีกำหนดได้

พระยาอรรดการวิทย์ ฯ - การที่ศาลพิพากษาให้อยู่ภายในเขตที่อื่นมีกำหนดนั้น ลงโทษตามพระราชบัญญัติคัดค้านคนจนจกแลคนท้องโทษหลายครั้งกฎหมายนี้ออกปีเดียวกันกับกฎหมายลักษณะอาญา เข้าใจว่าเป็นเรื่องต่างคนต่างเขียน

ด้วยเหตุนี้ศาลจึงไม่ใช้มาตรา ๒๕ และเหตุผลก็คือ ศาลส่งจำเลยไปอยู่ภายใน
เขตที่อื่นมีกำหนดตามพระราชบัญญัติกักขังคนจรจัดและคนต้องโทษหลายครั้ง
ได้ก็เมื่อเงื่อนไขที่กฎหมายนั้นกำหนดไว้ครบถ้วน แต่ตามมาตรา ๒๕ เราใช้ได้
โดยไม่มีเงื่อนไข

พระมนูเวทย์ ฯ - นอกจากนั้นยังมีโทษตามมาตรา ๑๓๐ อีกด้วย

พระยาอรณการีย์ ฯ - จำเลยเป็นนักเลงที่บางรัก ศาลอาจสั่งว่า
จำเลยจะเข้าไปบางรักไม่ได้

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ถ้าถือเช่นนั้นแล้วก็ไม่เข้าพระราชบัญญัติกักขังคน
กจรจัดและคนต้องโทษหลายครั้ง เป็นกฎหมายพิเศษ และถ้าใช้เกี่ยวกับมาตรา ๒๕ ทำ
ให้ศาลลงโทษได้ ถ้าว่าถึงผล มาตรา ๑๓๐ กว้าง และใช้ในการหลบหนีได้ไม่ว่า
จะส่งจำเลยไปตามกฎหมายลักษณะอาญาหรือตามพระราชบัญญัติกักขังคนจรจัดและ
คนต้องโทษหลายครั้ง

ม.จ.สกล ฯ - ถ้าจะให้โทษนี้คงไว้ก็จะต้องมีนโยบายสนับสนุนการ
ส่งบุคคลจำพวกนี้ไปอยู่ภายในเขตที่อื่นกำหนด แต่ปรากฏว่าไม่มีนโยบายที่จะให้
อยู่ภายในเขตที่อื่นกำหนด เพราะเท่ากับส่งไปเพาะผู้ร้าย และอยากทราบว่า
เวลานี้ได้ใช้โทษเหล่านี้หรือไม่

พระยาอรณการีย์ ฯ - ไม่เคยใช้

พระมนูเวทย์ ฯ - ที่ศาลไม่ได้สั่งก็เพราะโจทก์ไม่ได้ร้องขอ และ
ถ้าโจทก์ไม่ร้องขอก็แปลว่าโทษจำคุกพออยู่แล้ว เท่าที่นำมา จำได้ว่าไม่เคยมี
คำพิพากษาซึ่งเป็นเพราะโจทก์ไม่ใคร่ร้องขอ และศาลจะตัดสินเกินคำขอของโจทก์
ไม่ได้ เช่น ตัวอย่างเรื่องนักเลงโทษบางรัก ถ้าโจทก์ขอขึ้นมาศาลก็ลงโทษให้ หลัก
นี้คือ ควรเอาไว้

นาย อาร. กियอง - วิธีการนี้มีในกฎหมายหลายประเทศ

ม.จ.สกล ฯ - ควรใช้วิธีการ negative คือ ห้ามไม่ให้เข้าไปใน
เขตที่บางแห่ง แต่ถ้าจะจำกัดให้อยู่ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งไม่ดี เพราะเท่ากับ
ให้ไปเพาะผู้ร้าย

พระยาอรณการีย์ ฯ - โทษเราให้คงมีไว้ แต่ไม่ควรใส่ไว้ใน

มาตรา ๑๒

พระมนูเวทย์ ฯ - ต้องใส่ เพราะศาลต้องพิพากษา

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - ถ้าจะไม่ใส่ไว้ในมาตรา ๒๖ จะไม่ถูกหลัก เพราะการจำกัดเสรีภาพของคนต้องถือว่าเป็นโทษ

ม.จ. สกล ฯ - ไม่เห็นด้วยที่จะให้ส่งไปยังจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง ควรจะให้ตรงกันข้าม

พระมนูเวทย์ ฯ - การกำหนดให้อยู่ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งอาจมี เช่น เป็นนักเลงโตอยู่หลายจังหวัด ส่งไปอยู่เสียดจังหวัดอื่นจะได้ไม่มีพวก

ประธาน ฯ - วิธีบัญญัติ คือ สวดกำหนดไว้ในคำพิพากษาแค่เพียงว่าให้ส่งไปอยู่ในเขตที่อื่นมีกำหนดเท่านั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการจะส่งไปอยู่ที่ใดก็ได้

พระมนูเวทย์ ฯ - บัญญัติไว้เป็นหลักเท่านั้น ส่วนจะใช้วิธีการอย่างไรเป็นอีกปัญหาหนึ่ง

พระยาอรุณการวิทย์ ฯ - เขาส่งคนจระจกไปยังที่ห่างไกล เพราะถ้าอยู่ในที่เดิมอาจมีเครื่องมือสำหรับทำการร้ายได้

พระมนูเวทย์ ฯ - ถ้าห้ามไม่ให้ออกไปจากสถานที่แห่งหนึ่ง ถ้าไปหาพรรคพวกในสถานที่นั้นไม่ได้ การให้อยู่ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง เราควบคุมได้

ประธาน ฯ - วิธีปฏิบัติก็คือ ส่งไปจังหวัดใดจังหวัดนั้นก็รังเกียจที่ประชุมตกลงว่า โทษก็กักกันเป็นโทษพิเศษ ไม่ควรระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ส่วนโทษให้อยู่ภายในเขตที่อื่นมีกำหนดนั้นให้คงไว้ตามเดิม

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - คำว่า "ผู้กระทำความผิด" นั้น ไม่ถูก เพราะอาจลงแก่บิดามารดาหรือคนที่แสดงความอาชวาทมากร้าย และคำว่า "ให้เรียกประกันทานบน" ควรแก้เป็นว่า "ให้เรียกประกันหรือทานบน" เพราะศาลอาจเรียกแค่ประกันก็ได้

ม.จ. สกล ฯ - คำว่า "ให้อยู่ภายในเขตที่อื่นมีกำหนด" นั้น จะให้คงไว้หรือ เพราะเป็นวิธีการที่เราไม่ใช้แล้ว เราจะห้ามแค่เพียงว่าไม่ให้เข้าไปยังจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง

พระมนูเวทย์ ฯ - ควรใช้คำว่า "จำกัดเขต" เฉย ๆ

ประธาน ฯ - พึงชี้ชัด ๆ เพราะมาตรา ๒๖ ใช้คำขึ้นหน้าโทษต่าง ๆ ว่า "ให้" เช่น ให้ประหารชีวิต ให้จำคุก

พระยาอรรณการีย์ ฯ - คำว่า "ให้" เช่น "ให้ประหารชีวิต" ไม่
ควรมี ใช้คำว่า ประหารชีวิต เท่านั้นก็พอ

ม.ร.ว.เสนีย์ ฯ - โทษวิบริษัทรักษาพยาบาล

พระยาอรรณการีย์ ฯ - เรียกประกันทานมน ควรมาก่อนวิบริษัทรักษา
แต่ถ้าเปลี่ยนลำดับตามมาตรานี้ก็จะต้องเปลี่ยนลำดับมาตราที่มีผู้ตั้งโทษนั้น ๆ เสียใหม่

ม.จ.สกล ฯ - โทษให้คุมขังแต่เพียงบางส่วน เช่น ชังแท่งกลางคืน
กลางวันให้ไปทำงานไถ่จะควรคงไว้หรือไม่

ประธาน ฯ - เป็นรายละเอียด

พระมนูเวทย์ ฯ - ควรใช้คำว่า โทษอยู่ในควบคุม

ม.ร.ว.เสนีย์ ฯ - จะใช้มาตรานี้ในทางป้องกันหรือลงโทษ

ม.จ.สกล ฯ - ในประเทศอังกฤษกำหนดอายุไว้ ๒๓ ปี ให้ลง
โทษคุมขังแต่เพียงบางส่วน เพราะจะลงโทษจำคุกตลอดเวลาก็จะเสียคน

พระยาอรรณการีย์ ฯ - ข้าพเจ้าเคยเสนอโทษสำหรับเด็ก แต่ขอ
เสนอนี้ได้ตกไปแล้ว

นาย อาร.กียอง - ไม่ใช่ความคิดที่ใหม่ วิธีการนี้ได้เคยใช้ในกรม
กองทหาร

ประธาน ฯ - โทษที่มีบัญญัติไว้จะต้องใช้ ถ้ายอมรับวิธีการนี้ก็จะ
ต้องไปพิจารณาว่า โทษอย่างนี้จะเหมาะสมกับความผิดฐานใด

ม.จ.สกล ฯ - ก็เช่นเดียวกับโทษประกันทานมน จะใช้เมื่อใด

พระยาอรรณการีย์ ฯ - เราอาจเขียนไว้เป็นมาตรา ๑ เช่น ผู้กระทำ
ผิด แทนที่จะลงโทษจำคุกก็ให้ลงโทษด้วยโทษอย่างนี้ได้

ม.จ.สกล ฯ - ควรจะมีโทษเป็นสามชั้น คือ ออกจากโรงเรียน
พักสัปดาห์แล้วทำผิดขึ้นอีก เราก็คุมขังแต่บางส่วน ถ้าทำผิดขึ้นอีก ถัดจากคุมขังบาง
ส่วนก็ลงโทษจำคุก

พระยาอรรณการีย์ ฯ - ที่จริงไม่มีโทษระหว่างรอกการลงอาญาและ
จำคุกเสีย เมื่อรอกการลงอาญาแล้ว ก็จำคุกทีเดียว

ม.ร.ว.เสนีย์ ฯ - เห็นพ้องด้วย อยากจะสนับสนุน ผู้กระทำผิด
ถ้าอายุเกิน ๑๖ ปีต้องใส่คุกเรื่อยไป และอาจให้อยู่ในกุศยพิณิจของศาลว่าจะลง
โทษคุมขังแต่บางส่วนหรือไม่

ประธาน ฯ - หลวงชาว์รง ฯ เคยแสดงความเห็นไว้ว่า ถ้าจะทำเช่นนั้นจะต้องใช้คนมาก เกรงว่าจะทำไม่ได้

ม.จ.สกล ฯ - ที่หลวงชาว์รง ฯ ไม่เห็นด้วยนั้น เป็นเรื่องปล่อยตัวแล้วให้มารายงานเป็นระยะเวลา ที่เราทุกคนนี้เป็นเรื่องคุมขังแต่บางส่วน

ม.ร.ว.เสนีย์ ฯ - เกรงจะปฏิบัติไปไม่ได้ก็ ความคึกคักนี้คนคนไทยถ้าปล่อยไปทำงานกลางวัน เอาตัวมาคุมขังกลางคืน เกรงว่าจะหนีไปเลย

ม.จ.สกล ฯ - เราเอานักโทษเข้าเรือนจำปีละมาก ๆ เราต้องดูฐานะของบ้านเมือง เลี้ยงคนให้จริง โอกาสที่จะสร้างกฎหมายอาชญาเป็นโอกาสที่จะพิจารณาฐานะต่าง ๆ

ประธาน ฯ - ปัญหาที่ว่า คนไทยเราจะเห็นคุณค่าของการคุมขังแต่บางส่วนหรือไม่

พระยาวรณการวิทย์ ฯ - ผลที่เสียนั้นเกรงว่าจะหนีไปเลย แต่ถ้านี้เราก็จับตัวมาจำคุกให้เต็มทีและลงโทษฐานหนีอีก คนที่ถูกคุมขังแต่บางส่วนนี้จะได้ไม่ไปมีว่สมกับคนร้าย

นาย อาร.กียอง - โทษกักกันนี้ ถ้าไม่ลงไว้จะเป็นการบัญญัติโทษตามกฎหมายอาญาไม่ครบถ้วน เมื่อระบุโทษกักกันไว้แล้ว ก็อาจร่างเป็นอีกมาตราหนึ่ง กำหนดว่า โทษกักกันนี้จะลงโทษตามกฎหมายพิเศษ

ที่ประชุมเห็นว่า โทษกักกันเป็นโทษตามกฎหมายพิเศษ ส่วนโทษคุมขังแต่บางส่วน และโทษทางวินัยราชทัณฑ์ ให้เลื่อนไปพิจารณาคราวหน้า ^{ไม่ต้องระบุไว้}

หมดเวลาประชุม ที่ประชุมให้เลื่อนไปประชุมคราวหน้าวันเสาร์ที่ ๑๐ มิถุนายน ศกนี้ เวลา ๑๐.๐๐ น.

ปิดประชุมเวลา ๑๖.๐๐ น.

๕๖๕๓ ๑๑ ๕๖ ๑๓

ผู้กรรายงาน.

สีหะ พิมพ์

๕๖๕๓๓๓๓

ภาคผนวก ข.

รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ 9, 28/2482 วันที่ 10 มิถุนายน 2482

๑๒๐๕

คณะกรรมการ กฤษฎีกา
 รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา
 ครั้งที่ ๘, ๒๘/๒๕๕๒
 วันเสาร์ที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒

ผู้ที่มาประชุม คือ

(๑) นาย อาร. กียอง	กรรมการ
(๒) นายบอง เมรุ แซ่	กรรมการ
(๓) พระมยุเวทย์วิมลนาท	กรรมการ
(๔) พระยาตักทสิธรรมประคัลภ์	กรรมการ
(๕) หม่อมเจ้าสกลวรรณภากร รวรวง	กรรมการ
(๖) หม่อมราชวงศ์เสนิย์ ปราโมช	กรรมการ
(๗) พระยาอรุณการวิชัยโนนย์	กรรมการ
(๘) นายเทียน มุนนาค	กรรมการและเลขานุการ
นายสายพุก แสงอุทัย	ผู้จกรายงาน
นายนาวาเอกหลวงชำนาญนาวาสวัสดิ์ ร.น.	ที่กรราชการที่อื่น

เปิดประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

พระยาตักทสิ ๗ นั่งเป็นประธาน

วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ ประธานกรรมการที่กรราชการที่อื่น ที่ประชุม
 ลงมติให้พระยาตักทสิ ๗ เป็นประธาน ผู้จกรายงานได้เสนอรายงานการประชุม
 และมติของที่ประชุมครั้งที่ ๘, ๒๘/๒๕๕๒ ต่อที่ประชุม ที่ประชุมข้างมากเห็นว่า
 ควรจะเลื่อนการตรวจรายงานการประชุมนี้ไปพิจารณาในคราวประชุมคราวหน้า
 เพราะกรรมการไม่มีเวลาอ่าน

ประธาน ๗ ได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณามาตรา ๑๒ ต่อจากวันก่อน
 ซึ่งที่ประชุมยังพิจารณาข้อเสนอของ ม.จ.สกล ซึ่งเสนอให้มีโทษคุมขังบางส่วนและ
 ข้อเสนอของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งเสนอให้มีโทษวินัยทางราชทัณฑ์ไว้ ๑๒ ไม่เสร็จ

ประธาน ๗ - โทษทางวินัยราชทัณฑ์นั้น ไม่ควรอยู่ในกฎหมายอาญา
 พระยาอรุณการวิชัย ๗ - โทษทางวินัยราชทัณฑ์นั้นไม่ไ้ลง เพราะผู้

กระทำใ้กระหว่าความนิคและไม่ได้เป็นโทษซึ่งศาลพิพากษาลงโทษ เป็นการลงโทษ เพราะทำผิดทางวินัย

พระมนูเวทย์ ฯ อ่านพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๗๗ เสนอที่ประชุม ซึ่งให้อ่านาจเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ลงโทษนักโทษที่กระทำผิดอาชวามาง อย่างก้วยโทษวินัยทางราชทัณฑ์ไ้

พระยาอรธการีรย์ ฯ - ถ้ามีกฎหมายอย่างนั้นแล้วก็ไม่ต้องบัญญัติไว้ ในประมวลกฎหมายอาชว เพราะเป็นกฎหมายพิเศษ

ที่ประชุมตกลงว่าไม่ต้องระบุไว้ในกฎหมายลักษณะอาชว

ประธาน ฯ - โทษคุมซึ่งบางส่วนนั้นเป็นความคคที่คิ ควรไ้รับการ พิจารณามาก แต่ถ้าเป็นวิธีการที่จะต้องใช้คนมากแล้วก็ควรพิจารณาว่าจะเหมาะสมกับเวลาและความเป็นอยู่ของบ้านเมืองเราหรือยัง ข้าพเจ้าเห็นเป็นส่วนค้วว่า ยังจะลำบาก ผลที่ไ้จะไม่แพ้กับเสีย

พระยาอรธการีรย์ ฯ - ในการพิจารณาว่าควรมีโทษอย่างนี้หรือไม่ นั้น ควรเอาไว้พิจารณาเมื่อถึงคราวพิจารณามาตรา ๔๐ - ๔๑ ที่ว่าก้วยรอกการลง อาชว เวลาที่ศาลเห็นควรลงโทษจำคุกก็ลงโทษที่เกี่ยว ระหว่างรอกการลงอาชว และลงโทษจำคุกนั้น ควรจะมีโทษระหว่างกลางหรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า ควรมีโทษระหว่างกลาง ก็เอามาใส่ไว้ในมาตรา ๑๖ ไ้

พระมนูเวทย์ ฯ - ที่เสนอนานี้ไม่หนักข้อเสนอของประธาน ฯ ที่ว่า ทางปฏิบคิลำบาก

ม.จ.สกล ฯ - ผู้ที่ระวินัจฉัย เรื่องนี้ไ้ไ้คือกระทรวงมหาคไทย เรา คุนในแง่กฎหมาย แต่นี้เป็นเรื่องนโยบาย เราจะสมมติเอาเองว่ากระทรวงมหาคไทย จะคคค้านหรือไม่ ไ้ไ้

ประธาน ฯ - กระทรวงมหาคไทยเป็นแต่เจ้าหน้าทีปฏิบคิการ ส่วน การจะลงโทษก้วยโทษอย่างนี้หรือไม่เป็นปัญหาในทางนโยบายของรัฐบาลและเป็น หลักกฎหมาย ความประสงค์ของการลงโทษมีอยู่ ๔ ประการ คือ เพื่อเป็นการ ปรามปรามเพื่อป้องกันมิให้กระทำผิดไ้อีก เพื่อคคคินสขัยสันคานและเพื่อเป็นการชก ใช้ค่าเสียหาย ฉะนั้นโทษไ้ที่จะสมกับความนิคและทำให้เชกหลามหรือไม่ ควรจะ ไ้รับการพิจารณา จะอาศัยแต่การรายงานของกระทรวงมหาคไทยไ้ไ้

พระยาอรธการีรย์ ฯ - กระทรวงมหาคไทยคงไม่ชกค้อง ถ้าคคหนึ่ง

๑๒๑๐

กระทำความผิด จะจำคุกก็เกินไป และจะรอกการลงอาชญาาก็เกินไปเหมือนกัน ถ้าจะมีโทษ ระหว่างกลางก็ก็จะดี ในทางปฏิบัติคงไม่ขัดข้องอะไร เพราะถ้าซึ่งห่างกลางวันกลางคืนยังซึ่งได้ ทำไมจะซึ่งจะเพาะกลางคืนไม่ได้

ม.จ.สถล ๖ - เวลาที่มีโทษบางจำพวกซึ่งกลางวันใช้ให้ไปทำงานที่อื่น เช่น ให้ไปกวาดศาลากลางจังหวัด แต่ถ้าเห็นทำไมก็ก็ควรเล็ก เช่น เกี่ยวกับโทษเขียน

พระมณูเวทย์ ๖ - ถ้าพูดถึงหลักแล้ว ควรมีโทษคุมขังบางส่วน แต่ในทางปฏิบัติจะคงกว่า (๑) คนที่ปล่อยไปกลางวันจะกลับมาในคุมขังกลางคืนหรือไม่ และ (๒) จะมีเจ้าหน้าที่เพียงพอนหรือไม่

พระยาอรธการวิทย์ ๖ - รอกการลงอาชญาเรายังปล่อยตัวไม่ได้ ส่วนโทษคุมขังบางส่วนเป็นแค่สั่งให้มากลางคืน แต่ถ้าไม่มาก็เอาตัวซึ่งเสียเลย

พระมณูเวทย์ ๖ - การรอกการลงอาชญาไม่ปล่อยไปเลย แต่โทษนี้ให้กลับมาถูกคุมขังในเวลากลางคืน คงจะไม่กลับ

พระยาอรธการวิทย์ ๖ - ถ้าผู้ต้องคำพิพากษานี้ไปก็เสียประโยชน์ที่เขาควรได้

พระมณูเวทย์ ๖ - คงจะไม่คิดเช่นนั้น อุบัตินิสัยใจคอคนไทยผิดกับคนต่างประเทศ

ประธาน ๖ - พระยาอรธการวิทย์ ๖ เสนอให้มีโทษคุมขังบางส่วนไว้ไฉนมาตรา ๑๒ แต่การรอกการลงอาชญาเราก็ไม่ได้รวมอยู่ในจำพวกโทษ โทษคุมขังบางส่วนนี้ก็ควรใช้วิธีเกี่ยวกับรอกการลงอาชญา

พระยาอรธการวิทย์ ๖ - ที่ไม่นิยมการรอกการลงอาชญาเป็นโทษก็เพราะปล่อยตัวไปทีี่เกี่ยว และเป็นเรื่องที่ศาลจำคุก แต่ไม่เอาโทษ แต่เรื่องโทษคุมขังแค่บางส่วนนี้เป็นการ เอาโทษเพียงครั้งหนึ่ง

พระมณูเวทย์ ๖ - เป็นเช่นเกี่ยวกับการรอกการลงอาชญา การรอกการลงอาชญาไม่ต้องเขียนไว้ไฉนมาตรา ๑๒

พระยาอรธการวิทย์ ๖ - วิธีใหม่นี้เอาตัวไปกักไว้ในเวลากลางคืน เป็นโทษที่ลงแก่จำเลยที่เกี่ยว

พระมณูเวทย์ ๖ - ศาลก็คงพิพากษาโดยถือว่าเป็นโทษจำคุก แต่โดยที่จำเลยยังเป็นเด็ก ศาลไม่จำคุกตลอดวัน คือ กลางวันปล่อยตัวไปทำงาน

กลางคืนเอาตัวคุมขัง เป็นวิธีการจำคุก เป็นแต่ย่อนอ้อมให้เท่านั้น

นายบุญเนี้ย ๑ - แค่ว่าลึงท้อต้งว่าให้ลงโทษคุมขังบางส่วน

พระมัญเวย ๑ - ลาลท้อต้ง แต่เป็นมัญเวยว่าจะใส่ไว้เฒ่าตรา

๑๒ หรือไม

นาย อาร. กียอง - เราจะใส่ลึงท้อต้งแกมกัโทษทั่ว ๆ ไปหรือจะเพาะ
คนมางคนเป็นต้นว่าเค็ก

พระมัญเวย ๑ - เราจะใส่จะเพาะเค็กเท่านั้น

นาย อาร. กียอง - ถ้าเช่นนั้นก็ไม่ใส่โทษ เช่นเคียวกับการส่งไป

โรงเรียนคักสันคานซึ่งไม่ใส่โทษเหมือนกัน

พระยาอรรถการวิทย์ ๑ - กคที่ศาลรอกการลงอาญาไค้ชื่อว่าจำคุก เป็น
แค่ว่าลือไว้ แต่เรื่องนีไม่ใส่การจำคุกที่เคียว

พระมัญเวย ๑ - เป็นการจำคุก เป็นแต่ศาลย่อนอ้อมในทางเศรษฐกิจ
ให้ไปทำงานในเวลากลางวัน

พระยาอรรถการวิทย์ ๑ - การลงโทษถือว่าเป็นการปรวมปรวมเพื่อ
ให้เป็นคนคี่ แต่มีคหน้ามาง จะจำคุกก็เสียคน ที่จริงไม่ควรไค้ชื่อว่าถูกจำคุกเลย
ถ้าถือว่าเป็นโทษจำคุกแล้วก็ไม่มีประโยชน์

พระมัญเวย ๑ - ถ้ารอกการลงอาญาที่รือไปก็เคียว แต่โทษคุมขัง
มางส่วนนี้ควรแยกออกเป็นสองอย่าง วิธีหนึ่งก็คือจำคุกแต่ปล่อยตัวไปในเวลากลาง
วันเพื่อเศรษฐกิจ ส่วนอีกวิธีหนึ่งก็คือปล่อยตัวไป แต่ให้มารายงานตัวค้อการ วรทุก ๆ
วัน ถ้าไม่มารายงานตัวจะเอาตัวมาคุมขัง วิธีแรกนั้นเอาตัวมาคุมขัง

พระยาอรรถการวิทย์ ๑ - ควรพิจารณาว่า เหตุผลที่เราลงโทษคือ
อะไร คือเพื่อจะไม่ให้ขึ้นชื่อว่าเป็นคนค้อการจำคุก

พระมัญเวย ๑ - วิธีการเสียงกันไปเสียบแล้ว คือ ไม่ใส่ลงโทษจำคุก
แต่ให้มารายงานตัว ส่วนการคุมขังแต่บางส่วนนั้นเป็นการปฏิบัติตามคำพิพากษาให้
จำคุก

พระยาอรรถการวิทย์ ๑ - เราไม่ยอมให้ขึ้นชื่อว่าถูกจำคุก จึงให้มี
โทษคุมขังแต่บางส่วน

พระมัญเวย ๑ - จะเสียงความจริงไค้อย่างไรว่าไม่ใส่โทษจำคุก
เมื่อเอาตัวไปคุมขังทุก ๆ คิน

ม.จ.สกล ฯ - ในอังกฤษเขาไม่ให้เอาตัวไปคุมขังไว้ในเรือนจำ
 นาย ฮาร์. กียอง - เราต้องเลือกเอาวิธีสองวิธี คือ วิธีหนึ่งเรา
 อาจถือว่าเป็นโทษ เพราะเป็นการลงโทษโทษคำพิพากษา แต่ศาลเห็นว่าผู้กระทำ
 เป็นเด็ก ให้ส่งไปทำงานกลางวันได้ แต่กลางคืนต้องมาอยู่ในที่คุมขังในเรือนที่เป็น
 โทษชนิดหนึ่ง ส่วนอีกวิธีหนึ่งก็คือ ให้ถือว่าเป็นวิธีจัดการสำหรับเด็กอย่างหนึ่งไม่ใช่
 เป็นโทษ และใคร ๆ จะถือว่าเป็นเด็กถูกจำคุกไม่ได้ เป็นแต่ให้ไปนอน ไม่ใช่ในงาน
 ที่ถูกคุมขัง แต่เพื่อจะให้มีการควบคุมและดูแลอย่างดีที่สุด ฉะนั้นจะต้องเลือกเอา
 คือ ถ้าถือว่าเป็นโทษแล้วก็ต้องใส่ไว้ไฉนมาครา ๑๒ แต่ถ้าถือว่าเป็นไม่ใช่โทษก็ไม่ต้อง
 ใส่ไว้

พระมยุเวทย์ ฯ - เมื่อเอาตัวไปคุมขังไว้ในเรือนจำก็ต้องถือว่าเป็น
 โทษจำคุก

นาย ฮาร์. กียอง - เรือนจำสำหรับโทษคุมขังบางส่วนนี้มีฐานะเป็น
 ที่นอนของผู้ถูกคุมขังเท่านั้น

พระมยุเวทย์ ฯ - ถ้าถือว่าเป็นไม่ใช่โทษก็เป็นเรื่องว่าจัดการให้มาราย
 งานตัวทุก ๆ วัน

นาย ฮาร์. กียอง - แล้วแต่จะให้ชื่ออย่างไร คือ อาจถือว่าเป็น
 การลงโทษจำคุก แต่ปล่อยให้ไปทำงานกลางวัน หรือถือว่าเป็นไม่ใช่โทษ แต่จะต้อง
 นานอนในที่ ๆ จักไว้

พระมยุเวทย์ ฯ - ถ้าส่งมาคุมขังที่เรือนจำ จะไม่เรียกว่าโทษจำคุก
 ใดอย่างใด

นาย ฮาร์. กียอง - ผู้ต้องหาว่ากระทำผิดก็ถูกคุมขังในเรือนจำเหมือน
 กัน

ประธาน ฯ - ความสำคัญอยู่ที่การเพิ่มโทษ เพราะถ้าถือว่าเป็นโทษ
 แล้ว ภายหลังกระทำผิดขึ้นอีกก็ต้องเพิ่มโทษ

นายบรูเน็ท ฯ - แล้วแต่จะถือว่าเป็นโทษหรือเป็นวิธีจัดการเพื่ออบรม
 นิสัยให้ดีขึ้น ถ้าถือว่าเป็นโทษแล้วก็ต้องใส่ไว้ไฉนมาครา ๑๒

นาย ฮาร์. กียอง - เราอาจเลือกได้ว่าจะให้ถือเป็นโทษหรือไม่

ม.จ.สกล ฯ - สำคัญขอสลับเป็นเรือนจำหรือไม่

นาย ฮาร์. กียอง - เข้าใจว่าไม่ใช่

ขึ้น
ม.จ.สกล ๖ - การคุมขังบางส่วนเป็นแต่เพียงทำให้สำนักของศกนคิ

นาย อาร.ก๊วย - ถ้าคนถูกพิพากษาให้จำคุก เมื่อจำคุกแล้วอาจ
ปล่อยตัวไปก่อนกำหนดก็ได้ ซึ่งเป็นเรื่องปฏิบัติการให้เป็นไปตามคำพิพากษา

ม.จ.สกล ๖ - วิธีการนี้จะนำมาใช้ได้ก็ต่อเมื่อได้จัดการทรมานวิธีของ
สำนักของศกนคิแล้ว แม้เมื่อเมืองไทยยังไม่มีสำนักของศกนคิ ก็ควรจะได้เป็นไปตาม
กฎหมายเดิม

ที่ประชุมตกลงว่าไม่ควรมิโทษคุมขังแต่บางส่วน

นายเคื่อน ๖ อ่านมาตรา ๕๓ แห่งกฎหมายลักษณะอาชญากรรมที่แก้ไข
ใหม่เสนอที่ประชุม

ม.จ.สกล ๖ - ควรพิจารณาว่าจะควรลงโทษประหารชีวิตหรือไม่

นาย อาร.ก๊วย - เป็นเรื่องที่จะต้องหัดเทียบกับอย่างอื่น
ที่ประชุมลงมติว่าให้เป็นไปตามกฎหมายเดิม

พระมยุเวทย์ ๖ เสนอขอให้ประชุมอันมาพิจารณาตรา ๕๖ อีกครั้ง
หนึ่ง ที่ประชุมอนุมัติ

พระมยุเวทย์ ๖ - กฎหมายลักษณะอาชญากรรมเรากำลังกำหนดเรื่องโทษ
ไว้เท่ากับหมก แต่ตามประมวลกฎหมายต่างประเทศอื่น ๆ เขาแบ่งออกเป็นโทษ
สำคัญ (principal) และโทษอุปการณ์ (accessory)

ประธาน ๖ - เกรงว่าจะเป็นการแบ่งแยกในทางทำรา

พระมยุเวทย์ ๖ - การแบ่งแยกนี้อาจมีประโยชน์

ประธาน ๖ - ควรจะบัญญัติกฎหมายให้ง่าย ในเวลาร่างกฎหมาย
อาชญากรรมไปผู้ใดศึกษากฎหมายหลายประเทศ และรู้สึกว่าร่างอย่างกฎหมายลักษณะ
อาชญากรรมง่ายก็

พระมยุเวทย์ ๖ - ควรพิจารณาถึงโทษถอนสิทธิ์ในทางการเมือง

พระบารมธการวิทย์ ๖ - โทษสิทธิ์ในทางการเมือง เรามีกฎหมาย
ต่าง ๆ บัญญัติไว้ เช่น พระราชบัญญัติเลือกตั้ง

ประธาน ๖ - คนไทยไม่ถือว่าสิทธิ์ในทางการเมืองมีค่า ทั้งจะเห็น
ว่าต้องบังคับให้ไปทำการเลือกตั้ง

พระมยุเวทย์ ๖ - เวลาเมื่อคนออกไปในทางการเมืองขึ้นมาก ถ้ารู้จัก

ภาคผนวก ค.

รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ 108/55/2483 วันที่ 26 กรกฎาคม 2483

คณะกรรมการกฤษฎีกา

รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา

ครั้งที่ ๑๐๘/๒๕/๒๕๕๓

วันศุกร์ ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓

ผู้มาประชุม คือ

- (๑) นายนาวาเอก หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. ประธานอนุกรรมการ
- (๒) นาย อารี กีบอง กรรมการ
- (๓) หลวงจำรุงเนติศาสตร์ กรรมการ
- (๔) พระยาสุภัทสรรมประคัลภ์ กรรมการ
- (๕) พระยาเดชาภิเชษฐรมวิทักษ์ กรรมการ
- (๖) หม่อมเจ้าสกลวรรณากร วรวรรณ กรรมการ
- (๗) พระยาอรรัตนมุนี กรรมการ
- (๘) พระยาอรรัตนวโรนินพน์ กรรมการ
- (๙) นายเกื้อน บุญนาค กรรมการและเลขาธิการ
- นายเสริม วินิจฉัยกุล ผู้ช่วยกรรมการร่างกฎ
- นายสายหยุด แสงอุทัย ผู้ตรวจรายงาน
- นายयोग บรูเนย์ ศึกษาราชการ
- หลวงประสาธสุขุมิต ศึกษาราชการ

เปิดประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

โดยที่นายนาวาเอก หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. ประธานอนุกรรมการศึกษาราชการที่อื่น ที่ประชุมจึงลงมติให้พระยาสุภัทสรรมประคัลภ์ นั่งเป็นประธานชั่วคราวในการประชุมนี้มีนายบรรยง มกรากิรมย์ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย มาร่วมประชุมด้วย

พระยาสุภัทภ์ ๑ - กล่าวเปิดประชุม และขอให้ประชุมพิจารณาตรา ๒๓
 พระยาสุภัทภ์ ๑ - ในการประชุมครั้งที่แล้วมาที่ประชุมได้ขอให้ผู้แทนกระทรวงมหาดไทยไปพิจารณาทราบตรา ๒๓ ข. ว่า จะบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์-ไต่หรือไม่วินิจฉัยการแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติราชทัณฑ์เป็นกฎหมายว่าด้วยการจำคุกอันเป็นโทษอาญา ส่วนการกักกันเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย จึงขอเสนอให้บัญญัติมาตรา ๒๓. เสียให้

- มีความ -

มีความกังวลนี้ "ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจตรวจบันทึกกันไต่ไม่เกิน ๑ ใน ๓ ของเวลาที่กำหนดไว้ในหมายของศาล เมื่อมีเหตุแสดงว่าผู้ต้องกักกันประพฤติตัวก็ขึ้น และให้อำนาจจางโจทก์ทางวันนัดหมายที่เห็นจำเป็น กับออกกฎกระทรวงเพื่อให้การกักกัน ดำเนินไปด้วยดี"

ม.จ.สกล ฯ - เท่าที่อ้างว่าพระราชบัญญัติราชทัณฑ์เกี่ยวกับการจำคุก มี โรงเรียนกันสนั่นคานซึ่งเป็นเรื่องราชทัณฑ์เหมือนกัน

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - ไม่มีในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ แต่ไม่เถียงว่า ไม่ได้อยู่ในกรมราชทัณฑ์

ม.จ.สกล ฯ - มีปัญหาว่า จะควรมีบทบัญญัติไว้ในกฎหมายอาญาหรือกฎหมายปกครอง

นาย อาร. กัญญา - กำหนดเวลากักกันศาลเป็นผู้ตั้ง ถ้าไม่จริงจะยอมให้ เจ้าหน้าที่มาลดเวลาที่ศาลกำหนดไว้

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - เพื่อใช้แทนมาตรา ๒๓ ๗. และขอเติมคำว่า "โดยมีเงื่อนไข" ต่อจากคำว่า "เวลาที่กำหนดไว้ในหมายของศาล" คือไม่ใช้บ่อยให้ นมที่เกินไป

ม.จ.สกล ฯ - ไม่หมายถึง release หมายถึง license

หลวงจางโจทก์ ฯ - หักการนี้เรารับหรือยัง ถ้ารับจะได้แก้ไขถ้อยคำ

พระยาอรรถการีย์ ฯ - คิดว่ามาตรานี้เกี่ยวข้องกับมาตรา ๒๓ ข. ซึ่งผ่านไปแล้ว จึงขอให้พิจารณารวมกันไป เรื่องกักกันนี้เอามาจากกฎหมายที่ อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเรารู้ว่ากักกันคืออะไร แต่เมื่อแก้อย่างนี้แล้ว เราไม่รู้ที่เกี่ยวกับ ใครเป็นผู้กำหนด เขตใด ใครเป็นผู้ควบคุม และจะไม่ทราบว่าการกักกันต่างกับกำหนดเขตที่อยู่น้อย่างไร อยาดีให้ร่าง ๒ มาตรานี้รวมเป็น ๓ มาตรา คือ มาตรา ๒๓ ข. บัญญัติว่า "ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนดเขตเพื่อการกักกันโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา มาตรา ๒๓ ข. ทวิ. บัญญัติว่า "บุคคลที่ศาลพิพากษาให้กักกันในอยู่ในความควบคุมของ พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้แต่งตั้ง" และมาตรา ๒๓ ๗. บัญญัติว่า "ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดวิธีการ ควบคุมและการให้ผู้ถูกกักกันทำงาน และกำหนดวิธีอบรมฝึกฝนผู้ถูกกักกัน"

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - ถ้าให้ทางราชทัณฑ์มีอำนาจไปด้วยโดยมีเงื่อนไข ไต่ก็ไม่ขัดข้อง ส่วนที่จะให้รัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดเขตนั้น เห็นว่าไม่ต้องบัญญัติขึ้นอีกมาตรา หนึ่ง เพียงแต่แก้ข้อความในมาตรา ๒๓ ข. คือแก้คำว่า "ในเขตที่กำหนด" เป็น

“ในเขตที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด” ก็ได้

พระยาอรรณการีย์ ๑ - ถ้าแก้เช่นนั้นจะแปลว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยต้องกำหนดเป็นรายตัวไป จึงควรบัญญัติไว้อีกมาตราหนึ่ง

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - ข้าพเจ้าไม่ขัดข้อง แต่จะเขียนเป็น ก.ข. ค. ในมาตราเดียวกันจะไต่หรือไม่

พระยาอรรณการีย์ ๑ - คิดว่าแยกไว้ดีกว่า

พระยาสุภทัต ๑ - ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่า จะต้องมีความให้ปล่อยชั่วคราว

พระยาอรรณการีย์ ๑ - มาตราห้าที่ข้าพเจ้าร่างไม่กินความถึง ขยากทรา ว่าที่ประชุมจะเห็นด้วยในหลักการที่ปล่อยตัวไปก่อนกำหนดหรือไม่ ข้าพเจ้าเห็นว่าในเรื่องจำคุกที่ปล่อยตัวไปก่อนเป็นการสมควร แต่การกักกันไม่ใช่เอาตัวไปจำคุก เป็นการเอาตัวไปกักไว้ในเขต

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - ถ้าไม่ยอมให้ปล่อยตัวชั่วคราวได้ จะเป็นการตายตัวเกินไป ไม่มีทางผ่อนผัน

ม.จ.สกล ๑ - ควรกฎหมายต่างประเทศ เช่นกฎหมายอังกฤษ แม้ศาลจะกำหนดไว้ก็ปฏิบัติตาม ถ้าบุคคลมีนิสัยอ่อนโยนเขาก็ปล่อยตัวไปเพื่อเปิดโอกาสให้ไปอยู่ร่วมกับครอบครัว เพราะความประสงค์ของการราชทัณฑ์ ก็เพื่อจะทำได้เป็นปกติ และไต่ของห้ามอบ ๆ คือปล่อยตัวไป ถ้าเห็นว่าประพฤติตัวไม่ดีก็เรียกเข้าขังใหม่

พระยาสุภทัต ๑ - ร่างของพระยาอรรณการีย์ ๑ ที่ใช้คำว่า “กำหนดวิธีควบคุม” อาจหมายถึงวิธีปล่อยตัวให้ออกไปชั่วคราวได้

พระยาอรรณการีย์ ๑ - ที่ข้าพเจ้าเขียนมาแต่ไหนหมายความว่าอย่างนั้น

หลวงจรัส ๑ - ควรพูดถึงหลักการก่อน ที่กรมราชทัณฑ์มีอำนาจปล่อยตัวนักโทษที่ถูกจำคุกไปโลกก่อนกำหนดเวลาในคำพิพากษา ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วย ทำไมจึงไม่มีหลักการให้มาบอกศาลเสียก่อน คือให้เป็นอำนาจศาลดีกว่า

นายเสริม ๑ - วิธีของกฎหมายอิตาลีให้มาขอต่อศาล

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - วิธีการของอิตาลีส่งไปเพียงปีเดียว แต่ผู้ที่พากมีอำนาจขยายกำหนดเวลาได้

ม.จ.สกล ๑ - ในเรื่องกักกันครอบครัวมาปะปนกันอยู่กักกันไม่ได้ จึงควรจะมีการปล่อยชั่วคราวให้กลับมาอยู่กับครอบครัว

- พระยาอรรณการีย์ ๑ -

พระยาอรรณการีย์ ๑ - ในเรื่องจำคุกทางราชทัณฑ์กำหนดโทษไต่ถาม
ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการสมควร เพราะผู้นั้นประพฤติตนดีแล้ว แต่ในเรื่องกักกันผู้ที่ถูก
ส่งออกไปเป็นผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - เป็นการถือเอาทางเทคนิคเท่านั้น

พระยาสถักพลี ๑ - ข้อเสนอของหลวงจำรูญเรื่องการจำคุกนั้นควรรอไว้ก่อน

หลวงจำรูญ ๑ - เห็นว่าการลดเวลากักกันก็ควรให้มารองชอกช้ำ

พระยาอรรณการีย์ ๑ - หลักควรจะเหมือนกัน

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - เราได้ตกลงกันแล้วว่า จะเอาหลักในพระราช

บัญญัติกักกันมาบัญญัติไว้

พระยาอรรณการีย์ ๑ - เป็นปัญหาว่าที่ประชุมจะยอมให้ลดกำหนดเวลา
กักกันหรือไม่

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - ไม่ใช่ลด เป็นการปล่อยไปชั่วคราว ทางราช
ทัณฑ์อาจเรียกตัวกลับได้ ในต่างประเทศเขามีนิคมใหญ่ถูกกักกันบางคนอยู่ กลางวันยอม
ให้ไปทำงานได้ แต่ถ้าฝึกเงื่อนไขแล้วจับตัวไปอยู่ในเชลล์ที่กำหนดที่เกี่ยว

นาย อาร. กัญยง - ที่ร่างนี้เอามาจากพระราชบัญญัติกักกัน ซึ่งให้กรมราช
ทัณฑ์อำนาจทำได้

พระยาสถักพลี ๑ - มาตรา ๒๓ ข. และ ๒๓ ข. ทวิ จะรวมกันไว้หรือไม่

พระยาอรรณการีย์ ๑ - เป็นอันละ ^{๒๓ ข. ทวิ} มาตรา ๒๓ ข. เป็นเรื่องเชลล์
มาตรา ๒๓ ข. ทวิ เป็นเรื่องเจ้าหน้าที่

พระยาสถักพลี ๑ - ไม่มีข้อขัดข้องอะไรมากมาย นอกจากเกรงว่าในเรื่อง
กักกันจะมีมาตรามากมายมาตรา

หลวงจำรูญ ๑ - มาตรา ๒๓ ข. กับ ๒๓ ข. ทวิ รวมกันได้

นาย อาร. กัญยง - มาตรา ๒๓ ข. บัญญัติว่า ผู้มีโทษจำคุก และจะทอง
ส่งไปอยู่ที่ตึกนิคมนั้น แทนที่จะส่งไปตึกนิคม ให้ส่งไปกักกันแทน ทั้งนี้เป็นการเอากำหนด
เวลาจำคุกไปใช้ในการกักกันซึ่งเป็นการที่ทำได้ เพราะมีกฎหมายอนุญาต แต่ข้าพเจ้า
เห็นว่าเป็นการเอาส่วนหนึ่งแห่งราชทัณฑ์ไปใช้ในการกักกัน

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - จะเอาข้อความเช่นนั้นออกเสียก็ได้ เป็นเหตุ
ของสงวนให้ เป็นอำนาจของกรมราชทัณฑ์ที่จะปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไข

พระยาอรรณการีรย์ ฯ - คอวไรไซค้ำว่า "และกำหนดครีที่ปล้อยตัวก่อนกำหนด
เมื่อผู้ถูกกักกันไค้ประพุกีตัวก็ขึ้นและไค้ถูกกักกันมาแล้ว ๒ ใน ๓"

หลวงจ้ำรุง ฯ - ออย่าเรียกว้า "ปล้อย"

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - คอวไรไซค้ำทาบที่ ม.จ.สกล ฯ ทรงเสนอ คือ
"ผ่อนผันการกักกัน"

ม.จ.สกล ฯ - ไบไซ "ผ่อนผันการกักกัน" เป็นการ "ผ่อนผันการควบคุม"

หลวงจ้ำรุง ฯ - คอวไรไซค้ำว่า "ผ่อนผันให้ออกจากเขตค้ไค้"

พระยาเสวติช ฯ - คอวไรไซค้ำว่า "ผ่อนผันรั๊กกักและควบคุม"

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - ซ้ำพเจ้าเห็นด้วยกับถ้อยค้ำตามที่พระยาอรรณการี
เสนอ แต่ขอให้มีการลงทัดเต้ในทางวินัยด้วยไค้ไซค้ำว่า "ให้มีอำนาจกำหนดโทษทางวินัย"
ขึ้นตามทีเห็นจ้ำเป็นข

พระยาอรรณการีรย์ ฯ - ถ้าเช่นนั้นก็ตั้งไซค้ำว่า "ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทยมีอำนาจออกกการกระทรวงกำหนดครีวิธีการควบคุมและการไค้ผู้ถูกกักกันห่างงาน
และกำหนดครีข้อบรมผิดณผู้ถูกกักกัน กำหนดวินัยและโทษในการยึดวินัยและกำหนดครีการ
ปล้อยตัวผู้ถูกกักกันก่อนกำหนด เมื่อผู้ถูกกักกันไค้ประพุกีตัวก็ขึ้น"

หลวงจ้ำรุง ฯ - ออย่าไซค้ำว่า "ปล้อยตัว" มิฉะนั้นจะเรียกว้าตัวกลับไค้ไค้

ม.จ.สกล ฯ - เห็นว่าขอความเช่นนั้นจะต้องออกกิตยพระราชบัญญัติ เพราะ
เป็นกฎหมายปกครองแท้ ๆ ไค้ไค้ไค้ไค้ให้รัฐมนตรีออกกการกระทรวงลงโทษบุคคลได้ ซักกับ
หลักรัฐธรรมนญ

พระยาลักพลี ฯ - เราจะเอาพระราชบัญญัติกักกันมาใส่ไว้ในกฎหมายอาญา
จึงตั้งให้ออกกการกระทรวง

พระยาอรรณการีรย์ ฯ - ซ้ำพเจ้าเห็นด้วยกับที่ ม.จ.สกล ฯ ทรงรับสั่ง
ฉะนั้นจึงไค้กำหนดขอบเขตค้ำว่าจะออกกการกระทรวงไค้เพียงไค้

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - ขอเสนอว่า ในต่างประเทศวิธีการของราชทัณฑ์
ต้องออกเป็นกฎหมาย แต่จะออกเป็นกฎหมายหรือกการกระทรวงก็ไค้ ทั้งนี้เพราะเขาเกรง
ว่าจะให้อำนาจฝ่ายบริหารมากเกินไป แต่ซ้ำพเจ้าเองก็ไค้เคยถูกตำหนิว่าร่างกฎหมาย
ยาวเกินไป ซ้ำพเจ้าเห็นว่าไม่ควรบัญญัติความในมาตรา ๒๓ ร. และมาตรา ๒๔ ร.
เสียเลยทีเดียว และปล้อยให้กระทรวงมหาดไทยไปออกพระราชบัญญัติใหม่ เพราะใน
เรื่องจ้ำคุกกลัหมกเขียงค้ำพิพากษาให้จ้ำคุก และมีพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ให้จ้ำคุกอย่างไร
ในเรื่องกักกันเช่นเดียวกัน ควรบัญญัติเพียงเรื่องกักกันแล้วก็ออกกฎหมายค้ำเป็นการกักกัน

เห็นว่าร่างอย่างนี้ดีกว่า

พระยาธกพลี ฯ - จะเรียกชื่อกฎหมายว่าอย่างไร

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - อาจเรียกว่า "พระราชบัญญัติวิธีการทำเนียบ

การกักกัน"

หลวงจำรูญ ฯ - ข้าพเจ้าเห็นด้วย เพราะประมวลกฎหมายไม่ควรบัญญัติ

เรื่องละเอียด

พระยาอรรถกรมนิช ฯ - ที่ถูกควรเป็นเช่นนั้น แต่เราประสงค์จะชักเข้า

พระยาอรรถการีย์ ฯ - แต่ประมวลกฎหมายจะมีข้อความให้ออกกฎหมาย

ได้อย่างไร

หลวงจำรูญ ฯ - ประมวลกฎหมายอาญาจะไม่มีข้อความเช่นนั้น คือที่ว่า

เฉย ๆ

พระยาอรรถการีย์ ฯ - เกรงว่าจะอ่านกฎหมายไม่ไถ่ความ

หลวงจำรูญ ฯ - ประมวลกฎหมายอาญาก็ไม่ไถ่บอกว่า จำคุกอย่างไร

พระยาธกพลี ฯ - วิธีการที่จะส่งไปอย่างไร และส่งเมื่อใดต้องมีบัญญัติไว้ใน

ประมวลกฎหมายอาญา

หลวงจำรูญ ฯ - เราจะชักออกเพียงสองมาตราเท่านั้น

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - ข้าพเจ้าไปปรึกษากันนาย อาร์ท, กีบอง แล้ว

นาย อาร์ท, กีบอง ก็เห็นว่า ควรออกเป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง

นาย อาร์ท, กีบอง - มาตรา ๒๓๓ ญ. ชักออกได้ ไม่เสียหายอะไร

พระยาอรรถการีย์ ฯ - ข้าพเจ้าเห็นว่า เรื่องกำหนดเขตคดีและแต่งตั้งผู้ควบคุม

คุมควรคงไว้ และมีอีกมาตราหนึ่งบัญญัติว่า วิธีการควบคุมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วย

การกักกัน

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - ไม่จำเป็นต้องมีบัญญัติเช่นนั้น

พระยาอรรถการีย์ ฯ - ประมวลกฎหมายนี้จะไม่บอกเสียเลยว่กักกันจะทำ

อย่างไรไม่ได้

นาย อาร์ท, กีบอง - ความขาดอยู่ที่พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ไม่มีเรื่องกักกัน

จึงต้องมีพระราชบัญญัติใหม่

ม.จ.สกล ฯ - ถ้าออกกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวจะมี มาตราหลายมาตราเหมือน

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ - เป็นอันตกลงกันว่าในเมื่อพระราชบัญญัติใหม่ เป็นมติสภา จะมีข้อเกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายอย่างไรบ้างหรือไม่ พระยาอรุณการีย์ ฯ เสนอว่า จะต้องมีมติว่ามีความหมายต่างหาก ส่วนผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ว่าไม่ต้องมีมติอะไรเลย

หลวงจ่ารัฐ ฯ - เราจะยกมาตรา ๒๓ ข. และมาตรา ๒๓ ญ. ออกเท่านั้น และไม่จำเป็นที่จะต้องมีมติไปถึงกฎหมายก็ยกกัน เพราะมีความหมายที่ไม่ว่าของมติที่เกี่ยวข้องกัน โดยกฎหมายทุก ๆ ฉบับจะมีของอาเนประกอบกันอยู่แล้ว และไม่จำเป็นต้องแก้ไขในในกฎหมายสักจะอำนาจอธิปไตยว่าการจำคุกให้เป็นไปตามกฎหมายราชทัณฑ์

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - มีมาตรา ๒๓ ข. แล้วว่าการกักกันก็อะไร

หลวงจ่ารัฐ ฯ - จำคุกเราก็ไม่บอกว่าเป็นโทษไว้ในเรือนจำ

พระยาอรุณการีย์ ฯ - ถ้าไม่พูดว่าใครเป็นผู้กำหนดเขตต์ อยากรู้ว่า จะต่างกับมาตรา ๒๔ อย่างไร

หลวงจ่ารัฐ ฯ - มาตรา ๒๔ ต่างกับมาตรา ๒๓ ฅ. ก็มาตรา ๒๔ บัญญัติว่าจำคุกเขตต์ที่อยู่คืออะไร เราเอามาตรา ๒๓ ฅ. ไว้ เอาออกแต่มาตรา ๒๓ ฆ. กับมาตรา ๒๓ ญ.

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ - ที่ตัดมาตรา ๒๓ ฆ. นอกจากประมวลกฎหมายอาญาไม่สงสัย สงสัยแต่มาตรา ๒๓ ญ. วรรคแรก

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - ข้าพเจ้าได้ปรึกษากับนาย อาร. กีบอง แล้ว นาย อาร. กีบอง คิดใจในวรรคแรก และเห็นว่าไม่จำเป็น แต่ทางราชทัณฑ์ไม่ขัดข้อง จึงเห็นร่วมกันให้ตัดออก และออกกฎหมายดำเนินการกักกันใหม่

ม.จ.สกล ฯ - จะไปเขียนในกฎหมายไหนก็ตาม เพราะไม่ใช่หน้าที่ของเรา

ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย - ทางราชทัณฑ์ก็ต้องทำร่างกฎหมายมาเสนอ และพระราชบัญญัติก็กักกันจะต้องดูยกเลิกพร้อมทั้งประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา

ที่ประชุมเห็นว่า ไม่ต้องมีมติถึงความในมาตรา ๒๓ ญ. วรรคแรกไว้ และลงมติให้ตัดมาตรา ๒๓ ฆ. กับมาตรา ๒๓ ญ. ออกจากร่างประมวลกฎหมายอาญา ส่วนจะมีมติไว้ใ้ในกฎหมายไหนแล้วแต่ทางราชทัณฑ์ และเห็นว่ากรมราชทัณฑ์ควรจะทำร่างกฎหมายเสนอมา

ผู้แทนขอถอนตัวออกจากที่ประชุม เพราะเสร็จเรื่องกักกันแล้ว

นายเกื่อน ฯ อ่านร่างมาตรา ๒๔ เสนอที่ประชุม

พระยาอรุณการีย์ ฯ - ที่ใช้คำว่า "เพิ่มเติมอีกโทษหนึ่งต่างหากนั้น" เป็นเรื่องไทยไป และไม่ควรมีคำว่า "เพื่อความปลอบอกกับของบุคคลบางคน"

นายเคื่อน ฯ - มาตราที่นาย อาร์ท กียง ร่างมาใหม่

พระยาศักดิ์ ฯ - เราจะเอาอย่างนี้หรือจะเอาอย่างพระยาอรรถการีย์ ฯ
ร่างในเรื่องนี้กัน

พระยาอรรถการีย์ ฯ - ควรเป็นไปในรูปที่ว่า "ถ้าศาลพิพากษาลงโทษผู้ใด
ไม่ต่ำกว่าหกเดือน และศาลเห็นว่า เพื่อความปลอดภัยของประชาชน ฯลฯ"

หลวงจำรูญ ฯ - ควรมีกำหนดโทษไว้หรือไม่

พระยาศักดิ์ ฯ - เคยพูดกันว่า ถ้าทำผิดมีโทษเล็กน้อยไม่ควรส่งไปกักกัน

พระยาอรรถการีย์ ฯ - ที่กำหนดว่าไปเพื่อความปลอดภัย แสดงอยู่แล้ว

พระยาศักดิ์ ฯ - ตามร่างนี้มีหลักสองหลัก คือ จะต้องกระทำความผิดมี
โทษจำคุกและต้อง เพื่อความปลอดภัยด้วย

หลวงจำรูญ ฯ - มาตรา ๒๔ ควรเป็นบทวิเคราะห์ว่า จากัดเขตที่อยู่ว่า
ทำอย่างไร และมาตราต่อมาจึงควรมีความว่า ถ้าศาลเห็นสมควรจะส่งไปกัก

พระยาอรรถการีย์ ฯ - ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับหลวงจำรูญ ฯ

นายเคื่อน ฯ - ถ้าเช่นนั้นอาจร่างอย่างที่ได้แก่ร่างของเลขานุการไว้เดิม
โดยแก้คำว่า "โทษ" เป็น "การ"

พระยาศักดิ์ ฯ - รักรักรักคืออย่างเก่า

ผู้ประชุมตกลงให้ร่างอย่างร่างของเลขานุการเดิม แต่ให้แก้คำว่า "โทษ"
เป็น "การ"

พระยาอรรถการีย์ ฯ - เมื่อรับหลักการเช่นนั้นแล้ว เห็นว่ามาตรา ๒๔ ก.
มุ่งไปในทางแก้แค้น คือความผิดที่ทำไปต้องร้ายแรง ที่จริงความผิดที่กระทำไปร้ายแรงหรือไม่ก็ตาม ถ้าศาลเห็นว่าควรส่งเพื่อความปลอดภัยแล้วก็ควรให้ส่งได้ เช่นความผิดฐานชก
กำลังของเจ้าพนักงานไม่อาจทำโทษหลายครั้ง แต่ลัทธิที่ร้ายอาจทำได้บ่อย ๆ

หลวงจำรูญ ฯ - แม้กำหนดโทษไว้ก็ไม่ควรมี คนทำผิดอุกฉกรรจ์ไม่ใช่
คนชั่ว และคนที่ทำผิดโทษไม่ใช่คนดีเสมอไป เช่นเป็นนักเลงเอาอิฐขว้างบ้านเขา
เป็นความผิดเล็กน้อยเท่านั้นเอง แต่ศาลควรส่งจำคุกหรือขังที่อื่น

ม.จ.สกล ฯ - ข้าพเจ้าเห็นว่าผิดหลักที่เกี่ยว ใดเคยเสนอว่า ความประสงค
ของการลงโทษเดิมมีรักรักรักเขตก่อน เพราะในสมัยนั้นเรายังไม่ทราบเรื่องการกักกัน
เมื่อสมัยนั้นการกักกันแล้วก็ควรขังเล็ก แต่ที่ประชุมฝ่ายข้างมากเห็นว่าควรมี แต่ถ้ามีก็
ไม่มีการควบคุม ถ้ามสำรวจว่าบุคคลที่ส่งไปนี้อยู่ที่ไหน ตำรวจก็ไม่ทราบ ส่วนที่จำกัดว่า

เขตนี้เข้าไปไม่ได้ เขตอื่นเข้าไปได้ก็ไม่ใช่จำกัดเขต แต่กำหนดไม่ให้ออกจากเขต ก็เป็นเรื่องจำกัดเขตที่เกี่ยวข้อง

หลวงจ่าบุญ ฯ - การไม่ให้เข้าไปในที่บางแห่งยังมีประโยชน์อยู่ แต่ถ้ามีกำหนดโทษจะรู้สึกว่าเป็นโทษ "สันดาน" แต่ดู "การกระทำผิด"

พระยาสิทธิ ฯ - ถ้าไม่กำหนดโทษไว้ ในกรณีที่ไม่สมควรส่ง ศาลอาจส่งตัวไปก็ได้

พระยาอรรถการีย์ ฯ - กฎหมายที่ใช้อยู่ก็เป็นเช่นนั้น แต่ก็ไม่ปรากฏว่าศาลใช้ผิด

พระยาอรรถกรม ฯ - ข้อ ๑ เอาไว้ได้ ข้อ ๒ ไม่ควรเอาไว้

หลวงจ่าบุญ ฯ - ข้าพเจ้าเห็นชอบด้วย

ม.จ.สกล ฯ - ถ้ากำหนดเช่นนั้นก็พอควบคุมได้ เช่นเป็นนักแสดงโง่บ้างรักเข้าไปบางรักเมื่อโอกาสจริงจับ

หลวงจ่าบุญ ฯ - มาตราไม่ประสงค์จะกักสันดานไม่ใช่การกระทำผิด

ม.จ.สกล ฯ - "สันดาน" นี้ไม่ได้

พระยาสิทธิ ฯ - ถ้าเอาข้อ ๒ ออกจะเหลือความอย่างไร

พระยาอรรถการีย์ ฯ - คงใช้คำว่า "การจำเขตเขตที่อยู่" คือการห้ามมิให้เข้าไปในท้องที่หรือในจังหวัดที่กำหนดไว้ในคำพิพากษา

ม.จ.สกล ฯ - ขอเสนอว่า คำว่า "จำกัดเขตที่อยู่" ไม่ได้

พระยาอรรถการีย์ ฯ - ถ้าเหลือข้อเดียวก็ต้องแก้ไขใหม่

นายนาวาเอก หลวงดำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น. เข้าร่วมประชุมที่จากรนี้ และนั่งเป็นประธาน ฯ

นาย ฮาร์.กียอง - ข้อ ๒ ควรเอาออก

พระยาอรรถการีย์ ฯ - อาจใช้คำว่า "ห้ามเข้าไปในเขตที่กำหนด"

ประธาน ฯ - เมื่อเอาข้อ ๒ ออกแล้วข้อ ๑ จะควรเอาไว้หรือไม่ และปรากฏว่าศาลเคยใช้หรือไม่

หลวงจ่าบุญ ฯ - อัยการไม่เคยขอ

พระยาอรรถการีย์ ฯ - พระยาสิทธิ ฯ เคยปฏิบัติซึ่งศาลใช้มาครั้งนี้ และมีประโยชน์ เช่นปรากฏว่าคน ๆ หนึ่งเข้าไปในโฮเต็ลที่โรตี่เขาทุกที ศาลอาจห้ามไม่ให้เข้าโฮเต็ลได้

ประธาน ๑ - ข้อ ๒ เห็นกันว่าคล้ายกัน ที่จริงเป็นคนและอย่าง มังกับไว้ กว้าง ๆ คนที่ถูกส่งไปมีสิทธิที่จะไปไหน ๆ ภายในเขตนั้นได้

หลวงจำรูญ ๑ - ที่เห็นว่าควรเอาข้อ ๒ ออก เพราะวิธีปฏิบัติไม่เป็นผล ความคุมไม้ไค้ และกระทรวงมหาดไทยก็ไม่ยอมใช้ คือปรากฏว่าจังหวัดหนึ่งคนเขาเรียน ร้อย พอส่งคนพวกนี้ไปก็ทำให้คนของเขาเสีย

พระยาอรรถการีย์ ๑ - ถ้าจะเอาความคิดที่ในกรมราชบุรีวิทยายาไว้จะปรับ กับข้อ ๒ ไม้ไค้ คือตรงเห็นว่าจะมีคนบางคนถ้าไม่ให้เขาไปในที่ที่จะไม่มีอันตราย

ประธาน ๑ - ถ้าเอาออกก็ห้ามแต่ไม่ให้เขาไปเท่านั้น แต่ไม่มีห้ามไม้ไค้ ออก

ที่ประชุมให้คัดข้อ ๒ ออก และให้แก้ชื่อในมาตรา ๒๓ ก. คือแก้คำว่า "จำกัดเขตที่อยู่" เป็น "ห้ามเข้าเขตที่กำหนด" ส่วนมาตรา ๒๔ เมื่อแก้แล้วคงมีความ กิ่งนี้ "การห้ามเข้าเขตที่กำหนด คือ การห้ามมิให้เข้าไปในสถานที่ หรือในท้องถิ่นที่ กำหนดไว้ในคำพิพากษา"

ประธาน ๑ - ถ้าแก้เช่นนี้คิดว่าอยากในักก็ออกเลย เพราะไม่เหลือเท่าใด ที่พระยาสิทธิ ๑ เอาฎีกามาให้ดูก็ไม่มีอะไร และเกรงว่าจะไปแย้งกันที่ในมาตรา ๒๔ ก. อีก

หลวงจำรูญ ๑ - เราจะทำมาตรา ๒๔ ก. ออก

ที่ประชุมให้ผ่านไป

นายเกื้อน ๑ - อ่านร่างมาตรา ๒๔ ก. เสนอที่ประชุม

ประธาน ๑ - มาตรานี้ให้ทุกคนว่าจะทำให้สั้น ๆ เหมือนพระยาอรรถการีย์ ๑

ชึกชอง

พระยาอรรถการีย์ ๑ - ข้าพเจ้าไม่ชึกชอง เพราะจะคัดออกแล้ว

พระยาอรรถการีย์ ๑ - มาตรา ๒๔ ก. กับมาตรา ๒๕ วรรค ๑ รวมกัน อาจบัญญัติไว้ว่า "เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใดและศาลเห็นสมควร เพื่อความปลอดภัยของ ประชาชน ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามมิให้ผู้กระทำผิดเข้าเขตที่กำหนดเป็นเวลาไม่ เกิน.....ปี เมื่อผู้กระทำผิดพ้นโทษตามคำพิพากษาแล้วก็ไค้"

นาย อาร์ท กียอง - ควรมีเกณฑ์ ๒ เกณฑ์ คือต้องเพื่อความปลอดภัยด้วย และ ต้องไค้มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนด้วย ทั้งนี้เพราะถ้าจำเลยกระทำผิดเล็กน้อย ๆ นั้น ๆ ไม่ควรห้ามเข้าเขตที่กำหนด จึงคิดว่าควรจะต้องมีการเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยอย่างนั้น เราอาจเอามาตราต่าง ๆ ที่แจ้งไว้ไค้ได้ แต่กำหนดโทษนั้นคำควรมิไค้

ประธาน ฯ - เมื่อเราเอาข้อ ๒ ออกแล้ว การห้ามเข้าเขตที่กำหนดก็
ไม่มีอันตรายอย่างไร

นาย อาร. กียอง - อาจมีอันตราย เพราะอาจห้ามไม่ให้เข้าไปในสถานที่ ฯ
เจ้าหน้าที่หรือมีประโยชน์ได้เสียในทางจิตวิทยาหรือในทางเงินทองก็ได้ ถ้าเขากระทำ
ผิดมีโทษปรับ เท่านั้นก็ไม่ควรให้ศาลสั่ง

หลวงจ่ารัฐ ฯ - จะต้องผูกคอตกลงเอง ไม่ใช่การกระทำ และกฎหมาย
ปัจจุบันก็ไม่มี แต่ศาลก็ใช้ไม่ผิด

ที่ประชุมตกลงว่าไม่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขในเรื่องชะงักความผิดและกำหนด
โทษที่จำเลยได้รับ

หลวงจ่ารัฐ ฯ - ร่างของพระยาอรรถการีย์ ฯ คำว่า "ผู้กระทำผิด"
ควรแก้เป็น "ผู้นั้น" ทั้งสองแห่ง เพราะตอนบนมีคำว่า "ผู้ใด"

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย

พระยาสิทธิ ฯ - การที่ร่างเช่นนี้ประสงค์อย่างไร เพราะไม่ได้ใส่ชื่อ
ไว้เลย เก่งว่าอัยการจะขอโมเตจเล็ก ๆ น้อย ๆ ศาลจะลำบาก

พระยาอรรถการีย์ ฯ - อัยการฟ้องว่าคน ๆ นี้ไปขกเขาที่ไอเซเคิล ถ้า
ปรากฏว่าขกเขาในไอเซเคิลเรื่องขกเขา ศาลก็ห้ามไม่ให้เข้าไอเซเคิล

พระยาสิทธิ ฯ - ตัวอย่างจริง ๆ ก็คือรบกวนเด็กผู้หญิง ถ้าหากมีคดีอาญา
เกิดขึ้น โจทก์เป็นแม่ก็อาจขอไม่ให้เข้ามาในเขต จะมีการร้องทอศาลมากเกินไป

หลวงจ่ารัฐ ฯ - เราได้ให้ดุลยพินิจแก่ศาลตลอดมา

ประธาน ฯ - ในมาตรานี้จะต้องเป็นความปลอดภัยของประชาชน และ
พระยาสิทธิ ฯ จะขอให้แก้อย่างไร

พระยาสิทธิ ฯ - คำว่า "ความปลอดภัย" ตรงกับ breach of the peace
บุคคลอาจเห็นแตกต่างกัน

พระยาอรรถการีย์ ฯ - ก็ต้องปล่อยให้ศาลวินิจฉัย

นาย อาร. กียอง - safety of some persons สำคัญที่สุดและจำเป็น
ต้องมี

พระยาสิทธิ ฯ - ที่นาย อาร. กียอง กล่าวก็ เพราะจะต้องเพื่อความปลอด
ภัยของบางบางคน ก็จะทำให้ลง

ประธาน ฯ - กลับกว้างขึ้น

หลวงจ่าบุญ ๑ - ร่างของนาย อาร์. กียอง ใช้คำว่า "หรือ"

พระยาอรธการีย์ ๑ - ขอเสนอใหม่อย่างมีเหตุผลถึงความปลอตกภัยของประชาชนหรือเอกชนใด แต่พูดว่า "เพื่อระงับไม่ให้ทำความผิดขึ้นอีก"

หลวงจ่าบุญ ๑ - จะยิ่งมากขึ้นไป

ประธาน ๑ - ที่พระยาอรธการีย์ ๑ เสนอ ศาลใช้อยู่แล้ว ก็เพื่อที่จะทราบว่าเป็นความปลอตกภัยของประชาชน ศาลก็ต้องพิจารณาดูเช่นนั้น แต่ถ้าจะมีผู้คดีเช่นนั้นจะชอกันใหญ่ เพราะโชคยอมจะอ้างว่าแดง-จำเลยดีกว่าอย่าเต็มทั้งสองทาง เอาไว้จะเพาะความปลอตกภัยของประชาชน

พระยาอรธการีย์ ๑ - "เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน"

ม.จ.สกล ๑ - ควรเติมคำว่า "ศีลธรรมอันดี"

หลวงจ่าบุญ ๑ - ศีลธรรมอันดีไม่เกี่ยวกับอาญา

ประธาน ๑ - คิดว่าการใช้มาตรานี้ใช้น้อยหน้อยก็ไม่ใช่ไร กรณีที่เอกชนเกรงภัยในควรวิน

พระยาอรธการีย์ ๑ - นาย อาร์. กียอง ว่าเขาควรได้ความสุขจากรัฐบ้าง

ประธาน ๑ - ปล่อยให้เขาฟ้องตามมาตรา ๓๐

นาย อาร์. กียอง - ไม่เหมือนกับมาตรา ๓๐ ที่เกี่ยว

ประธาน ๑ - แต่ในเรื่องชู้เช็ดพอจะไป

นาย อาร์. กียอง - ถ้าเช่นนั้นก็เอาแต่ความสงบเรียบร้อย

ที่ประชุมตกลงให้มีผู้ที่จะเพาะกรณี "เพื่อความปลอตกภัย" อย่างเกี่ยว

ประธาน ๑ - เวลาที่ศาลจะสั่งควรมีกำหนดเท่าใด

ม.จ.สกล ๑ - ๕ ปี

พระยาอรธการีย์ ๑ - ๓ ปี

หลวงจ่าบุญ ๑ - ๓ ปี อาจน้อยไป

ประธาน ๑ - ก็กักกันเราเอาเท่าใด

พระยาอรธการีย์ ๑ - กักกันเป็นคนละอย่าง จะเทียบกันไม่ได้

ที่ประชุมตกลงให้กำหนด ๕ ปี

ประธาน ๑ - วรรค ๑ ของมาตรา ๒๒ ที่มีผู้ตีว่า "ให้นับตั้งแต่วันรุ่งขึ้นจากรวันที่โทษอาญาสำหรับความผิดที่กระทำไปนั้นได้รับสันสุดลง" ไม่ต้องมี

- ที่ประชุม -

ที่ประชุมเห็นว่าไม่ต้องมีความเช่นนั้น

ประธาน ฯ ขอให้พิจารณา มาตรา ๒๕ วรรค ๒

นายเคื่อน ฯ อ่านมาตรา ๒๕ วรรค ๒ เสนอที่ประชุม

ประธาน ฯ - เมื่อที่ข้อ ๒ ออกแล้วก็ไม่มีปัญหา

ที่ประชุมตกลงให้ผ่านไป

(มาตรา ๒๖ ยกไปเป็นมาตรา ๒๕ ก.)

นายเคื่อน ฯ อ่านมาตรา ๒๖ เสนอที่ประชุม

ประธาน ฯ - เมื่อดูว่าการริบทรัพย์สินเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยแล้วก็

ไม่มีปัญหา

พระยาอรรถกรม ฯ - จะฟ้องโดยคำฟ้องจะไต่หรือไม่

พระยาลัดพลี ฯ - ถ้าไม่มีความผิดพลาดก็ไต่สินไม่ได้

พระยาอรรถกรม ฯ - จับชนบัตรปลอมมา ถ้าไม่ฟ้องบุคคล ยับยการจะขอ

ให้ศาลริบไต่หรือไม่

ประธาน ฯ - โดยปกติตำรวจจับเอาของไว้

พระยาอรรถกรม ฯ - ถ้าตำรวจจะยึดเฉย ๆ ก็ต้องยึดไว้ ๕ ปี น่าจะมีทางที่

ไต่ คือให้ศาลยึด แต่เดิมเห็นว่าเป็นโทษจึงฟ้องไม่ได้ แต่บัดนี้ไม่เป็นโทษแล้ว เป็นแต่
วิธีการเพื่อความปลอดภัยจะขอให้ศาลริบจะไต่หรือไม่

ประธาน ฯ - ถ้าเป็นทรัพย์สินตามมาตรา ๒๕ ยับยการฟ้องไต่ไม่ไต่หรือไม่

พระยาอรรถกรม ฯ - พระยาอรรถกรม ฯ หมายความว่า ทรัพย์สินค้างอยู่

เจ้าพนักงานก็ไม่มีอำนาจริบ บัญชีว่ามีว่าจะยื่นคำร้องขอให้ศาลริบโดยไม่ต้องมีตัวจำเลย
ไต่หรือไม่

พระยาลัดพลี ฯ - การยื่นคำร้องจะต้องมีกฎหมายบัญญัติว่าให้ร้องไต่ มี

ฉะนั้นศาลจะให้คำมาเป็นฟ้อง

พระยาเลขาภิบาล ฯ - ถ้าไม่มีตัวจำเลยก็ฟ้องข้อศาลไม่ได้ ถ้ามีตัวจำเลย ฯ

ไม่ทำผิด ศาลริบไต่

หลวงจ้าวบุญ ฯ - วิธีปฏิบัติไม่ยุ่งยาก นอกจากจะต้องรอเวลาหน่อย

พระยาอรรถกรม ฯ - ฝ่ายบริหารอยากทำอะไรให้ถูกต้องตามกฎหมาย

เหมือนกัน

ประธาน ฯ - พระยาอรรถกรม ฯ จะแก้ปัญหาน่าอย่างไร

- พระยาอรรถกรม ฯ -

พระยาอรรถการีย์ ๑ - ควรให้อำนาจยับยั้งการฟ้องให้ศาลชี้ได้ โดยไม่ต้องมีจำเลย

พระยาเสวติช ๑ - ฟ้องทางแพ่งหรือฟ้องทางอาญา

ประธาน ๑ - เป็นเรื่องอาญา ต้องฟ้องทางอาญา

พระยาเสวติช ๑ - ศาลอาญาชำระลงโทษบุคคลการรับทรัพย์สินเป็นแต่อุปกรณ์ ถ้าไม่มีตัวจำเลยจะให้ศาลทำอย่างไร นอกจากนี้ยังไม่มียุติสำหรับกรณีนี้

พระยาอรรถการีย์ ๑ - เรื่องทำบัญชีนั้น เป็นเรื่องทางธุรการ ถ้าไม่ให้อำนาจแก่ศาล ก็ควรให้อำนาจแก่ทางธุรการ

หลวงจ่ารัฐ ๑ - ไม่เห็นด้วย ที่จะให้อำนาจแก่ทางธุรการ

ประธาน ๑ - กฎหมายเยอรมันให้ศาลสั่งให้รับได้

นาย อาร์.กียอง - เหมือนอย่างที่เขาฟ้อง คือเจ้าพนักงานอาจขอให้ศาลสั่งให้รับ

ที่ประชุมตกลงรับร่างมาตรา ๒๗ ของเลขานุการ และมอบให้เลขานุการไปร่างมาตรา ๒๕ ทวิ. มีข้อความทำนองเดียวกับประมวลกฎหมายอาญา เยอรมันมาตรา ๔๒ หลวงจ่ารัฐ ๑ ในมาตรา ๒๗ ข้อ ๑ กับข้อ ๒ มีคำว่า "ซึ่ง" กับ "ที่" ควรแก้ไขเหมือนกัน

ที่ประชุมให้ใช้คำว่า "ซึ่ง" ทั้งสองแห่ง

นายเคื่อน ๑ - อ่านร่างมาตรา ๒๕ เสนอที่ประชุม

ประธาน ๑ - ตามที่เราได้พูดกันมาแล้ว นาย อาร์.กียอง กล่าวว่า ถ้าถือว่าการรับทรัพย์สินเป็นโทษก็แรงไป แต่ถ้าถือว่าเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยก็ไม่แรง

นาย อาร์.กียอง - มีตัวอย่างอยู่ในกฎหมายต่างประเทศ

พระยาอรรถการีย์ ๑ - คำว่า "ตามคำพิพากษานั้น" ไม่ต้องมีคำว่า "นั้น"

หลวงจ่ารัฐ ๑ - ไม่ต้องมีคำว่า "ตามคำพิพากษานั้น" ใช้คำว่า "ไม่ว่ามีผู้ถูกลงโทษหรือไม่" ก็พอ

พระยาพิศ ๑ - ถ้าแก้อย่างหลวงจ่ารัฐ ๑ จะแสดงให้เห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับศาล

หลวงจ่ารัฐ ๑ - เราจะมีมาตราใหม่ให้อำนาจยับยั้งการขอศาลได้ แม้ไม่มีจำเลย ฉะนั้นจึงเข้าใจได้ในตัวเองว่าการรับทรัพย์สินเป็นอำนาจศาล

ประธาน ฯ - ถ้าเป็นแต่ถ้อยคำเกินไปแต่ใจความก็ไม่ใช่เป็นไร ส่วนคำว่า "ไม่มีผู้ถูกตงโทษ ฯลฯ" ควรแก้เป็นว่า "ไม่ว่าจะมีผู้ถูกตงโทษ ฯลฯ"
 หลวงจ่ารัฐ ฯ - ควรแก้เป็นว่า "ไม่ว่าใคร"
 ม.จ.สกล ฯ - ควรใช้คำว่า "ไม่ว่าจะใคร"
 ที่ประชุมตกลงรับร่างมาตรา ๒๕ แต่ให้แก้คำว่า "ไม่มี" เป็น "ไม่ว่าจะใคร"

หมกเวลาประชุม นักประชุมคราวหน้าวันอังคาร ที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓
 เวลา ๑๐.๐๐ น.
 ปิดประชุมเวลา ๑๒.๓๐ น.

ราชบัณฑิต ๑๕๖๑
 ผู้จกรายงาน.

เสวีณุ ทิมพ์
 ราชบัณฑิต ทาน.

ภาคผนวก ง.

รายงานจำนวนจ่ายที่ต้องโทษในรอบปี จำแนกตามสัญชาติ ของกลุ่มศาลชั้นต้น

รายงานจำนวนจำเลยที่ต้องโทษในรอบปี จำแนกตามสัญชาติ
ของ กลุ่มศาลชั้นต้น ประจำปี 2549

คดีในคดีจริงไป	สัญชาติไทย										สัญชาติอื่น	
	อายุไม่เกิน 18 ปี	อายุเกิน 18 ปี แต่ไม่เกิน 25 ปี	อายุเกิน 25 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี	อายุเกิน 40 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี	อายุเกิน 60 ปีขึ้นไป	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	รวม
กลุ่ม ศาลชั้นต้น												
ประหารชีวิต	1	46	2	143	11	57	7	6	274	28	2	30
จำคุกไม่เกิน 6 เดือน	219	3,466	360	4,574	729	2,381	482	171	12,534	635	143	778
จำคุกเกิน 6 เดือนแต่ไม่เกิน 1 ปี	254	3,765	305	4,194	530	1,724	278	125	11,323	553	129	682
จำคุกเกิน 1 ปีแต่ไม่เกิน 2 ปี	294	4,719	417	5,430	824	1,946	447	220	14,443	620	126	746
จำคุกเกิน 2 ปีแต่ไม่เกิน 3 ปี	242	2,938	278	2,807	422	1,148	197	155	8,332	305	75	380
จำคุกเกิน 3 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี	95	2,135	235	2,427	308	733	152	78	6,183	183	29	212
จำคุกเกิน 5 ปีแต่ไม่เกิน 10 ปี	133	2,053	122	1,856	172	654	98	93	5,239	118	11	129
จำคุกเกิน 10 ปีขึ้นไป	126	1,429	89	1,338	139	617	56	76	3,903	96	12	108
จำคุกตลอดชีวิต	13	206	14	317	26	128	20	6	732	52	9	61
ทั้งจำทั้งปรับ	190	6,945	1,256	8,474	2,907	2,909	1,043	487	24,507	3,154	904	4,058
ปรับอย่างเดียว	1,423	37,181	11,603	68,571	43,302	52,165	41,746	10,339	273,376	6,017	3,211	9,228
ปรับและระงับการลงโทษ	31	191	41	358	101	187	71	43	1,036	4	4	8
กักขัง	22	1,311	179	2,784	312	733	168	193	5,818	313	29	342
ริบทรัพย์		135	19	174	38	49	16	6	438	11	11	11
คุมประพฤติ	2,897	26,626	1,880	33,692	3,372	14,470	2,394	1,295	89,012	374	67	441
ไม่คุมประพฤติ	1,455	27,823	3,520	40,638	9,463	20,722	7,166	3,145	115,169	22,094	7,992	30,086
อื่น ๆ	32	270	54	411	128	281	74	45	1,292	35	11	46
รวม	7,277	106,226	20,172	177,017	109,822	209,815	159,816	57,111	1,053,571	29,292	17,717	370,088

รายงานจำนวนค่าเฉลี่ยที่ต้องโทษในรอบปี จำนวนตามสัญชาติ
ของ กลุ่มศาลชั้นต้น ประจำปี 2548

ประเภทคดี	สัญญาที่ไทย													รวม				
	จำคุกไม่เกิน 1 ปี			จำคุกเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 4 ปี			จำคุกเกิน 4 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี			จำคุกเกิน 10 ปี			รวม					
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	รวม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	รวม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	รวม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	รวม						
กลุ่ม ศาลชั้นต้น																		
ประหารชีวิต	1	54	6	117	19	72	12	31	1	285	22	4	28					
จำคุกไม่เกิน 6 เดือน	180	3,822	361	4,760	670	2,072	495	181	42	12,884	1,200	262	1,462					
จำคุกเกิน 6 เดือนแต่ไม่เกิน 1 ปี	233	3,860	283	3,775	405	1,408	178	153	22	10,413	422	103	525					
จำคุกเกิน 1 ปีแต่ไม่เกิน 2 ปี	235	5,007	472	4,395	505	1,525	277	148	29	12,719	453	115	568					
จำคุกเกิน 2 ปีแต่ไม่เกิน 3 ปี	191	2,568	196	2,477	319	864	165	87	12	7,005	282	57	339					
จำคุกเกิน 3 ปีแต่ไม่เกิน 5 ปี	92	1,921	219	1,915	279	672	145	72	9	5,326	170	25	195					
จำคุกเกิน 5 ปีแต่ไม่เกิน 10 ปี	97	2,035	122	1,800	166	681	91	78	6	5,143	134	26	160					
จำคุกเกิน 10 ปีขึ้นไป	125	1,476	62	1,324	121	583	140	54	5	3,918	127	18	143					
จำคุกตลอดชีวิต	2	214	8	318	33	133	19	10	1	738	91	14	105					
ทั้งจำทั้งปรับ	191	7,399	1,226	9,107	3,186	3,822	1,742	677	213	27,582	2,052	678	2,730					
ปรับอย่างเดียว	1,748	32,658	12,453	61,543	40,455	47,544	38,913	9,613	6,003	252,701	6,387	3,098	9,485					
ปรับและระวางโทษ			23	744	27	141	16	2		1,198	3	2	5					
กักขัง	18	1,259	112	3,140	475	922	188	25	34	6,174	121	169	290					
ริบทรัพย์			10	45	32	20	5	17	3	133	3	1	4					
คุมประพฤติ	1,531	23,726	1,427	32,790	2,939	12,829	1,824	770	188	79,535	785	321	1,106					
ไม่ถูกประพฤติ	1,235	28,870	3,894	37,211	8,802	19,369	6,820	3,313	1,195	110,815	18,586	7,013	25,599					
อื่น ๆ	61	1,413	120	1,564	402	708	334	164	134	4,906	136	31	167					
รวมทั้งหมด	5,940	116,534	26,995	116,702	15,835	65,505	59,312	17,162	12,217	1,225,275	101,771	32,525	129,097					

ภาคผนวก จ.

รายงานสถิติที่สำคัญของกรมราชทัณฑ์ ประจำปีงบประมาณ 2549

1. จำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 กรมราชทัณฑ์มีผู้ต้องราชทัณฑ์ในความรับผิดชอบควบคุมดูแลจำนวนทั้งสิ้น 152,625 คน โดยแยกเป็นผู้ต้องขัง 151,586 คน ผู้ถูกกักกัน 11 คน และผู้ต้องกักขัง 1,028 คน

สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ แยกตามประเภท

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
1. ผู้ต้องขัง	128,007	23,579	151,586	99.32
2. ผู้ถูกกักกัน	10	1	11	0.01
3. ผู้ต้องกักขัง	868	160	1,028	0.67
รวมผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งสิ้น	128,885	23,740	152,625	100

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2549

2. จำนวนผู้ต้องขัง

ในปี พ.ศ.2549 กรมราชทัณฑ์มีผู้ต้องขังทั่วประเทศรวม 151,586 คน โดยแยกเป็นนักโทษเด็ดขาด 108,610 คน ผู้ต้องขังระหว่าง 42,598 คน และคนฝาก 378 คน

สถิติผู้ต้องขังทั่วประเทศ แยกตามประเภท

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
1. นักโทษเด็ดขาด	91,460	17,150	108,610	71.65
2. ผู้ต้องขังระหว่าง	36,174	6,424	42,598	28.10
2.1 ระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา	17,675	3,413	21,088	13.91
2.2 ระหว่างไต่สวน-พิจารณา	8,831	1,229	10,060	6.64
2.3 ระหว่างสอบสวน	9,668	1,782	11,450	7.55
3. คนฝาก	373	5	378	0.25
เยาวชนที่ฝากขัง	373	5	378	0.25
รวมผู้ต้องขังทั้งสิ้น	128,007	23,579	151,586	100

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2549

รายงานการดำเนินงานของรัฐต่อสาธารณะรายปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549 กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

3. สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามลักษณะความผิด

167

ลักษณะความผิด	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	19,165	1,822	20,987	19.32
พ.ร.บ.ยาเสพติด/สารระเหย	50,399	14,383	64,782	59.65
ความผิดต่อชีวิต	9,205	283	9,488	8.74
ความผิดต่อร่างกาย	3,138	88	3,226	2.97
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	5,047	96	5,143	4.74
ภัยอันตรายต่อประชาชน	241	9	250	0.23
อื่น ๆ (รวมหลายประเภท เช่น พ.ร.บ.ป่าไม้/การ พนัน/อาวุธปืน/มุกฎ/ลหุโทษ ฯลฯ)	4,264	469	4,734	4.36
รวม	91,460	17,150	108,610	100

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2549

4. สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามกำหนดโทษตามหมายศาล

แยกตามกำหนดโทษ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ไม่เกิน 3 เดือน	960	115	1,075	0.99
จำคุกกว่า 3 - 6 เดือน	1,845	442	2,287	2.11
จำคุกกว่า 6 เดือน - 1 ปี	5,652	962	6,614	6.09
จำคุกกว่า 1 - 2 ปี	13,883	2,427	16,310	15.02
จำคุกกว่า 2 - 5 ปี	20,893	4,344	25,237	23.24
จำคุกกว่า 5 - 10 ปี	20,202	4,370	24,572	22.62
จำคุกกว่า 10 - 15 ปี	8,600	1,526	10,126	9.32
จำคุกกว่า 15 - 20 ปี	6,519	776	7,295	6.72
จำคุกกว่า 20 - 50 ปี	10,189	1,942	12,131	11.17
จำคุกตลอดชีวิต	2,638	231	2,869	2.64
ประหารชีวิต	79	15	94	0.09
รวม	91,460	17,150	108,610	100

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2549

รายงานการดำเนินงานของวีรบุรุษต่อสาธารณะรายปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549 กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

5. สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามจำนวนครั้งที่ต้องโทษ

168

จำนวนครั้งที่ต้องโทษ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ต้องโทษครั้งที่ 1	78,219	15,223	93,442	86.03
ต้องโทษครั้งที่ 2	9,088	1,581	10,669	9.82
ต้องโทษครั้งที่ 3	2,514	225	2,739	2.52
ต้องโทษครั้งที่ 4	935	94	1,029	0.95
ต้องโทษครั้งที่ 5 ขึ้นไป	704	27	731	0.67
รวมต้องโทษครั้งที่ 2-5 ขึ้นไป	13,241	1,927	15,168	13.97
รวม	91,460	17,150	108,610	100

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2549

6. สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามอายุ

แยกตามอายุ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ไม่เกิน 18 ปี	272	39	311	0.29
กว่า 18 - 20 ปี	3,188	391	3,579	3.30
กว่า 20 - 21 ปี	5,138	728	5,866	5.40
กว่า 21 - 25 ปี	13,735	2,131	15,866	14.61
กว่า 25 - 30 ปี	16,797	2,645	19,442	17.90
กว่า 30 - 35 ปี	15,975	2,713	18,688	17.21
กว่า 35 - 40 ปี	13,671	2,788	16,459	15.15
กว่า 40 - 45 ปี	10,203	2,341	12,544	11.55
กว่า 45 - 50 ปี	6,772	1,818	8,590	7.91
กว่า 50 - 60 ปี	4,227	1,175	5,402	4.97
กว่า 60 ปีขึ้นไป	1,482	381	1,863	1.72
รวม	91,460	17,150	108,610	100

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2549

รายงานการดำเนินงานของรัฐต่อสาธารณะรายปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2549 กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

7. สถิตินักโทษเด็ดขาด คดี พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ แยกตามประเภทคดี

169

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
เสพ	575	420	995	1.54
ครอบครอง	5,321	999	6,320	9.76
เสพและครอบครอง	3,595	1,150	4,745	7.32
รวมประเภทเสพ	9,491	2,569	12,060	18.62
จำหน่าย	16,311	6,064	22,375	34.54
ครอบครองเพื่อจำหน่าย	23,977	5,637	29,614	45.71
อื่น ๆ (ผลิตนำเข้า/ส่งออก)	620	113	733	1.13
รวมประเภทจำหน่าย	40,908	11,814	52,722	81.38
รวมทั้งสิ้น	50,399	14,383	64,782	100

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2549

8. สถิตินักโทษเด็ดขาด คดี พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ แยกตามประเภทตัวยา

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
เฮโรอีน	4,854	660	5,514	8.51
กัญชา	837	107	944	1.46
ฝิ่น	216	68	284	0.44
แอมเฟตามีน	44,147	13,462	57,609	88.93
สารระเหย	101	15	116	0.18
มอร์ฟีน	1	-	1	0.00
โคเคน/โคเคอีน	43	16	59	0.09
อื่น ๆ (สารเคมีที่ใช้ผลิตยาเสพติด)	200	55	255	0.39
รวม	50,399	14,383	64,782	100

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2549

9. สถิตินักโทษเด็ดขาด คดี พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ แยกตามอายุ

อายุ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
18 - 25 ปี	13,670	3,371	17,041	26.31
เกิน 25 ปี	36,729	11,012	47,741	73.69
รวม	50,399	14,383	64,782	100

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2549

10. สถิติผู้ต้องขังประหารชีวิต แยกตามประเภทคดีความผิด

ประเภทความผิด	อุทธรณ์		ฎีกา		เด็ดขาด		รวม		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	รวม
ความผิดต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ	270	72	94	2	74	9	438	83	521
ความผิดต่อชีวิต/อื่นๆ	243	13	67	1	4	-	314	14	328
รวม	513	85	161	3	78	9	752	97	849

หมายเหตุ - ข้อมูล ณ วันที่ 3 ตุลาคม 2549

- จำนวนนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด 87 ราย ยื่นฎีกาทูลเกล้าจำนวน 55 ราย
- ในปี 2549 ไม่มีนักโทษเด็ดขาดได้รับการประหารชีวิต

ภาคผนวก ฉ.

คำสั่งกรมราชทัณฑ์ และรายชื่อเรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่จะกำหนดเป็นสถานที่กักขัง

ด่วนที่สุด

ที่ ขธ 0711/ 2697

กรมราชทัณฑ์

222 ถนนนนทบุรี 1 ตำบลสวนใหญ่

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

19 ธันวาคม 2548

เรื่อง การกำหนดสถานกักขัง

เรียน ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน

อ้างถึง หนังสือกรมราชทัณฑ์ ด่วนที่สุด ที่ ขธ 0711/2564 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2548

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. สำเนาคำสั่งกรมราชทัณฑ์ที่ 1436/2548 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2548
 2. สำเนานหนังสือกรมราชทัณฑ์ ด่วนที่สุด ที่ ขธ 0711/4569 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2548
 3. รายชื่อเรือนจำทัณฑสถาน ที่จะกำหนดเป็นสถานที่กักขัง

ตามหนังสือกรมราชทัณฑ์ที่อ้างถึง แจ้งว่าตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม 2549 เป็นต้นไป กรมราชทัณฑ์ จะต้องรับภาระควบคุมผู้ต้องโทษกักขัง โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะส่งตัวผู้ต้องโทษกักขังที่อยู่ในความควบคุมมายังสถานกักขังที่กำหนดบริเวณเรือนจำต่างๆ ทั่วประเทศ และขอให้เรือนจำทัณฑสถาน พิจารณากำหนดพื้นที่ภายในเรือนจำทัณฑสถาน ที่สามารถแบ่งเป็นสัดส่วน ได้เนื้อที่ประมาณ 100 ตารางวา เพื่อประกาศเป็นสถานที่กักขัง ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมราชทัณฑ์ขอเรียนว่า เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการควบคุมผู้ต้องโทษกักขัง จึงขอให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน ดำเนินการดังนี้

1. ให้ประสานงานกับกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อเตรียมการรับตัวผู้ต้องโทษกักขัง จากสถานีดำรงต่างๆ ก็กำหนดจะส่งตัวผู้ต้องโทษกักขังให้กับสถานที่กักขังที่จะประกาศกำหนดบริเวณเรือนจำ/ทัณฑสถาน ในระหว่างวันที่ 7 และ 8 มกราคม 2549 โดยใกล้ชิด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ กรมราชทัณฑ์ได้ประสานกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อดำเนินการอีกทางหนึ่งด้วยแล้ว และพร้อมกันนี้ได้มีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำสถานกักขัง เพื่อเรือนจำ/ทัณฑสถาน เตรียมดำเนินการต่อไป

- 2 -

2. ประสานงานหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้ทราบการประกาศกำหนดสถานที่กักขังที่เรือนจำทัณฑสถานต่างๆ ตั้งอยู่ในเขตอำนาจศาลจังหวัดในท้องที่นั้น เพื่อประโยชน์ในการประสานราชการ และการออกหมายกักขังของศาลถึงสถานกักขังประจำจังหวัดนั้นๆ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ ผลเป็นประการใด รายงานให้กรมราชทัณฑ์ทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิรชา สังฆนาดิน)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมราชทัณฑ์

กองนิติการ

ฝ่ายที่ดินและการจัดตั้งเรือนจำ

โทร. 0 2967 3359-60

โทรสาร 0 2967 3359

คำสั่งกรมราชทัณฑ์

ที่ 1436/2548

เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่กักขัง

ด้วยกรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการกำหนดอาณาเขตสถานที่กักขังชั้น ๗ บริเวณเรือนจำ
ทัณฑสถาน เพื่อเป็นสถานที่กักขังผู้ต้องกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 3 และมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขัง
ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2506 จึงแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำสถานกักขังดังต่อไปนี้

ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาสถานที่
กักขังจังหวัดและอำเภอ ข้าราชการราชทัณฑ์และพนักงานราชการ ซึ่งประจำการ ณ เรือนจำทัณฑสถาน
เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำสถานกักขังจังหวัดและอำเภอ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2548

(นายพิทยา สังฆนาทิน)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมราชทัณฑ์

รายชื่อเรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่กำหนดเป็นสถานที่กักขัง

175

1. เรือนจำกลางกำแพงเพชร
2. เรือนจำกลางขอนแก่น
3. เรือนจำกลางฉะเชิงเทรา
4. เรือนจำกลางชลบุรี
5. เรือนจำกลางเชียงราย
6. เรือนจำกลางเชียงใหม่
7. เรือนจำกลางตาก
8. เรือนจำกลางนครปฐม
9. เรือนจำกลางนครพนม
10. เรือนจำกลางนครราชสีมา
11. เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
12. เรือนจำกลางนครสวรรค์
13. เรือนจำกลางปัตตานี
14. เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา
15. เรือนจำกลางहतสูง
16. เรือนจำกลางเพชรบุรี
17. เรือนจำกลางยะลา
18. เรือนจำกลางระยอง
19. เรือนจำกลางราชบุรี
20. เรือนจำกลางลพบุรี
21. เรือนจำกลางลำปาง
22. เรือนจำกลางสมุทรปราการ
23. เรือนจำกลางสมุทรสงคราม
24. เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี
25. เรือนจำกลางสุรินทร์
26. เรือนจำกลางอุดรธานี
27. เรือนจำกลางอุบลราชธานี
28. เรือนจำพิเศษพัทยา
29. เรือนจำจังหวัดกระบี่

30. เรือนจำจังหวัดกาญจนบุรี
31. เรือนจำจังหวัดกาฬสินธุ์
32. เรือนจำจังหวัดจันทบุรี
33. เรือนจำจังหวัดชัยนาท
34. เรือนจำจังหวัดชัยภูมิ
35. เรือนจำจังหวัดชุมพร
36. เรือนจำจังหวัดตรัง
37. เรือนจำจังหวัดนครนายก
38. เรือนจำจังหวัดนครราชสีมา
39. เรือนจำจังหวัดน่าน
40. เรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์
41. เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
42. เรือนจำจังหวัดปราจีนบุรี
43. เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
44. เรือนจำจังหวัดพะเยา
45. เรือนจำจังหวัดพังงา
46. เรือนจำจังหวัดพิจิตร
47. เรือนจำจังหวัดพิษณุโลก
48. เรือนจำจังหวัดเพชรบูรณ์
49. เรือนจำจังหวัดแพร่
50. เรือนจำจังหวัดภูเก็ต
51. เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
52. เรือนจำจังหวัดมุกดาหาร
53. เรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
54. เรือนจำจังหวัดยโสธร
55. เรือนจำจังหวัดร้อยเอ็ด
56. เรือนจำจังหวัดระนอง
57. เรือนจำจังหวัดลำพูน
58. เรือนจำจังหวัดเลย

59. เรือนจำจังหวัดศรีสะเกษ
60. เรือนจำจังหวัดตาก
61. เรือนจำจังหวัดสงขลา
62. เรือนจำจังหวัดสตูล
63. เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร
64. เรือนจำจังหวัดสระแก้ว
65. เรือนจำจังหวัดสระบุรี
66. เรือนจำจังหวัดสิงห์บุรี
67. เรือนจำจังหวัดสุโขทัย
68. เรือนจำจังหวัดสุพรรณบุรี
69. เรือนจำจังหวัดหนองคาย
70. เรือนจำจังหวัดหนองบัวลำภู
71. เรือนจำจังหวัดอ่างทอง
72. เรือนจำจังหวัดอำนาจเจริญ
73. เรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์
74. เรือนจำจังหวัดอุทัยธานี
75. เรือนจำอำเภอภักดี
76. เรือนจำอำเภอกันทรลักษ์
77. เรือนจำอำเภอไชยา
78. เรือนจำอำเภอตะกั่วป่า
79. เรือนจำอำเภอทองผาภูมิ
80. เรือนจำอำเภอเทิง
81. เรือนจำอำเภอทุ่งสง
82. เรือนจำอำเภอนางรอง
83. เรือนจำอำเภอบัวใหญ่
84. เรือนจำอำเภอบึงกาฬ
85. เรือนจำอำเภอเบตง
86. เรือนจำอำเภอปากหม้าง
87. เรือนจำอำเภอฝาง

88. เรือนจำอำเภอพล
 89. เรือนจำอำเภอภูเขียว
 90. เรือนจำอำเภอแม่สอด
 91. เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง
 92. เรือนจำอำเภอรัตนบุรี
 93. เรือนจำอำเภอสุวรรณภูมิ
 94. เรือนจำอำเภอสว่างแดนดิน
 95. เรือนจำอำเภอสีกี้ว
 96. เรือนจำอำเภอห้วยหลวง
 97. เรือนจำอำเภอหล่มสัก
 98. ทัณฑสถานหญิงชลบุรี
 99. ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่
 100. ทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก
 101. ทัณฑสถานหญิงสงขลา
-

ภาคผนวก ข.
โครงการก่อสร้างสถานกักขังศูนย์ย่อยประจำภาค

.....

1. ชื่อโครงการ โครงการก่อสร้างสถานกักขังศูนย์ย่อยประจำภาค
2. หน่วยงานที่เป็นเจ้าของโครงการ สำนักงานกฤษฎีกา กรมราชทัณฑ์
3. ผู้อำนวยการโครงการ อธิบดีกรมราชทัณฑ์
4. ระยะเวลาในการดำเนินการ ปีงบประมาณ 2549
5. ความสอดคล้องกับแผนและโครงการอื่น
 แผนทิศทางของกรมราชทัณฑ์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2546 - 2550
 ภารกิจหลักด้านการควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับหลักทัณฑวิทยา

6. หลักการและเหตุผล

ด้วยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้ กักขังผู้ต้องโทษกักขังไว้ในสถานที่กักขัง ซึ่งกำหนดไว้อันมีไว้เรือนจำ สถานีดำรวจ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องโทษของพนักงานสอบสวน โดยจะมีผลบังคับใช้ภายหลังพ้นกำหนดสามปี นับแต่วันถัดจากวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ 9 มกราคม 2549 ทำให้กรมราชทัณฑ์ต้องรับภาระในการควบคุมผู้ต้องโทษกักขังทั่วประเทศจากสถานีดำรวจทั้งหมด แต่ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์มีสถานกักขังอยู่ จำนวน 2 แห่ง คือสถานกักขังกลางจังหวัดปทุมธานี และสถานกักขังกลางจังหวัดตราด ซึ่งไม่เพียงพอต่อการควบคุม และถึงแม้ว่าในปีงบประมาณปี 2548 กรมราชทัณฑ์จะได้รับงบประมาณในการก่อสร้างสถานกักขังประจำภาค 3 แห่ง คือ จังหวัดลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดร้อยเอ็ด ก็ตาม แต่งบประมาณดังกล่าวเป็นการก่อสร้างสถานกักขังกลางประจำภาค มีใช้สถานกักขังศูนย์ย่อยประจำภาค ซึ่งกรมราชทัณฑ์จำเป็นต้องก่อสร้างสถานกักขังศูนย์ย่อยประจำภาคอีก 14 แห่ง สำหรับรองรับการควบคุมตัวผู้ต้องโทษกักขังตามเขตอำนาจศาลในจังหวัดต่างๆ ตามกฎหมายใหม่ ภายหลังการมีผลบังคับใช้ของกฎหมายแล้ว

7. วัตถุประสงค์

7.1 เพื่อเป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องโทษกักขังตามคำพิพากษาของศาลและคำสั่งลงโทษของผู้มีอำนาจตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2 เพื่อให้การแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องโทษกักขังให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมทั่วไปได้ ภายหลังพ้นโทษแล้ว ด้วยการให้การศึกษอบรมฝึกวิชาชีพ และการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องโทษกักขังอย่างมีประสิทธิภาพ

8. เป้าหมาย

ก่อสร้างสถานกักขังศูนย์อ้อยประจำภาค จำนวน 15 แห่ง อัตราความจุประมาณแห่งละ 35 คน
(ชาย - หญิง)

9. พื้นที่ดำเนินการ

1. จังหวัดสงขลา ใช้พื้นที่ทัณฑสถานบำบัดพิเศษสงขลา
2. จังหวัดภูเก็ต ใช้พื้นที่เรือนจำชั่วคราวบ้านบางโจ
3. จังหวัดระนอง ใช้พื้นที่เรือนจำชั่วคราวบางริน
4. จังหวัดชุมพร ใช้พื้นที่เรือนจำชั่วคราวหัวอกด้ง
5. จังหวัดราชบุรี ใช้พื้นที่บางส่วนของเรือนจำกลางราชบุรี
6. จังหวัดกาญจนบุรี ใช้พื้นที่ด้านหลังเรือนจำจังหวัดกาญจนบุรี
7. จังหวัดนครราชสีมา ใช้พื้นที่บางส่วนของเรือนจำอำเภอบัวใหญ่
8. จังหวัดศรีสะเกษ ใช้พื้นที่บางส่วนของเรือนจำจังหวัดศรีสะเกษ
9. จังหวัดสุรินทร์ ใช้พื้นที่บางส่วนของทัณฑสถานเปิดโคกตาบัน
10. จังหวัดนครพนม ใช้พื้นที่บางส่วนของเรือนจำจังหวัดนครพนม
11. จังหวัดเชียงราย ใช้พื้นที่บางส่วนของเรือนจำกลางเชียงราย
12. จังหวัดแม่ฮ่องสอน ใช้พื้นที่บางส่วนของเรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
13. จังหวัดพิษณุโลก ใช้พื้นที่บางส่วนของเรือนจำกลางพิษณุโลก
14. จังหวัดนครสวรรค์ ใช้พื้นที่บางส่วนของเรือนจำชั่วคราวคลองโพธิ์
15. จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้พื้นที่บางส่วนของทัณฑสถานหญิงหล่มสัก ที่ยกเลิกภารกิจไปแล้วมาปรับปรุง

10. ระยะเวลาดำเนินโครงการ 1 ปี เริ่มต้นปี 2549 ถึงสิ้นสุดปี 2549

11. วิธีดำเนินการ

- 11.1 ส่วนมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง สำนักทัณฑวิทยา จัดทำโครงการก่อสร้าง
- 11.2 ส่วนออกแบบและก่อสร้าง สำนักทัณฑวิทยา จัดทำแผนผัง ประเมินราคาก่อสร้างและควบคุมการก่อสร้าง
- 11.3 กองคลัง จัดหางบประมาณการก่อสร้าง
- 11.4 กองแผนงาน ดำเนินการขอตั้งงบประมาณ
- 11.5 กองนิติการ กำหนดอาณาเขตที่ดินและประกาศจัดตั้งสถานกักขัง

11. ประมาณการก่อสร้าง

ปรากฏตามบัญชีรายละเอียดแนบท้าย

1. จำนวน 14 แห่งๆ ละ 9,370,000.00 บาท (เก้าล้านสามแสนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน)
รวม 14 แห่ง เท่ากับ 131,180,000 บาท (หนึ่งร้อยสามสิบเอ็ดล้านหนึ่งแสนแปดหมื่นบาทถ้วน)
2. จำนวน 1 แห่ง (ทัณฑสถานหญิงหล่มสัก) 3,000,000 บาท (สามล้านบาทถ้วน)
รวมทั้งสิ้น 15 แห่ง 134,180,000.00 บาท (หนึ่งร้อยสามสิบล้านหนึ่งแสนแปดหมื่นบาทถ้วน)

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้ต้องโทษกักขังจะได้รับการควบคุมไว้ในสถานที่ที่มีความเหมาะสม มั่นคงปลอดภัย สอดคล้องกับการปฏิบัติคุณหลักทัณฑวิทยาและพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2506 ตลอดจนได้รับการสงเคราะห์และสวัสดิการที่พึงได้รับอย่างเพียงพอ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวเบญจพร สันติเวช

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2538 : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2537

พ.ศ. 2539 : ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ รุ่นที่ 11 พุทธศักราช 2538

สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสหภาพนายความ

พ.ศ. 2544 : เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 53 ปีการศึกษา 2543

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

พ.ศ. 2548 : ศึกษาต่อหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์

หมวดวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการบริหารยุติธรรมทางอาญา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์